Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy

DZIAŁ CZASOPISM

Sf.czas.:6001

GAZETA TARNOPOLSKA:

tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Tarnopol (Kr)

R.1 1930 nr 1-16 [30.VII-11.XII]

I-15
R. 1, 1930, - N: 1-16=16

Rok 1. Tarnopol 30 lipca 1930. Nr. 1

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 140
Zagranicą . 1·80

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Nowa Drogerja oraz skład materjałów aptecznych
Edwarda Saphiera
w Tarnopolu ul. 3-go Maja 1. — Tel. 226
POLECA
Kosmetykę krajową i zagraniczną, artykuły gumowe i chirurgiczne, aparaty i przybory fotograficzne. środki kąpielowe i wody mineralne.
Waga osobowa bezpłatnie.

APTEKA POD „ANIOŁEM"
w Tarnopolu, ul. 3 Maja l. 3
dzierzawca: Magister Jerzy Sohapu
Główny skład lekarstw Krajowych i zagranicznych wód mineralnych i opatrunków. — Dla zakładów naukowych, burs, ochronek, szpitali, ośrodków zdrowia i kooperatyw ZNACZNY OPUST.
Główny skład wysyłkowy znanego kremu do twarzy „VERA" i mydła „VERA" jakoteż w działaniu znakomite proszki z „Aniołkiem" przeciw uporczywom bólom głowy, neuralgii nie działające SZKODLIWIE na organizm.

RESTAURACJA i POKÓJ DO ŚNIADAŃ
NATAN STÖCKEL, Tarnopol, ul. Ruska 44.
poleca smaczne obiady, śniadania i kolacje, wędliny koszerne Einkelsteina ze Lwowa.
Obsługa skrzętna. ☞ ☜ Ceny bardzo przystępne.

Do Czytelników!

Od szeregu lat ponawiane są próby wydawania pisma na terenie lokalnym. Los tych pism jest znany. Po kilku, lub kilkudziesięciu numerach dzieliły wszystkie smutny los krótkiego żywota. A mimo to podejmujemy tę próbę na nowo. W pierwszym rzędzie, bo tego życie wymaga. Odczuwamy jako wielki brak naszego życia publicznego, jeżeli ważne wypadki przechodzą bez echa i bez możliwości wypowiedzenia się. Obecnie rozstrzygają się bardzo ważne sprawy żydowstwa na terenie palestyńskim i międzynarodwym. Koniecznem jest odpowiednie informowanie opinji publicznej jakie są podłoża tych wypadków i jakie skutki. — Szczególnie młodzież żydowska pełna jest trosk o jutro Narodu i tym troskom chce dać swój wyraz, a z drugiej strony rzucić na szalę wypadków wagę swego entuzjazmu i swej niezłomnej wiary. Całokształt życia Żydowskiego szuka obecnie nowych form wypowiadania się, kształtowania a tym prądem mistującym, młodszych i starszych chcemy dać możność wypowiedzenia się o swe prawa. Znajdzie u nas miejsce i troska o najważniejsze sprawy naszej pracy społecznej i kulturalnej, a łamy nasze stoją otworem wszystkim kierunkom i grupom. Chcemy te wszystkie głosy znać i poznać, by w ocenie ich walorów mieć swobodę wyboru właściwej drogi. Jasnem, że nie przejdziemy obojętni obok aktualnych spraw narodowych i ustosunkujemy się z punktu widzenia społecznej i narodowej odpowiedzialności, do tych problemów aktualnej polityki narodowej. Wypowiadamy walkę bezideowości, gnuśności i budzić będziemy uśpione energje w naszem społeczeństwie. — Liczymy w tem przedsięwzięciu na poparcie ludzi dobrej woli a w pierwszym rzędzie na idealistycznie nastrojoną młodzież naszą. Wierzymy w naszą „Przyszłość" i tę wiarę nieść będziemy w masy

Redakcja.

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

20 bezpłatnych biletów do kina „Palace“ dla czytelników „Gazety Tarnopolskiej“.

I. Kampel.

Nasze prawo jako Naród.

I.

Każdy naród w swym rozwojowym pochodzie wytwarza wartości kulturalne, które w odpowiednich warunkach syntetycznie zespalają się z takowemi innych narodów, stawszy się następnie wspólną własnością ludzkości. Wielkość narodu oceniamy jedynie sumowaniem tychże w skarbnicy duchowej kulturalnego świata. — Naród dysponując zewnętrznemi środkami, które życie jego w najrozmaitszych objawach unormalizują, wydobywa z wnętrza swej jazni walory, rozwija je, ześrodkowuje w tym lub w owym kierunku, zależnie to od psychicznych sił statycznie drzemiących w głębi jego duchowej struktury in potentia, to od wpływów i warunków jego zewnętrznego środowiska. Jeśli natomiast nie jest więcej w stanie, czasem mimo korzystnych danych wykazać się pozytywnemi wkładkami w kulturalnym bilansie narodów, niezbite daje świadectwo swego zaniku jako samodzielnem życiem tętniący organizm społeczny — dowodzi, że swą rolę dziejową odegrał, zewnęcznie się przeżył i z historycznej areny ustępuje. U większości narodów starożytnych w wielu ludów średniowiecza stwierdzić możemy taki proces zaniku i rozkładu od wnętrza. Babilon i Egipt, Rzym i średniowieczne państwa gotyckie w ten sposób swój żywot zakończyły.

A naród żydowski ?

Chętnie teoretycy asymilacji sztucznie naciągniętemi sofizmatami i w naszym narodzie usiłują podobny zgon — w tym lub owym momencie jego dziejowej przeszłości wykazać, zakreślając wszystkiem tym skupieniom żydowskim rolę grup, czy sekt wyznaniowych w łonie panujących społeczeństw, bez odrębnego oblicza narodowego. Mniejsza o cel tych wywodów. Jedni w dobrej woli i naiwną wiarą, że kwestję żydowską tę odwieczną po wsze czasy bolączkę — tą drogą rozwiążą inni, by siebie z sumieniem uzgodnić, iż za misę soczewicy dumę swą zachwaścili. Mniej jeszcze o nich samych nam chodzi. W mniejszym, lub większym stopniu uważać ich musimy za jednostki od nas odpadłe, tem mniej szkodliwe imwięcej są od nas oddalone i jako komurki jadem świadomego rozkładu zatrute sami od żywej tkanki narodowej usuwać powinniśmy. Charakterystyczną natomiast jest dla nas ich argumentacja.

— Społeczność, by słusznie się narodem mianowała, powinna posiadać te znamiona, które obok rasowej psychiki, cechują każdy nowoczesny naród, i jego kraj i język. Jeden jak i drugi czynnik samodzielnego bytu narodowego, jeszcze w dalekiej przeszłości Żydzi utracili. Palestyna jest dziś krajem arabskim, a język hebrajski — językiem liturgicznym, modlitewnym. —

Nie możemy w obecnej chwili tego w zupełności negować i przynać musimy, iż jest w tem wiele prawdy. Fatalnem zrządzeniem losów jest Palestyna ziemią w lwiej części zamieszkiwaną przez nie-Żydów, a w dodatku ziemią świętą nie lylko.... dla nas. Również język hebrajski, abstrahując od żargonu niemieckiego czy spaniolskiego, którego sami za nasz język narodowy uważać sobie nie życzymy, dalekim jeszcze jest, mimo jego świetnego renesansu w tym, lub owym punkcie skupienia żydowskiego, a szczególnie w Palestynie, od języka codziennego mas żydowskich. Sami z bólem stwierdzany, iż nasze pozycje w tych dwóch pierwszej wagi czynnikach spójności narodowej są jeszcze nieznaczne, przynajmniej w porównaniu z tem, co osiągnąć zamierzamy i musimy, by dokonać gigantycznego dzieła odrodzenia narodu żydowskiego w jego życiu zbiorowem, a godności człowieczej każdego Żyda w jego życiu jednostkowem.

Nie nasza to wina.

Krzywda dziejowa, która na sprzed dwutysiącami aty spotkała skoszlawiła w ciągu tego długiego męczeńskiego borykowania się dyasporycznego o istnienie nasz normalny rozwój i narzuciła nam fizjognomję obcą zdrowemu organizmowi narodowemu.

Lecz nas nie zgniotła.

W tem nasze wielkie prawo jako naród.

W tej niezłomnej woli i pełnej świadomości, iż jako naród istnieć i żyć chcemy w tym niesłychanym w dzlejach oporze, jaki stawiliśmy w naszej golusowe. martyrjologji atakom i ciosom brutalnej przemocy w tem milczącem bohaterstwie z jakiem znosili nasi ojcowie męczeńską śmierć na stosach czy w więziennych lochach, inkwizycji hiszpańskiej, a wreszcie w krwi i pocie naszych chaluców rozbijających skamieniały tylu wiekowem opustoszeniu grunt palestyński pod przyszły narodowy łan. Nowoczesnem sformułowaniem naszych praw i postulatów na zewnątrz jako naród narówno z innymi to sjonizm politycznyj Wewnętrzne ich uzasadnienie bezprzecznie znajdujemy w sjoniźmie duchowym (Achad Haam). Pierwszy jak i drugi jest tylko pewną formą uświadomienia jażni narodowej może ostateczną już jednakże w ciągu dziejów niewyłączną. — Rzut oka na dziejowy bieg naszego rozprószenia niezbicie nas o tem przekonywa. Jak nas miescz rzymski ani średniowieczny Moloch pożreć nie potrafił tak i napoleońska emancypacja

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 6001 ІП

i zachodnio-europejskie równouprawnienie obywatelskie stopić nie zdołały. Naród żydowski od chwili, w której runęły mury Getta, a więc w korzystnieszej już atmosferze pięciokrotnie się liczebnie powiększył, a o jego kwalitatywnym rozkwicie poświadczy fakt, iż cały szereg czołowych jednostek, których nazwiska powszechnie są znane w pierwsze szeregi cywilizacyjnego pochodu ludzkości z siebie wyłonił. **To już nie tylko nasze dziejowe prawo lecz także nasza dziejowa zasługa jako naród.**

Czego to dowód ?

Jedną na to mamy odpowiedź. Jesteśmy narodem i to narodem pełnym żywotnych sił, spoczywających głęboko na dnie naszej rasowej indywidualności i jako taki walczyć musimy o pełnię tych praw, jakiemi cieszy się każdy kulturalny naród tak długo, aż ich w zupełności nie zdobędziemy.

S. M. Kriegsfeld.

O Herzlowskim sjonizmie słów kilka.

Rzadko kiedy stali w historji ludzie wobec tak dziwnego faktu, jakim jest urzeczywistnienie się idei. Fakt ten jeszcze dziwniejszym się wyda, jeżeli realizacja idei jest równocześnie przejściem myśli, którą powszechnie za utopię uważano w krainę realnej rzeczywistości. — Wobec tego tak rzadko spotykanego zjawiska stoi dziś świat cały w stosunku do świetlanej i wzniosłej, promiennej i nieśmiertelnej idei sjonistycznej. Bo oto tęsknota wielu wieków, zbliża się ku spełnieniu, ideał wielu miljonów ludzi przyobleka się w ciało, utopja wielu idealistów w konkretny żywy czyn się wciela. **Atoli wiek dwudziesty wyssał do szczętu krew ze serc ludzkich, a zdolność do entuzjazmu z ich duszy, umiejętnośc darzenia boskiem uczuciem ideałów do roztkliwiania się na widok wschodzącego słońca Wolności i Odrodzenia i ronienia łez szczęścia radości i wesela.** Jakżeż bowiem inaczej wytłumaczyćby można tę zupełną apatję Narodu żydowskiego wobec niespodziewanego spełnienia się proroczych słów wypowidzianych przed tysiącem laty. Lecz jeszcze **mniej zrozumiały jest stan nastrojowy duszy młodzieży naszej, bojowniczki i awangardy narodu,** dla którego urzeczywistnienie się przepowiedni proroków jest równocześnie nie tylko spełnieniem wielowiekowych snów o nadchodzącej jutrzence, lecz rzetelnem wysłuchaniem modlitwy setek generacji, a przedewszystkiem **wyzwoleniem z niewoli duszy i ciała.**

Przypomnijmy sobie z historji ów szalony taniec ekstazy, który w swój zawrotny, obłędny wir uniesienia porwał Żydów całego świata na wieść, że gdzieś hen daleko pojawił się wysłannik boży Sabbatai Cwi, mesjasz, prowadzący lud swój na łono Ojczyzny. Czemże wobec tego są dzisiejsze organizacje, enuncjacje, zjazdy i komisje — to wszystko trzeźwo, z ołówkiem w ręce reaguje się na objawienie sprawiedliwości dziejowej, na ów niezwykły, a w skutku brzemienny cud. Nietylko nie można zauważyć, jakoby na wieść o spełnieniu się modlitwy ludu żydowskiego jakikolwiek podniosły nastrój ożywiał dusze żydowskie, ale stwierdzić należy, że nawet w kołach sjonistycznych, a więc tej części żydostwa, dla której myśl odzyskania Palestyny ośrodkiem winna być życia, nawet tu szerzy się pewnego rodzaju sceptycyzm, pewna apatja, bezwładność i pewna skostniałość pojęć.

Stwierdzam, że postęp naszego dzieła tamuje ta psychiczna inercja, to bierne nastawienie duchowe głos młodzieży sjonistycznej, anemiczność jej w światopoglądzie sjonistycznym, roztrząsania najwyżej problemów sjonistycznych, a nie ich istotne przeżywanie i zgłębianie, statystyczne wyczekiwanie cudu i co najgorsze zupełne bezkrytyczne, **ślepe uleganie ideologom i prowodyrom frakcyj i frakcyjek, a już całowite bałwochwalcze czczenie dogmatów polityki oficjalnego kierownictwa.** Zasuggerowanie pięknem i ogólnikowo-brzmiącem hasłem „o nowych formach życiowych“ w Erec Israel, lub pracy chaluców w gajach pomarańczowych i uroczych winogrodach, albo zwabieni możnością symulowania bohaterów — zapomnęli **o kardynalnych prawach herzlowskiego sjonizmu.** Najważniejszą zasadą i aspektem, jakie za hasło wziął sjonizm jest **rozwiązanie kwestji żydowskiej** w całej jej wielkości wszystkich formach i nuancech. — Przesłankami sjonizmu Herzla było: 1) rozwiązanie kwestji żydowskiej jest **problemem międzynarodowym,** obchodzącym tedy Żydów, jak i kulturalne państwa świata całego i 2) **suwerenność Narodu Żydowskiego w Palestynie.** To są pewniki niezaprzeczalne, święte przykazania, jakie otrzymaliśmy w dziedzictwie od naszego Wodza błp.

Zauważamy niestety dobrowolną restrykcję ideologi sjonizmu, sciśniania naszych postulatów, rozwodnienie zasad i skandaliczne tuszowanie celów naszych statystycznych i zamianę **bojowego sjonizmu,** rewolucjonizować mającego nasze życie pod każdym względem i w każdym celu **w kolonizatorskie przedsiębiorstwo,** które swoje agendy znienawidzonej filantropji posiada na całym świecie. Tu należy szukać przyczyny niezadowolenia młodzieży — dlatego fermentuje zarodek bladości dychowej, ideowej pustki, luk treściowych wśród naszych młodych Sjonistów, jacy szukają szerszych horyzontów, pełnokrwistych ideałów, pełnowartościowych zasad **i ducha wiecznego rewolucjonisty** w innych wrogich nam obozach. **Nie wytrzymaliśmy na tej wyżynie ideowej, na której nas postawił Herzl nasz Przewódca,** jaki sztandar wielkiej idei Państwa Żydowskiego, ująwszy w swe ręce nie wypuścił z omdlewającej dłoni do ostatniego tchnienia życia, jeden z tych nielicznych Wodzów, którzy przeciwników zwalczają świetną bronią rozumu lecz i ujmują gołębią prostotą serca jakie z nadmiaru walki i miłości bić nam przestało. Rozszerzona Jewish Agency wprowadziła handel na małą skalę, buchalteryjne wyrachowanie, kalkulację pieniężną rozwodnienie idei... **Zgubne iluzje dolarowe jakie-**

mi karmiła Naród oficjalna większość sjonistyczna zdemoralizowały młodzież, wysuszyły idealizm i entuzjazm, stępiły jej rozum, zniżyły jej orli lot sjonistycznej idei, podcięły jej skrzydła. Proste to, wszystko znane. — A mimo to... młodzież kroczy zgubną ścieżką, fałszywą dróżką, na którą zeszła Organizacja sjonistyczna z szerokiego szlaku rewolucyjnego, jakim stąpali nasi bohaterzy - poprzednicy. **Brakuje nam obecnie szerokiego tchu, dalekorzutnego planu, wzniosłego uczucia, orlego lotu, bo środki służące do celu w cele zostały zamienione.** — Odrodzony język hebrajski, nowe ormy życiowe w Erec Israel, kolonizowanie kraju naszego, to nie oderwane wartości żyjące odrębnem swoistnem życiem, ale poszczególne ogniwa złotego łańcucha naszego odrodzeniowego i wolnościowego ruchu. Nie dla skolonizowania kilku kibuców pracujemy, aczkolwiek przyznaję, że to moment pierwszorzędnej wartości, **ale sjonizm dąży do wyswobodzenia całego Narodu Żydowskiego.**

Tak rozumie i pojmuje sjonizm rabykalno-sjonistyczny obecnie i niegdyś podzielali ten pogląd wszystkie partje, cała Organizacja. Radykalny sjonizm, zdognie z tradycją herzlowskiego uważa za cel ostateczny naszych pragnień i dążeń **Państwo Żydowskie,** a głównemi atrybutami tegoż **uzyskanie większości w Erec Israel i odrodzenie równoczesne przeobrażenie Narodu Żydowskiego w Golucie.**

Państwo Żydowskie ma być koroną naszej działalności, naszych wysiłków duchowych i walk o uzyskanie praw mniejszości narodowych. należnych nam w krajach Golutu. Erec Israel dla Golutu i Golut dla Erec Israel — sjonizm jest Żydowskiem Państwem w drodze, a parlamentem samodzielny kongres sjonistyczny. — Tak wygląda integralny sjonizm herzlowski tak obecnie się zowiący radykalno-sjonistyczny ruch wszechobejmujący i wszystkie arterje życia żydowskiego ogarniający. — Dlatego też nie tworzy radykalno-sjonistyczne ugrupowowanie żadnej federacji ani frakcji w organizacji ogólno-sjonistycznej i też nigdy jej tworzyć nie będzie jak Poalej-Sjon. Hitachdut Mizrachi czy rewizjoniści.

(ciąg dalszy nastąpi)

Tydzień Herzla.

W roku obecnym święciło Żydostwo miasta Tarnopola, rocznicę zmarłego Wodza swego błp. Dr. Teodora Herzla w sposób nader uroczysty. Komitet przygotowawczy stał na wysokości swego zadania. Proklamowany „Tydzień“ był sjonistyczną manifestacją tut. Żydostwa na rzecz Odrodzenia narodowego. Cały szereg uroczystości i imprez zgromadziły tysiące ludności żydowskiej, tentno życia narodowego znalazło swój punkt kulminacyjny w sobotę w czasie akademji. Oprócz tego odbyły się zgromadzenia młodzieży, nabożeństwo żałobne i dzień sportowy. Keren Kajemeth odniósł znaczny sukces. Tarnopol już dawno nie miał tak szeroko zakrojonej akcji — a jeszcze dawniej zgromadzenia by wypadały tak imponująco.

Niema kryzysu w sjoniźmie!

Naród ma zaufanie do tych, którzy dają Mu pełnię Ideału.

L. S.

Wielka Akademja Herzlowska.

Z okazji 26-tetniej rocznicy zgonu naszego nieodżałowanego Wodza Dr. Teodora Herzla odbyła się 19 b. m. w szczelnie zapełnionej sali „Bractwa Mieszczańskiego“ uroczysta Akademja Herzlowska. — Po zagajeniu akademji przez Dr. L. Steckla wygłosił przeszło dwugodzinną mowę Dr. N. Bristiger ze Lwowa. Analizując osobę Dr. Herzla oraz kreśląc jego zasługi dla sjonizmu nawiązuje mowca do obecnej sytuacji w Palestynie i wzywa wszystkich do sumiennej realizacji politycznego testamentu naszego Wodza. W akademji brał również udział tutejszy „Brit Trumpeldor“, którego żywe obrazy oraz efektowne popisy gimnastyczne zostały przez publiczność nagrodzone hucznemi oklaskami. — W skład programu akademji weszła również jednoaktówka odegrana przez miejscowy zespół dramatyczny.

Po odśpiewaniu Hatikwy przez chór, którego produkcje były bardzo udatne, została akademja zakończoną.

Ch. K.

Jarmark św. Anny.

Dzięki uprzejmości p. Sekretarza gminy tut. i cennych wskazówek nam udzielonych, przez p. Komisarza targowego pod którego sprężystą działalnością, tegoroczny jarmark tak doskonale się zapowiada, możemy podzielić się z Szan. Czytelnikami wiadomościami o jarmarku św. Anny. Prawo urządzania dorocznego jarmarku św. Anny, opiera się na przywileju cesarza Ferdynanda I z dnia 10 maja 1836 r.

Długie lata targi te trwają corocznie, przez dni 14. W roku 1905 podczas wojny rosyjsko-japońskiej, Rosja zakupywała w Tarnopolu na targach, większe ilości koni. Jarmar św. Anny należy do naśw. tradycji naszego miasta.

W okresie najdawniejszym kiedy nie znano jeszcze targów w miastach stołecznych, sława jarmarku św. Anny w naszem mieście sięgała daleko poza granice kraju.

Na tym targu sprzedawały swe wyroby największe fabryki wiedeńskie i czeskie, zaś w handlu koni i produktów rolnych, miał niezwykłe znaczenie dla gminy tutejszej i jej mieszkańców. Targ św. Anny był zawsze pnważnem źródłem dochodu, gdyż w czasie trwania jarmarku ruch obcych jest o wiele większy i dochodzi do 2000 osób dziennie zaś w czasie normalnym tylko do 50 osób.

J. H.

KRONIKA.

Kino „Podole“

„ANASTAZJA“ dzieje i przeżycia córki cara Mikołaja II.
W głównych rolach:
Lee Parry, Eliza La-Parta, Hans Stüwe, Maks Landa.

Kino „Palace„

„GDZIE WSCHÓD JEST WSCHODEM“
Główne osoby:
Lon Chaney, Estela Taylor, Lupe Velez i Lloyd Huges.

(jp) Tajemnicza i groźna dusza Wschodu-czająca się podstępnie w dzikiej dżungli postaci krwiożerczych tygrysów i lwów i w niemniej od nich niebezpiecznych dla białego człowieka podstępnych, nieprzeniknionych naturach żółtej rasy, przejawia się potężną, żywiołową siłą w wspaniałym dramacie egzotycznym, wystawionym obecnie w kinie „Palace“. Fascynująca realizacja przenosi widza w sam głąb dżungli indochińskich z przepysznemi scenami łowów na tygrysy, jak niemniej w sam ośrodek tej tak odmiennej, a tak niesłychanie ciekawej i barwnej kultury miast Dalekiego Wschodu. Czuje się, że nie jest to sztelażowa dekoracja, ale iście czarodziejskie otwarcie wrót do innego nieznanego pełnego uroków świata.

Fabuła, napięciem dramatycznem dorównywa wspaniałości obrazów. Niezrównany mistrz ekranu **Lon Chaney**, jako ojciec broniący z nadludzką energją zagrożonego przez własną matkę szczęścia swego dziecka, daje istotnie kreację potężną. Niemniej szatańsko facynująca jest w grze, mimice twarzy i w całej aparycji **Estela Taylor,** jako kobieta-demon, wyciągająca pożądliwie ręce po narzeczonego własnej córki. Na wysokości tych dwóch kreacyj utrzymują się także pełna egzotycznego wdzięku **Lupe Velez** i porywający młodzieńczym wdziękiem **Lloyd Hughes.** Tragiczne przecięcie zdradzieckich scen, któremi demoniczna uwodzicielka zdołała opętać młodego człowieka, kończy ten dramat namiętnośc. wstrząsającym do głębi efektem.

Sobota 26 lipca. Od stow. akad. Makabea otrzymaliśmy list, z prośbą o umieszczenie niżej podanej notatki czemu zadość czynimy Red.

Fuzja dwóch stowarzyszeń akad. w Tarnopolu.

Dnia 16. b. m. odbyła się w lokalach Tarbutu uroczystość połączenia się dwóch dotychczas oddzielnie istniejących stow. akad. a mianowicie S. S. A. „Makabea“ i S. Z. A. „Hacefira“. Oba te stow. mające jednakowy charakter ideologiczny za wspólnem porozumieniu obu senjoratów uznały, że wspólnemi siłami potrafią lepiej wywiązać się z zadania wobec idei sjońskiej.

Uroczystość ta odbyła się w obecności wszystkich członków obu stow. oraz członków komitetu Starych Panów przy S. S. A. „Makabea“ Po wygłoszeniu mów uwydatniających znaczenie powyższego faktu przez senjora „Makabei“ Bielera i senjora „Hacefiry“ Triefa oraz przew. komitetu St. P. D-ra Horowitza odbyło się uroczyste ślubowanie nowo wstępujących członków akademików.

Po odśpiewaniu Hatikwy zakończono uroczystość.

Dziękując z góry za umieszczenie niniejszej notatki oraz życząc zarazem wiele szczęścia i pomyślności w swoim rozwoju kreślimy się

z pozdrowieniem sjońskiem
M. Bieler.

KOMUNIKATY.

Udogodnienia pocztowe.

Ministerstwo poczt i telegrafów wyda w najbliższym czasie zarządzenie o dopuszczeniu w jednym liście zleceniowym, kilku roszczeń pieniężnych od dłużników, zamieszkałych w tej samej miejscowości. Rozumie się jeśli są płatne w tym samym terminie.

Zezwoli zarazem wysyłanie kilku paczek pocztowych do tego samego adresata, zapomocą jednego adresu pomocniczego, o ile wysłanie paczek nastąpi bez pobrania i bez podania wartości. Zamierza również obniżyć o 50% porto książek wysyłanych przez firmy nakładowe i księgarnie.

Ameryka wystawia pomnik dla pierwszego radjoamatora.

Niejaki pan Natan Stubbleifield zmontował pierwszy aparat radjowy nadawczo odbiorczy w r. 1902. Dobroduszna Ameryka wystawiła mu zato pomnik z napisem na głazie, oraz rysunkiem, przedstawiającym pierwszy aparat, zbudowany przez niego.

Dnia 15 lipca upłynął termin płacenia odrocz. podatków. Ministerstwo skarbu przypomina płatnikom państw. podatku przemysłowego od obrotu że 15 b. m. upłynął termin płatności odrocznej zaliczki na poczet państwowego podatku od obrotu, na kwartał I b. r. W związku z tem władze skarbowe przystąpiły już do ściągania nieuiszczonych kwot w drodze przymusowej egzekucli.

Bilety kolejowe na raty. Zarząd koleji belgijskich pragnąc zachęcić ludność do wyjazdów na lato urządził bardzo pomysłową sprzedaż specjalnych znaczków różnej wartości od najdrobniejszych kwot. Znaczki te po naklejeniu ich na specjalnej książeczce, kasy kolejowe wymieniają na bilety. W ten sposób można będzie w ciągu całego roku odkładać sobie na podróże wakacyjne.

Czarna bezlitosna śmierć. Międzynarodowa rodzina górników okryła się tymi dniami żałobnym kirem.

Na niemieckim Śląsku opolskim, wydarzyła się katastrofa pociągająca za sobą setki ofiar. Wybuch kwasu węglowego, zaskoczył górników w głębi ziemi, zamknął im dostęp do szybu przez co zostali skazani na straszną śmierć uduszenia. Pomimo energicznych

wysiłków pogotowia kopalnianego wyciągnięto same trupy. Ponury demon kopalni jak corocznie zażądał daniny z życia śmiałków, którzy odważyli się czerpać z bogatej jego skarbnicy. Tym razem jednak nie poprzestał na kilku ofiarach, ogarnął swoją chciwą dłonią wszystkie istoty wdzierające się uparcie w jego bogate Łono. Największa katastrofa, jaką zanotowały kroniki kopalniane, wydarzyła się w roku 1908 w zagłębiu Ruhry. Wtedy to zginęło 360 górników. Ostatnia największa eksplozja w Dortmudzie w roku 1925 pociągnęło za sobą 135 ofiar. Katastrofy, których pomimo najdalej posuniętych środków ostrożności, nie można uniknąć, są na porządku dziennym.

Wygrane dolarówki których posiadaczy do dziś dnia nie podjęli.

40 000 dol. — Nr. 341248. 8.000 dol. — Nr. 917280. 3.000 dol. — Nr. 31174. 1.000 dol. — Nr. 304319, 316288, 367541, 441074, 532797. 818917, 859832, 860038, 935060. 500 dol. — Nr. 87054, 152894, 215813, 224632, 233197, 249402, 379616, 425027, 513069, 550123, 599539, 640203, 772338, 807053, 846557, 888408, 913547, 922212.

DZIAŁ SZARADOWY

pod red. N. S.

INTRODUKCJA

Stawcie się raźno na te łamy.
Szarady, w strojny szyk!
Tu wam gościny udzielamy,
Zbyteczny reklam krzyk,
Bo szarada masa niezliczona
Zalała cały Boży świat
Są wśród prostaków, mędrców grona
Zna dziecko je i mąż i dziad...
Kobieta — wcale to nie plotka,
Młoda czy stara, śniada... blada,
Ponura czy też miła, słodka,
Chuda czy pulchna — to szarada
Czas daje nieraz — rozwiązanie, —
Lecz przyszłość zawsze skrywa mrok
Gdy ludzkość widzi dnia zaranie
Szaradą jest — postępu krok...
A zaż światowa polityka,
Co tyle pisze, tyle gada,
W ciemnościach już się nie potyka ?
Genewa czyż to nie — szarada ?
W układach co się kryje na dnie ?
Sąsiad ma ileż psot i szkarad;
Czy druh postąpić może zdradnie
Małoż więc tu, pod ręką szarad ?...
Pośród partyjnych wichrzeń skrętu,
Gdy więc się w krąg rozpatrzy człowiek,
Jak się na świecie dziwnie składa
To przed zamknięciem wiecznem powiek
Musi rzec: Świat nasz — to szarada !

* * *

Jak od podwalin wznoszą dom,
Tak my swój kącik zaczynamy:
Pocóż wam zadań gruby tom,
Wystarczą działu tego ramy:
W świecie nauki tak się zdarza,
Trza zacząć od — elementarza,
Kto po starannej analizie,
Szarady drobnej sens rozgryzie,
Ten i trudniejszej kark ukręci.

KASJEL RATHMILEE
E. KENER

Z powyższych 2 nazwisk stworzyć nazwę dzieła prof. Schapiry.

Rozwiązania należy nadsyłać w zaklejonej kopercie z dopisem „dział szaradowy“ do dnia 10/VIII 1930 r.

PREMJE.

20 bezpłatnych biletów do kina „Palace“
3 kwartalne prenumeraty naszego pisma
8 miesięcznych pren. naszego pisma.

2 SZARADY

nadesłał S. Isserles, Tarnopol.

I.

Pierwsza trzecia jest to miara zwykła
Trzecia druga jest to egipska fabuła
Pierwsza, trzecia, druga, jest to ptak gaduła
Całość niechaj nikt nie zoczy
Wszak w Europie swe modre oczy toczy.

II.

Czwartą literę w alfabecie
Niechaj ktoś fonetycznie spółgłoską splecie
Do tego dwie litery z części głowy
Potem bożek słońca, wkońcu zaimek polskiej mowy
Z całością nie będzie miał trudu
Bo jest to sympatyk ludu.

LOGOGRYF

N. Schächter, Tarnopol.

Z liter: 18 a, 5 b, 1 c, 1 d, 13 e, 2 f, 3 g, 1 h, 5 i, 5 j, 7 k, 7 l, 3 ł, 5 m, 7 n, 2 p, 9 o, 12 r, 9 s, 1 ś, 4 t, 3 u, 1 w, 3 y, 7 z, 1 ż, — utworzyć 20 7-mio-literowych wyrazów o następujących znaczeniach: 1) ptak, 2) państwo, 3) krótkie zdanie, 4) horda tatarska, 5) jednostka ciepłoty, 6) jednostka monetarna (dawna), 7) prawodawca, 8) kraj w Azji, 9) poeta niemiecki, 10) drzewo, 11) dawna stolica europejska (w jej ojczystym języku), 12) sługa, 13) pisarz hebrajski, 14) gracz w karty, 15) utwór Jul. Słowackiego, 16) postać z Nibelungów, 17) stróż bezpieczeństwa, 18) rodzaj obuwia, 19) stopień wieku, 20) sławny lotnik niemiecki technik.

Litery środkowe a więc czwarte, czytane z góry ku dołowi oznaczają tytuł, imię i nazwisko wybitnego Żyda (XIX w.).

Rozwiązania należy nadsyłać w zaklejonej kopercie z dopisem „dział szaradowy“ do dnia 20/VIII 1930 r.

PREMJE.

20 gałązek K. K. K. w lesie Herzla.
20 bezpłatnych biletów do kina „Palace“.

ŚWIATOWEJ SŁAWY ORYGINALNE
SZWEDZKIE WIRÓWKI ORAZ PARNIKI

ALFA-LAVAL

Do nabycia na 18 mies. spłaty w Przedstawicielstwie
Fmy Iz. GOLDMAN
Tarnopol, pl. Kaźmierzowski 31. — Telef. 76.

PIERWSZA PODOLSKA SZLIFIERNIA SZKŁA
i WYTWÓRNIA LUSTER
JÓZEF TORTEN, TARNOPOL
UL. SOKOŁA 12.
— wyrabia: —
lustra, szyby szlifowane, we wszystkich gatunkach i formach, nowoczesne urządzenia sklepowe ze szkła okien wystawowych, portali, bufetów, gablotek i t. p. Oszklenia samochodowe, stare i splamione lustra odnawia.

PIERWSZY PAROWY WARSZTAT WULKANIZACYJNY
IGNACY SOŁONYNKA
Tarnopol, ul. Lipowa 2
przyjmuje do naprawy gum samochodowych i motocyklowych we wszystkich rozmiarach, które wykonuje na parowych aparatach na gorąco w przeciągu 24 godzin.
Za trwałość daje gwarancję. Ceny nader niskie.
Warsztat prowadzony jest pod kierownictwem sił fachowych

Skład
futer i kapeluszy
JAKÓB FUCHS
Tarnopol, Mickiewicza 35.

B. DUBOWY
SKŁAD TOWARÓW SUKIENNYCH i BŁAWATNYCH
Tarnopol, Mickiewicza 29.

Pierwsza krajowa sztuczna farbiarnia, zakład czyszczenia dywanów i higieniczna pralnia bielizny
JÓZEFA ROTTERA, BIELSKO
BIURO PRZYJĘCIA:
IZAK LANDAU, TARNOPOL
ul. 29-go Listopada Nr. 7.
SKRZĘTNA USŁUGA.

Chaim N. Wolfzahn
ZEGARMISTRZ JUBILER
poleca wieczne szkło do zegarków.
Tarnopol, ul. Ruska 2.

Baczność!
Moses Jorysz, Tarnopol Mickiewicza 20
POLECA
smaczne obiady śniadania i kolacje.
Wędliny koszerne. Obsługa skrzętna.
CENY UMIARKOWANE.

„MAGAZYN NOWOŚCI“
(wł. firmy RUBIN GELBER)
w Tarnopolu 3-go Maja Nr. 1, (róg Mickiewicza)
poleca
pończochy jedwabne po cenach konkurencyjnych.

Świat pończoch i rękawiczek
Ch. Thaler Tarnopol
pl. Sobieskiego.

Skład mebli własnego wyrobu
Selig Schorr, Tarnopol
pl. Dominikański. 1
Wielki wybór sypialń, jadalń, gabinety męskie, urządzenia biurowe, meble gięte, jakoteż przyjmuje wszelkie zamówienia w tym zakresie wchodzące.

Hotel i ReStauracja
A. L. KÖNIGSBERG, TARNOPOL
Tarnowskiego 6 a
Ceny konkurencyjne. Ceny konkurencyjne.

GELATERJA ITELIANA
LUIGI OLIWO
TARNOPOL, ul. Mickiewicza 20
POLECA
prawdziwe włoskie lody.

SCHAPIEROWA
TARNOPOL, PIŁSUDSKIEGO 7,
pOLECA: dobre różne napoje i obiady.
Ceny bardzo przystępne,
2 pokoje z utrzymaniem lub bez, do wynajęcia.

Pralnia Higjeniczna
Tarnopol, Rynek **16,** (przy placu na ryby)
przyjmuje wszelką bieliznę do prania po cenach konkurencyjnych.
Kołnierze po 20 gr.

Elaktryczna pralnia wieeeńska **BŁYSK LUSTRA**
CH. REITZENBEINA, biuro przyjęć B. Nussbaum
Tarnopol, Rynek **12**
przyjmuje wszelką bieliznę po cenach konkurencyjnych.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 6001

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.

Ж 6001

JÓZEF BIRNBERG, Tarnopol, Koźminskiego L. 4
poleca po cenach konkurencyjnych wszelkie towary galanteryjne.

STROJE DAMSKIE
S. BROCH-DEUTSCH
Tarnopol, Hotel Adlera L. 5.
Najtańsze źródło zakupu konfekcji damskiej i dziecinnej.

Leon Schulbaum złotnik i jubiler
Tarnopol, Perla 6 a
wykonuje wszelkie roboty w zakres złotnictwa wchodzące starannie i tanio.

MIKOŁAJ SYTNIK (mechanik)
Tarnopol Konarskiego 1
reperuje motory palne, maszyny palne, do szycia, do pisania, rowery, gramofony, protezę, maszyny dentystyczne, i wszelkie rodzaje aparatów oraz części składowe po cenach przystępnych.

ZAKŁAD ELEKTROTECHNICZNY
„AMPER"
A. H. WEINSTEIN TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO 10.
wykonuje wszelkie instalacje elektr. po cenach bardzo przystępnych.
::- Kosztorysy na żądanie bezpłatnie. -::

Jakób Rauer, Tarnopol
ul. 3-go Maja 4
poleca swój bogato zaopatrzony magazyn sukna, jedwabiu, tow. bławat., kilimów gliniańskich.

Dr. med. B. BILLER
stomatolog-dentysta
ord. w chorobach jamy ustnej i zębów
TARNOPOL, UL. 3 MAJA 2.

Mra Kofflera Krem Ogórkowy
potęguje bronzowe zabarwienie skóry i działa zapobiegawczo, chroniąc ciało przed bolesnem oparzeniem słonecznem.
Wszędzie do nabycia.
Wyrób Mrów Braci Koffler, Tarnopol, Rynek 12.

Pinkas Dynes
Tarnopol, ul. Mickiewicza L. 41
SKŁAD
papieru, przyborów szkolnych i kancelaryjnych.
WŁASNA INTROLIGATORNIA.
Ceny konkurencyjne. Ceny konkurencyjne.

WARSZTAT MECHANICZNY
ISAK DEUTSCH, TARNOPOL
pl. Kaźmierzowski
przyjmuje do naprawy wszelkie maszyny do szycia, rowery, gramofony, wózki dziedzinne, reperatory i t. p.
Ceny bardzo przystępne.

ZAKŁAD HAFCIARSKI
N. GROSINGER
Tarnopol, ulica Tarnowskiego 19a
wykonuje
wszelkie roboty hafciarskie plisowanie wiedeńskie, mereżkowanie i endelowanie.
Obsługa skrzętna. Ceny przystępne.

Biuro pośrednictwa
kupna i sprzedaży domów i gruntów, gospodarstw większych i mniejszych, młynów, kamienie oraz wynajmu mieszkań.
Tarnopol, ul. Piłsudskiego l. 10.

Płaszcze damskie i odzież męska i dziecinna elegancko, solidnie i tanio
POLECAJĄ
Bracia Heller
Tarnopol
pl. Sobieskiego 18, ul. 3 Maja 6.
Telefon Nr. 163.

CENY OGŁOSZEŃ:
Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 60 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 60 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.
Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger. Redaktor naczelny: Samuel Einleger.

Druk. M. Kahanego Tarnopol.

STARODRUK
Egzemplarz obowiązkowy
Nakład 1000
dnia 26.7.1930

Rok 1. Tarnopol, 6 sierpnia 1930. Nr. 2.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

OSTATNE POŻEGNALNE PRZEDSTAWIENIA

CYRK znanych sportsmenów **BARAŃSKICH**
na Majdanie przy ul. Kopernika
w sobotę i niedzielę po **2** WIELKIE ŚWIĄTECZNE PRZEDSTAWIENIA **2**
na których wystąpią wszyscy artyści w zupełnie nowym repertuarze. — Początek o g. 4 popoł. i o g. 8·30 wiecz.
Na przedstawienia popołudniowe każda osoba wykupująca 1 bilet w kasie wprowadza dziecko do lat 10 bezpłatnie
Uwaga. Przy Cyrku **„DUŻA MENAŻERJA“** 120 okazów fauny morskiej i lądowej, zwierząt egzotycznych — czynna od godziny 9-ej rano do godziny 10-ej wieczorem.

RESTAURACJA i POKÓJ DO ŚNIADAŃ
NATAN STÖCKEL, Tarnopol, ul. Ruska 44
poleca smaczne obiady, śniadania i kolacje, wędliny koszerne Finkelsteina ze Lwowa. — Piwo wyłącznie lwowskie.
Obsługa skrzętna. Ceny bardzo przystępne.

Czyżby naprawdę „ograbiamy“ biedotę?

Rzeczywistość w świetle prawdy.

Co potrafi złościwa insynuacja*), jak łatwo zasugerować można, zawalonego troskami dnia, przeciętnego śmiertelnika, ubierając się w togę „humanitarności“ — wiemy chyba z doświadczenia. Korzystając z posiadania pod ręką danych statystycznych, niezważając na obłąkańcze bredni naszych przeciwników, usiłujemy w tymże numerze „Gazety Tarnopolskiej“ przedstawić owym nierzadko zbałamuconym „ludziom ulicy“, faktyczny obraz naszego „bezprawia“ wobec „uciskanej“ ludności arabskiej. A zatem słuchajcie!

Ani jeden Arab nie został wyrugowany!

Przez Anglików przeprowadzona statystyka wykazała, że z obszaru Palestyny **tylko 5·5 mil. dunamów ziemi, a więc nawet nie czwarta część całego kraju, jest wzięta pod uprawę.** Odpada z kretesem zarzut co do braku ziemi w Palestynie. Według obliczeń ekspertów Agencji Żyd. **na terenach uprawianych można zmieścić jeszcze $2^1/_2$ razy ludności, co obecnie, a w tzw. „dolinach“ wygodnie założyć można 83.000 ferm rolniczych, czyli osiedlić około 400.000 ludzi. Z naciskiem należy podkreślić, iż przy nabyciu ziemi przez Żydów ani jeden felach, nie został wyrugowany!** 95% obecnego naszego stanu posiadania nabyliśmy od obszarników-effendich a skoro na gruncie siedział dzierzawca, zmuszeni byliśmi takowemu sute dać odszkodowanie.

*) Podsunięcie myśli, zwłaszcza złej

Czem rozporządzamy — a jak gospodaruje sąsiednia Transjordanja.

Wciąż dokupujemy ziemi od obszarników; zresztą **na owym miljonie dunamów, którem dysponujemy** (z tego $^3/_4$ należy do P. I. C. A. i Keren-Kajemeth — reszta przypada na własność prywatną), **przy intenzywniejszej uprawie i udoskonalonem nawodnieniu może się jeszcze pomieścić 10·000 rodzin (50.000 dusz). Choć stanowimy tylko 18% ogółu ludności (Arabowie liczą 750.000) jesteśmy dla Palestyny prawdziwem dobrodziejstwem. Do ubogiej, kamienistej krainy wnieśliśmy tyle co**

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

20 bezpłatnych biletów do kina „Palace“ dla czytelników „Gazety Tarnopolskiej“.

wynosi wartość produkcyjna całego gospodarstwa czyli 45 mil. funtów (225 dol. am.) A przy jakże niepomyślnych okolicznościach gospodarujemy, mimo to hart i wytrwałość nasza bierze górą. Dla ilustracji **rzućmy okiem na pobliską Transjordanję,** dwakroć większą ale zamieszkałą tylko przez ćwierć miljona ludzi a posiadająca króla i w dodatku... parlament. **Żałosny widok zacofaństwa i niedostępstwa!** A czy wiecie, że ściągane corocznie z Palestyny dochody, w postaci ceł i podatków w sumie półtora mil. funtów idą nawet w części na utrzymanie tamtejszej administracji!

Postęp, wysiłkiem naszym wprowadzony — a „biedni“ Arabowie.

Ręką żyd. wprowadzony postęp udziela się i Arabom. Warto zwiedzić mieszkających w pobliżu osiedli żyd. Arabów, a porównać ich schludne domki z kamienia i dobrze nawodnione ogrody z nędznem, prymitywnem prawie zwierzęcem bytowaniem ich braci w wioskach. Tam to za półtora piastra (!) muszą się utrzymać. Wykorzystując nasze położenie każą sobie „biedni“ Arabowie płacić za darowane im grunta rządowe solone i to mocno ceny. Niebożątka! A myśmy dotąd z gruntów państwowych nie otrzymali ani włoki!

By zmieścić się pod jednym dachem miejsca jeszcze dość!

Gospodarstwo nasze pomyślnie się rozwija. W dziale, choćby mleczarskim produkujemy rocznie 6 mil. litrów mleka, co stanowi połowę produkcję kraju. **Haifa ma szanse stać w niebawem drugą Aleksandrją!** A zważcie jakie kłody stawia się rozwojowi jiszubu przez rząd mandatarny. Na zakończenie stwierdzić należy z całą sumiennością: **Arabów** nie rugujemy — bo miejsca jeszcze dość dużo pod wspólnym dachem.

1860-letnia rocznica naszej klęski narodowej

(Tisza-be‘Ab — 9. dzień miesiąca Ab).

Corocznie podczas kanikuły obchodzimy tę **bolesną, a jakże odległą szmatem czasu, rocznicę.** Pomyślmy: już bezmała 1860 lat upłynęło jak syn wodza rzymskiego Wespazjana, młodociany **Tytus, po długotrwałem, nadludzkiem wprost wytężeniu** sprawnej i przeważającej po kilkakroć liczebnie, siły **oblężonej Jerozolimy, armji, zdobył to miasto** i zrównał je z ziemią. **Orzeł rzymski zatriumfował na górze Morja.** Zdobybie Jerozolimy — to kres istnienia naszego jako państwo.

Ciężkie, czarno-wełniste chmury refleksyj unoszą się w nas, na wspomnienie tych pełnych tragicznego napięcia momentów naszej historji. **Serce przytłacza ciężar i kamienna, głuchą rozpacz, gdy** choćby na chwilę, **zwiedzi bylejaki bet-hamidrasz,** uderzający niecodziennością i sztucznym bezładem, **pokotem leżących ławek.** Zawodząco odmawiając kinot, siedzą w skarpetkach staruszkowie, **wczuwając się w smutek „Ejcha“** a na oku nierzadko zaperli się, może czasem ukojna, **łza.** Serce wali w nas jak młotem a **czarny smutek rozlewa się na naszem obliczu...**

Miłosierny, który wypróbował nasze siły na, **jakby bezkresnej, prawie 2000-letnej tułaczce** — jednak nie opuścił naszego narodu, **zsyłając** po tej, pełnej udręki, próbie **kryształową postać Herzla. Wódz ten, jak ongiś Mojżesz, po ciężkiej wędrówce w pustyni — wskazał narodowi właściwą drogę.**

Dwa tysiące lat, jak przestaliśmy być państwem, choć istniejemy; **a zaledwo tysiąc lat jak Polska, w której los kazał nam zamieszkać, trwa jako naród i państwo. Wówczas my „starsi“ — wzajemnie się podziwiamy i nabieramy otuchy do dalszej walki o swoje „ja“ narodowe i lepsze jutro.**

Czy Mussolini jest sympatykiem sjonizmu?

— Il Duce stosunkowo mało zna Żydowstwo — Zetknięcie się z akademikami żyd. — Wpływ socjalistki żyd. na dyktatora — Sjonizm „narazie“ nie może zadowolić planów „Mussoliniego“. —

Każda epoka ma swoje osobistości. Mamy je i my współcześni. Do rzędu tych należy w pierwszym rzędzie dyktator Italji, Mussolini. Karjera jego jest jakby wyśniona z bajki. **Z pomocnika mularskiego, syna kowala-dyktator 40-miljonowego narodu.**

Nas interesuje stosunek Mussoliniego do Żydów a szczególnie ruchu sjońskiego. Można powiedzieć, że Il Duce (wódz) — jak go nazywają entuzjastycznie Włosi wcale **mało zna Żydów.** Oto co powiada: „Gdy wygnany z Italji tułałem się po Szwajcarji, wówczas **zetknąłem się ze studjującymi tam żydowskimi akademikami z Rosji.** Ich hart i niezłomna walka z przeciwnościami odkrywały przedemną nowe horyzonty. U nich poznałem co

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 6661 III

potrafi energja ludzka. Z żydowskich socjalistów w Szwajcarji **najsilniej na mnie oddziałała Żydówka rosyjska Angelika Bałabanow.** Po opuszczeniu Szwajcarji gdy wszedłem w „koryto“ nacjonalistyczne, doniosły wpływ na moją osobę wywiera pisarka z Wenecji **Małgorzata Sarfatti (Żydówka),** która potem wydała moją biografję.—

W odniesieniu do naszego ruchu odrodzeńczego Mussolini jest niewyraźny, chłodny można nawet powiedzieć, że zajmuje ledwo negatywne stanowisko. Popadłszy od czasu swych niebywałych sukcesów w megalomanję (manję stania się wielkim), a mając w następstwie zamiar wskrzesić tradycje starego Rzymu, chciałby widzieć i „swoich“ ludzi w Palestynie. Marzy o stworzeniu tam jakowego państwa kościelnego pod hegemonją Włoch. A że na tym odcinku morza Śródziemnego wpływu narazie nie posiada, więc nie bardzo sprzyja sjonizmowi, jako niepowolnemu jego fantazjom.

Na czasie.

Mesyna - groźna poprzedniczka Neapolu.

Tragiczne, pełne niewypowiedzianej zgrozy, ostatnie trzęsienie ziemi we Włoszech — przywodzi na pamięć przedostatnią katastrofalną klęskę żywiołową, która **lat temu przeszło 20,** nawiedziła Mesynę, miasto na Sycylji (Italja).

Okropny wstrząs ziemi nastąpił tam nad ranem dnia 28 grudnia **1908 r.** Łomoty, głuchy łoskoty, jęki zmieszane z piekielnym hukiem... A o ratunku nie można było nawet mówić, wobec wczesnej pory. Wszyscy leżeli w łóżkach. Pod gruzami domów pogrzebana została **ogromna ilość 80 tysięcy ludzi.** Przerwa w wszelakiej komunikacji sprawiła, że Rzym o katastrofie dowiedział się dopiero **po 12 godzinach! W akcji ratowniczej wzajem się prześcigały okręty cudzoziemskie, Czerwony Krzyż, marynarka i armja,** ściągnięta z dalszej okolicy.

Prawie **dwa tygodnie** prowadzono akcję ratowniczą, która objęła bliższy i dalszy okrąg Mesyny..

Targ św. Anny narazie słaby — ale możliwość poprawy w ostatnich dniach jarmarku niewykluczona.

W pierwszym dniu mała ilość kupców — Jakie firmy są reprezentowane w branży manufakturalnej. — Targ na konie i bydło niedopisał. —

To, co od szeregu lat jest dumą i reklamą Tarnopola, to na co liczą stery kupieckie — nasz jarmark św. Anny, z każdym rokiem szwankuje i zawodzi po-

Szalom Alejchem.

Dziesiąty.

Było nas tylko dziewięciu Żydów w wagonie Brakowało dziesiątego do minjenu. Właściwie był również dziesiąty. Ale nie mieliśmy pewności, czy to żyd czy chrześcijanin.

Milczący jegomość w złotych okularach. Twarz pociągła bez brody. Nos żydowski, ale wąsy zakręcone do góry. Uszy sterczące, kark czerwony. Siedział bez kapelusza. Na kolanach gazeta rosyjska. Milczy ani słówka nie powie. Niewątpliwie Rosjanin prawdziwy Moskal. A może nie ? Co ? Czy to naprawdę chrześcijanin ? Tak i nie. Co tam! Żyd Żyda nie szuka. Żyd pozna Żyda po ciemku i z daleka. Ale ten — to Żyd! I znów niepewność; a może nie — Żyd ? W dzisiejszych czasach trudno poznać. Żyd chce niestety aby myślano, że jest gojem. Cóż począć; potrzebny jest dziesiąty! Jeden z nas obchodzi dziś rocznicę. Sądzicie, że zwykła rocznica śmierci ojca ? Albo po matce ? Nie, to rocznica po dziecku. Rocznica śmierci syna. Jedynaka pogrzebał nam towarzysz. Ledwo zdołał wybłagać, aby mu wydano zwłoki z więzienia i pozwolono pochować na cmentarzu żydowskim. Ojciec przysięga, że syn był niewinny. Zbyt szybko go osądzono. To znaczy — opowiadał — był towarzyszem ale do partji nie należał i nie powinni go byli powiesić. Ale przepadło! Wkrótce poszła za nim matka. Nie odrazu. Dobrze się przedtem namęczyła. A on postarzał się i osiwiał.

Jak wam się zdaje ? Ile mam lat ?

Patrzymy nań i usiłujemy odgadnąć, ile ma lat. Niemożliwe. Młode oczy, siwe włosy. Czoło pomarszczone, na twarzy wyraz płaczliwy. I sam taki dziwny. W surducie przy długim, kapeluszu przygiętym, broda rozczochrana... Oczy... Ach oczy... Takich oczu nie można zapomnieć tych śmiejących się i jednocześnie płaczących oczu. Gdyby się poskarżył, uronił choć jedną łzę. Dziwny człowiek żywy, wesoły...

— Skąd weźmiemy dziesiątego ? — odezwał się jeden z nas i spojrzał na nieznajomego, który jak gdyby nie słyszał, siedział przy oknie i pogwizdywał popularną melodję.

— Mówicie o dziesiątym ? — rzekł inny. — Czy nie tworzymy „minjen“ ?

I jął liczyć na palcach: jeden dwóch trzech...

— A mnie nie liczycie ? — zapytał po żydowsku tajemniczy pasażer.

Ogarnęło nas zdumienie.

— Przecież pan nie jest Żydem ?

— Jest Żyd, ale nie dbam o te rzeczy.

Długi czas siedzieliśmy osłupieni i patrzyliśmy na siebie, nie mówiąc ani słowa. Ale ten który obchodził rocznicę, bynajmniej się nie zmieszał. Z tym swoim płaczliwym uśmiechem zwrócił się do młodzieńca.

— Obyś pan żył do stu dwudziestu lat! Należy się panu złoty medal.

— Złoty medal ? Za co ?

— Powiem panu, ale to długa historja. Jeśli pan chce być dziesiątym w „minjen“ — zmówimy kadysz po moim synu, a później panu opowiem.

(Ciąg dalszy nastąpi)

kładom nadzieje. Jest kryzys ekonomiczny w Polsce prawda, — ale, trzeba to przyznać z rękę na sercu, że za mało robimy by jakoś lepiej zorganizować „tarnopolskie targi“.

I tu tkwi jądro tego, co nam niewątpliwie tylko przynosi szkody. Może przy sposobności obszernie zajmiemy się kwestją i poprawą prestiżu (godności) uzdrowienia jarmarku i wskażemy środki zaradcze — dziś służymy Czytelnikom naszym niektóremi danymi z placu Sobieskiego. Otóż w pierwszych dniach ilość kupców była znikomo mała. Można się jednak spodziewać polepszenia od 1. sierpnia, gdy prowincja i okoliczni chłopi z pewnością się zjadą. Liczy się na ostatnie 4 dni.

Z zamiejscowych kupców najwięcej przybyło ze Lwowa. Są to przeważnie kupcy z działu bławatnego, galanterji i trykotażowego. Z Łodzi przyjechały 2 firmy, tak samo z Warszawy (bielizna przeważnie). Z Stanisławowa spotkaliśmy kilku drobnych kupców.

„Gwóźdź“ jarmarku, targ na bydło i koni wypadł bardzo słabo.

Migawki.

Co oko moje widziało na jarmarku Anny...

Ryk syren samochodowych, zmieszany z ochrypłymi głosami pstro-strojnych kupców, przebija najdalsze zakątki śródmieścia, obwieszczając doroczny jarmark św. Anny. Zbliżam się. Gwar rośnie. Śpiewy, krzyki, płacze, głosy trąbek, piszczałek zlewają się w jeden potężny akord, chcący przebić dachy traganów i ulecieć na Mars — i tam dopiero w zrozumiałym języku zachichotać: „Kulparków-filja“. Na ciasnym stadjonie jarmarcznym zacierają się różnice stanu, wieku i płci.

Szeregiem krążą przejściami, między budami: wieśniak z szlachcianką, wieśniaczka z mieszczaninem „ramię przy ramieniu“ i „zgodnemi łańcuchy“ opasają kramy. I wszystkim oczy skrzą i błyszczą na widok „tyla różności“. A jest ich, jest...

Fruwają blado-czerwone sukienki, trzepocą białe firanki z jeleniami, błyszczą się sznury korali... To pierwszy rząd. I rozkołysany łan tłumu skłania się w bok — w rząd drugi — ustępując miejsca nowemu. Tu znów przypominają się czasy średniowieczne, czasy potężnych królestw: król pończoch, król von cravatibus, król de jedwabiów i wiele innych królów bez koron i bez złotego w kieszeni. „Historia est magistra vitae“. Królestwa średniowieczne upadały — jedno po drugiem — królowie XX w. bankrutują jeden po drugim.

Ale życie ma urok — każdy rwie się doń — i nasi królowie też. Więc rozsyłają po różnych „połaciach krain“ truwerów i trubadurów — by ogłosili „wszem obec i każdemu z osobna“ hymny pochwalne na cześć... swych wyrobów. Więc rozlegają się zewsząd śpiewy na melodję „uszy-bolanto“ w tonacji „Dur-eń,— tempo“. „Pierwiej dwanaście, dziś złoty pięćdziesiąt“. „Wszystko za 40 gr.“ Owóż mienią się w blasku słońca niebieskie grzebyki, czerwone mydełka, białe baloniki i zielone kołnierzyki. Igrają kolory na powiewnych „czep-barchanach“ i innych czepach. A wszystko łechce i muska moje puste kieszenie. I znów westchnąwszy nabożnie zostałem porwany wezbranymi bałwanami i popłynąłem dalej, by oglądać nowe cuda techniki. I dlatego katarynka smętnie wygrywała najnowszego sztajera a papuga wróżyła każdemu dużo szczęścia — też tylko za 20 gr.

Na ten widok unosiły się serca i halki, czerwonych od szczęścia dziewuch. Potem szedłem w prawo i w lewo i zastanawiałem się nad znikomością świata doczesnego i zacząłem szukać. „Szukaj a znajdziesz“.— Szukałem po wszystkich kieszeniach i nie znalazłem ani grosza.

Czy wiesz że:

Największem miastem Włoch (Italji) nie jest stolica Rzym (800.000 mieszkańców), lecz Neapol (po włosku Napoli), który liczy około półtora miljona mieszkańców. Miasto to b. silnie ucierpiało podczas ostatniego niebywałego trzęsienia ziemi.

Budynek 2-go gimnazjum w Tarnopolu należy do najokazalszych gmachów szkolnych w całej Małopolsce (Galicji).

Obszar Palestyny jest tak wielki jak wyspa Sycylja w Italji lub państwo belgijskie.

Pierwsza żona filozofa żyd. Chaima Żytłowskiego była Rosjanką i nazywała się Wiera Lachowa. Po 15-letniem pożyciu, rozwiódł się Ż. z małżonką i wszedł poraz drugi w związki małżeńskie, tym razem z Żydówką.

Najlepszy i najsłynniejszy lekarz-okulista żyje w Budapeszcie.

Ze wszystkich książek najbardziej rozpowszechniona jest na świecie nasza święta Biblja, którą nazwali chrześcijanie Starym Testamentem.

Całą kulę ziemską zamieszkiwa blisko 2 miljardy ludzi, czyli na 1 kilometr² przypada 15 ludzi.

Ze świata.

Czechosłowacki poliglota.

W uzdrojowisku czeskim Karlowych Varach, jeden z członków administracji zdrojowiska p. Dr. Franciszek Raab włada 17-ma językami. Jest on oficjalnym tłumaczem zarządu zarabia 1700 koron czesk. miesięcznie. Dr. Raab jest ukończonym prawnikiem, zna prócz Europy wiele krajów egzotycznych i pełnił w dawniej Austrji służbę jako oficer tłumacz w randze porucznika.

Inserujcie
w „Gazecie Tarnopolskiej“

Co tydzień niesie ?

Dni tygodnia:

	Kal. gregor.			Kal. żyd.
Sobota	2 sierpnia	1930	8	dzień miesiąca Menachem Ab 5690
Niedziela	3	„	„	9 Tisza b'Ab dzień żałoby narodowej
Poniedziałek	4	„	„	10 Menachem Ab
Wtorek	5	„	„	11 „ „
Środa	6	„	„	12 „ „
Czwartek	7	„	„	13 „ „
Piątek	8	„	„	14 „ „

Na dziś przypada tzw. Szabat Chazan (parsza Dwarim). Jutro post z okazji rocznicy zburzenia drugiej świątyni.

Apteki:

Służbę nocną pełni: Dziś w sobotę: apteka przy ul. Perla. Od niedzieli 3 sierpnia do soboty włącznie: apteka w Rynku.

Biblioteki i księgozbiory:

Bibljoteka dla członków Tow. „Gideon“ otwarta codziennie od 6-8.

Księgozbiór szkoły im. Józefa Perla — narazie zamknięty dla publiczności.

Do redakcji pisywać należy czytelnie atramentem po jednej stronie manuskryptu. Listy i notatki przesłane w innej formie nie będą uwzględnione.

PROGRAMY KIN:

Kino „Palace“

KSIĘŻNA LUIZA KOBURSKA
(Romans córki Królewskiej)
w rolach głównych: Erna Morena, Eugen Wenfeld, Rudolf Basil i Helena Lauterböch. — Akcja filmu rozgrywa się we Wiedniu, Paryżu, Lugano, Brukseli, Frankfurcie i Monachium.

Kino „Podole“

„ROZKAZ KRÓLEWSKI“
(Tajemnica Ochrany) — dramat życiowy
w gł. roli: Lya de Puti.

Dnia 25. lipca b. r. otworzył swe podwoje **CYRK znanych sportsmenów Barańskich** przy ul. Kopernika, ściąga tu masy publiczności do swego przedsiębiorstwa gdyż imponuje on bardzo bogatym programem sił krajowych i zagranicznych. Na czele programu wybija się trupa D U M O N D, są to jedyni w Europie cykliści, którzy popisują się na wysokości 9 metrów w koszu śmierci. Hrabina Rence ze swą tresurą koni z wolnej ręki, wyższą szkołę jazdy w bardzo dobrym tempie podoba się publiczności. Trupa Barańskich w figurowej jeździe rowerowej zachwycą publiczność aż do wysokiego napięcia. Pozatem cały program jest zachwycający. Radzę nie omieszkać chwili czasu i zajść do Cyrku Barańskich, który pozostaje włącznie do niedzieli. **Widz.**

W Tarnopolu płacono za:

Pszenicę	350-370 zł.
Żyto	17·55-18 zł.
Jęczmień	—
Hreczkę	26·50
Koniczynę białą	360 zł.
Skrzynię jaj	160-165 zł.

Okradziony pan z Łodzi. Przed kilku dniami zgłosił się na policję w Tarnopolu Albert Romer naucz. szkoły włókienniczej w Łodzi, że padł ofiarą kradzieży portfela, zawierającego obok pieniędzy i dowód osobisty. Sprawców wytropiono w osobach tut. kieszonkowców: Hersza Schönhauta i Arona Weinberga. Zostali aresztowani.

Wędrówka krowy z rąk złoczyńcy do prawowitego właściciela. Janowi Dereniowi z Chodaczkowa W. skradziono krowę. Zameldował o tem policji, która po kilku dniach znalazła ową krowę w stajni Abr. Libera Goldberga (zam. Rynek 19 w Tarnopolu). Aresztowany tłumaczył się, że tę sztukę bydła, sprzedaną już niejakiemu Grünbergerowi z Budzanowa, nabył od Berisza Orta (ul. Perla 14) za 30 dol. Ort zbiegł. Krowę zakwestjonowano, aby oddać właścicielowi.

Minister Składkowski w Tarnopolu. Bież. tygodnia przeprowadził inspekcję w Tarnopolu min. spraw wewn. Sławoj-Składkowski. Z Tarnopola min. wyjechał do Złoczowa.

Hallo! Nie zwilżajcie znaczków pocztowych (marek) językiem, bo wchłaniacie w usta dużą ilość bakcyli!

— Co wykazało doświadczenie w instytucie chemicznym? — Marki należy nalepiać tylko śliną, którą jednorazowo dajemy na palec, ale pamiętajmy o rychłem zmyciu rąk.

Ciekawe spostrzeżenie poczyniono onegdaj w instytucie chemicznym Nowego Jorku. Mianowicie przeprowadzono badania nad zakupionymi, w różnych miejscach sprzedaży, 50 znaczkami pocztowymi.

I cóż się okazało ?

Z liczby tej na 20 markach znajdowała się tak duża ilość bakcyli (drobnoustroje, niedostrzegalne okiem) że wogóle nie można ich było policzyć i odróżnić poszczególne gatunki. Z pozostałych stwierdzono cały szereg odmian zarazków **i naliczono ogółem do 34 grup bakcyli.**

Naklejać marki należy pędzlem (jak to robi się na poczcie), lub śliną daną na palec, ale nie zapominajcie przytem o szybkiem zmyciu rąk.

Fabryka i skład kapeluszy damskich
J. KLEINER
TARNOPOL, 3-go MAJA 21
POLECA:
wszelkie dodatki dla modniarek. Przyjmuje kapelusze do przerabiania i farbowania. — Wielki wybór beretów.

GAZETA PROWINCJI

we wszytkich miastach wojew. tarnopolskiego korespondenci.

Gazeta złoczowska.

— Bawił tu na inspekcji, w drodze z Tarnopola min. Składkowski, perlustrując urzędy, hotele, restauracje i rzeźnię miejską. Ujęty nadzwyczajną schludnością „Hotelu Warszawskiego“ udzielił pisemnej pochwały właścicielowi tegoż p. Jakóbowi Wilderbaumowi. —

Gazeta zbaraska.

— Onegdaj wybuchł obok Zbaraża we wsi Szyły pożar, którego pastwą padły budynek gospodarski, inwentarz martwy i inne rzeczy, ogólnej wartości $2^1/_2$ tysiąca złotych. Pożar wybuchł skutek podpalenia na tle zemsty prawdopodobnie 40-letniej Ewy Kusznir. którą aresztowano i odstawiono do sądu w Nowem Siole. —

Gazeta brodzka.

— Żywiołowy pożar, który wybuchł w przysiółku Mamczury koło Starych Brodów, strawił 6 gospodarstw W czasie akcji ratunkowej wydarzył się nieszczęśliwy wypadek. 26-letni Aleks. Mamczur, skacząc z płonącej stodoły z wysokości kilku metr. silnie się poranił. Ogień spowodowały dzieci, bawiąc się zapałkami. —

Gazeta skałacka.

— W czasie szalejącej burzy, połączonej z gradem i deszczem w Elenorówce grad wysiekł 460 morgów, zboża oraz jarzyny ogrodowej. Gmina Ostapie też silnie ucierpiała. Grad poniszczył 1000 morgów przeważnie zasianych hreczką i jęczmieniem. —

Gazeta buczacka.

— Na polach Żysznomierza obok Buczacza znaleziono zwłoki niejakiego Iwanciowa, kilkakrotnie karanego za przeróżne przestępstwa. O wypadku żona nie wiedziała, bo denat zwykł był „ulatniać“ się na kilka dni a nawet tygodni, poczem wracał do domu. Z jakiej przyczyny nastąpiła śmierć nie stwierdzono, wobec czego śledztwo trwa. —

Eksploatacja Morza Martwego w Palestynie.

Morze Martwe, jest najgłębszym fragmentem owego olbrzymiego rowu tektonicznego, rozciągającego się od doliny Libanu, a ciągnącego się poprzez morze Czerwone i szereg jezior górskich na lądzie Afryki. Przedstawia ono osobliwość geograficzną z wielu powodów: powierzchnia jego leży 394 m. poniżej poziomu morza, głębokość sięga 399 m. a więc ogółem głębia tej depresji wynosi 793 m. Odgraniczają ją od wschodu i zachodu góry o wysokości 700 - 800 m. Jest to wąska, głęboka kotlina, szczelnie ze wszystkich stron od wiatrów osłonięta.

Wskutek gorąca klimatu, wzmożonego nadto przez głębię depresji, parowanie morza Martwego jest tak znaczne, że wody jego zagęszczają się, tworząc rezerwat szeregu bardzo cennych soli. Oddawna już zwrócono na nie uwagę, praktycznie jednak kwestja eksploatacji soli m. Martwego dopiero ostatnio została definitywnie przez mandatarjuszów Palestyny zdecydowaną. Jeszcze podczas wojny w r. 1918 chemik wojska brytyjskiego, major Tollock rozpoczął badania nad możliwością eksploatacji m. Martwego. Nie doprowadziły jednak do pożądanych wyników. Praktycznie rozwinął zagadnienia eksploatacji chemik-przedsiębiorca inż. Nowomiejski Żyd narodowy, pochodzący z Rosji. Po raz pierwszy rozpoczął badania w r. 1911 i po dłuższej przerwie wrócił do doświadczeń w r. 1920, poświęcając się im do ostatnich czasów. Nowomiejski przedłożył wyniki swych badań zakładom przemysłowym Anglji i Ameryki i w związku z tem w r. 1924 amerykańskie konsorcjum rozpoczęło rokowania w tej sprawie z Palestyną.

Wówczas już jednak, w r. 1923, rząd palestyński rozpoczął samodzielne badania skarbów m. Martwego. Rząd palestyński ocenił ilość soli zawartych w morzu Martwem z technicznego punktu widzenia, pomijając stronę handlową.

W r. 1925 z pośród 4-ch otrzymanych ofert o udzielenie koncesji na eksploatację soli morza Martwego zaaprobował rząd palestyński wspólną ofertę Nowomiejskiego i majora Tollocka. Aprobata ta wywołała burze protestów: w parlamencie zapytywano, czy ze względu na to, że konsorcjum eksploatacyjne nie jest czysto angielskie nie ukrywają się tu kapitały niemieckie.

Formalne wyjaśnienia co do zobowiązań mandatowych prawdopodobnie, nie zadowoliły interpelantów, gdyby nie to, że w międzyczasie okazało się, że za kulisami przedsiębiorców stoi potężne brytyjskie konsorcjum chemiczne z sir. Alfr. Mondem obecnie lordem Melchet na czele — i że raczej jest ono skierowane przeciwko niemieckiemu przemysłowi chemicznemu, który dziś faktycznie monopolizuje w swych rękach wytwórczość soli potasowych. Warunki eksploatacyjne m. Martwego są stosunkowo proste i tanie i głównemi wydatkami będą raczej koszty handlowe. W północnych Niemczech karnalit wydobywany jest z głębi 400 m. a w Alzacji z głębi 650 m. Karnalit m. Martwego będzie otrzymywany przez parowanie na powierzchni ziemi, zawiera on około 20% K. C. L.

Dla eksploatacji koniecznem jest spełnienie dwóch warunków: 1) połączenie m. Martwego z jednym z portów morza Śródziemnego 2) tani materjał opałowy na miejscu. — Spełnienie tego pierwszego warunku jest możliwe, przez zbudowanie koleji zębatej do Jerozolimy, uzyskując połączenie z Jaffą, lub przez zbudowanie linji kolejowej do Bejsan, stacji kolej. linji Damaszek - Hajfa uzyskując w ten sposób połączenie z mającym być wkrótce rozbudowanym pierwszorzędnym portem m. Śródziemnego. Jako materjał opałowy ma być użyty wapień bitumiczny, znajdujący się tu w wielkich ilościach.

Popierajmy
Keren Kajemeth L'jisrael

M. ABRAHAM DRIER
Pracownia kuśnierska
Tarnopol, ul. Perla l. 16
wykonuje wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące **solidnie i tanio.**

W. L. KAHANE
Tarnopol Rejtana 3
Skład hurtowny towarów żelaznych,
Telefon Nr. 254.

Można jeszcze dostać szczęśliwe losy do 4 klasy Państw. Loterji Klasowej, której ciągnienie odbędzie się już 7 i 8 lipca br.
Cena losów 1/4 40 zł. 1/2 80 zł. 1 cały 160 zł.
w najszczęśliwszej Kolekturze
„Nadzieja“ Tarnopol, Mickiewicza 27.

Popierajmy „Ezrę“

OZJASZ PARNASS
Tarnopol, ul. Ostrogskiego 1, a
kupuje i sprzedaje **worki** używane i nowe płacąc **najwyższe** ceny.

Juljusz Barasch
Pracownia kuśnierska
Tarnopol, 29 Listopada 6
poleca się P. T. Publiczności na sezon.
Wszelkie roboty wykonuje podług najnowszych modeli solidnie i tanio.

Skład
futer i kapeluszy
JAKÓB FUCHS
Tarnopol, Mickiewicza 35.

Zakład art. fot.
„Adela“
w Tarnopolu, Mickiewicza 19
wykonuje
zdjęcia według najnowszych zasad sztuki.

Firma Vogel i Bilber
Tarnopol, Ostrogskiego 11
polecają po cenach konkurenc. i dogodnych warunkach
RETORTOWY
najlepszy węgiel drzewny, bezdymny i bezwonny do prasowania, oraz spirytus drzewny, węgiel górnośląski koks i drzewo opałowe hurtownie i detajlicznie.
Zlecenia przyjmujemy i załatwiamy solidnie odwrotną koleją.

WARSZTAT MECHANICZNY
ISAK DEUTSCH, TARNOPOL
pl. Kaźmierzowski
przyjmuje do naprawy wszelkie maszyny do szycia, rowery, gramofony, wózki dziecinne, seperatory i t. p
Ceny bardzo przystępne.

Mra Kofflera Krem Ogórkowy
potęguje bronzowe zabarwienie skóry i działa zapobiegawczo, chroniąc ciało przed bolesnem oparzeniem słonecznem.
Wszędzie do nabycia.
Wyrób Mrów Braci Koffler, Tarnopol, Rynek 12.

Laboratorjum chemiczno- lekarskie i bakterjologiczno higjeniczne
Dr. med. Janiny Czarkowskiej
Tarnopol, ul. Konarskiego 4, I. p.
Przedstawicielstwo wytwórni surowic i szczepionek
„SEROVAC“ Lwów, Senatorska l. 5.

Dr. med. B. BILLER
stomatolog-dentysta
ord. w chorobach jamy ustnej i zębów
TARNOPOL, UL. 3 MAJA 2.

Zawiadomienie.
Fabryka octu M. Rottmana w Tarnopolu Targowica 8
została po zupełnej rekonstrukcji odnowiona i nadal będzie usługiwała P. T. odbiorców ku zupełnemu zadowoleniu. — Zarazem zawiadamiamy, że p. Oczeret nas więcej nie zastępuje.
Z poważaniem
Pierwsza Podolska fabryka octu spirytusowego i winnego w Tarnopolu.

Reklama jest dźwignią handlu i przemysłu!!!

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987
Ж 6001

Pierwszy automatyczny młyn walcowy
Daniel Stöckel, Tarnopol
Adres telegr.: Młyn Stöckla. Telefon Nr. 201.

FABRYKA WĘDLIN KOSZERNYCH
Szmelke Bieler, Tarnopol
pl. Kaźmierzowski 32.

MIKOŁAJ SYTNIK (mechanik)
Tarnopol, Konarskiego 1
reperuje motory benzynowe, maszyny do szycia i do pisania, rowery, gramofony, maszyny dentystyczne i wszelkiego rodzaju aparaty i części składowe po cenach przystępnych.

Zawiadomienie.

P. T.

Podaje się niniejszem do wiadomości, że nie prawdą jest jakoby magazyn mód „LUNA" został zlikwidowany. — Równocześnie zawiadamia się, iż na sezon bieżący poleca się eleganckie kapelusze damskie po cenach przystępnych. — Uprasza się nadal o łaskawe odwiedziny i kreślimy się

z poważaniem

Magazyn mód „LUNA" w Tarnopolu, Sokoła 2.

Fotograf Margulies
Tarnopol, Mickiewicza 41
poleca prace każdego rodzaju nowoczesną techniką wykonana.
Zdjęcia bez względu na pogodę do godziny 8-mej wieczorem.

Salomon Zwerdling
ZAKŁAD KOTLARSKI, SĄDOWY RZECZOZNAWCA
w Tarnopolu, ul. Szeptyckich 29
przyjmuje
wszelkie roboty gorzelniane i browarskie.

PRACOWNIA SUKIEN MĘSKICH
J. NUSSBAUM
TARNOPOL, UL. RUSKA 4
przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące. — Na czas jarmarku, znaczne ulgi na materjałach. —

Księgarnia hebrajska ספרים טליתים
zawiadamia P. T. Klijentom iż z dniem 25. VII. b. r. księgarnia moja została przeniesiona z pl. Kaźmierzowskiego na ul. Ruską 24. Posiadam na składzie wielki wybór książek naukowych i do czytania hebrajskich i żydowskich, modlitewników z tłum. polskim i niemieckim jakoteż machzorim. Wielki wybór talesów i aturot.
Postaram się nadal zadowolić pod każdym względem P. T. Klientów.
Z poważaniem
Ozjasz Neugeboren, księgarnia hebrajska
Tarnopol, ul. Ruska 24.

Firma Dom rolniczo-handlowy „DOSTAWA"
M. Grosskopf, Tarnopol, pl. Kaźmierzowski l. 2
Poleca swoje bogato zaopatrzone składy w szczególności: maszyny rolnicze, sztuczne nawozy, motory różnego rodzaju, wirówki i urządzenia mleczarskie, maszyny do szycia i pisania, rowery, art. budowlane, cement i gips, papę dachową, studnie, rury wiertnicze. Gramofony, patefony i płyty we wielkim wyborze.

MOZES FUCHS
Skład mebli wszelkiego wyrobu
Tarnopol, ul. Ruska 26.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH
„ORBIS"
TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L. 9.
Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych. — — Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. — —
Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines".

K. Zuckerkandel
Magazyn towarów modnych, galanteryjnych i przybory krawieckie
Tarnopol, Rynek 3.

CENY OGŁOSZEŃ:
Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.
Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger. Redaktor naczelny: Samuel Einleger.
Druk. M. Kahanego Tarnopol.

Egzemplarz obowiązkowy
Nakład ... egz.
dnia 2/8 1930

Rok 1. Tarnopol, 14 sierpnia 1930. Nr. 3.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

„Okocimskie“ piwo
najlepsze, najzdrowsze i najsmaczniejsze.

Unifikacja ruchu Korp. sjońskich.

Pierwsza wszechświatowa konferencja sjońskich Korporacji Akad. w Rydze.

W dniach 22-26 z. m. zjechali się delegaci prawie wszystkich państw europejskich by położyć kamień węgielny pod dziełem unifikacji ruchu korp. sjońskich. Stolica państwa bałtyckiego Ryga z najpoważniejszą korporacją żydowską „Hasmonea“ gościnnie przyjyła gości i delegatów ze wszech stron.

Uroczyste otwarcie zjazdu, odbyło się w salach klubu żydowskigo na którem byli obecni przedstawiciele władz obcych. państw i instytucji żydowskich

Najważniejsze rezolucje jakie zapadły były:

1) Przeciw zamknięciu bram do Palestyny.
2) Przeciw administracji palestyńskiej.
3) Przeciw naśladowaniu sjonistów w Rosji.
4) Przeciw „Brit Szalom“ i rektorowi Magnesowi.
5) Zjazd wypowiedział się też za przemianą Uniwersytetu Jerozolimskiego w zwyczajną uczelnię.
6) Uchwalono wybrać komisję dla opracowania jednolitego kodeksu honorowego.
7) Uchwalono celem zwożenia pracy na rzecz funduszów palestyńskich stworzyć specjalny resort palestyński.

Czytajcie i abonujcie „Gazetę Tarnopolską“

WOLNA TRYBUNA.

Czy stoimy przed rozłamem Hitachdutu?

Brzmi to może dziwnie że w obecnej dobie mówimy o **groźbie** rozłamu **„Hitachdutu“**, w łonie tej frakcji sjon., która ostatnio swoim **rozrostem** liczebnym (tylko liczebnym) i pracą zdobyła sobie **uznanie na naszym lokalnym terenie** nawet u jej przeciwników ideolologicznych. Frakcji tej grozi obecnie bardzo **niebezpieczny** rozłam, który ma swój powód i źródło w programie ideologicznym „Hitachdutu“. Głosząc w przeciwieństwie do „Poalej-Sjon“ hasła krzewienia języka i **kultury hebrajskiej** oraz **narodowego** socjalizmu odrzucając hasła walki klas, napotkał się Hitachdut przy realizacji tej drugi kwestji będącej **integralną częścią jego ideologji,** na piętrzące się trudności. Nie da się bowiem zaprzeczyć, że młody sjonista-robotnik wychowany w ideologji Hitachdutu z chwilą gdy spotyka się z **rzeczywistością w Palestynie** ulegając następnie wpływom innych **lewicowych frakcji,** (zresztą w Palestynie silniejszych) odrazu zrzuca z siebie tę formę „burżuazyjną“, którą mu narzucił jego **„golusowy“ sjonizm** hitachdutowy i staje w szeregach widzących realizację sjonizmu jedynie w połączeniu z hasłami Marxa.

Dochodzi więc do tego że socjalne przesłanki „H“ istnieją dla niego tylko **od Tarnopola do Constancy,** od **Trembowli, do Tryjestu,** zaś nie w samej Palestynie, czyli że Hitachdut mimowoli staje się **ruchem golusowym.** Tego zaś za wszelką cenę wypierają się jego prawodyrzy i twierdzą że ich ideologja sięga daleko poza Tryjest i Constancję do samej Palestyny i jego budowniczych, podczas gdy tak

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

faktycznie nie jest. Zrozumieli to przywódcy „H“ jeśli cel jest w swych skutkach z ideologją sprzeczny, w takim razie **cała ideologja stoi pod znakiem zapytania.**

Tem zdaje się wytłumaczyć powstanie „Ichud“ połączenie Hapoil-Hacair z Achdut Awoda w Palestynie, który nawiasem mówiąc **uznaje w zupełności** ideologję **Achdut Awoda** (bo na tle języka hebrajskiego) niema w Palestynie zasadniczej różnicy między tut. Poalej Sjon prawicę. Właśnie ta kwestja „Ichud“ grozi **rozsadzeniem** całego gmachu Hitachdutu. Podczas gdy „konserwatyści“ wychodzą z założenia, że dla utrzymania **czystości ideologji** należy odrzucić wszelkie hasła walki klas, zgodnie z **Gordonizmem,** który stanowi dla ich idei skarbnicę świętych ideałów, to przedstawiciele obozu przeciwnego, uważając za konieczne **dostosowanie haseł ideologicznych** Hit. do ogólno światowych interesów robotniczych oraz domagając się **prawdziwego socjalizmu,** są zwolennikami ugruntowania funduszów ich ideologji hasłami walki klas. Jednakowo jak jedna tak i druga strona sprzeciwia się zasadniczo myśli odrzucania **języka hebrajskiego** (czego żąda Poalej Sjon) języka będącego wyrazem naszego **kulturalnego rozwoju** i „ja“ narodowego. Odpowiedź na powyższą różnicę poglądów da **światowa konferencja** „Hitachdutu“, która odbędzie się w najbliższych miesiącach w Berlinie.

Skutków **rozłamu** nie można łatwo przewidzieć. Prawdopodobnie jedna część połączy się na **kompromisowych** warunkach z „Poalej Sjon“ prawicą. W negatywnym wypadku grozi ruchowi sjoń. powstanie **nowej frakcji.** Co się zaś stanie z t. zw. grupą **„konserwatystów“** w wypadku połączenia się z „Poalej Sjonem“ ? Oto pytania, które najbliższa przyszłość rozwiąże.

Nie jest wykluczonem, że ta grupa przeciwników **„Ichud“** uzna swoją dalszą egzystencję za **niewskazaną** (z powodów wyłuszczonych na wstępie) i dla dobra ogólnego ruchu sjońskiego połączy się z „ogólnymi sjonistami“, którzy także **realizują hasła chalucowe** wśród swej młodzieży lecz na **zdrowych podstawach** ideologicznych. My ogólni sjoniści musimy **bacznie** obserwować ten ruch w obozie „Hitachdutu“ bo kto wie czy nie przyjmiemy kiedyś do naszej organizacji **nowy szereg sjonistów,** którzy są nam **bardzo bliscy,** a których chętnie widzielibyśmy zgrupowanych pod **sztandarem idei** obejmującej nie 50% pseudo-socjalizmu i 50% sjonizmu, lecz **stuprocentowy ogólny sjonizm.**

Ogólny.

Inserujcie w „Gazecie Tarnopolskiej“

Burzliwy przebieg Zgromadzenia Ludowego w Tarnopolu.

Dnia 4 b. m. odbyło się w sali Zamku Zgromadzenie ludowe, na którem referował prezes sjonistów-rewizjonistów na Małopolskę Wschodnią prof. Rothman.

Po otwarciu Zgromadzenia przez p. Oblera wygłasza prof. Rothman referat, w którym w bardzo ostry sposób krytykuje obecne kierownictwo Organizacji Sjonistycznej. Po referacie wybuchł na sali incydent pomiędzy młodzieżą z „Gordonji“ i „Brit-Trumpeldor“. Rozgorączkowana młodzież gotowa była rzucić się do „walki“ gdyby nie interwencja kilku starszych sjonistów, którym z wielkim trudem udało się incydent ten zlikwidować. Charakterystyczny ten wypadek, świadczący wiele o nastrojach panujących wśród młodzieży żydowskiej, wywołał wielkie przygnębienie wśród wszystkich obecnych i był szeroko komentowany w tutejszych sferach sjońskich.

Kupcy wiedźcie o tem!

(—) Każdy fabrykant, każdy kupiec, każdy przedsiębiorca musi znaleźć odbiorcę na swoje produkty. Bez reklamy trudno sobie wyobrazić współczesne życie gospodarcze. Amerykanie, którzy jak wiadomo, są mistrzami w reklamie, uważają jednak, że **inserat w poczytnym tygodniku jest zawsze bardziej skutecznym środkiem reklamy, aniżeli nawet reklama świetlna, radjowa lub kinowa.**

Amerykański kupiec, albo amerykański bussineman przywykł ogłaszać się tak wielkiemi głoskami, że przeglądając europejskie dzienniki, potrząsa sceptycznie głową na widok małych stosunkowo ogłoszeń. Inseraty nie są mimo tego w Ameryce tanie. **Stronica ogłoszeń w „Nev Jork Times“ kosztuje od 12 tys. do 20 tys. dolarów.** Tak wysoka cena nie przeszkadza temu, że same teatry wypełniają dwie strony anonsami, 18 stron poświęconych jest pośrednictwu pracy. Również wielkie czasopisma i tygodniki mają dział inseratowy rozwinięty do rozmiarów dla Europy zupełnie nieznanych. Wystarczy naprzykład stwierdzić, że jedno jedynie biuro ogłoszeniowe w przeciągu jednego roku od 62 firm **dostarczyło inseratów za 20 i pół miljona dolarów.**

Wydział żyd. Stow. „Achwa“ w Tarnopolu zawiadamia, że stworzył przy stow. sekcję młodszych od lat 13-18 gdzie wychowywać się będzie młodzież żyd. w duchu sjońskim. Sekretarjat urzędować będzie codziennie między 8-9 w lokalu stow. „Achwa“ pl. Sobieskiego 7 z wyjątkiem sobót i świąt.

WYDZIAŁ.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 600/ 171

GAZETA PROWINCJI.

We wszytkich miastach wojew. tarnopolskiego korespondenci.

Gazeta skałacka.

Wędrówka falsyfikatu banknotu pięciozłotowego. Subjekt kooperatywy z Żerebek pow. skałackiego otrzymał zeszłego roku banknot pięciozłotowy, który okazał się falsyfikatem. Nie bacząc na to, że banknot ten należy zniszczyć, usiłował go puścić w obieg co mu się nie udało Banknot pochodził od Julji Bych która wyjechała do Francji. Gdy subjektowi kooperatywy nie udało się go puścić w obieg, wypożyczył go Iw. Pocałujce, ten dał go sekretarzowi gminy i w czasie wpłacania pieniędzy przez wójta gminy, w kasie skarbowej, banknot przytrzymano i odesłano do Państw. Zakładów Graficznych, gdzie stwierdzono że jest falsyfikatem. Ponieważ wszystcy wiedzieli o tem że wpłacany przez nich banknot jest falsyfikatem, dlatego Posterunek P. P. wniósł doniesie karne do Prokuratury przy S. O. w Tarnopolu na wszystkich współdziałających w tej machinacji.

Gazeta buczacka.

Spadł z konia i poniósł śmierć na miejscu. Dnia 28. VII. w powiecie buczackim zdarzył się nieszczęśliwy wypadek jazdy konnej m. n. M. Kryworuka jadąc wierzchem spadł z konia tak nieszczęśliwie, iż uderzył głową o kamień zaś drugi koń kopnął go tylnemi nogami w głowę wskutek czego poniósł śmierć na miejscu.

Śmierć w nurtach Dniestru. Dnia 30/VII zażywał kąpieli w Dniestrze M. Szelenko, lat 28, który nieostrożnie zaszedł w głębię, gdzie wnet utonął. Zwłoki wydobyto po 2-ch godzinach i pozostawiono w mieszkaniu aż do dalszego zarządzenia Sądu.

KRONIKA SPORTOWA

ZE SPORTU.

Ubiegły tydzień przyniósł dwa zwycięstwa W. C. K. S. „Kresy“ nad Ż. K. S. „Jehuda“ w stosunku 3:2 i 1:0.

Polepszająca się stale forma zwycięzców z jednej strony, wybitne stanowisko Jehudy w tabeli kl. „B“ z drugiej strony sprawiły, iż mimo wakacyjnej pory, tłumy widzów zaległy w pierwszym dniu boisko Ż. K. S.

Gra była interesującą i obfitowała w ciekawe wielokrotnie momenty, przyczem Jehuda stanowiła zespół wyżej stojący technicznie, lecz wojskowo-cywilni górowali startem i ambicją.

Przewaga Jehudy wyraziła się zwłaszcza w pierwszej połowie, w której Katz uzyskał dwie bramki z przeboju. Po przerwie Kresy częściej atakują a także sędzia wspomaga dwoma rzutami karnemi wskutek czego przyczynia się do zwycięstwa niezasłużonego.

Dla ilustrowania sił obu drużyn należy zaznaczyć, że Jehuda grała w składzie osłabionym w pierwszym dniu, Kresy bez Domaradzkiego.

Na wyróżnienie zasługują z Jehudy Katz, Schwarz i Denker z Kresów por. Stolarz, Sochacki i obrona.

Sędziował pan Bigda M.

Drugi dzień zawodów przyniósł również niezasłużone zwycięstwo Kresom, gdyż Jehuda nie wykorzystała wiele pewnych pozycyj.

Jehuda wystąpiła z rezerwowym bramkarzem, Kresy 3-ma rezerwowymi.

Do pauzy Jehuda nie zbytnio się wysiłała dzięki czemu gospodarze mieli przewagę. Po pauzie gra równorzędna. Na wyróżnienie zasługują z Kresów p. Stolarz i bramkarz.

Z Jehudy Sass, Denker, Schwarz i Kelber.

Sędziował pan Bigda M., przeczulony na spalonych.

GRÜN

Szalom Alejchem.

Dziesiąty.

(Dokończenie)

Wyjął koszulę śmiertelną, włożył ją na surdut, obrócił się twarzą do ściany i począł odmawiać Kadysz. Nie wiem jak wy, ale co do mnie, to lubię powszednią modlitwę. Taka modlitwa słodsza jest od popisowych sztuczek kantora i świątecznej pompy. W modlitwie odmawianej przez ojca w wagonie było tyle uczucia, że wszystkich nas ogarnęło wzruszenie. Nie wątpię, że wzruszyło to również dziesiątego. To tak przejmuje duszę gdy się słyszy ojca odmawiającego, kadysz po synu. A ten ojciec miał głos taki słodki kojący. A poza tem Kadysz. Tylko kamień nie wzruszyłby się na dźwięk słów Kadyszu.

Po modlitwie — ten, który obchodził rocznicę przysiadł się do nieznajomego i jął opowiadać przyrzeczoną historję.

Opowiadając — gładził się po brodzie, a mówił powoli, jak człowiek, który ma dużo czasu...

— Historja ta — młody człowieku — składa się właściwie z trzech opowiadań — z trzech krótkich historyjek.

Pierwsza historja zdarzyła się u arendarza. We dworze mieszkał arendarz z żoną. Dwór był wielki, wielu chrześcijan i ani jednego Żyda, prócz arendarza. Tem lepiej ze względu na zarobek. Jak powiedziane jest, mieszkać masz wśród obcych. Przez długi czas nie mieli dzieci. Aż dopiero gdy zestarzeli, Bóg się nad nimi zmiłował. Arendarka zaszła w ciążę i powiła arendarzowi na szczęście syna. Łatwo domyśleć się, jaka tam zapanowała radość! Trzeba więc odprawić „brys“, jak Bóg przykazał. Ósmego dnia zaprzągł mój arendarz konia do wozu i pojechał do miasta, aby sprowadzić rabina, szocheta i szamesa i jeszcze pięciu Żydów. W domu oczekiwało gości sute przyjęcie. Wszystko było przygotowane. Nagle się zorjentowali! Niema „minjen“, brak dziesiątego. Co się stało? Tępa głowa arendarska. Zaliczył do grona również arendarkę! Powstał śmiech, ale co z tego? Czas nie stoi na miejscu. Co począć? Wieś duża, ani jednego Żyda. Źle. W tem patrzą — jedzie wóz. Niech będzie woźnica, byle Żyd! „Szalom Alejchem“. Wejdźcie, prosimy! Bądźcie dziesiątym! Trzeba opisać tę radość. Teraz widzimy, jak wielki jest nasz Bóg! Cała wieś

Gazeta Akademicka.

Z życia Akademika w Tarnopolu

pod redakcją L. F.

Do

Ogółu Żyd. Młodzieży Akademickiej

w Tarnopolu.

U progu nowego roku akademickiego pozwalamy sobie zwrócić uwagę Szan. Kolegów, że obowiązkiem każdego Akademika żydowskiego jest należeć do tut. Samopomocy, która jednoczy całą żydowską młodzież akademicką na gruncie konstuktywnej pracy samopomocowej.

Samopomoc Żydowskiej Młodzieży Akademickiej w Tarnopolu, przychodzi z wydatną pomocą Młodzieży Akademickiej, studjującej tak w kraju jak na emigracji, czyto w formie długo-terminowych pożyczek, niezbędnych niejednemu na opłacenie czesnego lub taksy egzaminacyjnej, czy też przesyłając fundusze do Domów Akademickich we Lwowie.

Z tych więc powodów żaden Akademik nie powinien uchylić się od współpracy w Samopomocy, w szeregach jej nie powinno braknąć nikogo, który dba o dobro i los Akademika.

Zwracamy się przeto z gorącym apelem do Was Kol., a w szczególności do tegorocznych absolwentów gimnazjalnych, byście przez tłumne wstąpienie do Samopomocy zaznaczyli, że znacie obowiązki Akademika i dbacie o jego dobro.

WYDZIAŁ.

Wydział Samopomocy Żydowskiej Młodzieży Akademickiej w Tarnopolu, wzywa wobec zbliżającego się Walnego Zgromadzenia, wszystkich Kol. do wykupienia legitymacji na rok 1929/30 u Kol. sekretarza Bolesława Segala Tarnowskiego 13, w godzinach urzędowych między 14-15 najdalej do dnia 20 b. m.

W razie niewykupienia w oznaczonym terminie legitymacyj, tracą Kol. tak czynne jak i bierne prawo głosowania wyboru.

Cena legitymacji członka zwyczajnego za rok 1929/30 wynosi 1 zł.

Zbiórka uliczna na rzecz wykończenia sanatorjum w Worochcie dla gruźliczo-chorej Młodzieży Akademickiej, odbyła się dnia 6 b. m.

Ze zbiórki uzyskano okoto 200 zł.

KOMITET.

„Miss Kongres“

Bawiący niegdyś u nas poeta hebrajski **Czernichowski** był na Kongresie zuryskim reprezentantem pisma wychodzącego raz na 3-4 miesiące **„Hatkufy“.** Zabrakło bowiem kart wstępu i niejedna **osobistość,** musiała się zamienić w dziennikarza by uzyskac miejsce. Przyjechał jednak w towarzystwie **uroczej damy** i mimo wszelkich starań Czernichowski nie mógł otrzymać dla swej pani upragnionego biletu. Zrozpaczony poeta oświadczył oficjalnie w biurze kongresowem, że wprowadzi na kongres najurodziwszą niewiastę, o ile otrzyma do dyspozycji jeden bilet wejścia. Argumenty te przemówiły do przekonania kierowników biura, którzy też ostatni bilet przeznaczyli najpiękniejszej kandydatki. Gdy w biurze urządzono wśród licznie zgromadzonych kandydatek na „miss“ kongresu, **konkurs piękności,** wolne zwycięstwo odniosła **dama Czernichowskiego.** Gdyby kongres niebył tak bardzo zajęty „brzydką“ żyd. agencją to by niewątpliwie **ukoronował przystojną bogdankę Czernichowskiego** na „Miss Kongres“.

---

nie poradzi. Aż tu się zjawia jeden Żyd „bałaguła“ i już dobrze.

Druga historja, mój drogi, zdarzyła się nie we wsi lecz w mieście, akurat w żydowskim miasteczku. Było to w szabat czyli w piątek wieczór, — po błogosławieniu świec. Gospodarz wrócił z bożnicy, uczynił kidusz umył ręce. W tem świeca zaczęła kopcić. Pod zwisający knot podstawiono chałę szabasową — ale nie pomogło. Knot spadł na stół, zajął się obrus. Powstał pożar. Co począć ? Gasić ? Przecież nie wolno, bo sobota. Zbiegli się sąsiedzi, cała ulica. Gwałtu rety; — krzyczą, załamują ręce! Żydzi jesteśmy zgubieni. Patrzą a tu idzie „szabesgoj“, Fedor. „Fedor serce! Czi ty baczisz ono duże świtło“ ? t. j. „widzisz, jak tam widno“ ? A Fedor, choć to tępa głowa, w lot zrozumiał, co się święci. Splunął w garść, wielką swą łapą ściągnął płonący obrus ze stołu, zdusił ogień i niema już pożaru! Więc pytam was; „któż zdoła przewidzieć cud z nieba“ ? Tylu Żydów nic nie mogło pomóc, przyszedł Fedor i ocalił całe miasteczko.

Teraz powinienem panu opowiedzieć trzecią historję. Zdarzyło się to u samego rabina. Rabin, oby żył, miał syna jedynaka, wielce udanego — ze wszystkiemi zaletami takiego, jakiego tylko może mieć rabin Ożeniono go bardzo wcześnie, dano mu żonę z posagiem — z dożywotnem utrzymaniem u teścia! Posadzono go aby siedział i uczył się. Siedzi i uczy się. Byłoby bardzo dobrze — gdyby na świecie nie brali do wojska. Chociaż — cóż może obchodzić pobór, syna rabinowego ? I cóż na to powiecie młody panie, wprowadzono syna rabinowego nagiego. Poraz pierwszy w życiu wypadło mu stanąć bez czapki na głowie. I to było jego szczęście. Albowiem na głowie jego ukazało się nie życzę wam tego... cacko... Pozotało mu jeszcze z dzieciństwa. Był dzieckiem upartem, nie dał sobie myć głowy... Oczewiście, został uwolniony.

Teraz pytam cię młody człowieku — cóż jesteś wart ? Żydem jesteś, gojem chcesz być — a tym z trzeciej histotji jesteś z całą pewnością... Czy ci się nie należy za to złoty medal ?

Na najbliższej stacji nasz „dziesiąty“ ulotnił się jak kamfora.

K o n i e c.

Co tydzień niesie ?

Dni tygodnia:

	Kal. gregor.			Kal. żyd.		
Sobota	9	sierpnia	1930	15	dzień miesiąca	Menachem Ab 5690
Niedziela	10	„	„	16	Menachem	Ab
Poniedz.	11	„	„	17	„	„
Wtorek	12	„	„	18	„	„
Środa	13	„	„	19	„	„
Czwartek	14	„	„	20	„	„
Piątek	**15**	„	„			
św. Wniebowzięcia NPM.				21	„	„

Na dziś przypada tzw. Szabat Nachmi (chamiszah Asar b'Ab parsza Wieschanon).

Apteki:

Służbę nocną pełni: Dziś w sobotę: apteka w Rynku. Od niedzieli 10 sierpnia apteka Mr. Bilińskiego ul. Mickiewicza.

Biblioteki i księgozbiory:

Bibljoteka dla członków Tow. „Gideon“ otwarta codziennie od 6-8.

Bibljoteka dla członków Tow. „Makabea“ niedziela od 11-1, poniedziałek 4·30-6, czwartek 4·30-6, piątek 2·30-3·30

Bibljoteka dta członków Tow. „Achwa“ otwarta codziennie od 7-9 prócz piątku.

Do redakcji pisywać należy czytelnie atramentem po jednej stronie manuskryptu. Listy i notatki przesłane w innej formie nie będą uwzględnione.

PROGRAMY KIN:

Kino „Palace“

„PIEKŁO NAMIĘTNOŚCI“

Potężny dramat erotyczny w 10 aktach oparty na romansie pod tymsamym tytułem pisarza franc. Piotra Frondaie. — W rolach głównych: Renee Heribel, Rut Weyher i Ferdynand Farre.

Kino „Podole“

Dziś premiera! Jako pierwszy 100% film dźwiękowy „ŚPIEWAK Z BROODWAYU“.

W Tarnopolu płacono za:

Pszenicę	350 zł.
Żyto	180-185 zł.
Jęczmień	17-18 zł.
Hreczkę	—
Koniczynę białą	160 zł.
Koniczynę czerwoną	300 zł.
Owies	17 zł.
Groch „viktorja“	50 zł.
Groch „półviktoja“	36-40 zł.
Groch zielony	30 zł.
Rzepak	45-46 zł.
Skrzynię jaj	160-165 zł.

Nieszczęśliwy wypadek z powodu szybkiej jazdy motocyklem. Dnia 27 lipca b. r. o godz. 16·14 prowadził p. W. Bukszowany motocykl Nr. 5. Na tylnym siedzeniu jechał właściciel tegoż p. Henryk Steinhäusel syn właścicielki znanej firmy przyborów kościelnych przy pl. Dominikańskim. Z powodu szybkiej jazdy najechali na W. Dąbrowskiego liczącego lat 6 zam. w Kutkowcach powodując ciężkie uszkodzenie ciała tegoż. P. Steinhäusel doznał złamania nogi. Natychmiast po katastrofie odstawiono obu do szpitala powszechnego skąd p. Steinhäusla odwieziono na klinikę do Lwowa. Wróblewskiego pozostawiono w groźnym stanie w szpitalu powszechnym w Tarnopolu, p. W. Bukszowany wyszedł bez szwanku.

Śmierć wskutek uderzenia pioruna. W czasie burzy poniosła śmierć w polu dnia 19/VII Katarzyna Denys będąc wskutek uderzenia pioruna licząca lat 27 ze Skomoroch pow. Buczacz. K. Denys doznała zupełnego zwęglenia ciała. Tego samego dnia w tym samym czasie będący w polu Nykoła Fesków lat 26 gospodarz z Skomoroch doznał lekkiego porażenia na plecach wskutek uderzenia pioruna.

Nieumiętne udzielanie pomocy przy porodzie przyczyną śmierci. Onegdaj aresztowano niejaką Rozalję Pachową, która nie posiadając fachowego wykształcenia akuszerki za taką się podawała. Przyczyną aresztowania było udzielenie pomocy przy porodzie niejakiej Magdalenie Wasyłyszyn, która wskutek niefachowej opieki, dostała zakażenia krwi w następstwie czego zmarła.

Dzieciobójczyni. Marja Jurków z Jagielnicy powiat Czortków urodziła nieślubne dziecko płci żeńskiej. Będąc w złych stosunkach i z braku środków utrzymania, dziecko to udusiła i ukryła na strychu swego domu w słomie. Wnet jednak zbrodnię tą ujawniono znaleziono trupka dziecięcia. Dzieciobójczyni leży narazie chora i zostaje pod nadzorem Posterunku P. P. w Jagielnicy.

wskutek złych stosunków małżeńskich uznał za stosowne się powiesić. W nocy na 24/VII K. Malicki lat 31 zam. w Michałówce, powiesił się w stajni na strychu używając do tego lejc. Przyczyną samobójstwa były złe stosunki małżeńskie.

Dzieci bawiące się zapałkami spowodowały pożar. W Szczesowicach pow. Radziechów wybuchł pożar dnia 28. VII. wskutek czego, spaliły się wszystkie budynki gospodarcze. Ogólna szkoda wynosi 54.000 zł. Dochodzenia początkowe ustalały, że pożar spowodowały bawiące się w sąsiedztwie zapałkami dzieci. Poszkodowani są: F. Demka, H. Wydra, Jan Demkiewicz i Z. Krochmaluk.

Samobójstwo portjera hotelu „Puntscherta“

Dnia 6/VIII b. r. o godz. 5·45 odebrał sobie życie wystrzałem rewolweru w prawą skroń portjer hotelu Puntscherta Malinowski Józef lat 26 syn Marcina i Anny Malinowskich zamieszkały przy ul. Podolskiej wyższej Nr 69. Na miejsce wypadku przybyła Komisja z p. Dr. Liebergallem, który stwierdził śmierć denata.

Malinowski pozostawił 2 listy. Jeden adresowany do swego brata Leona Malinowskiego, drugi do swej szefowej p. Flisowej właśc. hotelu Puntscherta. Powód samobójstwa sprzeniewierzenie.

Zatrzymana na gościnnych występach. Wydział śledczy aresztował Gizelę Szwagier lat 41 zaw. złodziejkę kieszonkową za dokonanie 2 kradzieży. Aresztowana pochodzi ze Stanisławowa i przyjechała na gościnne występy w związku z odbywającym się targiem św. Anny. U aresztowanej znaleziono również niewiadomego dotychczas właściciela **1 torebkę skórzaną** bronzową przechodzoną, w której była chusteczka biała z czarnym paskiem na brzegu. Wspomniana torebka pochodzi również z kradzieży a skradziona została na pl. Sobieskiego nieznanej kobiecie z czarnej teczki. Poszkodowana zechce się zgłosić w sprawie kradzieży torebki w godzinach urzędowych w tutejszym Wydziale śledczym.

Piszcząco wrzeszczący film w „Podolu“

Już nie jeden raz dała się Publiczność tarnopolska naciągnąć. Specjalistą w tem jest pewien bardzo przyjemny obywatel, któremu wystarcza zakupić parę płyt gramofonowych, wzmocnić głośnikiem i wmówić w Publiczność, że jest to prawdziwy „dźwiękowy“.

Tym razem nie mamy do czynienia z gramofonem lecz z wędrownym aparatem „skrzeczącym“, który po sukcesie w Stanisławowie (obrzucono go kamieniami) przybył do Tarnopola poprawić nieco swą reputację. Może jednak Pipidówka, Dobrowody lub Suchostaw uznają ten film za prawdziwo dźwiękowy, my jednak niestety za takiego uznać go nie możemy. Jednym słowem film nie wart grosza. J. H.

Ilość telefonów na świecie. Na ogólną liczbę telefonów w świecie 32.712.284 Stany Zjednoczone posiadają 19.341295, czyli 59%. Nowwy Jork posiada prawie tyle telefonów ile cała Wielka Brytanja, Chicago ma więcej telefonów niż cała Francja, a Los Angelos więcej, niż Włochy i Rosja razem wzięte.

Migawki.

Przyjezdny o naszym grodzie.

Szczególnie interesującym objektem są nasze iście tarnopolskie dorożki, których cena jazdy jest zapewnie tak wysoką jak gdzieindziej luksusowem autem. Tłumaczy się to zapewnie tem, że prócz „przyjemności“ gimnastykowania swoich członków na niezbyt miękkich siedzeniach, stajesz się przez pewien czas przedmiotem obserwacji spacerowiczów.

Auto uważają tarnopolanie za wymysł XX wieku dla męki człowieka i opowiadają podobno, że policjant tarnopolski podał rękę do przywitania szoferowi wskazującemu ręką kierunek jazdy. Właśnie dlatego jest on miastem tak przyjemnem. Niema tu tego gorąca i zaduchu wielkomiejskiego zmieszanego z dymami motorów benzynowych, a w chwili gdy Ci jest już naprawdę gorąco nagle chlup.... dostajesz się pod strumień zimnej wody z auta magistrackiego, którego szofer wyszukuje sobie często ofiary z pośród przechodniów.

Nie gniewaj się wtedy przechodniu, przecież to jest twoja woda..... woda Seretu, który obecnie przyczynia się do uprzyjemnienia życia naszym mieszkańcom no i mieszkankom..... na plaży.

Bo „plażanki“ nasze są wprost zachwycające (tylko na plaży). Godnym uwagi jest fakt że dzięki „poświęceniu“ i „ofiarności“ niektórych panów, dość liczna ilość panien nauczyła się pływać, wykazując w czasie „lekcji“ wielkie zrozumienie i zainteresowanie dla tego sportu. Ogólnie tarnopolanki są uważane za realizatorki miana „płci pięknej“; czytelniczko! jeśli do tego się nie poczuwasz to bądź spokojną, fakt faktem że mieszkasz w Tarnopolu.

Lecz niestety Tarnopol nie „pozwala“ młodym zakochanym ludziom na „wybryki“ jak wieczorny spacer po przedmieściach i w parku. Istnieją bowiem zgrupowania jednostek, które dzierząc wysoko na grubych pałkach sztandar walki z demoralizacją, starają się przekonać każdą parę zakochanych, która dostała się nieszczęśliwym trafem do parku i rzeczowemi „argumentami“ przemawają do pleców denatów, by nie szerzyli zgorszenia wśród moralnej ludności tarnopolskiej. Zajęła się tą sprawą policja i obecnie można spokojnie wyżyć się sercowo pod osłoną tych którzy tak wiele wyrozumiałości wykazują względem naszych mieszkańców. Poczciwi ci ludziska w „lodowych“ czapkach opiekują się szczególnie jedną dzielnicą t. zw. „śródmieściem“. Jest to bowiem główne centrum handlowe naszego miasta i zarazem terenem działania jednostek żyjących z „wolnej“ profesji. Ale i nasi „złodziejaszki“ są spokojni i poczciwi, określenie słowami „menta“, „tocz“ i ostatnio „rex“ stały się nawet przysłowione.

A zresztą jak wyglądalibyśmy bez złodziei? Mielibyśmy tysięcy bezrobotnych, którzy są obecnie ślusarzami, znikł by z widowni przemysł wyrobów żelaznych i pozłotniczych i t. d. Widocznie i złodzieje są „pożyteczną“ jednostką w społeczeństwie.

Zrozumiała to władza, która u nas daje im bezpłatny wikt i mieszkanie w „pałacu“ przy centralnej ulicy Mickiewicza.

NADESŁANE.

Za tą rubryką redakcja nie odpowiada.

Pracownia i skład czapek

Mozes Blümer

Tarnopol, Rynek 29 (obok apteki)

poleca P. T. swój bogaty wybór czapek.

SPECJALNOŚĆ: Rogatywki szkolne dla młodzieży.

Transporty międzynarodowe

Józef J. Leinkauf Sp. Akc.

Własne zakłady w całej Polsce, Austrji, Czechosłowacji, Niemczech, Rumunji, Włoszech, Jugosławji i d. t.

Filja w Tarnopolu, ul. Koźmińskiego

zawiadamia P. T., że podjęła z szeregu miast ruch — — posyłek zbiorowych do stacji Tarnopol. — —

Zakład tapicerski

WOLF WERBER

Tarnopol, ul. Mickiewicza 27 (stacja autobusowa)

wykonuje wszelkie roboty w zakres tapicerstwa wchodzące.

Dogodne warunki spłaty.

S. Horowitz, zegarmistrz

Tarnopol, Wałowa 2

wykonuje prędko i precyzyjnie wszelkie roboty w zakres zegarmistrzowstwa wchodzące po nader umiarkowanych cenach. Specjalista w szlifowaniu szkieł do zegarków damskich i męskich we wszelkich formach i rozmiarach.

Pierwsza wiedeńska pracownia kapeluszy damskich, męskich i dziecinnych

S. STERNBERG

TARNOPOL, PL. KAŹMIERZOWSKI 27

odnawia, przerabia i farbuje po cenach przystępnych

Tokarnia elektryczna

JUDA HOROWITZ, TARNOPOL

Wałowa 5

wykonuje wszelkie roboty w zakres tokarstwa wchodzące po cenach umiarkowanych.

Higjeniczny Zakład fryzjerski

Henryka Goldberga

Tarnopol, 29 Listopada 6

wykonuje wszelką robotę fryzjerską. Dla P. P. studentów (tek) 50% taniej. — Pierwszorzędne siły fachowe.

Fotograf

W. LAUB

Tarnopol, Pasaż Adlera l. 2.

DIABOLO SEPERATOR

oryginalne szwedzkie

wirówki, masielnice, parniki i maszyny do szycia.

LWÓW, ulica AKADEMICKA L. 4.

Pracownia sukien męskich

Samuel Feiger, Tarnopol

ul. Konarskiego 8 (obok Banku Polskiego)

Przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące, podług najnowszych żurnali.

SPECJALNOŚĆ: Szycie mundurów studenckich.

Nowo otworzony

ZAKŁAD RYTOWNICZY

H. R. Fleischmann (znany Friedman)

Tarnopol Strzałkowskiego 2

wykonuje wszelkie roboty rytownicze po cenach konkurencyjnych.

Pracownia koszykarska

MIKOŁAJ WĘGRZYN, Tarnopol

plac Kaźmierzowski l. 11.

Wykonuje wszelkie roboty koszykarskie, łóżeczka dziecinne kołyski, **koszy na kwiaty**, meble i t. p.

Ceny bardzo przystępne.

M. Scheiner, Tarnopol

ul. Mickiewicza 53

koncesjonowany majster kaflarski.

Skład pieców i kuchen kaflowych kraj. i zagranicznych. Uskutecznia wszelkie naprawki. — **Ceny przystępne.**

JAKÓB HELLMAN

Tarnopol, ul. Mickiewicza 53.

Wyrób mebli wszelkiego rodzaju według wzorów zagranicznych po cenach przystępnych.

Hotel i Restauracja

Aron Leiser Königsberg

Tarnopol, Tarnowskiego 6 a

przyjmuje zamówienia na zaręczyny i śluby.

Ceny konkurencyjne.

Fabryka kredy szlamowanej

Leona Mellera

Tarnopol, ulica Korzeniowskiego 45 (Zarudzie)

poleca kredę szlamowaną i mieloną we wszystkich gatunkach po cenach konkurencyjnych.

Skład węgla opałowego i drzewa opałowego oraz brykietów węglowych

„HERMELIN“

Tarnopol, plac Kaźmierzowski 31

Dostawa do domu bezpłatna. **Ceny konkurencyjne.**

Dom Handlowy i spedycyjny

Samuel Margulies

Tarnopol, ul. Sokoła 22

przeprowadza wszelkie transakcje przewozowe.

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.
Ж 6001

Biuro pośrednictwa

kupna i sprzedaży domów i gruntów, gospodarstw większych i mniejszych, młynów, kamienic oraz wynajmu mieszkań.

Tarnopol, ul. Piłsudskiego l. 10.

Skład futer i kapeluszy

JAKÓB FUCHS

Tarnopol, Mickiewicza 35.

PRACOWNIA SUKIEN MĘSKICH

J. NUSSBAUM

TARNOPOL, UL. RUSKA 4

przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące. — Na czas jarmarku, znaczne ulgi na materjałach. —

Księgarnia hebrajska ספרים מליתים

zawiadamia P. T. Klijentom iż z dniem 25. VII. b. r. księgarnia moja została przeniesiona z pl. Kaźmierzowskiego na ul. Ruską 24. Posiadam na składzie wielki wybór książek naukowych i do czytania hebrajskich i żydowskich, modlitewników z tłum. polskim i niemieckim jakoteż machzorim. Wielki wybór talesów i aturot.

Postaram się nadal zadowolić pod każdym względem P. T. Klientów.

Z poważaniem

Ozjasz Neugeboren, księgarnia hebrajska

Tarnopol, ul. Ruska 24.

Firma Dom rolniczo-handlowy „DOSTAWA“

M. Grosskopf, Tarnopol, pl. Kaźmierzowski l. 2

Poleca swoje bogato zaopatrzone składy w szczególności: maszyny rolnicze, sztuczne nawozy, motory różnego rodzaju, wirówki i urządzenia mleczarskie, maszyny do szycia i pisania, rowery, art. budowlane, cement i gips, papę dachową, studnie, rury wiertnicze. Gramofony, patefony i płyty we wielkim wyborze.

MOZES FUCHS

Skład mebli wszelkiego wyrobu

Tarnopol, ul. Ruska 26.

WARSZTAT MECHANICZNY

ISAK DEUTSCH, TARNOPOL

pl. Kaźmierzowski

przyjmuje do naprawy wszelkie maszyny do szycia, rowery, gramofony, wózki dziecinne, seperatory i t. p.

Ceny bardzo przystępne.

Magazyn mód „LUNA“

Tarnopol, ulica Sokoła 22

poleca na sezon bieżący kapeluszy damskie po cenach przystępnych.

Przyjmuje kapelusze do przerabianiania i farbowania.

Na składzie wielki wybór beretów.

Laboratorjum chemiczno- lekarskie i bakterjologiczno higieniczne

Dr. med. Janiny Czarkowskiej

Tarnopol, ul. Konarskiego 4, I. p.

Przedstawicielstwo wytwórni surowic i szczepionek

„SEROVAC“ Lwów, Senatorska l. 5.

Dr. med. B. BILLER

stomatolog-dentysta

ord. w chorobach jamy ustnej i zębów

TARNOPOL, UL. 3 MAJA 2.

Firma Vogel i Bilber

Tarnopol, Ostrogskiego 11

polecają po cenach konkurenc. i dogodnych warunkach

RETORTOWY

najlepszy węgiel drzewny, bezdymny i bezwonny do prasowania, oraz spirytus drzewny, węgiel górnośląski koks i drzewo opałowe hurtownie i detajlicznie.

Złecenia przyjmujemy i załatwiamy solidnie odwrotną pocztą.

Salomon Zwerdling

ZAKŁAD KOTLARSKI, SĄDOWY RZECZOZNAWCA

w Tarnopolu, ul. Szeptyckich 29

przyjmuje

wszelkie roboty gorzelniane i browarskie.

FABRYKA WĘDLIN KOSZERNYCH

Szmelke Bieler, Tarnopol

pl. Kaźmierzowski 32.

CENY OGŁOSZEŃ:

Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.

Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. **Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger.** **Redaktor naczelny: Samuel Einleger.**

Drukarnia M. Kakarego w Tarnopolu.

1946
dnia 30

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Rok 1. Tarnopol, 20 sierpnia 1930. Nr. 4.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

KORZYSTNE UBEZPIECZENIE NA ŻYCIE W TOW. „FENIKS" PRZEPROWADZA
ZASTĘPCA **R. Elster, Tarnopol, Piłsudskiego 15.**

Warszawskie tow. ubezpieczeń
rok założenia 1870
ogień - kradzież - grad

„PATRIA"
Polskie tow. asekur. i reasekur.
odpow. cywilna od wypadków samochodowych (auto casco)

ZASTĘPCA **R. Elster, Tarnopol, Piłsudskiego 15.**

Dookoła rozwiązania Zarządu i Rady gminy żydowskiej w Tarnopolu.

Z początkiem lipca rozwiązaną została wybrana reprezentacja jednej z największych gmin żydowskich w Małopolsce wschodniej. Fakt ten jest od kilku tygodni przedmiotem żywej dyskusji we wszystkich kołach społeczeństwa żydowskiego, nietylko na terenie województwa tarnopolskiego. I dlatego chcemy na łamach naszego pisma oświetlić wszechstronnie tę sprawę.

Dla wtajemniczonych rozwiązanie wybranej reprezentacji nie przyszło niespodzianie. Zapowiadał się ten fakt różnemi autycydencjami. Z jednej strony stała się znowu aktualną sprawą fundacji Perla, a z drugiej była ponęta we formie krzesełek i synekurek. Stanowisko sekretarza było nieobsadzone i to ostrzyło apetyty...

W sprawie fundacji Perla wznowił wybrany Zarząd rekurs przeciwko odebraniu tej instytucji będącej własnością gminy i oddaniu jej w ręce kilku jednostek, którzy postawili sobie jako program parcelację dóbr gminy żydowskiej. Zarząd rekurował przeciwko zarządzeniu nadania instytucji prywatnej prawa nakładania specjalnego podatku żydowskiego we formie „Judensteuer" znanego za czasów średniowiecza i ciemnego absolutyzmu a sprzecznego z podstawową zasadą konstytucyjną o równości wszystkich obywateli. Jest jasną rzeczą, że tak natarczywie o parcel gminy i Żydów upominający się zarząd by [illegible] niewygodny i szukano za sposobami, by się [illegible]

„NOWA KSIĘGARNIA"
Zygmunt Maiblum, Tarnopol, ul. Wałowa 9
poleca na sezon szkolny książki dla szkół wszelkich typów, oraz przybory szkolne, kancelaryjne
po cenach bardzo niskich.
Wielki wybór pamiętników, albumów i ramek do fotografij.

I uchwycono się wypróbowanego środka z przed dwu laty. Zrobiono nagonkę na Zarząd, posypały się denuncjacje, memorjały, przedstawienia — a to podziałało tembardziej, że ministerstwo zarządziło dochodzenie za aktami w sprawie fundacji Perla, które gdzieś w drodze między urzędem a ówczesnym Komisarzem rządowym się zawieruszyły... Pocóż trzymać taki Zarząd, który tyle kłopotów sprawił ?

I odtąd zaczęły się gromadzić ciemne chmury niełaski nad głową Zarządu. Oto pewnego dnia zaelektryzowała ludność żydowską wiadomość o rekwizycji szpitala żydowskiego. Kliczka, która podszepnęła ten plan wiedziała co robi. Szpital jest benjaminkiem w uczuciach ludności żydowskiej, gdyby tak można rzucić winę zato na wybrany Zarząd byłoby to nielada atutem. I udało im się podburzyć ludność żydowską, która przeciwstawiła się próbie zabrania tej instytucji, ale nie udało się zmylić czujności publicznej. Wiedziano kto był inicjatorem tego kroku a efekt — zwiększenie pogardy dla tych, którym dla dopnięcia swego celu żadna broń nie jest dość brudną.

Kilka dni później zmobilizowali ci sami nieproszeni opiekunowie delegacje rzeźników, by się skarżyli na zbyt wysoką opłatę za ubój bydła koszernego. I tu rachunek był jasny: Zabrać gminie źródło dochodu

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

KINO „PALCAE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

a tem samem uniemożliwić Zarządowi wypłatę poborów, wypłatę subwencji i zapomóg. Że na tem ucierpią sieroty, chorzy w szpitalu, starcy w domu starców, chorzy, którym nie można recepty zapłacić, a setki biednych i nieszczęśliwych, dla których wsparcie gminy było często ostatnią deską ratunku, cóż ich to obchodzi..... byleby się ten znienawidzony kahał udusił. A gdy i to nie zmusiło wybranej reprezentacji do ustąpienia z pozycji obrony żywotnych interesów ludności zjawiła się lustracja. I szukali tygodniami i szukali jakgdyby musieli coś znaleźć chociaż — jak u Bileama — naiwnie chwalili zamiast ganić. Rzecz inna co się potem w tajnych aktach znalazło..... Może i to kiedyś się wyświetli.

A w lipcu przyszedł akt rozwiązujący gminę, bez żadnego uzasadnienia; jedno tylko jasnem: P. Pohoryles dostał gorąco uprawnione stanowisko sekretarza. Wprawdzie niejasnem jest jak może p. Pohoryles równocześnie być zastępcą kierownika Zarządu a więc swoim własnym przełożonym, a jak będzie z pensją ? jest przecież wyraźnie w ustawie, że stanowiska członków Zarządu są honorowe, jak to władza mianować może urzędników i temsamem bezpośrednio sprawować czynności kierownictwa gminą wyznaniową — ale na to da odpowiedź Pan minister oświaty, który w tej sprawie głos zabierze, albo Trybunał administracyjny. Tyle fakta. Ale nas obchodzą pobudki, które mogły wpłynąć na ten bieg wypadków.

Nie dziwi nas wcale zachowanie się kliczki, zatruwającej od szeregu lat atmosferę publiczną; niepohamowana żądza zaszczytów, których nie mogą drogą wyboru od ludności dostać, no i ta niczem niepohamowana zachłanność za synekurami i wyzyskiem materjalnym instytucji publicznych — jest w tym wypadku dość jasnem źródłem ich działalności. Nie jest nam dziwnem, że w dzisiejszym nastroju mogli albo przy dźwięku kieliszków albo innymi brzęczącymi argumentami zyskać sobie sympatje i poparcie niektórych urzędników.

Ale naprawdę dziwi nas stanowisko, które w tej sprawie zajęły decydujące czynniki.

Nie spostrzegły się może, jakto różne indywidua siągnęły po popularne dziś hasła, żaglując niemi jak kuglarze dla swojej prywaty. Partyjnicy i partyjnictwo zostały po wypadkach majowych może bezpowrotnie zdemaskowane. Ten system polityczny, który dominował w poprzednich latach w życiu publicznem był wynikiem długich lat niewoli politycznej, braku wyrobienia politycznego w masach i chorobą dziecięcą jeszcze młodego ustroju. Nie dziw, że na to przyszła reakcja, że ludność zaczyna się odwracać od tych, którzy ją chcieli ujarzmić systemem organizacyjnym, oddającym klice albo kilku jednostkom ster rządów i możność do ich nadużyć dla własnych celów. Ten system zdziałał, że wiele wybitnych sił, które nie chciały łokciami torować sobie drogi do możliwości służenia społeczeństwu usunęło się od życia publicznego stanęło poza ramami partji. Ci bezpartyjni mają dziś możność postawienia się na usługi publiczne. Ale obok nich jest jeszcze jeden typ „bezpartyjnych“ a to są ci, którzy nawet dla partyjnictwa byli niemożliwymi sojusznikami, bo i wśród partji istniała pewna selekcja i kontrola. Ci spryciarze bezpartyjni żerują dziś na tych hasłach, wkradli się do szeregów sanacyjnych i na tych hasłach robią swój interes. I tu źródło kryzysu tego nowego kierunku politycznego, bo każdy krok naiwnego często idealisty jest wykrzywiany przez nowe hyjeny życia publicznego.

Ale te wspomniane objawy charakteryzujące obecne stosunki polityczne społeczeństwa polskiego obce są społeczeństwu żydowskiemu. Ono do niedawna było politycznie bierne, raczej objektem niż subjektem polityki. Gdy ruch sjoński zaczął w społeczeństwie żydowskiem budzić energję polityczną byli jego prowodyrzy celem ataków z jednej strony konserwatywnych czynników w Żydowstwie, a z drugiej strony tych partji politycznych, dla których polityczna pasywność mas żydowskich była wygodną. **Partyjność i kliki partyjne mogły powstać jeno tam, gdzie były widoki osiągnięcia władzy i płynących stąd korzyści.** Gdzież są ci prowodyrzy sjońscy ozdobieni orderami, nasyceni synekurami, którzeby zdobyli sobie majątki i płatne stanowiska publiczne z powodu zajmowania się polityką żydowską ?

A kto znowu naliczy się tych szykan, które musieli znieść w swej walce o prawa żydowskie; kogo internowano w różnych obozach, a ilu przedwcześnie odprowadzały masy żydowskie steranych walką do mogił ?

Niestety! Mimo że przeszło tysiąc lat żyjemy wspólnie ze społeczeństwem polskiem w jednym kraju, po dziś dzień jesteśmy mu nieznani, nie orjentują się w stosunkach życia żydowskiego miarodajne czynniki.

SMAKOSZE PIJĄ TYLKO
PIWO „LWOWSKIE“

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 6001

I stąd się wzięło, że nasza „apolityczna“ kliczka mogła wygrać wobec miarodajnych czynników atut rzekomego partyjnictwa. Na czele reprezentacji wybranej stał Sjonista oto co zaważyło na szali wyboru między nią — a „apolitycznymi“. Że ci apolityczni nie byli odziani w jasne kolory ideowości, jeno w łachmany cynizmu i egoizmu antyspołecznego — tego widocznie nie zauważono w zacisznych i w mrokach złej orjentacji tonących gabinetach.

Czujemy się jednak na zakończenie zobowiązani do następującego zastrzeżenia.

Przeżywamy dziś w Polsce silny kryzys polityczny i może w najbliższym już czasie dojdzie do decydującej rozgrywki między rządem a opozycją. Jest jasnem, że stanowisko Żydów w tej sprawie może mieć wielkie znaczenie — zwłaszcza w naszej połaci. Gdy przyjdzie chwila decydująca, czy sądzą czynniki miarodajne, że porwać masy za sobą potrafią ci, którym ludność żydowska pokazała kilkakrotnie drzwi i ich uważa za swoich ciemiężycieli i wrogów ? Czyż nie było politycznie mądrem, by w okresie rozstrzygającym stali na czele największej gminy naszej połaci ludzie, do których masy mają zaufanie, zdolni do ofiar i czujący odpowiedzialność za los społeczeństwa ? Bo gdy znajdzie się okręt życia publicznego, sterowany przez miarodajne czynniki na pełnem morzu i wśród burzy ciężkich rozgrywek, ci „apolityczni“ jak szczury pierwsi opuszczą zagrożony okręt. Czy wówczas nie będzie się mścić krótkowzroczność polityczna, łatwowierność, uśpiona tajnem pochlebstwem i lizuństwem ?

Gdzież jest ten interes publiczny, by przyłożyć rękę do dzieła szerzenia wśród mas żydowskich uczucia rozgoryczenia i rozczarowania ?

Niema go! Dlatego i tu musi wkrótce nastąpić gruntowna rewizja stanowiska i to nietylko w interesie społeczeństwa żydowskiego. Kłamstwo ma krótkie nogi — powiada przysłowie — na nich klika daleko nie zajdzie.

Dr. Herman Parnass.

Na czasie.

„Per aspera ad astra“.

Rok minął od tych smutnych dni, gdy bracia nasi przelewali swą krew w obronie naszej Ojczyzny i zabijani byli przez srogiego Araba na Kidusz Haszem! Rok cały leżą już ciała naszych bohaterów w ciemnych grobach nad niemi niewinne rosną kwiaty. A my żywi teraz odprawiać będziemy za ich dusze Jiskor...

Będziemy pamiętać naszych poległych braci, którzy przy pługu stojąc, broń musieli trzymać by walczyć o każdą piędź zaoranej ziemi. I znów zwyciężył duch Makabeuszy. Nieliczne garstki chaluców-bohaterów, obroniły przecież z takim trudem wystawione kolonje, lecz dużo ich zginęło przy tem świętem dziele... Znowu zapisaliśmy w księgach dziejów naszych kartę, krwią naszych braci.

A my żywi nie ograniczmy się do Jiskor. Zmarli nasi bracia pozostawili nam swe własne życie jako testament i najlepszy drogowskaz na przyszłość. Powinniśmy biorąc ich za przykład dążyć, nie zważając na przeszkody, do naszego świętego celu. Rzućmy nasze spory wewnętrzne, przecież jeden święty cel nas łączy. Wspólnemi dążmy siłami do „Nowego-Sjonu“!

Nie zważajmy na trudności jakie życie i nasi wrogowie nam nastręczają. Przez trudy i przykrości idźmy do Erec!

Per aspera ad astra!! **Ginia M.**

„Beth sefer iwri“ (Szkoła hebrajska w Tarnopolu)

WPISY

do szkoły hebrajskiej dla dzieci od lat pięciu odbędą się w dniach 17-21 sierpnia od godz. 10-12 przedpoł. i od 4-6 popoł. w lokalu szkoły (pl. Sobieskiego 20).

Wpisowe 1.20, dla uczniów 70 gr.

WYDZIAŁ.

J. L. Perec.

Dwie siostry.

Z kawałkiem chleba Nechama opuściła wieś. Gdy zbliżyła się do lasu, ogarnęła ją trwoga. Lękała się zwierząt, przerażała ją tajemna gęstwinia, postanowiła więc przeczekać do świtu pod przydrożnem drzewem. Nagle słyszy z dala szczekania psów. Coraz bliższe głosy; Nechama domyśla się, że to panowie udają się na polowanie i starała się jeszcze głębiej zaszyć wśród liści drzewa. Głosy stają się coraz bliższe i wyraźniejsze. Wreszcie sfora psów osaczyła drzewo. Siłą ściągnęli Nechamę z drzewa, rozniecili ogień, żeby przyjrzeć się nieznajomej. A gdy upewnili się, że mają przed sobą piękną dziewczynę żydowską — wygłodzoną i zziębniętą, zaczęli uspokajać, że nic złego jej nie uczynią. Mówili jej, że wygląda jak gwiazda poranna, że trzeba ją oddziać w inne szaty a olśni wszystkich jak najpiękniejsza róża. Nechamę przerażają słowa panów, ranią ją prosto w serce. Słyszy, że pokłucili się o nią. Każdy z nich chciałby ją zabrać do siebie, każdy z nich twierdzi, że do niego należy, gdyż jego pies pierwszy „zwierzynę“ wytropił.... Będą się bić — dziewczyna ma się dostać zwycięzcy. Już mają strzelać do siebie. Rozmyślili się jednak, rzucą losy o nią. A ten, któremu uśmiechnęło się szczęście, zabrał ją na konia i galopem zawiózł do pałacu..... Nechama straciła przytomność..... A gdy nad ranem ocknęła się w pałacu dziedzica.....

Gdy Nechama przyszła do siebie, znalazła się w objęciach panicza, który ją pieścił, tulił i całował, zrozumiała, że wszystko stracone, że daremnie próbowałaby się bronić, że nie zdoła się już uratować. Zaczęła więc błagać: Paniczu, wiem że los mój od ciebie zależy..... Jesteś za silny, abym się bronić mogła. Brak mi sił na to. Proszę Cię, błagam, zmiłuj się nademną; shańbiłeś mnie, zgrzeszyłam, co mam biedna uczynić? Zostaw mi choć duszę! Pozwól mi zostać przy mojej wierze..... przy moich myślach.....

Młody panicz nie zrozumiał słów Nechamy, nie wiedział o co jej chodzi — pokochał jednak tę nieznajomą dziewczynę i przyrzekł, spełnić jej prośby..... Myślał sobie i tak nie ożeni się z nią..... Pewnego razu

Konkurs piękności „Gazety Tarnopolskiej”

Czytelnicy i Czytelniczki wybierają „Miss Tarnopol“ na jesień 1930 r.

Z numerem następnym przystępuje redakcja „Gazety Tarnopolskiej“ przy udziale Sz. Czytelników i Czytelniczek do wyboru „Miss Tarnopol“ na jesień 1930 r.

Kandydatki chcące brać udział w tym konkursie udadzą się do jednego w kuponie wymienionych fotografów, by fotografje zostały umieszczone w ich wystawach pod nagłówkiem „Konkurs piękności Gazety Tarnopolskiej“, oraz zaopatrzone numerami porządkowemi.

Prawo do głosowania przysługuje wszystkim czytelnikom i czytelniczkom naszego pisma, po przysłaniu kuponów № 1, 2 i 3 które się ukażą w trzech po sobie następujących tygodniach, na adres redakcji jako druk (5 gr. porta). **Większość głosów decyduje w wyborze.**

Wybrana zostanie ogłoszona jako „Miss Tarnopol“ dla której przeznacza się cenną nagrodę. Fotografja zostanie umieszczona w naszem piśmie. Liczenie głosów odbędzie się w salach „Tarbutu“ dostępnej dla publiczności, przy udziale komisji z pośród publiczności wybranej.

KRONIKA SPORTOWA.

ZE SPORTU.

Niedziela 10/VIII. JEHUDA I — PODILE. I

Ubiegły tydzień był dość skąpy w spotkania przyjacielskie. Zapowiedziane na sobotę zawody Jehuda-Podile zostały z powodu ulewy, odwołane. Wynik powyższy nie jest miernikiem sił, albowiem Jehuda okazała się drużyną lepszą technicznie, a w szczególności prawa strona napadu grała wprost koncertowo m.n. p. Katz na stanowisku kierownika napadu. Podile stała się drużyną graczy młodych fizycznie bardzo silnych.

Ogromną jednak wadą żółto-niebieskich jest inklinacja do brutalnej gry, zagrażającej poważnie zdrowiu przeciwników. Powodem takiej gry jest w pierwszym rzędzie, zupełna nieznajomość przepisów footbalowych przez drużynę Podile, oraz nie kulturalna i szowinistyczna publiczność, dopingująca drużynę do zwycięstwa za „wszelką cenę“.

Gra była bardzo interesująca, albowiem widziało się częstokroć wiele ładnych pociągnięć kombinacyjnych, którym brakło tylko wykończenia pod bramką.

Sędziował p. Bigda bardzo dobrze.

GRÜN

LIGA POMOCY PRACUJĄCYM W PALESTYNIE.

Zawiadomienie.

Zawiadamia się niniejszem, iż Kongres Ligi Pomocy Pracującym w Palestynie odbędzie sie w Berlinie dnia 27 września 1930 roku.

Do wyborów, które odbędą się w najbliższym czasie, uprawnione będą osoby posiadające legitymacje wyborcze.

Uprasza się przeto wszystkich członków i sympatyków Ligi Pomocy Pracującym w Palestynie o jak najszybsze wykupienie legitymacyj.

Cena legitymacji 30 gr.

KOMITET.

---

przywiózł jej z miasta modlitewnik w podarunku. Z radością przyjęła upominek, lecz po chwili modlitewnik wypadł jej z drżących rąk. — Ręce moje nie godne są tej świętości — rzekła. Panicz zdziwił się i milczał.

Nechama miała siostrę. Żyła z mężem, lecz przed oczyma miała zawsze obraz poznanego w młodych latach panicza. Jego pieściła, tuliła, jemu oddawała się w rozkosznem zapamiętaniu. Była podobna do jabłka na zielonej gałęzi. Młody małżonek uwielbia ją i błaga ją szeptem: spójrz na mnie, otwòrz swe przepiękne oczy. Naprożno. A gdy rozgniewany usiłuje wyrwać się z jej objęć, Małkałe ściska go mocno w swych ramionach..... Strach ogarnia go wówczas, chciałby uciec. I wtedy słyszy cichy, omdlewający głos — Mój orle i panie! Takie życie wiodła Małkałe przez szereg lat.

Odmienne życie wiodła Nechama.....

Lecz gdy Małka grzeszyła duszą, ciało jej pozostało czyste; Nechama zaś przeciwnie, ciało jej było grzeszne — dusza zachowała czystość.

Niema nic wiecznego pod słońcem. Obu siostrom nie było sądzone długie życie. Gdy dusze opuszczały ciała zmarłych, dusza młodej Małki zatruta jadem grzechu uniosła się z białego alabastrowego ciała, niby czarny kruk i zapadła w otchłań Gehenny. A czysta jasna dusza Nechamy z grzesznego ciała uniosła się cicho, spokojnie, jak gołąb hen ku niebu. Przystanęła na chwilę drżąca i nieśmiała przed wrotami. Zmiłowano się nad nią, rozwarły się przed nią wrota niebieskie.

A miłosierdzie Boże otarło jej łzy z oczu. O tem nie mogli wiedzieć ludzie na ziemi.

Małce wyprawiono w Pradze wielki pogrzeb i nabożeństwo żałobne bardzo uroczyste. Pochłonęło to ogromne koszta. Na cmentarzu dostała pierwsze miejsce między najcnotliwszemi.

A gdy dziedzic odesłał zwłoki starszej siostry nikt z bractwa cmentarnego nie chciał dotknąć się grzesznego ciała. Trzeba było wynająć tragarzy. A ciało zaszyto w stary worek wrzucono do dołu, gdzieś pod płotem cmentarnym.

Tylko bowiem z pozorów sądzą ludzie.

Koniec.

Co tydzień niesie ?

Dnie tygodnia:

Kal. gregor.				Kal. żyd.	
Sobota	16	sierpnia	1930	22 dzień miesiąca	Menachem Ab 5690
Niedziela	17	„	„	23	Menachem Ab
Poniedz.	18	„	„	24	„ „
Wtorek	19	„	„	25	„ „
Środa	20	„	„	26	„ „
Czwartek	21	„	„	27	„ „
Piątek	22	„	„	28	„ „

Dziś sobota parsza Eikiw.

Apteki:

Służbę nocną pełni: Dziś w sobotę: apteka Mr. Bilińskiego, od niedzieli 17 sierpnia apteka pod Aniołem dzierż. Jerzy Schapu ul. 3-go Maja l. 3.

Biblioteki i księgozbiory:

Bibljoteka dla członków Tow. „Gideon“ otwarta codziennie od 6-8.

Bibljoteka dla członków Tow. „Makabea“ niedziela od 11-1, poniedziałek 4·30-6, czwartek 4·30-6, piątek 2·30-3·30

Bibljoteka dta członków Tow. „Achwa“ otwarta codziennie od 7-9 prócz piątku.

Do redakcji pisywać należy czytelnie atramentem po jednej stronie manuskryptu. Listy i notatki przesłane w innej formie nie będą uwzględnione.

PROGRAMY KIN:

Kino „Palace“

20 aktów Wielki podwójny program 20 aktów
„KAWALEROWIE NOCY“ dramat w 10 aktach
oraz
„WIOSNA UCZUĆ“ w 10 aktach
W rolach głównych:
Frank Abertson, Wiktor Mc., Laglen i Morain Lois.

Kino „Podole“

„JEZIORO MIŁOŚCI“
W rolach gł. Kurt Gerron i Homme Waisse.

W Tarnopolu płacono za:

Pszenicę	3.20-3·30	dol.
Żyto	1.85-1.90	„
Jęczmień	1.85-1.80	„
Hreczkę	3.00-3.10	„
Koniczynę białą	30.00-38.00	„
Koniczynę czerwoną	—	
Owies	1.85-1.90	„
Groch „viktorja“	5.00-5.20	„
Groch „półviktoja“	4.00-4.20	„
Groch zielony	—	
Rzepak	5.00-5.10	„
Skrzynię jaj	17.50-18.00	„

GAZETA PROWINCJI.

We wszytkich miastach wojew. tarnopolskiego korespondenci.

Gazeta zbaraska.

Samobójstwo urzędnika. Dnia 16 bm. zastrzelił się rewolwerem hiszpańskim Stanisław Jarosz, urzędnik samorządowy liczący lat 22. Powodem samobójstwa miała być nięszczęśliwa miłość (niejaka Ela Franciszkówna) oraz pewne nieścisłości kasowe, lub zły stan materjalny. Denat był synem druciarza, należał do organizacji strzeleckiej.

Gazeta czortkowska.

Pożar powodowany iskrami parowozu. Na linji Czortków - Zaleszczyki zdążał pociąg mieszany Nr. 3651. Przejeżdżając obok toru kolejowego gdzie ułożył A. Łanckowski zboże wartości 400 zł. Z iskier lokomotywy zapaliły się kopy pszenicy wskutek czego spaliło się całe zboże. Zboże nie było zaasekurowane.

Wielka panika podczas przedstawienia cyrkowego. Obecnie znajduje się Cyrk Barańskich w Czortkowie. Podczas pierwszego przedstawienia zerwała się burza i porwała dach cyrku, oraz powaliła parę słupów, powodując wielką panikę wśród publiczności. Wskutek zerwania się drutów elektrycznych pogasły wszystkie światła, a publiczność uciekając wśród ciemności i załamanych słupów potratowała kilkanaścioro dzieci oraz kilkoro osób zostało ciężko poranionych.

Nieszczęśliwy wypadek podczas pracy. Dnia 1. VIII. 1930 r. na polu Piotra Kamińskiego w Boryszkowcach pow. Borszczów w odległości 1 km. od wsi odbywała się zwózka pszenicy przyczem było zatrudnionych wiele ludzi i furmanek. Około g. 10-tej przywiózł naładowaną furę snopów do sterty Repetowski Stefan, lat 21 i po zrzuceniu tychże odjechał około 10 mtr. od stert, zlazł z fury i robił papierosa. Dozorca Piotra Kamińskiego - Bolczuk Iwan, lat 69, zauważył, że Repetowski stoi, wezwał go aby natychmiast odjechał do swej roboty. Repetowski wskoczył na wóz, jednak nie zdążył chwycić lejce do rąk, bo konie z miejsca ruszyły galopem na prost stojących robotników. Jeden z robotników Bochan nie usunął się na czas i został przez konie potratowany do tego stopnia, że w 6 godzin po wypadku zmarł. O powyższym wypadku Posterunek P. P. w Okopach Św. Trojcy doniósł Prokuratorowi przy S. O. w Czortkowie.

Tow. „Chewra Kadischa“ w Tarnopolu zawiadamia nas, że w niedzielę dnia 17. sierpnia b. r. o godzinie 9 rano odbędzie się uroczyste odsłonięcie 27 pomników wystawionych kosztem stowarzyszenia, dla niezamożno zmarłych. Fakt ten jest wzorem pracowitości wyżej wspomnianego towarzystwa.

Od 15 lipca do 15 sierpnia b. r. zmarli w naszem mieście: Józef Spieser, Beile Kahane, Marje Zellerówna, Marje Fleischerówna, Salomon Forspan, Szulim Zimmet i Pepa Kornberg.

Dzięki „Gazecie Tarnopolskiej“ odzyskała skradzioną torebkę wraz pieniądzmi. W poprzednim numerze zamieściliśmy w kronice o kradzieży skórzanej torebki wraz pieniądzmi, zwracając się do poszkodowanej, by we własnym interesie zgłosiła się do tut. wydziału śledczego, ponieważ sprawczyni kradzieży znajduje się pod kluczem.

I w istocie pismo nasze, które dzięki szerokiej poczytności dociera nawet do najdalszych zakamarków miasta i prowincji, dotarło do rąk poszkodowanej i przyczyniło się do uzyskania przez poszkodowaną p. Salkę Perlmutter skradzionej torebki i pieniędzy.

Zmarł na udar serca. W czasie paszenia koni położył się na polu przy koniach Stefan Wodziany z Chodaczkowa liczący lat 49. Denat był od lat 20 chory sercowo. Po dłuższym czasie znaleziono skostniałe zwłoki, które aż do dalszego zarządzenia Prokuratora prowizorycznie pogrzebano.

Aresztowanie za usiłowane morderstwo. Posterunek P. P. w Kamionce Strum. aresztował Siczewskiego Jana, lat 31, kilkakrotnie karanego za bójki i kradzieże za to, że 29. VII. br. około godziny 21-szej usiłował dokonać morderstwo na osobie Katarzyny Wąsowicz zam. na Bełzkim przedmieściu ad Kamionka Strum. - Od Siczewskiego odebrano rewolwer bębenkowy Nr. 1791.17 w dobrym stanie, jedną łuskę z naboju i sztylet. Siczewski oświadczył, że rewolwer ten dał mu osobnik, którego nie zna z Sielca Bienkowskiego w celu kupna naboji. Z jakiego powodu Siczewski usiłował dokonać morderstwa narazie nie stwierdzono. Dalsze dochodzenie w toku. Sprawcę wraz z doniesieniem Poster. P. P. Kamionka Str. oddał miejscowemu Sądowi Powiat. do dyspozycji z zakwestjonowanemi rzeczami.

Aby się ożenić z żoną obłąkanego chciał go zamordować. Dnia 24. VII. br. o godz. 17-ej Tadeusz Łupaszański w porozumieniu z Emilją Suzańską pojechał do domu celem odebrania z tamtąd jej męża Juljana Sozańskiego, który od dnia 10 stycznia 1930 przebywał w Zakładzie dla umysłowo-chorych. Gdy wymienieni szli piechotą wieczorem z Kopyczyniec do Probużna, Łopuszański w oddaleniu około 6 klm. od Kopyczyniec został dwa kroki w tyle i nakładał coś na swoją laskę i następnie zbliżył się do Sozańskiego, którego począł bić tą laską po głowie, zadając mu 7 ciętych ran na głowie oraz pobił mu ręce, że aż popuchły. Sozańskiemu udało się wyrwać laskę z rąk Łopuszańskiego i zbiec. W czasie dochodzeń ustalono, że Łopuszański Tadeusz, lat 23, wspólnie w porozumieniu z Emilją Sozańską usiłował zamordować Juljana Sozańskiego aby następnie ożenić się z jego żoną i zagarnąć majątek. Sprawcę usiłowanego morderstwa aresztowano i wraz z doniesieniem oddano Sądowi Powiat. w Kopyczyńcach.

Nie oszalowanie rusztowania przyczyną śmierci murarza. Dnia 2. VIII. 1930 r. zatrudniony przy budowie gorzelni u właściciela dóbr Józefa Siemieszki w Dawidkowcach pow. Czortków, Mikołaj Rudyk, lat 18 nosząc cegłę na II piętro budowy spadł z rusztowania na ziemię wskutek braku należytego zabezpieczenia i doznał wewnętrznych obrażeń tak, że znajduje się w stanie beznadziejnym. Winę w tym wypadku ponosi budowniczy Stanisław Topolski z Jagielnicy pow. Czortków oraz podmajstrzy Władysław Pawluk z Zachowa pow. Mielec, ponieważ nie oszalowali rusztowania. Na wymienionych wygotowano doniesienie karne do Sądu.

Dzieciobójstwo. Dnia 31. VII. 1930 r. zmarło nagle dziecko 5-dniowe płci męskiej Marji Prorok z Medwedowiec pow. Buczacz. Ponieważ wedle opinji publicznej śmierć dziecka miała nastąpić wśród podejrzanych okoliczności w dniu 4. VIII. br. została przeprowadzona sekcja zwłok dziecka przez komisję sądowo-lek. z Buczacza. Podczas sekcji zwłok stwierdzono że śmierć dziecka nastąpiła przez uderzenie w głowę twardem tępem narzędziem, zadane za życia, które spowodowało załamanie czaszki i śmierć dziecka. Jak wykazały dochodzenia zbrodni tej dokonała Prorok Marja, mężatka z Medwedowiec, która do czynu się przyznała, lecz powodu dlaczego zbrodnię popełniła wyjawić nie chce. Marję Prorok z powodu jej choroby obłożnej do czasu jej wyzdrowienia pozostawiono na wolnej stopie, gdyż nie zachodzi obawa ucieczki.

Niesnaski domowe przyczyną wypicia amoniaku, celem samobójstwa. Dnia 8. VIII. 1930 r. o godz 22.46 Eudokja Babij, lat 32, dozorczyni domu przy ul. Ruskiej l. 6, usiłowała popełnić samobójstwo przez wypicie większej ilości amoniaku. Powodem samobójstwa były niesnaski domowe wynikłe między nią a jej kochankiem Janem Szwecem. Wymienioną odwieziono do Szpitala Powszechnego i po wypompowaniu trucizny z żołądka pozostała tam w dalszem leczeniu.

Przestrzelenie. Dnia 1. VIII 1930 r. o godzinie 21-szej został postrzelony w udo prawej nogi Piotr Szałapiński, lat 22, ze Skniłowa pow. Złoczów, gdy przechodził drogą ze Skniłowa do Bałuczyna powiat Złoczów przez dwóch nieznanych narazie osobników, prawdopodobnie z Rusiłowa pow. Kamionka Str., którzy przyjechali wozem na pole, aby kraść zboże. Gdy Szałapiński zbliżył się do stojącej na polu fury jeden ze sprawców strzelił do niego z broni palnej poczem obaj wsiedli na furę i zbiegli w stronę Rusiłowa. Szałapiński został odwieziony do Szpitala Powszechnego w Złoczowie, gdzie dotychczas pozostaje. Dochodzenia w toku.

Kącik humorystyczny.

Znakomity kompozytor włoski, Mascagni, siedząc w swoim gabinecie, usłyszał nagle jeden ze swoich utworów, wygrany na katarynce. Kataryniarz kręcił korbą bez żadnego sensu, psując zupełnie rytm melodji.

— Wolniej, również — krzyknął Mascagni, wychylając się z okna.

— A panu co do tego ? — odrzekł kataryniarz.

— Jakto co mi do tego ? Ja jestem Mascagni! Pan psujesz moje dzieło!

To powiedziawszy, zbiegł na podwórze, chwycił korbę katarynki i zagrał arję tak, jak powinna była być grana.

W kilka dni potem słyszy się tą samą katarynkę i utwór swój porządnie już wykonny. Zadowolony wyjrzał przez okno.

Widzi tego samego kataryniarza, tę samą katarynkę. A na niej napis:

„Umberto Macaroni, — uczeń Mascagni'ego“.

Sala tow. „Sokół“ Czwartek 21-go i piątek 22-go sierpnia b. r. **Sala tow. „Sokół“**
wystąpi znakomita artystka, założycielka i kierowniczka „W. I. K. T.“u
IDA KAMIŃSKA ze swoim pierwszorzędnym zespołem w senzacyjnej sztuce z życia żydowskiego w 3-ch aktach S. Rafaelsona, przekład A. Rakowskiego p. t.
„ŚPIEWAK JAZZBANDU“
Insc. i reż.: I. Kamińska. — Ilustr. muz.: J. Kamińska. — Zespół: A. Sternicka, R. Turkow, Ch. Brakarz i inni.
REWJA — Piosenki Jazzowe — Dramatyczna akcja — Tańce — KOL NIDRE. — Początek o g. 8·30 wiecz.
Bilety wcześniej do nabycia w trafice p. Appla ul. Mickiewicza (dom Magistratu) i od godz. 6-ej przy kasie.

Ceratę i linoleum poleca po cenach fabrycznych
MAGAZYN GALANTERJI
MAURYCY BERNSOHN, Tarnopol Rynek 1.

Wielka Rewja Warszawska
Występy atrystów warszawskich w senzacyjnej rewji z repertuaru teatru warsz. „MORSKIE OKO“
W sobotę dnia 16-go sierpnia b. r. w sali „Sokoła“ ostatnia senzacyjna nowość
Czy panienka lubi bez...?
Senzacyjna przebojowa rewja skeczawa w 2-ch wielkich częściach, o obrazach pióra znakomitych autorów warszawskich: **Hermara — Tuwima — Własta — Szer-Szenia i Toma.**
Udział biorą wybitne siły artyst. warszaw. teatru „PERSKIE OKO“
— — Początek o godzinie 8·15 wieczorem. — —

Fabryczny skład farb, pokostów, lakierów i różnych chemikali, oraz wszelkich przyborów stolarskich i malarskich
Etka Fuchs, Tarnopol
ul. Ruska 41 (narożny dom Rynku).

Pracownia koszykarska
MIKOŁAJ WĘGRZYN, Tarnopol
plac Kaźmierzowski l. 11.
Wykonuje wszelkie roboty koszykarskie, **łóżeczka dziecinne** kołyski, **koszy na kwiaty**, meble i t. p.
Ceny bardzo przystępne.

Pracownia sukien męskich
Samuel Feiger, Tarnopol
ul. Konarskiego 8 (obok Banku Polskiego)
Przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące, podług najnowszych żurnali.
SPECJALNOŚĆ: Szycie mundurów studenckich.

Higjeniczny Zakład fryzjerski
Henryka Goldberga
Tarnopol, 29 Listopada 6
wykonuje wszelką robotę fryzjerską. Dla P. P. studentów (tek) 50% taniej. — Pierwszorzędne siły fachowe.

Pracownia i skład czapek
Mozes Blümer
Tarnopol, Rynek 29 (obok apteki)
poleca P. T. swój bogaty wybór czapek.
SPECJALNOŚĆ: Rogatywki szkolne dla młodzieży po 2 Zł. 50 gr.

Transporty międzynarodowe
Józef J. Leinkauf Sp. Akc.
Własne zakłady w całej Polsce, Austrji, Czechosłowacji, Niemczech, Rumunji, Włoszech, Jugosławji i d. t.
Filja w Tarnopolu, ul. Koźmińskiego
zawiadamia P. T., że podjęła z szeregu miast ruch — — posyłek zbiorowych do stacji Tarnopol. — —

Salomon Zwerdling
ZAKŁAD KOTLARSKI, SĄDOWY RZECZOZNAWCA
w Tarnopolu, ul. Szeptyckich 29
przyjmuje
wszelkie roboty gorzelniane i browarskie.

M. Zamojre, Tarnopol
Ostrogskiego 114 (naprzeciw rogatki Mikulinieckiej)
POLECA
bezdymny i bezwonny, pierwszorzędny **WĘGIEL BUKOWY** do prasowania po cenach konkurencyjnych, hurtownie i detajlicznie.
— **Zleczenia przyjmuje i załatwia się odwrotną pocztą.** —

Pierwszorzędna pracownia stolarska
M. Perlmutter, Tarnopol, pl. Sobieskiego 21
przyjmuje wszelkie roboty w zakres stolarstwa wchodzące po cenach przystępnych.

Fotograf
B. KALISZEWSKI
Tarnopol, Pasaż Adlera l. 6.

Abonujcie „Gazetę Tarnopolską“.

УНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.
Ж 6001

BIURO POŚREDNICTWA

kupna i sprzedaży domów i gruntów, gospodarstw większych i mniejszych, młynów, kamienic oraz wynajmu mieszkań.

Tarnopol, ul. Piłsudskiego l. 10.

FILIP FISCHBEIN, TARNOPOL, RUSKA 27.

POLECA

największy wybór prezentów zaręczynowych i ślubnych.

WYPOŻYCZA

— po cenach konkurencyjnych wszelkie naczynia. —

Dla P. T. urzędników i wojskowych 50% opust.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH

„ORBIS“

TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L, 9.

Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.

- - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -

Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE

Gustawa Akselrada

w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30

uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

Firma Dom rolniczo-handlowy „DOSTAWA“

M. Grosskopf, Tarnopol, pl. Kaźmierzowski l. 2

poleca swoje bogato zaopatrzone składy w szczególności: maszyny rolnicze, sztuczne nawozy, motory różnego rodzaju, wirówki i urządzenia mleczarskie, maszyny do szycia i pisania, rowery, art. budowlane, cement i gips, papę dachową, studnie, rury wiertnicze. Gramofony, patefony i płyty we wielkim wyborze.

Firma Vogel i Bilber

Tarnopol, Ostrogskiego 11

poleca po cenach konkurenc. i na dogodnych warunkach

RETORTOWY

najlepszy węgiel drzewny, bezdymny i bezwonny do prasowania, oraz spirytus drzewny, węgiel górnośląski koks i drzewo opałowe hurtownie i detalicznie.

Zlecenia przyjmujemy i załatwiamy solidnie odwrotną pocztą.

Inserujcie w „Gazecie Tarnopolskiej“!

„Elektryczność“

H. AUERHAN, TARNOPOL, MICKIEWICZA 37

konces. przedsiębiorstwo dla wszelkich urządzeń elektrycznych

wykonuje

wszelkie roboty w zakres elektrotechniki wchodzące, instalacje radja i telefonów po cenach b. przystępnych

Prospekta bezpłatnie.

Księgarnia hebrajska ספרים טליתים

zawiadamia P. T. Klijentów iż z dniem 25. VII. b. r. księgarnia została przeniesiona z pl. Kaźmierzowskiego na ul. Ruską 24. Posiadam na składzie wielki wybór książek naukowych i do czytania hebrajskich i żydowskich, modlitewników z tłum. polskiem i niemieckiem, jakoteż machzorim. Wielki wybór talesów i aturot.

Postaram się nadal zadowolić pod każdym względem P. T. Klientów.

Z poważaniem

Ozjasz Neugeboren, księgarnia hebrajska

Tarnopol, ul. Ruska 24.

WARSZTAT MECHANICZNY

ISAK DEUTSCH, TARNOPOL

pl. Kaźmierzowski

przyjmuje do naprawy wszelkie maszyny do szycia, rowery, gramofony, wózki dziecinne, seperatory i t. p.

Ceny bardzo przystępne.

PRACOWNIA SUKIEN MĘSKICH

J. NUSSBAUM

TARNOPOL, UL. RUSKA 4

przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące.

— Na czas jarmarku, znaczne ulgi na materjałach. —

MOZES FUCHS

Skład mebli wszelkiego wyrobu

Tarnopol, ul. Ruska 26.

pl. Kaźmierzowski 32.

Szmelke Bieler, Tarnopol

FABRYKA WĘDLIN KOSZERNYCH

CENY OGŁOSZEŃ:

Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.

Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger. Redaktor naczelny: Samuel Einleger.

Drukarnia M. Kahanego w Tarnopolu.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Rok 1. Tarnopol, 27 sierpnia 1930. Nr. 5.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

Baczność! Najtańsze źródło zakupu!
Na zbliżający się sezon szkolny!
Zeszyty, bruljony, ołówki i wszelkie przybory szkolne i kancelaryjne oraz wszelkie druki poleca na nowo powiększony skład papieru
P. DYNES TARNOPOL, MICKIEWICZA 41
Ceny niżej konkurencji!!!

„NOWA KSIĘGARNIA"
Zygmunta Maibluma, Tarnopol, ul. Wałowa 9
poleca na sezon szkolny książki dla szkół wszelkich typów, oraz przybory szkolne, kancelaryjne
po cenach bardzo niskich.
Wielki wybór pamiętników, albumów i ramek do fotografij.

Na co ten podatek?

Obecny Kierownik Zarządu Gminy wyznaniowej żydowskiej rozesłał nakazy płatnicze na podatek symplowy na sumę dochodzącą do blisko 50.000 zł.

Takie poważne obciążenie ludności żydowskiej, bo wynoszące przeciętnie po przeszło 30 zł. na głowę jednego płatnika wymaga bliższego zastanowienia się nad celowością tego podatku i nad całokształtem budżetu gminy żydowskiej.

Każdy podatnik chce wiedzieć naco obracane są pieniądze od niego ściągane. Jeśli wie co się tym pieniądzem stanie, jeśli się go zdoła przekonać, że jego cel dla którego jest użytym jest dobry, przynoszący korzyść społeczną a tem samem i dla podatnika korzystny — wówczas płaci ten pod. bez szemrania i oporu.

Znanem to jest wszystkim mężom stanu i kierownikom wielkich demokracji Zachodu.

W Stanach Zjednoczonych n. p. przysyła się podatnikowi wraz z nakazem płatniczym popularnie ujęty budżet państwowy z objaśnieniami celowości głównych pozycji i ogólnego planu gospodarki państwowej. Wszędzie jest układanie budżetu centralnym punktem administracji państwowej lub odnośnych instytucji, wszędzie walczy ludność i podatnik o prawo wpływu na układanie budżetu. Sesje budżetowe skupiają dookoła siebie, całą uwagę społeczeństwa.

Zrozumiały to też wybrane reprezentacje gmin wyznaniowych w Polsce, odzwierciadlało się to też w naszej gminie, gdy na jej czele stała demokratycznie wybrana reprezentacja.

Budżet za rok 1929 był tak ułożony, że dawał gminie dostateczne środki do rąk, by obok zupełnego zaspokojenia potrzeb religijnych i rozbudowy wszystkich instytucji służących tym potrzebom, wykonać szeroko ujęty program społeczny. Wzmagająca się pouperyzacja mas żydowskich, kładzie na gminę żydowską obowiązek przeciwdziałania nieubłaganemu procesowi wyrzucania Żydów z pozycji produktywnej pracy przez celowe przewarstwowienie społeczeństwa żydowskiego, przez ochronę młodego pokolenia od zdziczenia moralnego i kulturalnego. Temu celowi miały służyć i szkolnictwo prowadzone lub subwencjonowane przez gminę i instytucje społeczne, które mają za zadanie wychowania młodzieży na pełnowartościowych obywateli i Żydów. Budżet za rok 1929 był zrównoważony i zapewniony i byłby dał możność do wykonania naprawdę ładnego programu pracy.

Ale zawiść jednostek i zła wola niektórych czynników zniszczyły to dzieło. Bo to dzieło do końca doprowadzone byłoby uchroniło Żydów przed najgorszymi skutkami kryzysu i wrogich im tendencji gospodarczych i narodowych, ale — i oto może najwięcej chodziło — byłoby to wśród mas żydowskich utrwaliło przekonanie, że ludzie ich zaufania mają nie tylko najlepsze chęci i poczucie socjalnej odpowie-

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

dzialności ale też zdolność do realizowania rzuconych haseł. I stąd chęć złamania głównej podstawy budżetu przez zaprowadzenie chaosu w głównem źródle dochodów — z rzezi rytualnej. **Budżet stał się nierealnym, cały program niewykonalny. Widząc to postanowił wybrany Zarząd wykonać jeno najprymitywniejsze konieczności gminy, które można było kryć uszczuplonymi dochodami pośrednimi i nie wysłał nakazów płatniczych na Sympel, który przeznaczony był głównie dla programu społecznego, niewykonalnego w niezmienionych warunkach.** Bo takie dotkliwe obciążenie podatnika żydowskiego, uginającego się pod ciężarem innych podatków mogło mieć miejsce, gdyby można było przez wskazanie na program Samopomocy społecznej pobudzić jego ofiarność. Na pensje urzędnicze, jeno na karykaturę Samorządu, niezdolnego do ulżenia doli najbiedniejszych, nikt grosza nie da.

Ale jakiem prawem rozsyła dziś Komisarz rządowy nakazy płatnicze na podatek, przeznaczony dla zrealizowania pozycji budżetowych w roku 1929, skoro zostały przez poprzedni zarząd zaniechane ?

Budżet zredukowany został pokryty z bieżących dochodów, na cóż więc mają te dochody służyć ?

Wszak budżet za rok 1930 nie brał Sympla za rok 1929 w rachubę, a na wydatki z roku 1930 przewidywał inne dochody i ewentualny podatek Symplowy, który miał być wymierzony **w roku 1930!**

A jeśli pozostały jeszcze jakieś zobowiązania z roku 1929 albo dawniejszych czasów, wszak ją jeszcze nieściągnęto i prawomocne podatki z lat poprzednich na przeszło 20.000 zł.

Obecny nominowany Zarząd nie może się powołać na to, że wybrany wymierzył ten podatek. Boć, wymierzył go, gdy był przekonany, że potrafi wykonać swój szeroko zakrojony program pracy społecznej, — **a gdy zburzono podstawy budżetowe musiał zrezygnować z programu i cofnął wymiar.** Dziś ten wymiar bez programu wysyłać jest sprzeczne z ustawą i interesem gminy ludności. Si dno faciunt idem — non est idem. Dawniej podatek ten miał cel i prawną podstawę — dziś go niema.

Pocóż jest więc ten podatek ?

Dr. Herman Parnass.

W niedzielę dnia 24 b. m. o godzinie 11 przed południem odbędzie się w Starej Synagodze

Nabożeństwo żałobne

za pąmięć poległych bohaterów, na którem przemawiać będzie delegat ze Lwowa **p. Jehuda Ohrenstein.**

Po kongresie rewizjonistycznym.

Jeżeli porównamy działalność opozycji rewizjonistycznej z działalnością oficjalnej Egzekutywy, zobaczymy całą prawdę dziejów ostatnich lat w naszym ruchu. Dla najbardziej konserwatywnego apartyjnisty, który dotychczas potakiwał bez sprzeciwu Egzekutywie — a raczej bezczynności, która zaprowadziła nas nad brzeg przepaści — widocznem jest, że nowa psychologja zdobyła już sobie prawo obywatelstwa na ulicy żydowskiej. Pomijając rozgardijasz panujący w Egzekutywie, opinja publiczna zupełnie straciła zaufanie do dotychczasowej jej działalność — a co najważniejsze że obywatelstwo Żydowskie nie wierzy by na przyszłość zdolna była do kierownictwa.

Nawet po „wypadkach“ sierpniowych z ubiegłego roku starano się uśpić masy Żydowskie deklamacjami bez sensu, a kryzys wdzierający się do organizacji — nie tylko do Egzekutywy, nie został opanowany, — byliśmy jak okręt, którego sternik stracił orjentację i nie wie którędy prowadzi droga. Niech więc z tych hiperlojalnych nie dziwi dyskuja na kongresie Rewizjonistycznym prowadzona w sprawie samodzielnej polityki, utworzenia nowej organizacji o konsekwencji wnioski wstrzymania wysyłki pieniędzy i t. d.

Przebieg kongresu Sjonistów-Rewizjonistów jest dowodem i wyrazem konieczności — ruszenia sprawy z masowego punktu naprzód.

To też nic dziwnego, że dopiero ta dyskusja oświetliła horyzont sjonistyczny, wzbudziła nowe życie w organizacji okazała szerokim masom Żydowstwa ewentualności wypływające z ich stanowisk w stosunku do wyborów na kongres na przyszłość — a przedewszystkiem zniknęło bezpowrotnie doktrynerstwo i do celu naszego — celu Sjonizmu.

IV. konferencja światowa Sjonistów-Rewizjonistów w Pradze jest punktem zwrotnym w dziejach Sjonizmu. Porządek dzienny, treść obrad wskazuje, że „Odrodzenie Sjonizmu“ jest faktem dokonanym. Nie można jednego jakiegoś faktu oceniać z tak bliska, żeby nie można objąć całości problemu — należy wnieść się wyżej z poziomu Państwowości Żydowskiej w Palestynie, objąć całokształt, a wówczas nikogo nie podziwią wnioski chwały przy pierwszem wejrzeniu niezrozumiała. Gdyby tak można coranu publico o niektórych rzeczach wypowiedzieć się bez ogródek, jasnem byłoby każdemu, że dyskusja na stworzeniu odrębnej organizacji to o Golusie, lub odrębnej organizacji robotniczej w Palestynie nie jest kaprysem — lecz tylko wynikiem stanu faktycznego wytworzonego przez dotychczasowe kierownictwa.

Czy kierownictwo dotychczasowe spełniło swe zadania ?

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 6001 ІП

Dalecy jesteśmy od posądzania p. prezydenta Dra Weitzmana o złej woli — ale stwierdzonem zostało ponad wszelką wątpliwość, że system dotychczasowy zawiódł, a co gorsza postawił nas w takiej sytuacji, że gorszej sobie nie można przedstawić. Czy byśmy byli na ślepym torze ? ?

Był czas kiedy wmawiano w nas że, Żabotyński wystąpił przedwcześnie. Dziś nikt tego już nie mówi — ale i nie daje innej odpowiedzi. Niewiem co w takim stanie rzeczy uchwali A. C.

Konferencja praska przedstawiła problem o swej rzeczywistości i leży jej znaczenie. W ślad za kongresem światowym odbywać się będą teraz zjazdy poszczególnych krajów i grup, a najważniejszem będzie zlot światowy „Brita Trumpeldora“ w Gdańsku, który odbędzie się prawdopobnie w grudniu.

L. St.

Głos kupców tarnopolskich.

O reformę targu św. Anny.

Obecnie w ciszy po zgwarach targu św. Anny koniecznem jest omówienie pewnych kwestji dotyczących tegoż jarmarku, który w tej odbywającej się formie i przy obecnych stosunkach gospodarczych niema racji bytu. Już sam zewnętrzny wygląd targu pozostawia dużo do życzenia i przypomina czasy IXX wieku. Nie mamy dokładnych dat co do istnienia takowego, faktem pozostaje jednak, iż dostosowany był do ówczesnych warunków życia społecznego, gospodarczego i miał na celu werbowanie klienteli z dalekich zakątków prowincji, która z powodu braku odpowiednej komunikacji z naszem miastem rzadko tu przybyła. Chodziło też o rozwinięcie handlu zbożem i bydłem i faktycznie transakcje odbywały się w dość wielkich rozmiarach i nadawały miastu pewien charakter handlowy. Lecz „Tempora mutantur et nos mutamur in illis“. Czasy się zmieniły i żyjemy wśród zupełnie nowych okoliczności, to też jarmark powinien uledz gruntownej zmianie i czas trwania takowego musi być znacznie ograniczony. Przypatrując się bliżej temu jarmarkowi musimy dojść do konkluzji, że ani społeczeństwu korzyści, ani miastu prestigu nie przynosi chyba tylko poważne straty dla tut. kupiectwa. Pozwolimy sobie powyższe argumentami uzasadnić. Transakcje na zboże i koni w ostatnich kilku latach maleją, a już w tym roku osiągnęły minimum, z czego wynika, że wśród poważnych sfer gospodarczych targ stracił na popularności a utrzymuje się jedynie dzięki inwazji kupców lwowskich, chcących pozbyć się towarów posezonowych, których w większych partjach tu przywożą. Nie przeczymy, że niektóre artykuły bławatne i galanteryjne można nabyć po cenach tańszych jak normalnie, lecz są to towary przeważnie nie modne, w gatunku secunda, posezonowe i niczem nieporównane z towarem zakupionym w sklepie, et last not least, klient płaci za wszystko gotówką, czem oczewista trzeba kalkulować.

Francuzi mają słuszne zdanie „quel pris telle brebio“ jaka cena taka owca, czyli innemi słowami, jaka cena taki towar. Klient laik łudzi się tylko w swem przekonaniu o „meciach“ jakie zakupił, rozczarowanie później następuje. Nie dziwiły nas też wielkie falangi kupujących, którzy w ścisku i w pocie czoła szturmowały stragany, by zaopatrzyć się w kilka metrów sztucznego jedwabiu, wszak działały pod sugestją drugich. W społeczeństwie tkwi to mylne przekonanie o bajecznie tanich cenach i niejeden przez cały rok składkę sobie robi, by na targu św. Anny ją wydać, ale nabrawszy z biegiem czasu doświadczenia i to minie.

W końcu musimy się zastanowić nad tem, czy 14 dniowy najazd kupców obcych i wypróżnienie kieszeń szerokich warstw społeczeństwa niema fatalnych skutków dla tutejszego kupiectwa? Traktując sprawę objektywnie i poważnie, musimy to przyznać i szukać środków zaradczych. Zdajemy sobie sprawę iż targ przynosi poważne dochody dla tut. Magistratu i dalecy jesteśmy przyczynić się do uszczuplenia takowych, ale zezwolenie na 14 dniowy targ jest krzywdą nadaną tut. kupiectwu. Rokujemy nadzieją, iż nasz głos obronny nie będzie „Vox clamantis in deserto“.

Maurycy Bernsohn.

Jak dzieci będą mogły korzystać z bezpłatnej nauki muzyki w Tow. Przyj. Muzyki w Tarnopolu.

W jednym z numerów „Monitora“ z ubiegłego miesiąca, ukazał się okólnik Ministerstwa Oświaty, zawierający wykaz szkół artystycznych, w których dzieci funkcjonarjuszów państw. uprawnione są do bezpłatnego korzystania z nauki. W liście tych znajduje się i nasza, zaszczytnie znana mieszkańcom Tarnopola i dalszej nawet okolicy, Sokoła Muzyczna Tow. Przyjaciół Muzyki. Dla uniknięcia ewentualnych nieporozumień sekretarjat Towarzystwa spieszy z wyjaśnieniami że na rok szkolny 1930/31 tylko te dzieci fukcjonarjuszów państw. będą mogły korzystać ze zwrotu opłaty szkolnej, które nie uczęszczają do uczelni prywatnych ani państwowych. Jak pięknie rozwija się tarnopolska placówka muzyczna świadczy fakt uznania jej przez Ministerstwo za uczelnię, dająca uczniowi czy też uczenicy wykształcenie zawodowe.

Drogiej towarzyszce F. Goldenberżance z okazji jej wyjazdu do Erez życzy dużo szczęścia i zadowolenia w pracy na naszej ojczystej ziemi

REDAKCJA.

Smakosze odwiedzają tylko cukiernię
Zygmunta Adamowskiego w Tarnopolu, Mickiewicza.

Co tydzień niesie ?

Dnie tygodnia:

	Kal. gregor.			Kal. żyd.		
Sobota	23 sierpnia	1930	29	dzień miesiąca	Menachem	Ab 5690
Niedziela	24	„	„ 30	Rosz	Chodesz	
Poniedz.	25	„	„ 1	dzień miesiąca	Elul	
Wtorek	26	„	„ 2	„	„	„
Środa	27	„	„ 3	„	„	„
Czwartek	28	„	„ 4	„	„	„
Piątek	29	„	„ 5	„	„	„

Dziś sobota parsza R'eh.

Apteki:

Służbę nocną pełni: Dziś w sobotę: apteka pod Aniołem dzierż. Jerzy Schapu ul. 3-go Maja l. 3. od niedzieli 24 sierpnia apteka Dra Franzosa przy ul. Ruskiej 4.

Biblioteki i księgozbiory:

Bibljoteka dla członków Tow. „Gideon“ otwarta codziennie od 6-8.

Bibljoteka dla członków Tow. „Makabea“ niedziela od 11-1, wtorek 4·30-6, czwartek 4·30-6, piątek 2·30-3·30

Bibljoteka dla członków Tow. „Achwa“ otwarta codziennie od 7-9 prócz piątku.

Do redakcji pisywać należy czytelnie atramentem po jednej stronie manuskryptu. Listy i notatki przesłane w innej formie nie będą uwzględnione.

PROGRAMY KIN:

Kino „Palace“

„WIOSENNA PARADA“
przyszłych żołnierzy St. Zjednoczonych.
Przepiękny dramat w 10 aktach.
W rolach głównych: Nancy Drexel i Dawid Rolius.
— — — Ponadto doborowe uzupełnienie. — — —

Kino „Podole“

„KOBIETA Z BRUKU“, dramat w 10 aktach.
W rolach głównych:
— — Lupe Veles, P. Gondal i W. Boyd. — —

W Tarnopolu płacono za:

Pszenicę	3.20-3·30	dol.
Żyto	1.85-1.90	„
Jęczmień	2.05-2.10	„
Hreczkę	3.00-3.10	„
Koniczynę białą	30.00-38.00	„
Koniczynę czerwoną	20.00-22.00	
Owies	1.85-1.90	„
Groch „viktorja“	5.00-5.20	„
Groch „półviktoja“	4.00-4.20	„
Groch zielony	3.00	„
Rzepak	5.00-5.10	„
Skrzynię jaj	17.50-18.00	„

Dnia 8 września rozpocznie się kadencja sądu przysięgłych. Dnia 8 września b. r. odbędzie się wylosowanie sędziów przysięgłych, oraz rozpocznie się pierwsza rozprawa karna pod przewodn. p. **Radcy Ostrowskiego.**

Na ławie oskarzonych zasiędzie **Jan Usłupski** obwiniony o **zbrodnię morderstwa.**

Dnia 9 września pod przewodn. p. **Radcy Gostkowskiego** odbędzie się rozprawa karna **Iwana Iwachowa** obwinionego o **zbrodnię zgwałcenia i morderstwa.**

Dnia 10 września pod przewodn. p. **Radcy Ostrowskiego** odbędzie się rozprawa karna **Piotra Szewczuka** obwinionego o **zbrodnię rabunku.**

Kaleka podpalacz schwytany w 10 lat po dokonaniu zbrodni. Guta Mikołaj lat 30 ze Słobódki pow. Kopyczyńce z nienawiści do właściciela folwarku Jurkowce pow. Kopyczyńce, podpalił tegoż folwark wskutek czego spaliły się budynki gospodarskie oraz plony rolne. Ogólna szkoda wynosiła 70 tysięcy zł. tej samej nocy został podpalony folwark w Sidorowie J. K. Paygerta wskutek czego spaliło się 5 budynków gospod. oraz inwentarz martwy.

Spalone budynki, plony oraz inwentarz martwy były ubezpieczone w tow. Ubezp. „Florjanka“ w Krakowie. Prowadzone dochodzenia celem ujawnienia sprawcy podpalenia folwarków, pomimo usilnych starań policji nie dały wyników.

Ponownie prowadzone dochodzenia w tej sprawie ustaliły, że zbrodniczych podpaleń folwarków w roku 1921 dokonał z zemsty Mikołaj Guta.

Guta dowiedziawszy się dnia 1. VIII. b. r. o prowadzonych przeciw niemu dochodzeniach, zbiegł z domu i ukrywał się w lasach nad granicą, gdzie czekał dogodnej chwili, aby zbiec do Rosji sowieckiej.

W dniu 3. VIII. b. r. patrol strażniczy K. O. P. w Szydłowcach przytrzymała Gutę w pasie granicznym, który na widok patrolu począł uciekać w stronę lasu.

Przytrzymany Guta przyznał się do podpaleń wyżej wymienionych folwarków. Guta ma amputowaną rękę, co natrafiało na przeszkody w prowadzeniu dochodzeń, ponieważ nikt nie mógł podejrzywać kalekę o ten czyn.

Samobójstwo. Dnia 11. VIII. b. r. popełnił samobójstwo przez powieszenie się Maksym Parij lat 22 zamieszkały w Milnie powiat Kopyczyńce. Powodem samobójstwa była obawa przed czekającą go karą za przebicie tego samego dnia nożem służącą Stefanję Lubińską.

Zbrodniczy wyrostek. Dnia 16. VIII. 1930 r. o godz. 15.30 do przejeżdżającego samochodu lwowskiego ulicą Ostrogskiego w kierunku Mikuliniec - rzucił 7 letni chłopak Szmul Bolesław półlitrową butelkę przez otwarte okno i uderzył szofera Władysława Snieżyka ze Lwowa w głowę, poczem flaszka rozbiła się o ramy okna samochodu i odłamkami zraniła Romana Sommersteina jadącego tym autem z trojgiem dzieci ze Lwowa.

Rabunek. Dnia 17. VIII. br. na drodze między Jakimowem pow. Kamionka Str. a Ceperowem pow. Lwów dokonano rabunku na osobie Feiwla Schänbucha, lat 60, Żyda z Żółkwi, któremu zrabowano 100 zł. Sprawca Tadeusz Cap, lat 17 z Ceperowa powiat Lwów został ujęty.

Nieszczęśliwe wypadki. Dnia 18. VIII. b. r. ordynans majora Sokołowskiego, - ułan Strotyński jadąc w pełnym galopie na koniu upadł i silnie się potłukł. Bezprzytomnego oddano do szpitala wojskowego.

Dnia 18. VIII. b. r. około godz. 21-ej między Cebrowem a Hłuboczkiem pociąg jadący ze Lwowa do Tarnopola przejechał dwa konie pasące się przy torze.

KRONIKA SPORTOWA.

Ogólny światowy związek Makkabi pionier „muskularnego człowieka“ Nordana.

O czem marzył i co usilnie propagował drugi obok Wodza wielki prowodyr Renesansu Żydowstwa, światowicz essajista i filozof, którego Herzl nawrócił — Max Nordau, coraz bardziej przyobleka się w szaty szarej, twardej i codziennej rzeczywistości. „Muskelmensch“, rzec można, jest już postacią realną; z murawy boisk i sali gimnastycznej wyszedł on na ulicę, zatarł lękliwie spojrzenie ghettowego młodzieńca, trawionego niezdrową atmosferą ciasnych zaułków dzielnicy żyd. a nabrał bystrych odważnych oczu, pewnego siebie chodu, dziarskiej i ręcznej postaci i męskiego ogorzałego oblicza.

Powoli i konsekwentnie realizuje się jeden z programowych punktów sjonizmu. Coraz bardziej kruszą się i wala odłamki cegieł z twardego niewzruszonego muru przesądu i fałszywego sądu. Klubów żydowskich nie ubywa ale przybywa. Wzrasta z każdym okresem czasu liczba boisk, urządzeń sportowych, ćwiczących młodzieńców i dziewcząt żydowskich. Atoli i niezliczone kluby, rozprószonego na całym świecie Żydowstwa szłyby luzem, miałyby równomiernej tendencji rozwojowej, brakowałoby im poczucia jedności i programowości — gdyby te ostoje odrodzenia fizycznego nie miałyby centrali, skąd się wydaje dyrektywy ani naczelnej magistratury, zespalającej po wszystkich państwach starego i nowego kontynentu rozsianych towarzystw sportowych w jedną spoistą całość. Zadania tak rozległego podjął się właśnie ogólno światowy związek Makkabi z siedzibą w Berlinie.

C. d. n.

ZE SPORTU.

Zapowiedziane zawody na piątek Kresy — Podile, zostały odwołane z powodu deszczu.

Niedziela 17/VIII b. r. KRESY — PODILE (2:3)!!! Niespodziewane zwycięstwo Podila, który grał świetnie. W szczególności wyróżniła się linja napadu, który potrafił w ciągu 22‘ strzelić 3 bramki.

W drużynie „Kresów“ wystąpili po dłuższej przerwie bracia Domaradzcy. Młodszy jest graczem b. dobrym, przypomina on Słoneckiego z Pogoni, natomiast starszy przyczynił się do brutalnej gry z powodu czego Podile w 42‘ opuszcza boisko. Już w Nr. 4 naszego pisma napiętnowałem brutalną grę drużyny Podila, tym razem „trafiła kosa na kamień“. Kresy po utracie drugiej bramy zaczęli strasznie się rozbijać a w szczególności obrona, gdzie pierwsze skrzypce dzierżył por. Domaradzki. Zawody te jak wspomniałem, zostały w 42‘ przerwane, a sędzia pan Bigda sen. był bezradnym.

Z niesmakiem opuściła publiczność boisko domagając się zwrotu pieniędzy za bilety. Czy podobne zajście przyczynia się do rozwoju sportu ? ? ? o tem świadczy coraz to mniejsze zainteresowanie się publiczności.

Z obowiązku dziennikarskiego przypomina się Wydziałowi Ż. K. S. „Jehuda“, że na rok bieżący przypada jubileusz 20 letni, czas już najwyższy o urządzeniu tegoż pomyślić.

GRÜN.

Konkurs piękności „Gazety Tarnopolskiej”.

Z numerem dzisiejszym rozpoczynamy nasz konkurs. Sz. Czytelnicy i Czytelniczki zechcą oglądnąć wystawy fotografów w których pod specjalnym nagłówkiem „konkurs piękności Gazety Tarnopolskiej“ zamieszczone będą fotografje kandydatek z numerami porządkowemi.

Załączony kupon № 1, należy wyciąć i zachować. Kandydatki chcące wziąść udział w konkursie mogą jeszcze najdalej do końca b. miesiąca zamieszczać swe fotografje.

Zaznaczamy, że każdy z fotografów jest zobowiązany fotografję bez żadnej dopłaty umieścić. Także fotografje dawne, pochodzące z tego samego zakładu, mogą być zamieszczone bez żadnej dopłaty.

Wyciąć i zachować!!!

KONKURS PIĘKNOŚCI GAZETY TARNOPOLSKIEJ

wybór „Miss Tarnopol“ na jesień 1930 r.

Oddaję głos na №.....

Kupon №1

Fotografja zakładu { „Adela“. B. Kaliszewski. W. Laub. Margulies.

Niepotrzebne przekreślić!

Wojna a kłamstwo.

Publicysta angielski Artur Ponsonby wydał niedawno senzacyjną książkę p. t. „Kłamstwo w czasach wojennych“.

Artur Ponsonby zebrał przy pomocy całego szeregu wybitnych polityków i mężów stanu, uczonych i korespondentów wojennych, różne najbardziej typowe kłamstwa, które kursowały w różnych krajach podczas wojny. Kłamstwo jest podczas wojny tak koniecznym środkiem walki jak karabin maszynowy. Każdy kraj używa go z całą świadomością, aby ustroić odpowiednio własny naród, pozyskać dla siebie neutralnych i co najważniejsze zmylić nieprzyjaciela.

Z chwilą rozpoczęcia wojny europejskiej, rozpoczęła się na wielką skalę organizacja kłamstwa, albowiem współczynnik psychologiczny jest niemniej ważny, jak militarny.

Francja musząc dbać o zdobycie dla siebie sympatji na całym świecie stworzyła t. zw. „Maison de la presse“, który zajmował wspaniały pięciopiętrowy gmach. Pierwsze koszta w wysokości 25 miljonów franków wyasygnował dlań rząd francuski. Z drugiej strony biuro Wolfa było przedewszystkiem kuźnią potwornych plotek.

Obie strony zasypywały się wzajemnie zręcznie sfabrykowanemi plotkami, które miały wytwarzać w nieprzyjacielskich szeregach zamęt i destrukcję. Przy pomocy podstawionych świadków, fałszywych listów, opowieści wyssanych z palca tajono klęski, wyolbrzymiano zwycięstwa i opowiadano o straszliwych okrucieństwach przeciwników.

Olbrzymią rolę w tej propagandzie odgrywała sfałszowana fotografja. Pewna przedsiębiorcza firma wiedeńska wykonywała masowo fotografje przedstawiające okrucieństwa wojenne, na których pozostawiano puste miejsca na odpowiednie napisy.

Fotografje te dostarczała państwom centralnym jak i koalicji. Terenem najbardziej zajadłej walki propagandowej była Ameryka.

Niemcy okazały się tam nie bardzo udolne. Angielska misja wojenna z 500 urzędnikami i 10000 pomocnikami potrafiła z niesłychaną intenzywnością w ciągu krótkiego czasu nastroić opinję amerykańską wrogo do Niemiec, tak że Ameryka stanęła pod bronią.

GAZETA KOBIET.

Prawdziwa sztuka krawiecka zwolna zaczyna powracać, odpowiadając coraz więszym wymaganiom obecnej mody. Kobieta nosi prawdziwą biżuterję, nosi długie do ziemi suknie. Mongole i Georgettę w delikatnych pastelowych barwach, przedewszystkiem jednak białe i czarne, również kombinacje tych tak ulubionych kolorów. Zwróciły ogólną uwagę francuskie tancerki w czarnym kompbin, suknia z długim trenem, a Cape brylantową kolję u szyi spięty. Piękne białe również przydłużone tualete z Satin, jedno ramię zupełnie obnażone, na drugiem ramieniu spięta suknia brylantową szpangą.

Również popołudniu panują elegancje. Nowe, prawdziwem futrem obramowane płaszcze i piękne suknie jedwabne. Kobieta chętnie zaznacza różnicę między „Sporting girls“ przedpołudniem — Grande Dame przed — i późnym wieczorem, różnica ze smakiem zaznaczona, niezwykle uroczo wygląda.

Modna bielizna.

Suknie są powłóczyste, miękkie, przylegające i zarysowująca zlekka linję ciała; taką też jest i bielizna, która musi dotrzymać kroku tualecie. Nocne koszule, z przodu przeważnie krótkie niż z tyłu lub też zaokrąglone jak suknie wieczorowe, mają dzwony, charakteryzują je delikatne staniki. u dołu zaś opadają suto i bogato. Gorące i opalne lato nakłoniło nas do narzutek bez rękawów na króciutkie do kolan koszulki. Materjałem na bieliznę jest Crepe-Lavable, Voile Tuple i Satin Crepe-Satin w delikatnych odcieniach z połyskiem, przylegające i trwałe, nie jest jeszcze fala popularna jak cienie jedwabia; jeszcze nie doszły wszystkie kobiety do przekonania, że Satin tak dobrze się pierze jak ulubiony Lavable.

Do ozdoby służą koronki. Rozabeige to najnowsze do różowej jedwabnej bielizny, aplikacje w innych kolorach i delikatny haft zdobi „hemdki“, nocne koszule i żakieciki, których krój wzoruje się na wieczorowych zarzutkach.

Ponieważ suknie przylegają zupełnie, więc i „hemdki“ jakoteż „kombinacje“ muszą przylegać ściśle do ciała mają więc krój „prynceski“. Przy sukniach przeźroczystych linja pleców — zapowiedź balowych dekoltów zbliżającego się sezonu — jest owalną i głębszą.

Piękna cesarzowa Józefina zmieniała trzy razy dziennie bieliznę, Napoleon codziennie. Dzisiaj przebiera się kobieta kilka razy dziennie, a niejednokrotnie zmienia również przy każdej toalecie kombinację, ze względu na formę lub ozdobę. Bardzo ładnie wyglądają na eleganckiej bieliźnie małe błyszczące, brylantowe guziczki.

S. A.

Do zaręczyn naszej koleżanki **p. Klarci Bernsteinówny** z p. **J. Chekinem** zasyłają najserdeczniejsze gratulacji i życzenia pełną radości w życiu

Żania i Mincia.

Z głębi serca płynących gorących życzeń słonecznej jasności i świetlanego życia, życzy do zaręczyn koleżanki **Klary Bernsteinówny z p. J. Cheikinem**

Bernard Aszkenazy.

Dużo szczęścia i jasnej przyszłości w dniu żaręczyn mojej koleżanki **p. Klary Bernstein** z panem **J. Cheikinem** zasyła

Wilo Katz.

Z okazji zaręczyn **p. Klary Bernstein** z panem **J. Cheikinem** zasyła tą drogą serdeczne gratulacji i życzenia szczęśliwej przyszłości

Arnold Hefter.

Ceratę i linoleum poleca po cenach fabrycznych
MAGAZYN GALANTERJI
MAURYCY BERNSOHN, Tarnopol Rynek 1.

Higjeniczny Zakład fryzjerski
Henryka Goldberga
Tarnopol, 29 Listopada 6
wykonuje wszelkie roboty w zakres fryzjerstwa wchodzące. — Pierwszorzędne siły fachowe.
Dla P. P. studentów (tek) 50% taniej.

Pracownia koszykarska
MIKOŁAJ WĘGRZYN, Tarnopol
plac Kaźmierzowski l. 11.
Wykonuje wszelkie roboty koszykarskie, **łóżeczka dziecinne**, kołyski, **koszy na kwiaty**, meble i t. p.
Ceny bardzo przystępne.

M. Zamojre, Tarnopol
Ostrogskiego 114 (naprzeciw rogatki Mikulinieckiej)
POLECA
bezdymny i bezwonny, pierwszorzędny **WĘGIEL BUKOWY** do prasowania po cenach konkurencyjnych, hurtownie i detajlicznie.
— Zlecenia przyjmuje i załatwia się odwrotną pocztą. —

WARSZTAT MECHANICZNY
ISAK DEUTSCH, TARNOPOL
pl. Kaźmierzowski
przyjmuje do naprawy wszelkie maszyny do szycia, rowery, gramofony, wózki dziecinne, seperatory i t. p.
Ceny bardzo przystępne.

MOZES FUCHS
Skład mebli wszelkiego wyrobu
Tarnopol, ul. Ruska 26.

Nowo otworzony
ZAKŁAD RYTOWNICZY
H. R. Fleischmann (znany Friedman)
Tarnopol Strzałkowskiego 2
wykonuje wszelkie roboty rytownicze
oraz pieczęci kauczukowe
po cenach konkurencyjnych.

Zakład tapicerski
WOLF WERBER
Tarnopol, ul. Mickiewicza 27 (stacja autobusowa)
wykonuje wszelkie roboty w zakres tapicerstwa wchodzące.
Dogodne warunki spłaty.

Pracownia i skład czapek
Mozes Blümer
Tarnopol, Rynek 29 (obok apteki)
poleca P. T. swój bogaty wybór czapek.
SPECJALNOŚĆ: Rogatywki szkolne dla młodzieży po 2 Zł. 50 gr.

JAKÓB HELLMAN
Tarnopol, ul. Mickiewicza 53.
Wyrób mebli wszelkiego rodzaju według wzorów zagranicznych po cenach przystępnych.

PRACOWNIA KUŚNIERSKA
Salomon Rager, Tarnopol
ul. Ruska 24.
wykonuje wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące — solidnie i tanio.

S. NIWES i SKA
Hurtowny magazyn naczyń kuchennych
Tarnopol, Koźmińskiego 1.
Telefon Nr. 164. — — — Skr. poczt. Nr. 8.

Pracownia okryć damskich
Oskar Morks, Tarnopol
pl. Sobieskiego 21
przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące podług najnowszych modeli.

Pijcie tylko
szlachetną herbatę z „Bocianem“
Prives „Storkmark Tea”

MIKOŁAJ SYTNIK (mechanik)
Tarnopol, Konarskiego 1
reperuje motory benzynowe, maszyny do szycia i do pisania, rowery, gramofony, maszyny dentystyczne i wszelkiego rodzaju aparaty i części składowe po cenach przystępnych.

Światowej sławy żarówki oraz lampy i aparaty radjowe marki **„PHILIPS“**
do nabycia w głównym składzie firmy
Br. Kahane, Tarnopol
pl. Sobieskiego 21 — tel. 321.

Abonujcie „Gazetę Tarnopolską”

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.

Ж6001

BIURO POŚREDNICTWA

kupna i sprzedaży domów i gruntów, gospodarstw większych i mniejszych, młynów, kamienic oraz wynajmu mieszkań.

Tarnopol, ul. Piłsudskiego l. 10.

ספרים Księgarnia hebrajska טליתים

zawiadamia P. T. Klijentów iż z dniem 25. VII. b. r. księgarnia została przeniesiona z pl. Kaźmierzowskiego na ul. Ruską 24. Posiadam na składzie wielki wybór książek naukowych i do czytania hebrajskich i żydowskich, modlitewników z tłum. polskiem i niemieckiem, jakoteż machzorim. Wielki wybór talesów i aturot.

Postaram się nadal zadowolić pod każdym względem P. T. Klientów.

Z poważaniem

Ozjasz Neugeboren, księgarnia hebrajska

Tarnopol, ul. Ruska 24.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH

„ORBIS“

TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L, 9.

Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.

- - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -

Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE

Gustawa Akselrada

w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30

uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

Firma Dom rolniczo-handlowy „DOSTAWA“

M. Grosskopf, Tarnopol, pl. Kaźmierzowski l. 2

poleca swoje bogato zaopatrzone składy w szczególności: maszyny rolnicze, sztuczne nawozy, motory różnego rodzaju, wirówki i urządzenia mleczarskie, maszyny do szycia i pisania, rowery, art. budowlane, cement i gips, papę dachową, studnie, rury wiertnicze. Gramofony, patefony i płyty we wielkim wyborze.

Firma Vogel i Bilber

Tarnopol, Ostrogskiego 11

poleca po cenach konkurenc. i na dogodnych warunkach

RETORTOWY

najlepszy węgiel drzewny, bezdymny i bezwonny do prasowania, oraz spirytus drzewny, węgiel górnośląski koks i drzewo opałowe hurtownie i detalicznie.

Zlecenia przyjmujemy i załatwiamy solidnie odwrotną pocztą.

Inserujcie w „Gazecie Tarnopolskiej“!

Rekordowa zdobycz XX wieku! jest to środek do prania ☛ **„Perfix“**

a zaoszczędzisz czasu, pracy i pieniędzy.

Pamiętaj tylko, „Perfix“ sam pierze.

wyrobu fabryki mydła: **D. Czwiklitzer, Katowice.**

Jen. zast. na woj. tarnopolskie J. MENCZER, TARNOPOL.

Mądra gospodyni używa tylko proszek do pieczywa

z kluczem

Braci Tartakower, Lwów.

Żądajcie **tylko** najlepszą **domieszkę** do kawy **i mieszankę Nr. 107**

„STELLA„

Zastępca na woj. tarnopolskie: M. J. SCHAPIRA, TARNOPOL.

MAKS GROSS

Skład towarów galanteryjnych i modnych

TARNOPOL, PL. SOBIESKIEGO 21.

Wielki wybór pończoch i rękawiczek oraz bielizny damskiej.

Ceny bardzo przystępne.

PRACOWNIA SUKIEN MĘSKICH

J. NUSSBAUM

TARNOPOL, UL. RUSKA 4

przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące po cenach Przystępnych.

Mydło jeleń „SCHICHT“

prawdziwe tylko z napisem

„SCHICHT“

Wystrzegać się naśladownictw.

CENY OGŁOSZEŃ:

Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.

Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. **Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger.** **Redaktor naczelny: Samuel Einleger.**

Drukarnia M. Kahanego w Tarnopolu.

EGZEMPLARZ OBOWIĄZKOWY
Nakład 1200 egz.
23/8 1930

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Rok 1. Tarnopol, 4 września 1930. Nr. 6.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

Korzystne ubezpieczenie NA ŻYCIE w Tow.
„FENIKS"
przeprowadza
zastępca **R. Elster, Tarnopol**
Piłsudskiego 15.

„NOWA KSIĘGARNIA"
Zygmunta Maibluma, Tarnopol, ul. Wałowa 9
poleca na sezon szkolny książki dla szkół wszelkich typów, oraz przybory szkolne, kancelaryjne
po cenach bardzo niskich.
Wielki wybór pamiętników, albumów i ramek do fotografij.

Nowa placówka — nowy etap pracy społecznej.

W cichości zbudowaną została u nas placówka, która może w naszem życiu społecznem odegrać poważną rolę. W najbliższych dniach otwarta zostanie w Tarnopolu żydowska bursa rzemieślnicza. Fakt ten jest ważnem zdarzeniem, bo jest wyrazem wejścia przez nasze organizacje społeczne na nowe tory pracy społecznej.

Przedewszystkiem powitać należy fakt, że bursa ta niema charakteru lokalnego, ma ona służyć młodzieży całego województwa i ma być ośrodkiem pracy wychowawczej dla społeczeństwa żydowskiego w naszem województwie. To jest dowodem, że nasze wysiłki na polu pracy społecznej zdołały wzbudzić wśród społeczeństwa świadomość, że tylko zbiorowy wysiłek może przynieść jakieś owocy — i że sprawy społeczne mają charakter ogólny, narodowy.

Mieliśmy i przedtem różne instytucje, bogatsze i lepiej zaopatrzone niż nią jest bursa rzemieślnicza dzisiaj — ale te instytucje były hojnymi darami szlachetnych jednostek — często krępowane lokalnym patrjotyzmem albo programem humanitarnym, który odpowiadał zapatrywaniom ofiarodawcy.

Zapewne nie mamy powodu wstydzić się tych objawów szlachetności — ale dziś musimy to na podstawie doświadczenia kilku pokoleń stwierdzić: instytucje te nie miały charakteru społecznego, za niemi nie stał lud. Bursa rzemieślnicza ma być instytucją ludową nietylko dlatego, bo chce synów ludu wychować i usamodzielnić, lecz w pierwszym rzędzie, bo lud ją będzie utrzymywał i wspierał. Bursa będzie wyrazem samopomocy najszerszych warstw społeczeństwa żydowskiego — i w tem jej siła i wartość.

A jaki jej program ?

W obecnej chwili przeżywa społeczeństwo żydowskie jeden z największych kryzysów dziejowych Nasza budowa społeczna jest przestarzałą, nieodpowiada ona ani naszym dążeniom narodowym ani dokonującemu się przeobrażeniu ustroju gospodarczego na całym świecie. I dawniej różniliśmy się pod względem budowy społecznej od naszych sąsiadów. Podczas gdy nasi sąsiedzi zbudowali swój gmach społeczny na bardzo szerokiej podstawie rolniczej — więcej niż $^2/_3$ społeczeństwa polskiego żyje na roli — myśmy żyli w przeważnej części z handlu a w mniejszej w rzemiośle, natomiast znikomy tylko odsetek ludności zajmował się rolnictwem. Ten układ jest wypływem rozwoju historycznego, naszej djaspory i różnicy rasowej i kulturalnej. W tych stosunkach żyliśmy źle i dobrze przez szereg wieków. Dziś w tym układzie musi zajść wielka zmiana — bo gruntownie zmieniły się warunki życia społecznego na świecie i bo chcemy inaczej żyć niż dawniej.

Jesteśmy obecnie świadkami dalekoidącego przeobrażania się systemu gospodarki społecznej i zmiany struktury społecznej wśród naszych sąsiadów.

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Z jednej strony zmuszają postępy techniki i silniejszej łączności gospodarczej między krajami a narodami do zastosowania się do ducha czasu, a z drugiej strony widzimy tendencje grawitowania wśród naszych sąsiadów do miast i zawodów dla miast charakterystycznych.

W tych warunkach nie możemy zostać passywni. Nasze rzemiosło jest w opresji, bo coraz więcej i nieżydowska ludność garnie się do rzemiosła i bo ono jest przestarzałe, zacofane.

W obecnych stosunkach musimy nie tylko walczyć o możność do pracy i o klientelę dla naszego rzemiosła, ale musimy to rzemiosło zmodernizować i postawić na wyżynie europejskiej.

Nasi rzemieślnicy pracują wedle zasad naszych dziadków i pradziadków — a tymczasem technika dała rzemiosłu maszyny do rąk, które czynią pracę wydajniejszą, lżejszą i hygjeniczniejszą. Dziś rzemiosło nie może stać z dala od nauki i kultury, nie może obejść się bez znajomości fizykalnych i chemicznych właściwości surowca ani bez dobrej znajomości zasad dobrej kalkulacji kupieckiej. Jeśli nasze dorastające generacje rzemieślnicze będą iść starymi i zacofanymi torami — zginą we walce konkurencyjnej z sąsiadem, który inaczej został wychowany.

Zadaniem bursy i zorganizowanego obok niej patronatu będzie wychować nasze młode pokolenia rzemieślników na ludzi nowocześnie myślących i pracujących. W bursie i patronacie nauczy się naszą młodzież żyć i działać społecznie, a to jest potrzebne, bo w późniejszym życiu będzie się musiał skooperować w spółdzielniach wytwórczych, które bez wychowania do życia kollektywnego nie mogą się utrzymać.

Musimy podnieść poczucie godności rzemieślnika i walor rzemiosła, bo musimy wyrwać wielkie zastępy naszego społeczeństwa z nieproduktywnego i nierentownego handlu drobnego i przerzucić do rzemiosła a zwłaszcza nowych zawodów. Tego dokonać nie potrafimy jak długo rzemiosło żydowskie znajduje się na tak niskim poziomie, jak długo rzemieślnik nie wzniósł się na wyższe niveau kulturalne i umysłowe.

Jak z powyższego widać zadanie, które sobie bursa i jej założyciele postawili jest nie tylko na daleką metę obliczone — ale w pierwszym rzędzie społeczne, służące najszerszym warstwom naszego społeczeństwa i jego przyszłości. Założyciele przystępują do tego dzieła pewni, że znajdą zrozumienie i poparcie całego społeczeństwa.

Dr. Herman Parnass.

Uczczenie pamięci poległych Bohaterów w Palestynie.

Dnia 24 sierpnia b. r. odbyło się uroczyste Nabożeństwo żałobne w Starej Synagodze ku czci poległych Bohaterów w czasie ostatnich wypadków sierpniowych w Palestynie. — Urządzono staraniem komitetu Keren Tel-Chaj. Przemawiał Dr. Lazar Steckel który w swym przemówieniu wskazał, że inicjatorzy zajść myśleli, że przez wywołanie rozruchów wstrzymają dążność Narodu Żydowskiego do odbudowy Erec. Inne przyczyny domiemywane przez kogokolwiek były tylko pozorem. Naród Żydowski dał odpowiedź we formie wzmożonej emigracji. Naród domaga się otwarcia bram Palestyny dla masowej Emigracji. We wszystkich krajach świata tworzymy miejszości a tylko w jednym kraju w Palestynie — chcemy stworzyć Większość — Państwowość Żydowską. — Inaczej Naród niezrozumie owej miłości Ojczyzny. Kotel Hamaarawi jest i pozostanie żydowską i żadne komisje nie potrafią tej Świętości nam zabrać.

Wspominając o poległych Synach Narodu wspomina o pracy dla Funduszów Narodowych Keren Kajemetu, Keren Tel-Chaj i t. d. Ludność wysłuchała zapełniając Starą Świątynię czcząc pamięć poległych przez powstanie i odśpiewanie Hatikwy.

Komisja szeklowa w Tarnopolu wzywa wszystkie frakcje i Stow. sjońskie do **natychmiastowego** zakończenia akcji szeklowej i oddania bloków oraz kwot pieniężnych do rąk skarbnika.

Od redakcji.

Niejednokrotnie nagabują nas niektóre jednostki prosząc by nie zamieszczać tę lub ową aferę, tę lub ową upadłość, to lub owe sprzeniewierzenie. — Prosimy w przyszłości takowe zaniechać. Nie zamyślamy wcale kierować się instiukcjami drugich, oraz nie zamieszczamy owych wypadków, nie dzięki wpływom owych jednostek. Każda szanująca się prasa wie kiedy ma się w pewnym wypadku wypowiedzieć a kiedy milczeć, który wypadek zasługuje na komentarz, a który nie.

PODZIĘKOWANIE.

J. W. P. **Drowi A. Fellerowi** za gruntowne wyleczenie mnie z choroby uszu, zasyła tą drogą serdeczne podziękowania

Członek Tarnopolskiej Kasy Chorych B. Rum.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 600/ III

SZARADA

nadesłał I Isserles, Tarnopol.

Głośny francuski polityk znany także z prasy.
Do Rzymu raz wyjechał na wywczasy.
Tam w tej pięknej papieżów stolicy
Bożka zamierzchłych czasów spotkał na ulicy
„Dobrze“ wykrzyknął polityk w języku klasycznym
I wszystko zmieszał z borysławskim płynem
I z tego wyszedł projekt doskonały
A polityk — naprawdę, godzien pochwały.

ARYTMOGRYF.

13, 1, 16, 10, — 7, 11, 2, — 10, 1, 17, — 14, 2, 10, 1, 4, 9, — 8, 11, 8, 1, 9, 15, 9, — 14, 1, 17, 3, 16, 5, — 9, 6, 1, 18, 16, 4, 1, — 4, 16, 14, — 7, 11, 2, — 12, 13, 1.

Posługując się pomocniczymi wyrazami, należy zastąpić liczby literami i odczytać znany cytat.

Wyrazy pomocnicze: 16, 4, 1, 13, 10, 9, = krzywa linja. 11, 2, 14, 1, 8, 5, 9, = oddział wojska. 12, 14 1, 6, 1, 9, = zwierzę domowe. 18, 9, 7, 1, 16, 4, = płótno. 15, 9, 11, = porządek. 10, 17, 13, = ptak. 3, 16, 4, 9, = izdebka.

Trzy wizytówki

ARON LIGOTO. FR.

DR. E. RZYWOTKIM.

DR. I. NYGIET.

Czem są ci panowie?

Rozwiązania należy nadsyłać wraz dołączonym kuponem szaradowym do dnia 10 września b. r. Nazwiska trafnie rozwiązujących będą zamieszczone w naszem piśmie.

PREMJE: 1) Książka Henri Barbusse p. t. „Szał miłości“, w luksusowej oprawie (wartości 15 zł.). 2) Książka N. A. Lejkina „Nasi zagranicą“ (wartości 10 zł.)

Kupon Szaradowy
„Gazety Tarnopolskiej“.

TENIS W TARNOPOLU.

Człowiek, któremu nie jest obce życie sportowe może zauważyć, że w pewnych okresach niektóre sporty wysuwają się na pierwsze miejsce i są przedmiotem zainteresowania i aktywnego udziału młodzieży. Podobnie ma się rzecz obecnie z tenisem. Młodzież tłumnie garnie się obecnie do tego tak szlachetnego sportu. Szczególnie dotkliwie daje się we znaki brak pewnych warunków, któreby sprzyjały szybszemu rozwojowi. Taką potrzebą jest sprężysta organizacja i odpowiednie korty, w tym więc kierunku mają iść usiłowania.

Rezultaty dotychczasowych wysiłków są jednakowoż dość znaczne. Ambicja i rywalizacja są w tym zakresie motorami rozwoju. Niektóre jednostki naszego białego sportu, rokują jak najlepsze nadzieje; czego dowody złożyli w zawodach międzymiastowych, wychodząc z obronną ręką. — W przyszłości będziemy podawać szczegółowe sprawozdania z wyników tennisowych i informować czytelników o rozwoju białego sportu w naszem mieście. LAW

Tłumaczenie z arabskiego.

Dwóch przyjaciół i jedna siostra.

W pewnej wiosce żyło dwóch przyjaciół, z których jeden był bardzo bogaty, a drugi bardzo biedny. Gdy bogaty wychodził z domu, aby udać się do wielkiego bazaru, którego był właścicielem, ubogi wślizgywał się cichaczem do jego mieszkania, a żona bogacza, litując się nędzy mężowskiego przyjaciela, dawała mu często jakieś drobne wsparcie pieniężne.

Gdy bogaty ujrzał raz napchaną miedziakami sakiewkę nędzarza, zapytał: — Skąd masz te pieniądze? — Bóg mi je zesłał — odpowiedział ubogi.

Pewnego dnia rzekła żona bogatego kupca do ubogiego — Dam ci doskonałą radę. Idź i wykop tunel, łączący mój dom z twoją lepianką. Biedak wziął się do roboty i w największej tajemnicy wydrążył w ziemi przekop. W ten sposób mógł zawsze niespostrzeżenie dostać się do domu kochanki, a któregoś dnia uprowadził nawet tą drogą za zezwoleniem żony bogacza siwą klacz przyjaciela. Zaprowadził ją natychmiast do bazaru i rzekł: — Patrz jakie piękne zwierzę kupiłem sobie! — Ile dałeś za nie? — Dwadzieścia sakiewek. Ów zdziwił się bardzo, a cała sprawa wydała mu się podejrzana, klacz bowiem bardzo przypomniała mu jego własnego konia. Nic nie odpowiedział, tylko prędko pobiegł do domu.

Żona otworzyła mu drzwi, a on zapytał z niepokojem: — Gdzie jest moja klacz? — W stajni — odpowiedziała niezmieszana kobieta. I istotnie klacz stała spokojnie przy żłobie, ponieważ ubogi przyjaciel zdążył odprowadzić ją tajemnem przejściem na zwykłe miejsce. — Na Boga! — rzekł przekonany tym razem bogacz — mój przyjaciel kupił sobie konia, który jest jak dwie krople wody podobny do mojej klaczy. — Czy jedna rzecz nie może być podobna do drugiej? — odparła kobieta obojętnie. — Wszystko jest możliwe rzeczywiście — rzekł kupiec i pospieszył do bazaru

Nazajutrz biedak przyszedł znów przez podziemny krużganek do kochanki, a ona dała mu swój srebrem nabijany trzewiczek i rzekła: — Weź ten trzewik, idź do mego męża, powiedz, że sobie kupiłeś tę bagatelkę i poproś, by ją ocenił.

Ubogi uczynił wedle jej zleceń a bogaty zobaczywszy trzewiczek, pomyślał: — Ten pantofelek należy do mojej żony. Ileś dał za niego? — dodał głośno. — Zapłaciłem dwadzieścia złotych monet — odparł biedak. Zaledwo odszedł, kupiec pospieszył do

KRONIKA SPORTOWA.

Z pobytu „Jehudy“ w Trembowli.

JEHUDA (Tarnopol) — K. S. P. W. i W. F. (Trembowla) 3:0

W niedzielę dnia 24 sierpnia rozegrała I drużyna Jehudy zawody propagandowe z klubem sportowym P. W. i W. F. w Trembowli. Po przywitaniu gości przez kpt. Białoskórskiego i wspólnej fotografji rozpoczęto grę. Już w pierwszych minutach widać szaloną przewagę Jehudy, która przewyższała przeciwnika swego pod każdym względem. W 12‘ strzela środkowy napastnik z przeboju pierwszą bramkę. W 24‘ po ładnej kombinacji uzyskuje Katz efektownym strzałem drugą bramkę.

Wynik ustala Kahane z wolnego. Po przerwie gościom zależy więcej na grze pokojowej niż na strzelaniu bramek, co też w zupełności osiągnęli zyskując aplauz publiczności. Gospodarze rozgoryczeni tem rozpoczynają grę brutalną. Sędzia pan kpt. Białoskórski mimo wykluczenia kapitana drużyny trembowelskiej nie wywiązał się ze swego zadania. Po czynnem znieważeniu gracza Jehudy przez przeciwnika schodzą gości w 25‘ za zgodą sędziego z boiska pod osłoną żyd. publiczności !!!

Schodzących graczy Jehudy z boiska, fanatycy trembowelscy okładali obficie laskami i kamieniami. Napiętnować należy bezwzględne postępowania członków gospodarzy, którzy nie starali się nawet swoich zwolenników uciszyć, lecz swoim zachowaniem przyczynili się do podburzania niekulturalnej publiczności.

ZAWODY LOKALNE.

PODILE — Ż. R. K. S. (2:1) 8:1 !!!

Towarzyskie zawody pow. drużyn ściągnęły na boisko Jehudy małą ilość widzów z powodu słabej reklamy. Gra bowiem, abstrahując od sporej ilości bramek, nie dostarczyła widowni tego zadowolenia, które idzie w parze z grą ofiarnej i szybką technicznie i kombinacyjnie stojącą na wysokim poziomie.

Drużyna Podile zbyt poważnie nie traktowała swego przeciwnika wychodąc z 3 graczami z II drużyny. Gra mimo wysokiego zwycięstwa Podila była w pierwszej połowie otwarta, przyczem drużyna Podila szczęśliwszą biła w wykorzystaniu sytuacji podbramkowych.

Po zmianie Ż. R. K. S. zupełnie opada na siłach, co umiejętnie wykorzystała drużyna Podila strzelając 6 gooli w krótkich odstępach.

GRÜN.

Wkrótce! KINO PALACE Wkrótce!
Najpotężniejsze arcydzieło świata! Film o którym mówią obie półkule!! Genjalna wizja przeszłości!!!
„ZAGŁADA OD WSCHODU“
w rolach głównych: Benita Hume i Jameson Thomas.
Jest to najoryginalniejszy film, jaki kiedykolwiek pojawił się na horyzoncie kinematografji, który technicznie społecznie i obyczajowo góruje o całe niebo nad „Metropolisem“

PALACE Wielki podwójny program! **PALACE**
1) KAPITAN LASH przygody wilka morskiego, który w każdym porcie miał kochankę
2) SŁODYCZ GRZECHU potężny dramat życiowy.
W rolach głównych: June Colyed i Courad Nagel

domu: — Gdzie jest twój srebrem nabijany trzewik ? — Zawołał do żony. — Tam gdzie zawsze — odpowiedziała i przyniosła mu żądany przedmiot.

— Na Boga! — rzekł bogacz — mój przyjaciel kupił sobie taki sam pantofelek i byłbym przysiągł, że to ten właśnie. Na to żona odparła: — Czyż dwie rzeczy nie mogą być do siebie podobne ? — Tak jest rzeczywiście — zauważył kupiec i wrócił do sklepu

Następnego dnia kobieta rzekła do kochanka: — Idź do domu, przygotuj wspaniałą ucztę, zaproś twego przyjaciela, a ja przyjdę i będę gotować. — Bracie, — rzekł nędzarz do bogacza — przyjdź do mnie, przyrządziłem doskonałą wieczerzę.

Gdy obaj weszli do ubogiej lepianki, gospodarz rzekł znowu: — Bracie, wziąłem sobie żonę. — Niech wam Bóg błogosławi — odpowiedział kupiec. — Gdzie jest twoja żona ? Wówczas ubogi przywołał swą kochankę i powiedział: — Oto ona. Bogaty spojrzał na kobietę i pomyślał: — To jest moja żona. Nic nie mówiąc, pobiegł w domu, ale żona przyszła prędzej podziemnym krużgankiem i spokojnie otworzyła drzwi pukającemu małżonkowi. — Na Boga! — zawołał kupiec, nie mogąc opanować zdumienia — mój przyjaciel wziął sobie żonę, która jest jak dwie krople wody do ciebie podobna. — Dlaczegoby dwie kobiety nie miały być do siebie podobne ? — odpowiedziała przebiegła kobieta.

Bogacz wrócił do lepianki przyjaciela i rzekł z rozpromienioną miną: — Bracie, niech Bóg użyczy wiele szczęścia tobie i twojej żonie. Następnie usiedli do uczty, jedli i pili a kobieta im towarzyszyła nieodstępnie. Po wieczerzy fałszywi małżonkowie oddalili się, by zażyć miłości, a po chwili biedak powrócił i powiedział do przyjaciela: — Między braćmi wszystko powinno być wspólne. Jedliśmy i piliśmy razem, podzielmy się więc teraz i miłością mojej żony. Bogaty odtrącił tę propozycję, ale biedak póty nalegał, póki bogacz nie zastosował się do jego życzenia.

Żegnając dom uprzejmego gospodarza, bogacz rzekł do niego: — Jutro ja sprawię ucztę, na którą ty musisz przyjść do mnie. Tak się też stało. Obaj przyjaciele jedli i pili, a po skończonej wieczerzy bogacz zapragnął iść w ślad przyjaciela i podzielić z nim nawet miłość swej żony. Ubogi wzdragał się mówiąc: — To być nie może, czuję, że to nie wypada. — Jakto ? A ja korzystałem z twojej gościnności? Między braćmi wszystko jest wspólne. Od tej pory bogacz i nędzarz żyli w jeszcze większej przyjaźni.

K o n i e c.

Baczność! Proszę oglądnąć ceny na wystawie, a przekonacie się o najtańszym źródle zakupu na zbliżający się sezon szkolny! Zeszyty, bruljony, ołówki i wszelkie przybory szkolne i kancelaryjne oraz wszelkie druki poleca nowo powiększony skład papieru **P. DYNES, Tarnopol, Mickiewicza 41.** **Ceny niżej konkurencji.** ☚ ☛ **Wielki wybór pamiętników i albumów.**

KINO PODOLE

„BIAŁY KAPITAN“ dramat w dziesięciu aktach. W głównych rolach: Lili Damiti i Ronald Colman

Zgon Lona Chaney'a. Znakomity aktor filmowy Lon Chaney zmarł wskutek zapalenia płuc. Katastrofa nastąpiła niespodzianie, gdyż lekarze w ostatnich dniach stwierdzili znaczne polepszenie. — Lon Chaney był przedtem akrobatą cyrkowym i występował w podrzędnych cyrkach. Do filmu został zaangażowany przypadkowo w 40 roku życia, gdzie zdobył znaczną karjerę. Rola Quasimoda w „Dzwonniku z Notre Dame“ zdobyła mu rozgłos światowy. Lon Chaney posiadał niesamowitą zdolność transfornacyjną, pełną smaku i środków artystycznych. — Pozostawił on żonę i dwoje dzieci, którym zostawił wielomiljonowy majątek.

Samobójstwo pomocnika fryzjerskiego. Dnia 25 sierpnia b. r. o godzinie 11·30 zastrzelił się rewolwerem Piotr Borysławski lat 20 zamieszkały przy ulicy Lipowej. Powodem samobójstwa brak pracy i niesnaski rodzinne.

Studja w Czechosłowacji. Referat informacyjny „Samopomocy“ studentów obywateli polskich w Pradze, stojący w kontakcie z wszystkiemi wyższemi uczelniami w Czechosłowacji, podaje do wiadomości, że udziela dokładnych informacyj co do studjów, załatwia przyjęcia na wszystkie wyższe uczelnie, przeprowadza interwencje, oraz przyjmuje wszelkiego rodzaju zlecenia za niską opłatą.

Opłata za informacje wynosi 4 złp., którą należy uiścić przekazem zagranicznym (pocztą) na adres: Svépoma posl. wys. skol prisl. polskych Praha II, Albertov, Studentskij Domov.

Zwraca się uwagę interesowanych, że wpisy na wszystkie wydziały na rok szkolny 1930/31 rozpoczynają się z dniem 24 września b. r.

Śmierć w czasie kradzieży. Wasyl Kutny lat 51 w czasie kradzieży drzewa w lesie w Laskiem małem pow. Złoczów, poniósł śmierć na miejscu w chwili gdy odłamana gałąź uderzyła go w głowę.

Pijany przechodzeń ofiarą autobusu. Dnia 7. VIII. b. r. o godz. 16·30 przejeżdżał ulicą Lwowską w Złoczowie samochód ciężarowy Nr. 36224 kierowany przez szofera Bazylego Gereczkę i właściciela tegoż autobusu Jędrzeja Maksymowicza z Oleska. Przechodził tą ulicą Wincenty Müller, będąc pjanym nie usłyszał dawanych sygnałów przez szofera, wskutek czego doznał złamania podudzia prawej nogi. Müllera odstawiono do szpitala.

Z zemsty podpalili zboże. W. Smereczyński i Michał Smereczyński podpalili z zemsty zboże kolonisty z Bartuszówki pow. Czortków. Złoczyńcy zaciągnęli wóz kolonisty, obłożyli go snopami i następnie spalili. Wymienionych wraz z doniesieniem oddano prokuraturze.

Przebicie nożem na śmierć. Dnia 18. VIII. b. r. w czasie targu w Radziechowie Józef Mazurek lat 33 zarobnik z Tełeczyc pow. Radziechów został przebity na tle zemsty osobistej nożem przez H. Caruka lat 28. Mazurek wskutek rany zmarł w 2 dni później. Sprawcę aresztowano i odstawiono do sądu w Radziechowie.

Włamanie. Dnia 23. VIII. b. r. o godzinie 1·30 nieznani sprawcy włamali się, przez wybicie dziury w ścianie do sklepu towarów bławatnych Basi Rosenfeld w Jezierne pow. Zborów, skąd skradli towary na sumę 1000 zł. Gdy poszkodowana weszła do sklepu — jeden ze sprawców uderzył ją dłutem po głowie tak silnie, że czaszka pękła. Stan denatki jest beznadziejny. Dochodzenia w toku.

Noworodek w wodzie. Dnia 5. VIII. br. Martwij Biłyj w towarzystwie Hnata Koropeckiego i Michała Czepeka ze Snowicza pow. Złoczów w czasie kąpieli znaleźli zwłoki noworodka płci męskiej pływające po powierzchni wody owinięte w stare poszarpane łachmany. — Komisja sądowo-lekarska stwierdziła, że dziecko urodziło się nieżywe.

Masowe szkody powodowane gradem. Dnia 15. VIII. b. r. przeszła nad ranem nad wsią Białą i Cierzyńce pow. Przemyślany burza gradowa. — W czasie burzy padał grad wielkości orzecha włoskiego i zniszczył częściowo plony znajdujące się na polach, — Prócz tego w wsiach tych zostało wybitych około 500 szyb. — Ogólna szkoda wyrządzona przez burze wynosi około 5000 zł.

Utopił się w deszczówce. Dnia 18. VIII. b. r. Jarosław Dejmiega — 3-letni syn Wasyla i Katarzyny bawiąc się w towarzystwie innych dzieci w Czernicy pow. Brody wpadł do głębokości na $1^1/_2$ metr. jamy napełnionej deszczówką i utopił się. — Zwłoki denata zostałe wydobyte. — Na rodziców wygotowano doniesienie do Sądu powiat w Podkamieniu za pozostawienie dzieci bez dozoru.

Aresztowanie. Dnia 25. VIII. b. r. Wydział śledczy w Tarnopolu aresztował znanych złodzieji zawodowych na tut. terenie Józefa Kłębka, lat 27 i Petrasza Bolesława z Tarnopola jako sprawców napadu rabunkowego dokonano w grudniu 1929 roku na osobie handlarza koni Petersiela w Zbarażu, któremu zrabowali wówczas 74 dolarów i 150 zł., różne zapiski i weksle.

Abonujcie „Gazetę Tarnopolską”

Konkurs piękności „Gazety Tarnopolskiej”.

Baczność uczestniczki!

Jeszcze 5 dni czasu do zamieszczania fotografij w wystawach fotografów. Dnia 5 września b. r. lista kandydatek zostanie zamkniętą.

Dziś zamieszczamy kupon № 2.

Wyciąć i zachować!!!

KONKURS PIĘKNOŚCI GAZETY TARNOPOLSKIEJ

wybór „Miss Tarnopol“ na jesień 1930 r.

Oddaję głos na №.....

Kupon №2

Fotografja zakładu { „Adela“. B. Kaliszewski. W. Laub. Margulies.

Niepotrzebne przekreślić!

Stulecie rewolweru.

W roku 1830 Samuel Colt, 16-to letni chłopak okrętowy, spędzał swój wolny czas nad wyrzynaniem z drzewa modelu własnego pomysłu pistoletu z obracającym się bębenkiem. — Nikt nie przepuszczał, że oto rodzi się najpopularniejsza broń XIX stulecia. — Opatentowawszy swój wynalazek opiewający na **„pistolet“ z obracającym się cylindrem, kilku komorami do ładowania a tylko jedną lufą.** Nie długo potem udało mu się założyć w Londynie i w Ameryce towarzystwo do eksploatowania tego wynalazku. —

Mając lat 20 oglądał Samuel Colt spełnienie swoich marzeń, **pierwszy rewolwer.** Lecz nie łatwo było znaleźć nabywców na tę morderczą broń. Pierwsze zamówienie zrobiła republika Lonc-Sar w Ameryce. Odbiorcy byli zadowoleni. Następnie Floryda, tylko rząd Stanów Zjednoczonych nie uznał ten wynalazek za dobry.

Kapitan Walker z Texasu ulepsza model rewolweru, z porozumieniem z Coltem. Stąd „walkery colty“ okazują się doskonałą bronią dla jeźdzców. Pomimo popularności interes zaczął podupadać w r. 1848 fabrykę musiano zamknąć. Colt był przybity. Wreszcie Texas przyłączył się do Stanów Zjednoczonych, wskutek czego wybuchła wojna z Mexykiem. Gen Taylor wódz armji Stanów Zjednoczonych przekonał się o dobroci texańskich rewolwerów.

Pośpiesznie wysłał do departamentu wojny referat i zażądał **Coltów.** Wyszukano zgryzionego Colta i udzielono zamówienia na 1000 rewolwerów. Wkrótce zbudował Colt wielką fabrykę w Hałfordzie, która istnieje do dnia dzisiejszego. „Colt“ stał się nieodzownym towarzyszem poszukiwaczy złota jak fajka i tytoń. Mężczyzna, który nie posiadał „Colta“ niebył pełnowartościowym człowiekiem.

Później pojawiły się fabrykaty konkurencyjne, ale żaden dobrocią swą nie dorównał „Coltowi“. Można go było całemi dniami moczyć w wodzie a jednak do strzału nie był gotów. W roku 1889 zastąpił go nowy model zwany „Swing aut“, który dziś jest jeszcze też chętnie nabywany.

A wynalazca Samuel Colt zarobił w ciągu 14 lat 5 milj. dolarów, ale nie cieszył się długo swem bogactwem i umarł mając lat 48 w r. 1862.

Życie w Mikulincach. Jak bywa wszędzie tak i w naszem miasteczku bywają senzacje!

Rozmaici ludzie korzystając z łatwowierności tłumu, dobierają się do jego kieszeni, aby pieniądz wyłudzony użyć dla własnej korzyści. Ci ludzie mimo że zostali już nieraz zdemaskowani nadal żerują w łonie różnych towarzystw. I tak się dzieje w bogobojnem Stow. „Chewra Kadisza“ gdzie niejaki J. L kilkakrotnie już przyłapany na gorącym uczynku zdołał dostać się do zarządu tegoż towarzystwa uchodząc tam za porządnego człowieka.

Niewiadomo czy człowiek ten uprawia ten proceder mając kleptomanję czy też czyni to świadomie. W każdym razie z jakichkolwiek pobudek to czyni rola takiego człowieka może ujemnie wpłynąć na funkcje tegoż towarzystwa, gdyż niewiadomo co stać się może.

Zapytujemy się przeto czy zarząd Stow. „Chewra Kadisza“ może tolerować w swoim gronie takiego człowieka.

O. K.

3 dniowy strajk rzeźników. Wskutek podniesienia opłaty od uboju rytualnego przez zarząd Kahału w Tarnopolu zastrajkowali rzeźnicy żydowscy. Miasto było pozbawione mięsa przez trzy dni.

Od 2 do 16 września 1930 r.

JUBILEUSZOWE X TARGI WSCHODNIE WE LWOWIE

pod Protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej I. Mościckiego i Pana Marszałka J. Piłsudskiego, a pod egidą Prezydjum Honorowego w Osobach JWP. Walerego Sławka i JWP. Ministra P. i H. Inż. Eugenjusza Kwiatkowskiego.

Podaż krajowych i zagranicznych artykułów ze wszystkich gałęzi produkcji.

— — — SPECJALNE DZIAŁY i GRUPY. — — —

Dla zamiejscowych uczestników w drodze powrotnej ze Lwowa 50% zniżka na kolejach polskich i linjach lotniczych „Lotu“ za okazaniem karty stałego wstępu. Cena karty tej Zł. 10, dla osób wykazujących się zaproszeniem kupieckiem Zł. 6. — Przydział kwater na głównym dworcu we Lwowie.

Informacje w Biurach Targów Wschodnich, Lwów, Plac Wystawowy, tel. 9-64, 5-37.

Ceratę i linoleum poleca po cenach fabrycznych
MAGAZYN GALANTERJI
MAURYCY BERNSOHN, Tarnopol Rynek 1.

Drobne ogłoszenia.

Nadmłynarz z długoletnią praktyką poszukuje posady do młynów handlowych. Łaskawe zgłoszenie do Gazety Tarnopolskiej Sobieskiego 9.

Szkoła gry na fortepianie Róży Marguliesowej w Tarnopolu Kościuszki 6, przyjmuje wpisy codziennie od godz. 2-4 po południu.

Poszukuje się 2 studentów (tek) z niższych klas na stancję z bardzo dobrym wiktem. Feldmanowa Tarnopol, Kościuszki 1, I-sze piętro.

Pokój z wiktem lub bez dla 2 studentów (tek) do wynajęcia. Gwarantowana pomoc w nauce. Tarnopol, Pasaż Adlera 8, Spiegelglasowa.

Poszukuje się 2 studentów (tek) na wikt i mieszkanie. Ewentualna pomoc w nauce. Opieka rodzicielska. Tarnopol, 29 Listopada 8, II. p.

Przy inteligentnej żydowskiej rodzinie znajdzie pomieszczenie 1 lub 2 studentów (tek) z utrzymaniem. Tarnopol, Ostrogskiego 27, Braunerowa.

2 studentów z wiktem przy intel. rodzinie znajdzie pomieszczenie za bardzo nizkizm wynagrodzeniem. Tarnopol, Szpitalna 9, Parnicka.

Poszukuje się 2 studentów (tek) na wikt i mieszkanie. Tarnopol, Pasaż Adlera 6, fot. Kaliszewski.

2 lub 3 studentów znajdzie pomieszczenie z wiktem lub bez przy żydowskiej inteligentnej rodzinie. Zgłoszenia w Redakcji lub Ruska 28.

Unieważniam niniejszem zgubione świadectwo wydane w roku 1926, przez dyrekcję II. państw. gimn. w Tarnopolu na nazwisko Felberbaum Chune zam. w Tarnopolu, ul. Tarnowskiego l. 3.

Higjeniczny Zakład fryzjerski
Henryka Goldberga
Tarnopol, 29 Listopada 6 (obok wojew.)
wykonuje wszelkie roboty w zakres fryzjerstwa wchodzące po cenach przystępnych.
Pierwszorzędne siły fachowe.
Dla P. P. studentów (tek) 50% taniej.

Kawa, herbata i kakao
w specjalnych gatunkach, znana ze swej dobroci firmy
JULJUSZ MEINL
do nabycia w składnicy firmy
S. i F. ASZKENAZY
TOWARY KOLONJALNE i DELIKATESY
Tarnopol, 3-go Maja 4 — Telefon Nr. 249.

„SALON MÓD“
Dora Horowitz, Tarnopol, ul. Lelewela 2
poleca na sezon bieżący KAPELUSZE DAMSKIE. Przyjmuje kapelusze do przerabiania i farbowania. Ceny przystępne.

Skład węgla i drzewa opałowego
J. NÜSSENBAUM
Tarnopol, plac Sobieskiego (Zamek)
Dostawa do domu bezpłatnie. - Ceny konkurencyjne.

MOZES KUŚNIR, TARNOPOL
Wałową 2
Pracownia sukien damskich, płaszczy i kostjumów. Przyjmuje wszelkie roboty w zakres wchodzące podług najnowszych modeli po cenach przystępnych.

BRACIA STEIN, TARNOPOL
Koźmińskiego 8
Mechaniczna pracownia mosiężnicza
wykonuje wszelkie lagry do maszyn, cylindry mosiężne, aparaty piwne oraz wszelkie przyrządy młyńskie solidnie i tanio.

Bogactwo i dobrobyt!
może każdy osiągnąć kto zakupi los do 5-tej klasy Państwowej loterji klasowej w największej i najszczęśliwszej Kolekturze **„NADZIEJA“**
Tarnopol, Mickiewicza 27.
Ciągnienie rozpoczyna się już **9 września** i trwać będzie do **14 października.**
Cena losów 1/4 50 zł., 1/2 100 zł., 1/1 200 zł.

MOZES FUCHS
Skład mebli wszelkiego wyrobu
Tarnopol, ul. Ruska 26.

M. Zamojre, Tarnopol
Ostrogskiego 114 (naprzeciw rogatki Mikulinieckiej)
POLECA
bezdymny i bezwonny, pierwszorzędny **WĘGIEL BUKOWY** do prasowania po cenach konkurencyjnych, hurtownie i detajlicznie.
— **Zlecenia przyjmuje i załatwia się odwrotną pocztą.** —

Z okazji zaręczyn **p. Klary Bernstein** z panem **J. Cheikinem** zasyłają tą drogą serdeczne gratulacje i życzenia szczęśliwej przyszłości

Szymon Zuckerkandel i Schulim Kurtz.

Dużo szczęścia i jasnej przyszłości w dniu zaręczyn naszej koleżanki **p. K. Bernstein z p. J. Cheikenem** zasyłają

Micka Tafet i Józef Birnberg.

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.
Ж 6001

BIURO POŚREDNICTWA

kupna i sprzedaży domów i gruntów, gospodarstw większych i mniejszych, młynów, kamienic oraz wynajmu mieszkań.

Tarnopol, ul. Piłsudskiego l. 10.

Księgarnia hebrajska ספרים טליתים

zawiadamia P. T. Klijentów iż z dniem 25. VII. b. r. księgarnia została przeniesiona z pl. Kaźmierzowskiego na ul. Ruską 24. Posiadam na składzie wielki wybór książek naukowych i do czytania hebrajskich i żydowskich, modlitewników z tłum. polskiem i niemieckiem, jakoteż machzorim. Wielki wybór talesów i aturot.

Postaram się nadal zadowolić pod każdym względem P. T. Klientów.

Z poważaniem

Ozjasz Neugeboren, księgarnia hebrajska

Tarnopol, ul. Ruska 24.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH

„ORBIS“

TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L, 9.

Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.

- - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -

Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE

Gustawa Akselrada

w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30

uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

Firma Dom rolniczo-handlowy „DOSTAWA“

M. Grosskopf, Tarnopol, pl. Kaźmierzowski l. 2

poleca swoje bogato zaopatrzone składy w szczególności: maszyny rolnicze, sztuczne nawozy, motory różnego rodzaju, wirówki i urządzenia mleczarskie, maszyny do szycia i pisania, rowery, art. budowlane, cement i gips, papę dachową, studnie, rury wiertnicze. Gramofony, patefony i płyty we wielkim wyborze.

Nowo otworzony

ZAKŁAD RYTOWNICZY

H. R. Fleischmann (znany Friedman)

Tarnopol Strzałkowskiego 2

wykonuje wszelkie roboty rytownicze oraz pieczęci kauczukowe po cenach konkurencyjnych.

MAKS GROSS

Skład towarów galanteryjnych i modnych

TARNOPOL, PL. SOBIESKIEGO 21.

Wielki wybór pończoch i rękawiczek oraz bielizny damskiej.

Ceny bardzo przystępne.

WARSZTAT MECHANICZNY

ISAK DEUTSCH, TARNOPOL

pl. Kaźmierzowski

przyjmuje do naprawy wszelkie maszyny do szycia, rowery, gramofony, wózki dziecinne, seperatory i t. p.

Ceny bardzo przystępne.

PRACOWNIA KUŚNIERSKA

Salomon Rager, Tarnopol

ul. Ruska 24.

wykonuje wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące — solidnie i tanio.

S. NIWES i SKA

Hurtowny magazyn naczyń kuchennych

Tarnopol, Koźmińskiego 1.

Telefon Nr. 164. — — — Skr. poczt. Nr. 8.

Pracownia okryć damskich

Oskar Morks, Tarnopol

pl. Sobieskiego 21

przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące podług najnowszych modeli.

Pracownia i skład czapek

Mozes Blümer

Tarnopol, Rynek 29 (obok apteki)

poleca P. T. swój bogaty wybór czapek.

SPECJALNOŚĆ: Rogatywki szkolne dla młodzieży po 2 Zł. 50 gr.

CENY OGŁOSZEŃ:

Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.

Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. **Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger.** **Redaktor naczelny: Samuel Einleger.**

Drukarnia M. Kahanego w Tarnopolu.

1000 3078 30

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Rok 1. Tarnopol, 11 września 1930. Nr. 7.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

KSIĄŻKI SZKOLNE NOWE LUB UŻYWANE
kupisz
sprzedasz najkorzystniej
zamienisz
w „Księgarni Powszechnej"
w Tarnopolu, ul. Mickiewicza l. 16 (obok Starostwa).

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

Nowo otworzony
Salon Mód „RÓŻA"
Tarnopol, Wałowa 16
poleca kapelusze damskie, dziecinne, berety szkolne i t. p. Przyjmuje wszelkie kepelusze do przerabiania i farbowania po cenach konkurencyjnych.

SAMOCHODOWE KURSA
Inż. L. CZARNIECKIEGO
w Tarnopolu
dają maximum wiadomości teoretycznych i praktycznych.

Pierwszy sukces.

W ostatnich dniach były biura naszej gminy żydowskiej terenem żywych zdarzeń. Po siedmiu miesiącach posuchy zaczęły się znowu zapełniać kasy, gdyż Władza zezwoliła na pobór wyższej opłaty od rzezi. Ale radość nie była niezamąconą. Rzeźnicy, którzy przez siedem ostatnich miesięcy korzystali wydatnie z faktu obniżenia opłat od rzezi nie chcieli sobie dać wyrwać niespodzianie spadłego na nich deszczu pieniężnego i zastrejkowali. Przez kilka dni miasto było bez koszernego mięsa a groziło, że wkrótce i niekoszernego nie będzie albo, że jego cena pójdzie znacznie w górę. Rzeźnicy uparli się, że podwyższonej opłaty płacić nie będą i nie chcieli bić rytualnie bydło. Ale ten strajk trafiał nietylko gminę, która nie miała dochodów z uboju bydła i ludność, która nie miała mięsa — ale w pierwszym rzędzie tych pracowników którzy zajęci byli przy ćwiartowaniu i obłupianiu zarżniętych sztuk ze skóry. Nagle kilkadziesiąt osób stało się bezrobotnymi.

Korzystne ubezpieczenie NA ŻYCIE w Tow.
„FENIKS"
przeprowadza
zastępca R. Elster, Tarnopol
Piłsudskiego 15.

I ci bezrobotni zademonstrowali na swój sposób w biurach gminy, zwracając swój gniew w pierwszym rzędzie przeciwko p. Pohorylesowi.

I nie wiemy, czyby ta demonstracja nie była przybrała dosadniejszych form awanturniczych, gdyby perswazja kilku obywateli i zjawienie się policji nie były uspokajająco podziałały.

Ostatecznie strajk został zlikwidowany, bo jak zapewniają rzeźnicy, zezwolono im pobierać o 40 gr. wyższą cenę za kilogram koszernego mięsa niż dotychczas. Zajmujemy się tą sprawą nie tylko bo ona sama dla siebie jest ważną, ileże wpływa wybitnie na stan życiowy ubogiej ludności żydowskiej, ale te, bo jest ona jednem z ważnych ogniw tego łańcucha

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

którym starano się udusić autonomicznie rządzoną gminę żydowską.

Cała ta sprawa jest jeszcze dobrze w pamięci ludności. W styczniu poleciło Województwo zniżyć o 60% opłatę od koszernego uboju, motywując swoje postanowienie argumentacją, że ono a nie Starostwo jest powołanem do zatwierdzenia zmian w wysokości opłat od uboju rytualnego a w danym wypadku uchwały Rady i Zarządu gminy o podwyższenie opłat o 15%.

Na darmo starał się Zarząd przekonać miarodajne czynniki, że bez tych dochodów gmina nie może spełnić swego zadania i bezskutecznie prosił, by ta walka kompetencyjna została uregulowaną w kierunku umożliwienia racjonalnej gospodarki. Odpowiedź była zawsze jedna — non possumus. To potanienie opłat miało wyjść na korzyść rzekomo bardzo silnie obciążonej ludności żydowskiej. Niestety tej korzyści nie było — bo mimo 60% zniżki opłat ceny mięsa koszernego wcale nie spadły — kasy gminy wypróżniły się do dna, zamarła wszelka pomoc gminy dla chorych i ubogich — a tertius gaudens byli z jednej strony rzeźnicy, a z drugiej duchowi inicjatorzy tej afery, czyhający w cichości na upadek wybranych Władz gminy żydowskiej.

Dziś z satysfakcją przyjmujemy do wiadomości, że Władza przywróciła do znaczenia podwyższoną opłatę od uboju koszernego.

Jest to przecież dowodem, że zwyciężyło nasze zdanie, że ta opłata jest konieczną dla gospodarki gminnej i że nie jest obciążeniem dla ludności; **jest to z drugiej strony zdemaskowaniem tych,** którzy chcąc dorwać się do Władzy występowali w obronie rzekomo krzywdzonej ludności żydowskiej i podszepnęli rzeźnikom plan obalenia cen uboju. Ale równocześnie chcemy stwierdzić, że po wprowadzeniu w października 1929 r. podwyższonej opłaty, za ubój bydła rzeźnicy nie odważyli się podnieść cen za mięso, bo ta podwyższona opłata podrażała ceny mięsa zaledwie o kilka groszy.

Zapewne gdy nagle otrzymali gratyfikację we formie kilkudziesięciu tysięcy rocznie — a potem ją znowu stracili, jasnem jest, że się łatwo z tym stanem pogodzić nie chcieli.

Nie mogli też zrozumieć roli swoich dawnych przyjaciół, którzy dziś potępiali to, co wczoraj chwalili. I demonstrowali przeciwko nim. A ci ostatni nagle spostrzegli, że nie mogą się pozbyć duchów, które wczoraj wzywali dla swej pomocy. Ale jakoś znowu się pogodzili — choć na barkach ludności żydowskiej, jeśli sprawdzi się fakt podwyższenia ceny od mięsa koszernego.

Mięso nie należy do codziennych straw uboższej ludności żydowskiej. Ceny mięsa koszernego stoją u nas od wielu lat w rażącej dysproporcji do niekoszernego i dlatego używa uboższa ludność żydowska mięsa koszernego tylko w soboty i święta, lub dla chorych dla poratowania zdrowia. Obecnie i to zostanie znacznie ograniczone, a gdy sobie uświadomią jaki sukces uzyskali Ci „przyjaciele“ ludności, przed półrokiem jeszcze tak „zatroskani“ o los tych biednych może niejednemu wyrwie się z piersi ciche westchnienie: „uchowaj nas Panie Boże przed takimi przyjaciółmi.“

Zrozumieją przeto obecni kierownicy gminy, że trudno nam, biorąc pod uwagę wszystkie towarzyszące objawy temu uzyskaniu wyższych cen za ubój gratulować im do tego pierwszego sukcesu.

Ale gdy zszeregujemy wszystkie etapy tej sprawy a to: podwyższenie cen uboju bez konieczności podwyżki cen za mięso przy równoczesnem utrwaleniu podstaw wielkiego planu pracy społecznej, dalej mniejsze opłaty za ubój przy niezmienionych cenach za mięso, ale zato zupełna niemoc gminy dla pomocy ubogim, w konsekwencji rozwiązanie wybranej reprezentacji gminy, a następnie przyznanie podwyższonej opłaty, ale nominowanym kierownikom jednak połączone ze strajkami, napadem na kancelarję gminną bo i zdaje się, ze znaczną podwyżką cen za mięso koszerne, to trudno nam jak już wielokrotnie powstrzymać się od pytania, które dręczy całą opinję publiczną:

Cui bono?

Dr. Herman Parnass.

Do wiadomości tarnop. kupców, przemysłowców, restauratorów i szynkarzy.

Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Ponieważ P. T. kupcy, przemysłowcy, szynkarze i t. p. nie znają obowiązującej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, przeto spieszymy interesowanych powiadomić, że ustawa przewiduje, że przedsiębiorca ma prawo żądania, aby inny przedsiębiorca (konkurent) nie wdzierał się w jego klijentelę przez jakiekolwiek czynności, które mogą wywołać mylne mniemanie, że ofiarowane przez konkurenta towary pochodzą od przedsiębiorcy pierwszego. Przedsiębiorca, którego prawo naruszono, żądać może zaniechania czynu i usunięcia przyczyn, mogących wywołać pomyłki u odbiorców.

Jeżeli przedsiębiorca doznał już ubytku swej klijenteli, winien krzywdziciel wydać niesłuszne, jego kosztem osiągnięte zbogacenie z 3 lat ostatnich, licząc wstecz od dnia, w którym skarga wpłynęła do sądu, Ustawa przewiduje; że krzywdziciel przy udowodnionym mu złym zamiarze lub oczywistem niedbalstwie winien wynagrodzić wszelką szkodę pokrzywdzonemu

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 6061 ін

Baczność! Proszę oglądnąć ceny na wystawie, a przekonacie się o najtańszym źródle zakupu na zbliżający się sezon szkolny! Zeszyty, bruljony, ołówki i wszelkie przybory szkolne i kancelaryjne oraz wszelkie druki poleca nowo powiększony skład papieru **P. DYNES** Tarnopol, Mickiewicza 41.
Ceny niżej konkurencji. ☞ ☞ **Wielki wybór pamiętników i albumów.**

i dać mu zadośćuczynienie za wyrządzone krzywdy natury osobistej przez ogłoszenie wyroku lub przez odpowiednią deklarację publiczną. Jeżeli stwierdzono istnienie złego zamiaru, to krzywdziciel płaci ponadto pokutne, o ile zadość uczynienie nie zostaje osiągnięte przez skazanie karne.

Zamiast wymienionych świadczeń majątkowych pokrzywdzony może żądać ryczałtowanej sumy pieniężnej, ale nie ponad 10 tys. złotych. Dalej ustawa przewiduje, że oznaczenie przedsiębiorstwa konkurencyjnego nie może być takie, aby wprowadzało w błąd odbiorców co do tożsamości z innem przedsiębiorstwem konkurencyjnem, gdziekolwiekby się ono znajdowało. Spory o roszczenia cywilno-prawne, powstałe z wymienionych zatargów, rozstrzygają sądy okręgowe jako handlowe. Sąd może wydać z urzędu lub na wniosek oskarżyciela publicznego zarządzenia na koszt skazanego, celem wprowadzenia publiczności i odbiorców z błędu drogą ogłoszeń w dziennikach lub na lokalach przedsiębiorstwa, które to ogłoszenia wyjaśniają prawdziwy stan rzeczy.

Ustawa przewiduje karę grzywny do 12 tys. złotych lub aresztu do 6 tygodni, albo też obie łącznie dla tych, którzy dowiedziawszy się w sposób niezgodny z prawem lub dobremi obyczajami o tajemnicach przedsiębiorstwa, handlowych lub technicznych, korzystają z tych tajemnic w celach konkurencyjnych lub ich innym udzielają. Ta sama kara grozi pracownikowi przedsiębiorstwa, gdy tajemnice techniczne lub handlowe, jakie powierzono mu z uwagi na stosunek służbowy podaje do wiadomości innych osób w celach konkurencyjnych lub w celach wyrządzenia szkody przedsiębiorcy, a to w czasie trwania stosunku służbowego lub do 2-ch lat po rozwiązaniu tegoż. Ta sama kara grozi tym, którzy kierowników lub pełnomocników przedsiębiorstwa skłonią przez ofiarowanie, przyrzeczenie lub zapewnienie korzyści materjalnych, do zawarcia umów kupna — sprzedaży lub dostarczeń na warunkach korzystniejszych od zwykle praktykowanych.

Kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstwa za wymawianie lub uzyskiwanie dla siebie lub osób trzecich korzyści w zamian za korzystniejsze warunki zawieranych umów kupna — sprzedaży podlegają tej samej karze.

Ustawa, o której mowa, wchodzi w życie z dniem 27-go sierpnia 1930 roku.

Pijcie tylko
szlachetną herbatę z „Bocianem“
Prives „Storkmark Tea”

Obecna sytuacja w Sjonizmie.

Przyszedł czas, gdy każdy Żyd a zwłaszcza sjonista musi się ustosunkować do zdarzeń na terenie polityki sjońskiej. Dziś zaczęto dyskusję nad podstawowymi przestankami ostatecznego celu ruchu sjońskiego w łączności z trudnościami, które w realizacji odbudowy siedziby narodowej w Palestynie piętrzą na naszej drodze Arabowie i władza mandatu.

Z jednej strony „Brith-Szalom“ a z drugiej strony Dr. Weitzman ogłosili tezy w sprawie drogi i celów ruchu sjońskiego, które odbiegają daleko od tych przesłanek ruchu, które tworzyli i wykuli twórcy ruchu od mesjanistów poprzez chowewej-Sjonistów, Hessa, Pińskiera aż do Achad-Haama, Nordaua i Herzla. **Dziś każdy musi sobie jasno powiedzieć czy zdąża i zdążać musi starymi szlakami** wyśnionego ideału wielkiej Przyszłości i jakie siły i energje narodowe i międzynarodowe może zmobilizować dla zrealizowania tego celu, czy też porzucając wielki sen i rozpęd ruchu chce być „realistą“ i ścieśnić zakres celu, ale tem samem i trudności dotychczasowe.

A w tem szamotaniu się ze sobą musi każdy uwzględnić dwie strony tego problemu.

Jednym jest wola i marzenie. Niema kwestji, że ideał własnego państwa żydowskiego w Palestynie ogarnął dziś prawie całe Żydowstwo, zawładnął sentymentem i fantazją mas żydowskich i jak się okazało nie został bez wpływu nawet na buissnesmenów z drugiej połowy naszej Agencji. Nikt nie zarzuci naszym braciom z pod znaku Brith-Szalom a już w każdym razie nie Weitzmanowi, że obce im są nasze marzenia i ideały. Rzecz inna jest ocena wartości tych energji, które tkwią w tych marzeniach i ideałach.

Drugą rzeczą jest uwzględnienie i ocena woli narodu i woli własnej do walki o te cele. Musimy sobie jasno — o ile w tej sprawie można mówić o jasnej kalkulacji — zdać sprawę czy sami mamy w sobie to silne napięcie woli do ofiarnej i niezmordowanej pracy dla realizowania tych celów i do budzenia silnej woli całego Narodu, dla walki o cele ostateczne bez względu na dobrą czy złą konjukturę polityczną. Drugą stroną tego problemu jest zaanalizowanie obecnej międzynarodowej sytuacji politycznej sjonizmu i organizacji sjońskiej, byśmy sobie zdali sprawę czy obecna sytuacja jest koniecznym wypływem faktów i zdarzeń, których nie mogliśmy zmienić, bo przerosły nasze siły obecne, albo czy też nie widzieliśmy, co się na terenie międzynarodowym dzieje a wskutek tego nie przeciwdziałaliśmy skutecznie tworzeniu się obecnych trudności,

Pozatem musimy licząc się z dokonanymi już faktami i stanami powiedzieć co w obecnej sytuacji stać się powinno, do jakich granic i w jakich rozmiarach możemy **obecnie** nasz program realizować.

Nie jest łatwą rzeczą na powyższe problemy dać jasną odpowiedź. Najłatwiej jeszcze ująć sprawę ze strony własnego sentymentu i woli. Znajdą się jedni, którzy dojdą do przekonania, że nic im już ich wiary, i marzenia zniszczyć nie potrafi, bo weszły w ich jaźń i wyrwanie ich jest równoznaczne ze załamaniem się własnej osobistości duchowej. Ci powiedzą sobie — Contra spem spero i pójdą ślepo obraną już drogą choćby mieli na niej ledz. Inni próbować będą napięcie swej własnej woli, będą badać swe sumienie czy też zrobili dla sprawy to, co mogli, do czego zdolni są dzięki wewnętrznemu nakazowi siły ideału i zdecydują się, na którym odcinku organizacji chcą stanąć, czy na tym, który jest „realnym“ i niewymagającym heroicznych ofiar, czy też na tym drugim, który może wymaga — **kidusz haszem.** Ale o wiele trudniejsze zadanie czeka tego, który chce dać odpowiedź z punktu widzenia całości, z punktu widzenia ruchu. Jak ocenić siłę woli całego Narodu? To są inponderabilia nie mieszczące się w żadnych cyfrach statystycznych, ani w ilości szekla zakupionego, ani funduszów zebranych ani zainteresowania się na zgromadzeniach. Sąd w tej sprawie musi być intuitywny, na podstawie znajomości ludzi i mas. To już jest sprawą własnej wiary, bo kto wierzy i innych przekonać potrafi, innym tą wiarą wszczepić potrafi.

Bardziej jasno i realnie można ocenić zewnętrzną sytuację sjonizmu. Tu działają pewne jasno określić się dające faktory siły i wpływów.

Ale to znowu nie jest tak łatwe dla każdego, bo te fakta nie są wszystkim znane.

Czyż nie znając archiwów i tajnych aktów naszego kierownictwa światowego potrafimy ocenić, gdzie był dokonany błąd i gdzie jest i po czyjej stronie wina? I dlatego muszą być nasze sądy w tej sprawie ostrożne, muszą się liczyć, że cały szereg ważnych przesłanek ujdzie naszej uwadze.

I dlatego w tych sprawach decydować musi w wielkiej mierze głos naszych prowodyrów i zaufanie do nich. Oni z natury rzeczy we wielu sprawach widzą lepiej, bo znają więcej faktów niż z dala stojący — stąd ich wielka odpowiedzialność w obecnej chwili. **Oni winni dziś prowadzić, ułatwić orjentację — dziś winni pójść w lud.**

Spróbujemy w szeregu artykułów — że tak powiem coram publico- — szamotać się z wyżej wspomnienami problemami i walkami duszy, może nam się uda przyspieszyć w ten sposób wykrystalizowanie się pojęć i decyzję każdego z osobna i ogółu.

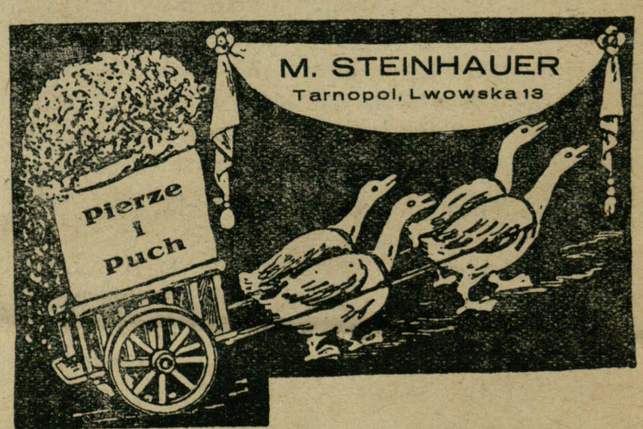

J. L. Perec.

Wizja matki.

...A kiedy dziecko nassało się do syta, zakwitły jego policzki, jak polne róże, a powieki jego oczu zamknęły się. A matka przypatrywała się synowi z nieokiełzanem zadowoleniem, całowała go powoli, powoli, — położyła go do kołyski i usiadła obok niej.

Powoli, powoli i ona zasnęła.

Nagle wzdrygnęła się wśród snu, otworzyła oczy i spostrzegła, że oto Anioł Boży stoi u wezgłowia dziecka. —

Zapłakała matka w sercu mówiąc: oto ten przyszedł zabrać mego syna. — Lecz żadne westchnienie nie wydobyło się z jej ust, ponieważ nagle zaniemiała ze strachu. —

Lecz Anioł przeczuł myśl matki, podniósł głos podobny do głosu piszczałki i odparł:

— Nie, aby zabrać syna twego z twych rąk tu przyszedłem!

I rzekł:

— Piękniejszy jest odemnie anioł wiecznego snu a skrzydła jego są siedemkroć razy dłuższe i bardziej błyszczące. Zapłakała matka poraz wtóry mówiąc:

— Oto sierotą będzie mój syn, sierotą pozbawionym matki, ponieważ żywego anioła widziałam ...I umrę...

I zrozumiał Anioł poraz drugi serce matki i pocieszał ją mówiąc:

— I ty nie umrzesz. — Aniołem zwiastunem jestem, i z powodu twego syna zostałem wysłany.

Przypatrywała się matka twarzy syna, która promieniała teraz blaskiem od skrzydeł anioła i jasności jego czystych oczu. —

A Anioł przepowiadał i rzekł:

Syn twój wyrośnie i będzie wieszczem!

Nie zrozumiała matka, zastanowiła się, uklękła przed Aniołem, pokłoniła się mu i rzekła:

— Przebacz, proszę jak wielkie jest to dobrodziejstwo, lekkomyślnej kobiecie, która nie zna jeszcze ustaw wieszcza...

A Anioł odpowiada: — wieszcz nie ma ustaw; on tylko żąda ustaw!

— Słowa twe są dla mnie zagadką — odpowie-

KRONIKA SPORTOWA.

ZE SPORTU.

Niedziela dnia 1 września 1930 r.

JEHUDA — KRESY 2:2 (1:1)

Jehuda wystąpiła do tych zawodów bez błp. Sassa którego brak dotkliwie dał się odczuć. Gra w pierwszej połowie ostra, przyczem drużyna kresów okazała się groźniejszą, którą cechują cenne zalety w grze zespołowej, jak ambicja i duch bojowy. — Pierwsze minuty nie zapowiadały jednak takiego zakończenia zawodów, gdyż gospodarze górowali nad swoim przeciwnikiem tak tecznicznie jak i fizycznie.

Podyktowanie jedenastki przez sędziego w 24' dodaje Jehudzie wiele temperamentu, tak że gra się wyrównuje. — Po zmianie sędzia częściej interweniuje wskutek czego obie drużyny grają więcej foer, tak że gra staje się bardzo zajmująca.

Kresy nadal przypuszczają wiele ataków, jednak rozbijają się one o dobrze grającą obronę Jehudy, a ostatnią instancją, zwykle niezawodną był bramkarz Saphir. —

Jehuda w tej fazie gry ogranicza się do sporadycznych wypadów, z których jeden wykorzystuje najlepszy gracz Katz uzyskując drugą bramkę.

W 75' zostaje król strzelców Jehudy przez sędziego wykluczony z boiska wskutek czego atak poważnie szwankuje do końca.

Na wyróżnienie z Kresów zasługuje cała drużyna w Jehudzie bardzo słabą była lewa strona napadu.

Sędziował p. Bigda sen. bardzo dobrze.

GRÜN.

Tennis w Tarnopolu.

Ubiegłej niedzieli odbyły się zawody tennisowe na kortach klubu T. K. T. przy ulicy Kaczały między zespołem graczy ze Złoczowa a Tarnopolskim Klubem Tennisowym, które zakończyły się wynikiem 7:3 dla Złoczowian. Wyniki poszczególne są następujące:

Dr. Kulczycki (Z) — kpt. Kruczkowski (T. K. T.) 6:0, 6:2.

Wartenfeld (T. K. T.) — Kubrycht (Z) 6:4, 6:3.

kpt. Krall (Z) — Inż. Jahl (T. K. T.) 6:0, 6:0.

Laskowski (T. K. T.)-por. Burzyński (Z) 6:1, 4:6, 6:3.

Herman II. (Z) — Wartenfeld (T. K. T. 6:3, 6:3.

Herman I. (Z) — Inż. Szuba (T. K. T.) 7:5, 3:6, 6:3.

Gra pojedyncza pań:

Pastuszczynowa (T. K. T.) Krallowa (Z) 6:3, 6:1.

Gra podwójna panów:

kpt. Krall, por. Burzyński (Z) — kpt. Kruczkowski Wartenfeld (T. K. T.) 6:0, 6:1 Herman I. Kubrycht (Z) — Laskowski, Inż. Jahl (T. K. T.) 3:6, 6:4, 6:1.

Gra mieszana pań i panów:

Krallowa, Herman II. (Z) — Pastuszczynowa, Laskowski (T. K. T.) 6:3, 10:8.

Zawody te wzbudziły ogólne zainteresowanie w naszem mieście, czego dowodem była bardzo liczna publiczność, która też żywo oklaskiwała piękne momenta w jakie obfitowały. Do najciekawszych należały rozgrywki: p. Laskowski — por. Burzyński i para Krallowa, Herman II. contra Pastuszczynowa, Laskowski. Na ogół ładną grę pokazali nam ze Złoczowa pp. Dr. Kulczycki i Herman II. Z. T. K. T. jedynie zadowolili p. Pastuszczynowa i p. Laskowski. Żałować-by jeno należało, iż nie odbyły się w tym roku tradycyjne zawody międzymiastowe, gdyż wnioskując z ogólnego przebiegu, miałaby kompletna reprezentacja Tarnopola już tym razem bardzo wielkie szansy do zwycięstwa nad Złoczowem, co się jej dotychczas niestety nie udawało. —

LAW.

---

działa kobieta ze smutkiem.

I pokłoniła się poraz drugi i zapytała:

— Powiedz, proszę lekkomyślnej słudze: co jest zadaniem wieszcza ? Czy buduje on pałace i świątynie czy twierdze na niebie ? Czy rębie on góry, czy buduje drogi żelazne, czy może on leczy ?

A łza stoczyła się z rzęs Anioła, gdy odpowiedział.

— Wieszcz burzy i buduje — burzy na ziemi, a buduje na wyżynach nieba... on toruje ścieżki, ale do żelaza czuje wstręt. Jego zaś ścieżek nie obejmuje łono ziemi: on toruje ścieżki na wietrze, dla posiadających skrzydła wiatru...

Wieszcz też rąbie, jak mówiłeś, lecz nie góry rąbie, a siekiery do rąk nie bierze: on rąbie w sercach rąbie płomień — płomień boży...

Wieszcz też rani, rani serca i dusze, lecz też leczy... chore dusze, złamane serca.

Rozpłakała się kobieta w tej gorzkiej rozmowie i rzekła:

O! Jam nieszczęśliwa matka! — Mówisz o moim, losie, a serce moje nie rozumie — nie.

I pokłoniła się dwukrotnie i zapytała raz jeszcze:

A co będzie nagrodą dla mego syna ? Może to zrozumiem ?

— Kamienie — odparł Anioł.

Blask radości ukazał się w oczach matki.

— Syn mój będzie wielkim! Nie zasłuży na złoto i srebro, jak lekarze i budowniczy, lecz na kamienie: wartościowe kamienie, drogie kamienie.

A Anioł odpowiada z troską.

— Nie szlachetne kamienie, nie drogie kamienie, ale ścienne kamienie, kamienie polne.

— Szydzisz z twej sługi Aniele! Oszczędź mnie i wytłumacz mi jaśniej!

— Ukamieniowanym będzie wieszcz, ponieważ jest wieszczem!

Kobieta wydała wielki, gorzki okrzyk i zemdlała.

Gdy wróciła jej przytomność, anioł dawno już znikł, lecz promieniowała jeszcze twarz dziecka.

KONIEC.

Inserujcie w „Gazecie Tarnopolskiej“!

Kronika.

Samobójstwo. Dnia 25. VIII. 1930 r. około god. 17·30 Anna Byk, lat 25, Polka, mężatka z Wierzbowca powiat Trembowla powiesiła się w sieniach swego domu na postronku u belki. — Denatka popełniła samobójstwo z powodu choroby umysłowej.

Przebicie nożem. Dnia 24. VIII. 1930 r. około godz. 12-ej napadł na drodze publicznej w Toustem pow. Skałat obok młyna Jakubów Piotr z Kata-tousteckiego, lat 18, na przechodzącego wówczas drogą Jana Gottlieba, lat 22, z Toustego, którego ciężko skaleczył w rękę oraz nożem przebił mu plecy, uszkadzając płuca. Powodem powyższego zajścia była zemsta osobista. Sprawcę przytrzymano i wraz z doniesieniem przekazano go Sądowi pow. w Grzymałowie.

Nieludzka nauczycielka. Dnia 19. VII. 1930 r. będący w służbie poster. Podleśny Antoni dowiedział się, że nauczycielka szkoły powszechnej w Olesku — Karpinkówna Stefanja ukr., dnia 25. V. b. r. podczas lekcji pobiła Karola Spodenka lat 9, biczyskiem, który od tego czasu leży obłożnie chory. — Według zeznań świadków biła trzciną zrobioną z biczyska Karola Spodenka po nogach i plecach, zaś ręką po głowie. Pomimo uczynionych zabiegów przez rodziców, chłopca nie dało się utrzymać przy życiu, który po dłuższej chorobie dnia 20. VII. b. r. zmarł i został pochowany na cmentarzu w Olesku pow. Złoczów, o czem Sąd pow. w Olesku został zawiadomiony. — Na wymienioną wygotowano doniesienie karne do miejscowego Sądu powiatowego. —

Zbiegli z aresztów. Dnia 23. VIII. 1930 roku zbiegli z aresztów Sądu powiat. w Brodach po wyrwaniu krat Piotr Dzioba i Łukasz Zalisko, obaj z Brodów przytrzymani za kradzież. Wymienieni w czasie obławy policyjnej urządzonej przez Posterunek P. P. w Brodach zostali ujęci i odstawiono ich z powrotem do Sądu powiatowego w Brodach. —

Magistrat m. Tarnopolu ogłasza, że przystępuje w najbliższych dniach do skanalizowania i przebudowy północnej części Rynku (t. zw. Rynek zielony). Prace potrwają około 8-9 tygodni. Na ten czas cały targ jarzynowy, nabiału i drobiu zostaje przeniesiony z dniem 5 września z północnej części Rynku na plac Sicińskich (boczna ul. Ruskiej).

„Palace“ **DZIŚ!** **„Palace“**
Potężny dramat w 10-ciu aktach p. t.:
ZAGŁADA OD WSCHODU
Gigantyczny, monumentalny superfilm oszałamiający swym ogromem i wspaniałością.
Wkrótce! **„PALACE“** **Wkrótce!**
Największy tragik świata **EMIL JANNIGS**
w roli apasza we filmie p. t.:
„ULICA GRZECHU“

KINO „PODOLE“
PRZYGODY JEDNEJ NOCY
Godzina 9[25].
W głównych rolach: IZA NORSKA i HARRY CORT.

Z kroniki żałobnej.

Samobójstwo przy ul. Sokoła. Dnia 2 b. m. popełnił samobójstwo wystrzałem rewolweru znany sportowiec Szymon Sass liczący lat 22. (Powodem samobójstwa nieszczęśliwa miłość). —

Denat pozostawił kartkę pożegnalną dla rodziny oraz kilka listów adresowanych do swych Kolegów.

Jako sportowiec i Kolega zmarły cieszył się dobrą opinją. Jehuda traci w błp. Sassie jednego nabardziej uzdolnionego i oddanego gracza.

Następnego dnia odbył się tłumny pogrzeb przy udziale licznie zgromadzonych Kolegów, którzy przybyli oddać ostatnią usługę swemu nieodżałowanemu towarzyszowi. —

Cześć Jego Pamięci!

Nieszczęśliwy wypadek — śmierć pod kołami parowozu. Abraham Goldberg magazynier kolejowy w Tarnopolu, przechodząc przez szyny kolejowe wpadł niespodzianie pod koła szybującego parowozu. Nieszczęśliwej ofiarze mollocha kolejowego koła parowozu odcięły nogi, ręce i część czaszki, tak że w parę minut potem wśród wielkich męczarń wyzionął ducha. Abraham Goldberg liczył lat 56 pozostawił żonę, córkę i syna. Pogrzeb odbył się następnego dnia przy udziale licznie zgromadzonych kolejowców, krewnych i znajomych. Abraham Goldberg był członkiem St. Buchalterów i Subjektów, Templum i t. d. Przez swych Kolegów zawodowych był poważany i niejednokrotnie za wzór pracowitości wspominany.

Cześć Jego Pamięci!

Dr. Gelber N. M. w Mielnicy. Znany erudyta światowy, historyk żydowskich dziejów, badacz i znawca Judaistyki Dr. Gelber N. M. bawiąc w Horoszowie koło Uścia Biskupiego został przez mielnickich sjonistów zaproszony do Mielnicy gdzie w niedzielę dnia 24 b. m. przemawiał w Synagodze na temat „Disiejsze położenie w sjoniźmie“. Zgromadzenie wypadło imponująco! Wieczorem odbyła się akademja, na której **p. Kriegsfeld Abraham** bawiący przypadkiem w Mielnicy (przyjechał na bikur do „Hanoar Haiwri“. miał słowo wstępne, w którem w barwnych słowach przedstawił żywotność Sjonizmu i skreślił we formie biografji Dr. Gelbera jako historyka i sjonistę. Dwugodzinny referat wygłosił p. Dr. Gelber na temat: Myśl stworzenia państwa żydowskiego w ostatnich czterech stuleciach. Program Akademji wzbogacił **tow. Auerbach** grą na skrzypcach, a zamknął ją nauczyciel szkoły hebr. **tow. Woreczek** żegnający zarazem Gości i życząc mu dużo lat w żmudnej, ale pięknej pracy.

T. K. T. — Zespół niestow. tennisistów.

We wtorek dnia 9 b. m. odbędą się na kortach T. K. T. przy ul. Kaczały towarzyskie zawody tennisowe między Tarnopolskim Klubem Tennisowem a Zespołem niestowarzyszonych tennisistów Tarnopolu. Atrakcyjne to spotkanie wywoła niezawodnie ogromne zainteresowanie wśród tutejszych sportowców, bo jak wiadomo w Zespole niestow, wystąpią pp. bracia Ochsowie, Grünberg i Mauer. — Początek o godz. 14-ej.

Ceratę i linoleum poleca po cenach fabrycznych
MAGAZYN GALANTERJI
MAURYCY BERNSOHN, Tarnopol Rynek 1.

Drobne ogłoszenia.

Nadmłynarz z długoletnią praktyką poszukuje posady do młynów handlowych. Łaskawe zgłoszenie do Gazety Tarnopolskiej Sobieskiego 9.

Szkoła gry na fortepianie Róży Margulieswej w Tarnopolu Kościuszki 6, przyjmuje wpisy codziennie od godz. 2-4 po południu.

Unieważniam niniejszem skradzione dokumenta w dniu 31/8 1930 na imię Arnold Perlmuter, Tarnopol.

Fortepian „Streichera“ w b. dobrym stanie z powodu wyjazdu okazyjnie do sprzedania. Cena b. przystępna. Bliższa wiadomość: Tarnopol, Tarnowskiego 15 (parter).

Dr. med. Abraham Menkes chirurg-operator-akuszer-ginekolog. ordynuje obecnie Tarnopol, Piłsudskiego 11a (obok dworca kolejowego).

Niniejszem zawiadamiam że objąłem zastępstwo fabryki octu **S. Fränkel i M. Kaminker we Lwowie**

Samuel Oczeret
Tarnopol, Rynek 12.

MOZES KUŚNIR, TARNOPOL
Wałowa 2
Pracownia sukien damskich, płaszczy i kostjumów
Przyjmuje wszelkie roboty w zakres wchodzące podług najnowszych modeli po cenach przystępnych.

BRACIA STEIN, TARNOPOL
Koźmińskiego 8
Mechaniczna pracownia mosiężnicza
wykonuje wszelkie lagry do maszyn, cylindry mosiężne, aparaty piwne oraz wszelkie przyrządy młyńskie solidnie i tanio.

Skład węgla i drzewa opałowego
JAKÓB NÜSSENBAUM
Tarnopol, plac Sobieskiego (Zamek)
Dostawa do domu bezpłatnie. - Ceny konkurencyjne.

Zakład tapicerski
WOLF WERBER
Tarnopol, ul. Mickiewicza 27 (stacja autobusowa)
wykonuje wszelkie roboty w zakres tapicerstwa wchodzące.
Dogodne warunki spłaty.

„SALON MÓD“
Dora Horowitz, Tarnopol, ul. Lelewela 2
poleca na sezon bieżący KAPELUSZE DAMSKIE. Przyjmuje kapelusze do przerabiania i farbowania.
Ceny przystępne.

Higjeniczny Zakład fryzjerski
Henryka Goldberga
Tarnopol, 29 Listopada 6 (obok wojew.)
wykonuje wszelkie roboty w zakres fryzjerstwa wchodzące po cenach przystępnych.
Pierwszorzędne siły fachowe.
Dla P. P. studentów (tek) 50% taniej.

WARSZTAT MECHANICZNY
ISAK DEUTSCH, TARNOPOL
pl. Kaźmierzowski
przyjmuje do naprawy wszelkie maszyny do szycia, rowery, gramofony, wózki dziecinne, seperatory i t. p.
Ceny bardzo przystępne.

PRACOWNIA KUŚNIERSKA
Salomon Rager, Tarnopol
ul. Ruska 24.
wykonuje wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące — solidnie i tanio.

Pracownia okryć damskich
Oskar Morks, Tarnopol
pl. Sobieskiego 21
przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące podług najnowszych modeli.

Pracownia i skład czapek
Mozes Blümer
Tarnopol, Rynek 29 (obok apteki)
poleca P. T. swój bogaty wybór czapek.
SPECJALNOŚĆ: Rogatywki szkolne dla młodzieży po 2 Zł. 50 gr.

Księgarnia hebrajska ספרים טליתים
zawiadamia P. T. Klijentów iż z dniem 25. VII. b. r. księgarnia została przeniesiona z pl. Kaźmierzowskiego na ul. Ruską 24. Posiadam na składzie wielki wybór książek naukowych i do czytania hebrajskich i żydowskich, modlitewników z tłum. polskiem i niemieckiem, jakoteż machzorim. Wielki wybór talesów i aturot.
Postaram się nadal zadowolić pod każdym względem P. T. Klientów.
Z poważaniem
Ozjasz Neugeboren, księgarnia hebrajska
Tarnopol, ul. Ruska 24.

Firma Dom rolniczo-handlowy „DOSTAWA“
M. Grosskopf, Tarnopol, pl. Kaźmierzowski l. 2
poleca swoje bogato zaopatrzone składy w szczególności: maszyny rolnicze, sztuczne nawozy, motory różnego rodzaju, wirówki i urządzenia mleczarskie, maszyny do szycia i pisania, rowery, art. budowlane, cement i gips, papę dachową, studnie, rury wiertnicze. Gramofony, patefony i płyty we wielkim wyborze.

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.

Ж 6001

DROGERJA EDWARDA SAPHIERA
Tarnopol, ul. 3-go Maja 1
ma zaszczyt zawiadomić P. T. Klientelję, że z dniem dzisiejszym otworzyła dla jej wygody **ciemnię fotograficzną.** — Kopjowanie i wywoływanie klisz wykonuje w przeciągu 25 godzin.

Znakomite piwa jasne i ciemne
HABERBUSCHA
Zastęp.: M. Milgrom i J. Willner w Tarnopolu ul. Kilińskiego 2 (Hotel Puntscherta)

Bogactwo i dobrobyt!
może każdy osiągnąć kto zakupi los do 5-tej klasy Państwowej loterji klasowej w największej i najszczęśliwszej Kolekturze **„NADZIEJA“**
Tarnopol, Mickiewicza 27.
Ciągnienie rozpoczyna się już **9 września** i trwać będzie do **14 października.**
Cena losów 1/4 50 zł., 1/2 100 zł., 1/1 200 zł.

Istniejąca od roku 1898 fabryka wyrobów cukierniczych i piernikarskich
BRACIA KÜNSTLER
przedtem **JAKÓB KÜNSTLER**
TARNOPOL, RYNEK 10
poleca na zbliżający się sezon: marmoladę jabłkową, powidła i wafle własnego wyrobu w najlepszych gatunkach i po cenach konkurencyjnych.

S. NIWES i SKA
Hurtowny magazyn naczyń kuchennych
Tarnopol, Koźmińskiego 1.
Telefon Nr. 164. — — — Skr. poczt. Nr. 8.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH
„ORBIS“
TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L, 9.
Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.
- - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -
Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE
Gustawa Akselrada
w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30
uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

Oszczędna gospodyni używa tylko
proszek do pieczywa cukier waniljowy,
marki **„KLUCZ“** sól do konserwania mięsa
„SOLPEK“ wyrobu fabryki
Braci Tartakower, Lwów.
Zastępca IZYDOR WEITZKORN Tarnopol.

„NOWA KSIĘGARNIA“
Zygmunta Maibluma, Tarnopol, ul. Wałowa 9
poleca na sezon szkolny książki dla szkół wszelkich typów, oraz przybory szkolne, kancelaryjne
po cenach bardzo niskich.
Wielki wybór pamiętników, albumów i ramek do fotografij.

Pracownia kuśnierska
Starosoler i Haliczer
Tarnopol, Rynek 32
wykonuje wszelkie prace w zakres kuśnierstwa wchodzące podług najnowszych modeli.

Pierwszorzędna pracownia stolarska
M. Perlmutter, Tarnopol
pl. Sobieskiego 21
przyjmuje wszelkie roboty w zakres stolarstwa wchodzące po cenach przystępnych.

Zegarki najlepszych fabryk szwajcarskich
poleca najtaniej
S. Teichman, Tarnopol
Mickiewicza 18.

Abonujcie „Gazetę Tarnopolską“.

CENY OGŁOSZEŃ:
Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Ogłoszenia stałe i zakupujących posad 5 gr. za słowo.
Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

STAROSTWO TARNOPOL
Egzemplarz obowiązkowy
Nakład 1500 egz.
dnia 19/VI 1931

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger. Redaktor naczelny: Samuel Einleger.
Drukarnia M. Kanarego w Tarnopolu.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Rok 1. Tarnopol, 16 września 1930. Nr. 8.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

Korzystne ubezpieczenie NA ŻYCIE w Tow.
„FENIKS"
przeprowadza
zastępca **R. Elster, Tarnopol**
Piłsudskiego 15.

ZNANY MAGAZYN MÓD „LUNA"
Tarnopol, ul. Sokoła 22 - tel. Nr. 203
poleca na każdy sezon swój **bogaty wybór kapeluszy damskich, dziecinnych i beretów,** wedle najnowszych **kreacji mody po cenach nader umiarkowanych.**

Po rozwiązaniu sejmu.

Sejm został rozwiązany — stoimy przed wyborami do nowego sejmu. Ostatnie wybory do sejmu stały już pod znakiem zmagania się dwóch kierunków w Państwie, jednego reprezentowanego przez obóz marszałka Piłsudskiego, a drugi przez dawne partje polityczne.

Dla obozu marszałka wybory były sukcesem, bo prawie trzecia część społeczeństwa polskiego opowiedziała się za nowym kierunkiem.

Ale sukces ten nie był dość wielkim, by go rozbudować na silne podstawy reżimu parlamentarnego. Przeszło sto głosów brakowało B. B. dla stworzenia większości parlamentarnej.

Istniały więc od pierwszej chwili tylko dwie możliwości — albo tworzenie koalicji, w którejby BB. miał decydujący głos albo rządy nieparlamentarne.

Już pierwsze chwile obrad Sejmu okazały, że pierwsza koncepcja była mało realną, BB, a inne ugrupowania parlamentarne były zbyt różne co do nastawienia parlamentarnego, by mogły znaleźć jakąś wspólną platformę. Klub parlamentarny BB. był tak co do swej organizacji wewnętrznej jak te co do pojmowania roli grupy parlamentarnej tak bardzo odległy od przyjętych form dotychczasowych, że trudno było myśleć o jakieś współpracy parlamentarnej.

W Klubie parlamentarnym BB. nie decydowała

Dr. med. ABRAHAM MENKES
chirurg-operator-akuszer-ginekolog
ordynuje obecnie w Tarnopolu
ul. Piłsudskiego 11a (obok dworca kolejowego).

większość tylko uchwała kierownictwa, a ono znowu uważało życzenie marszałka za rozkaz. To spowodowało, że Klub parlamentarny BB. de facto usunięty został w cień. Wiedziano bowiem, że Klub ten niema możności decyzji i dlatego szukano odpowiedzi na pytanie jak sobie obóz marszałka przedstawia rozwój wypadków nie u niego tylko — o ile to możliwem było u samego marszałka.

I stąd to się wzięło, że walka toczyła się właściwie bezpośrednio między marszałkiem a sejmem.

Dziś zbyt blisko stoimy minionych wypadków, by je módz ocenić z perspektywy historycznej objektywności i historycznej celowości.

Ale już dzisiaj zdaje nam się pewnem, że Klub BB. źle zrobił usuwając się w cień. On winien był aktywnie i bezpośrednio walczyć z większością parlamentarną, on był powołany, by na terenie parlamentarnym wykazać jak należało ująć zadanie i obowiązek posła Sejmu on winien był wnieść pod dyskusję parlamentarną jasno skonkretyzowany plan i program i walczyć o ich realizację.

Możeby był uległ w tej walce — ale wtenczas byłby przy nowych wyborach miał dobrą odskocznię, byłby mógł żądać o społeczeństwa oddanie w swoje

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

ręce większości sejmu, by móc swe programy realizować. Dziś BB. niema widoków uzyskania większości. Co gorsze i w obecnej walce wyborczej ucieka się pod opiekuńcze skrzydła marszałka — stara się rzucić imię marszałka na szalę wypadków.

Śmiemy w to wątpić czy to jest zdrowe i mądre. Postać marszałka otoczona jest nimbem historyczności i romantyzmu walki o niepodległość.

Takie postacie są dla każdego narodu cennym skarbem, bo personifikują wielką przeszłość i wiarę w przyszłość.

Jest lekkomyślnością wciągać takie postacie w wir walki. dopuścić, by zjadliwość walki politycznej obrzucała je błotem. Jest błędem politycznym i historycznym dopuścić do sytuacji, by walka obecna wyglądała na walkę między marszałkiem a wielką częścią narodu polskiego.

A w tej sytuacji musimy uwypuklić jako dodatni objaw, że między marszałkiem a mniejszościami niema platformy tarć.

Owszem był czas kiedy mniejszości słowiańskie spodziewały się, że marszałek przyczyni się do ulepszenia ich stanowiska politycznego, gdyż on stojąc ponad hasłami chwili i krótnowzrocznością szowinistycznych stronnictw miał siłę i autorytet, by stworzyć fakta, do których żaden z poprzednich rządów nie okazał ani odwagi ani siły. Wszak marszałek stworzył program państw buforowych między Polską a Rosją a ten program w wysokim stopniu realizował najśmielsze plany polityczne mniejszości słowiańskich.

Z drugiej strony starał się marszałek wpoić w społeczeństwo polskie kategorje myślenia państwowego. Państwo zaborcy obce było narodowi polskiemu często mu wrogie i dlatego bujnie rozwinęła się myśl narodowa przykrywając zupełnie myśl państwową. Budzenie tej myśli państwowej oto iedno z głównych wysiłków marszałka. Jest jasnem, że z punktu widzenia myśli państwowej inne jest stanowisko obywatela należącego do mniejszości narodowych niż z ciaśniejszej perspektywy polskiej myśli narodowej.

Szczególnie dla nąs Żydów stwarza platforma myśli państwowej możność dla współpracy i godnego bytowania.

I dlatego nieraz wypadało nam z żalem konstatować, że w zgiełku walk między sejmem a rządem ginęły te perspektywy i hasła.

Walka o formę zabiła treść.

Oto największa tragedja dzisiejszej doby. W dzisiejszej walce wyborczej wszystko kręci się dookoła litery konstytucji a nie dookoła celowości obecnej konstytucji, Zapominamy, że nie litera prawa decyduje o jego wartości tylko duch, w jaki sposób ono jest w życiu wykonanem.

Anglja najstarsza demokracja świata ma jeszcze bardzo przestarzałe ustawy i zwyczaje a jednak w życiu ustawa i te zwyczaje tak są stosowane, że poczucie równości obywatelskiej i wolności osobistej w żadnem państwie nie jest silniej ugruntowane.

Najlepsza konstytucja nie gwarantuje dobrobytu społeczeństwa jeśli jest źle stosowaną, jeśli jest tylko papierową formułką.

Tą prawdę winniśmy wpoić społeczeństwu podczas obecnej kompanji wyborczej. A jeśli to się nie uda — wówczas musimy i obecną walkę wyborczą uważać za straconą dla społeczeństwa i dla państwa.

Dr. Herman Parnass.

W. Panu Osterzetzerowi, Grünbergowi i wszystkim tym, którzy wzięli udział w oddaniu ostatniej przysługi naszemu kochanemu błp. Ojcu wyrażamy tą drogą serdeczne „Bòg zapłać“.

Goldbergowie.

Przewodniczący Okr. Komisji Wyborczej.

Generalny Komisarz wyborczy zamianował już przewodniczących okręgowych Komisji wyborczych oraz ich zastępców.

W okręgu wyborczym m. Tarnopola mianowano P. Radcę Ostrowskiego Dymitra sędziego s. s. o. w Tarnopolu jako przewodniczącego P. Radcę Gostkowskiego Zygmunta sędziego s. s. o. w Tarnopolu, jako zastępcę. Komisarzem wyborczym przy Okręgowej Komisji Wyborczej mianowano p. starostę Tomasza Malickiego.

Konkurs piękności „Gazety Tarnopolskiej”.

Dziś zamieszczamy kupon № 3.

Wyciąć i zachować!!!

KONKURS PIĘKNOŚCI GAZETY TARNOPOLSKIEJ
wybór „Miss Tarnopol“ na jesień 1930 r.

Oddaję głos na №.....

Kupon №3

Fotografja zakładu { „Adela“. / B. Kaliszewski. / W. Laub. / Margulies.

Niepotrzebne przekreślić!

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА АН УРСР № 6061 ІП

Znana z solidności Firma ARON KENNER, Tarnopol, pl. Sobieskiego 15
poleca na sezon bieżący swój bogato zaopatrzony skład towarów bławatnych sukiennych i jedwabnych.
Specjalność: wyprawy ślubne.
Ceny niskie. **Dogodne warunki spłaty.**

Obecna sytuacja w Sjonizmie.

I.

Polityczne przesłanki deklaracji Balfoura i mandatu.

Deklaracja Balfoura jest jedną z głównych podstaw żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie, Powstanie tej deklaracji jest owiane nimbem tajemniczości i romantyzmu, w których główną rolę odegrał prezydent Weizman, Zapewne w późniejszych latach odsłoni nam prezydent Weizman jeden z wielkich milczków naszego ruchu, treść i formę tych rozmów, które prowadził z wojennym gabinetem Angli, a które w konsekwencji doprowadziły do tej deklaracji. Weizman miał do tego sposobność, gdyż był wynalazcą środków chemicznych i preparatów, które walnie przyczyniły się do zwalczenia niemieckich łodzi podwodnych a tem samem do zwycięstwa ententy. Ale mimo tego romantyzmu, deklaracja Balfoura nie jest cudem, jeno logiczną konsekwencją sił politycznych, które doprowadziły do jej narodzin.

Prawda — w Anglji istniał i istnieje wielki sentyment dla Palestyny i narodu, który Palestynie wyrył piętno kraju ludzkości. Wszak najpopularniejszą książką w Anglji jest biblja. Anglicy sami nazywają się z dumą narodem biblji, swoich synów i córki chrzcą na imiona biblijne.

Nie jest przypadkiem, że Dawid Deronda, też sen o państwie żydowskiem, jest dziełem autora angielskiego, jak również nie jest przypadkiem, że Anglja Herzlowi zaproponowała kolonizację półwyspu synajskiego i Ugandy.

Ale obok tego sentymentu i romantyzmu istniały bardzo realne przesłanki polityki imperjum brytyjskiego, który zrodziły zobowiązania Anglji zawarte w deklaracji Balfoura.

Już przed wojną była Palestyna centralnym punktem polityki europejskiej. Anglja zazdrośnie pilnowała, by ten ktaj, ten pomost lądowy między czterema kontynentami nie znalazł się w ręku silnego antagonisty. Wszak Palestyna jest najbliższym sąsiadem Suezu, najważniej drogi komunikacyjnej imperium brytyjskiego.

A niejedno mocarstwo przygotowywaro się do objęcia tego spadku po chorej i skazanej na śmierć Turcji. Rosja starała się opanować pośrednio czy bezpośrednio Konstantynopol i cieśniny dardanelskie, by odegrać rolę na morzu śródziemnem i wzmocnić swoją pozycję w przedniej Azji a zwłaszcza w Persji i Afganistanie, Niejednokrotnie chciała odegrać rolę obrońcy i protektora prawosławia na ziemi świętej i wysyłała jako straż przednią mnichów, którzy zakładali klasztory na ziemi świętej.

Niemcy marzyły również o odegran.u roll na przednim wschodzie. Pamiętamy wszyscy jeszcze podróż cesarza Wilhelma do Palestyny, jego zetknięcie się z Herzlem i jako realny czyn tei polityki, budowę koleji bagdadzkiej.

Nie były też zupełnie oderwane od tej linji wysiłki kolonizacji templerów niemieckich niemieckich i wspaniałe wyczyny w Saronie i i Dilhelminie. Dziś jest już jasnem, że działanie Hilfvereinu Żydów niemieckich miała być konkurencją dla działalności kulturalnej Francji a zwłaszcza Alliance żydowskiej.

Że Francja jako główne mocarstwo kolonjalne na morzu śródziemnem i budzące się Włochy, zaczęły spoglądać na Palestynę chciwem okiem nie było dla nikogo tajemnicą. A przytem zaczęły odgrywać i momenty gospodarcze bardzo ważną rolę. Z jednej strony szukały kraje przemysłowe odbiorców na swoje wyroby — a cały Wschód ze swoją liczną ale przemysłowo pasywną ludnością był doskonałym rynkiem dla Europy przemysłowej — a z drugiej strony stał świat pod znakiem wyścigów do zabezpieczenia sobie dominującego wpływu na pola naftowe, a wieść szła, że w Mossulu w kraju sąsiadującym z Palestyną a nawet koło morza martwego, mają się znajdować bardzo bogate pokłady nafty.

Oleje te stały się koniecznem artykułem dla automobilów, które miały opanować całą komunikację i dla motorów Diesla, które zaczęły wypierać maszyny parowe na parowcach a zwłaszcza na okrętach wojennych bo czyniły je zupełnie niezawisłymi od morskich stacji węglowych i zwiększały ich promień działania.

Tymczasem ruch sjoński powołał do konkurencji o Palestynę nowy fakta — ideowy i polityczny, organizację sjońską jako reprezentantką narodu żydowskiego upominającego się o swe prawa historyczne do kraju ludzkości.

Nic dziwnego, że państwa szukające za możliwością usadowienia się w Palestynie zaczęły się interesować ruchem sjońskim, starały się zyskać jego sympatję i sojusznictwo — co pierwszym rzędzie Anglja.

Widział to Herzl i dlatego proklamował zasadę, że sjonizm jest problemem z znaczeniu międzynarodowem — przewidział, że organizacji sjońskiej przyjdzie kooperować z Anglją.

Tak wyglądały sprawy aż do wybuchu wojny.

(C. d. n.)

Co tydzień niesie ?

Apteki:

Służbę nocną pełni: Dziś w sobotę: apteka p. F. Freudenthala w Rynku, od niedzieli 14 września apteka p. Bilińskiego ul. Mickiewicza.

Bibljoteki:

Bibljoteka dla członków Tow. „Gideon“ otwarta codziennie od 6-8.

Bibljoteka dla członków Tow. „Makabea“ niedziela od 11-1, wtorek 4·30-6, czwartek 4·30-6, piątek 2·30-3·30

Bibljoteka dla członków Tow. „Achwa“ otwarta codziennie od 7-9 prócz piątku.

Do redakcji pisywać należy czytelnie atramentem po jednej stronie manuskryptu. Listy i notatki przesłane w innej formie nie będą uwzględnione.

PROGRAMY KIN:

Kino „Palace“

EMIL JANNINGS

w dramacie p. t.

„ULICA GRZECHU“

Kino „Podole“

„Kochanka Rozwolskiego“

w głównej roli:

Brygida Helm.

Ożywiony ruch zapanował w Tarnopolu, z okazji odbywających się opodal naszych okolic, a już kończących się, manewrów. Przez miasto przeciągają oddziały wojskowe różnego rodzaju broni (począwszy od aeroplanów a skończywszy na tankach), udzielając rozgwaru zacisznym ulicom i budząc swą dziarską postawą, podziw i niemy entuzjazm wśród przechodniów.

O ile ci ostatni rekrutują się przypadkowo z naszych uroczych dziewcząt, to należy zaznaczyć, że widok elegackich oficerów kawalerji i przystojnych lotników wyprowadza je trochę z równowagi i przyprzyprawia o ciężkie, bo tłumione westchnienia. Biedne tarnopolanki! —

Będzie wczesna zima. Tak mówią na podstawie przepowiedni stacji metereologicznej w Frankfurcie. Obecna łagodniejsza pogoda ma ustąpić miejsca w październiku ostrzejszej. Ale czy należy wierzyć stacji metereologicznej i to zagranicznej, skoro nas wciąż myli nawet poczciwy Pim warszawski (Państw. instytut metereologiczny). Radzimy przeto doczekać do października i naocznie i „naskórnie“ się przekonać czy Frakfnrt ma rację. To jest najlepsze „wyjście“ .—

Panowie złodzieje „upiększają“ wystawy sklepowe. Widocznie nasi złodziejaszki byli zagranicą i podziwiali tam w większych miastach i eleganckie sięgające w głąb wystawy sklepowe, ale uderzające też nadzwyczaj skromną ilością wyłożonego w nich towaru — skoro wzór ten chcą przeszczepić na nasz teren. Z sutej wystawy sklepu z obuwiem własności pani Speiserowej w placu Sobieskiego nieznani prawcy skradli kilka par bucików, następnie odnalezionych na schodach sąsiedniego domu. Na wszczęty alarm właścicielki tejże realności złodzieje „zwiali“.

Ojczym zamordował skrytobójczo swą pasierbicę. Domański Paweł lat 53, zam. w Podlipach, powiat Złoczów, strzelił do swej pasierbicy Marji Rukawek lat 18, służącej J. Rosenbauma, z uciętego karabinu, wskutek czego denatka w dwie minuty po wypadku zmarła. Sprawcę dokonanego morderstwa na tle erotycznem aresztowano.

Pchnął go sztyletem w serce. Gorłych Jan, lat 19 z Nowosiołek, dokonał morderstwa na osobie Jakóba Urbańskiego, lat 21, zadając mu jedno pchnięcie sztyletem w serce. Zbrodni tej dokonał z zemsty osobistej. Sprawcę przytrzymano.

Napad na rodzinę żydowską. Nieznani dotychczas sprawcy dostali się do mieszkania Wielgota Gerszona Żyda, licz. lat 55, kupca w Hodowie, pow. Zborów gdzie zamordowali, spiących w łóżku, Gerszona i jego żonę Freide lat 45. Następnie sprawcy splądrowali mieszkanie. Freida Wielgot daje jeszcze słabe odznaki życia. Ofiary posiadają rany kłute na głowie. Dochodzenia w toku.

Nawet książki kradną. W poniedziałek ubiegłego tygodnia wykradziono z wystawy księgarni Majbluma przy ulicy Wałowej kilkadziesiąt książek wartości około 220 zł. Policja jest już na tropie sprawców kradzieży.

Usiłowane samobójstwo. Dnia 6. bm. o godz. 21-sze, usiłowała popełnić samobójstwo Rozalja Górska, prostytutka, zamieszkała w Tarnopolu przy ulicy Bogatej 13, przez wypicie flaszeczki lyzolu. Wymienioną odwieziono do tut. szpitala powszechnego.

Awantura połączona z nożem. Dnia 7. b. m. o godz 5-ej rano w Tarnopolu na ulicy Lipowej powstała awantura między Czesławem Rożniatowskim, handlarzem nierogacizny z Tarnopola i Eugenjuszem Fałendyszem, szewcem z Tarnopola, w czasie której Fałendysz przebił nożem Czesława Rożniatowskiego, którego odstawiono do Szpitala Powszechnego.

Morderstwo. Dnia 7. IX. br. około godz. 22-giej nieujawnieni dotychczas sprawcy zamordowali Piotra Dwiżonę, lat T7, w Chorostkowie, powiat Kopyczyńce na drodze publicznej na przysiołku Chorostków ad Dębina, zadając mu około 20 ran kłutych w głowę najprawdopodobniej nożem. Na miejsce czynu wyjechała komisja sądowo-lekarska z Kopyczyniec. Przyczynę morderstwa narazie nie ustalono. Dochodzenie w toku.

Samobójstwo. W nocy z 7 na 8. IX. br. Herman Lorber, lat 24, zamieszkały w Tarnopolu przy ulicy Barona Hirscha 7, powiesił się. Przyczyną samobójstwa była nieuleczalna choroba śpiączka i silny rozstrój nerwowy.

W ubiegłym tygodniu wybuchł pożar w Czaharach, będących własnością fundacji dobroczynnej Gallów a zostającej pod zarządem Izraelickiej Gminy Żydowskiej we Lwowie a dzierżawionych przez p. Landesa Izaka w Tarnopolu. Ogień był podłożony, o czem świadczy, że równocześnie poczęły się palić 2 sterty, znajdujące się od siebie w odległości 500 metrów.

Dzięki znakomicie zorganizowanych kółek wiejskich straży pożarnych, które prawie równocześnie w krótkim czasie zjawiły się przy pożarze, ogień został zlokalizowany i spaliły się tylko te dwie sterty, które zostały przez zbrodniczą rękę podpalone, jakkolwiek w każdej kondygnacji znajdowało się tuż obok siebie po kilkanaście stert.

Należy się podziękowanie kółkom pożarnym Dołżanki, Zagrobeli, Kutpowiec, a na wyszczególnienie zasługuje Komendant P. P. z Kozłowa, który wraz ze swoimi ludźmi mimo odległości 16 klm. najrychlej pospieszył z pomocą, zajął się na miejscu organizacją sposobu ratowania i utrzymania porządką.

Na czasie.

Pracownik umysłowy jest istotą najbardziej upośledzoną. Ruguje się go zewsząd, obniża mu płacę, redukuje masami a gdy mu się dach z nad głowy usunie on bierny, apatycznie patrzy w przyszłość, oczekując zbawienia — chyba drogą cudu. Wciąż jednostki usiłują wszczepić w tę masę prawdę t. j. „potrzebę organizacji“.

Żydowski pracownik umysłowy znajduje się obecnie w tragicznej sytuacji.

Podcięty w swej egzystencji przez eksterminacyjne hasła, jedyną ostoję może znaleść tylko w silnej organizacji zawodowej. Tylko organizacja zawodowa, może otoczyć go należytą opieką, zapewnić mu pomoc w ciężkich chwilach marnej wegetacji. Ona go bronić może przed jawnemi czy ukrytemi atakami.

Walka o poprawę bytu musi być prowadzona wspólnemi siłami. To też z inicjatywy kilku kolegów, powstały w naszem mieście, Związek Żydowskich Urzędników Prywatnych, należy powitać z żywem zadowoleniem. Należy się spodziewać, że ogół żydowskich pracowników umysłowych należycie oceni powstanie zawodowego związku i przez swe przystąpienie i współpracę zadokumentuje potrzebę istnienia powyższej organizacji.

Z estrady

„TYGRYS“

tragedja w 3-ch odsłonach.

Onegdaj odegrał zespół kółka amat. przy zw. Ż. R. K. S. znakomitą tragedję z życia żydowskiego w Ameryce. Uczuciowa gra p. p. Bielera, Aptowitzera, Wassera, Weinsafta oraz p. Hammerówny, która popisała się swoją rolą, zasłużyła w zupełności na częste i obfite oklaski licznie zebranej publiczności. Liczymy, że zespół Ż. R. K. S.-u wystąpi niejednokrotnie w tym sezonie.

Jesienna kadencja sądów przysięgłych odbywała się kolejno w dniach 8, 9, i 10 września br.

W pierwszym dniu zasiadł na ławie oskarżonych przed Sądem przysięgłych w Tanopolu **Jan Usłupski**, oskarżony o zbrodnię dok. morderstwa na swym zięciu **Muszyńskim.** Akt oskarżenia zarzucił osk., że w dniu 17 marca 1930 r. na rynku w Grzymałowie zastrzelił swego zięcia Muszyńskiego, oddając do niego 5 strzałów. Trybunał po przeprowadzeniu postępowania dowod., przychylił się do wniosku obrony **Dr. Rosenfeld**, który zażądał prowadzenia rozprawy w kierunku zabójstwa a nie morderstwa, co odpiera Prokurator, domagając się zasądzenia oskarżonego na karę śmierci.

Po kilkurazowej naradzie sędziów przysięgłych i trybunału, zostaje osk. zasądzony na 3 lata ciężkiego więzienia za zabójstwo.

Tryb. przewodniczył s. s. o. **Ostrowski**, wotowali s. s. o. **Cebrowski i Tilp.** Oskarżał wiceprokurator **Dr. Wróbel**, bronił adw. **Dr. Rozenfeld.**

Za rabunek, dokonany na osobie sąsiada odpowiadać miał przed ławą przysięgłych **Piotr Szewczuk**, który napadłszy swą ofiarę znienacka i po narzuceniu nań **worka na głowę** wyjął jej z kieszeni gwałtem **latarkę elekt.**

Uznany za winnego rabunku podsądny skazany został **na półroczne więzienie.** Bronił **Dr. Rosenfeld.**

Dnia 9. b. m. Najbardziej jednak **sensacyjną** była rozprawa młodocianego parobka **Iwana Iwachowa** oskarzonego o zbrodnię **zgwałcenia i morderstwa.** W nocy z 23 maja br. bowiem zgwałcił oskarżony, który liczy zaledwie **20 lat 67-letnią Annę Borycką,** poczem ją **zamordował.** Rozprawa należała do rzędu tzw. **poszlakowych.** Po naradzie przysięgli uznali **10 głosami** podsądnego za winnego, poczem trybunał ogłosił **wyrok**, mocą którego Iwachów skazany został na **10 lat** ciężkiego więzienia. Bronił adwokat **Dr. Hirschhorn**. oskarżał prok. **Gołębiowski** a przewodniczył s. s. o. Okr. **Gostkowski.**

Ze świata.

Największością punktualnością, jak stwierdził dyrektor jednego z amerykańskich koncernów ubezpieczeniowych, odznaczają się kobiety urzędniczki — zamężne. Na drugim miejscu stoją urzędnicy mężczyźni, kawalerowie, zamieszkali przy swoich rodzicach.

Przekazy pocztowe do 2000 zł. Minister poczty wydał rozporządzenie na mocy którego dopuszczane będą obecnie przekazy bocztowe i telegraficzne do kwoty 2000 zł. na jednym przekazie, jak również, obciążone pobraniem, przesyłki listów wartościowych lub paczki do 2000 ztotych.

Dział szaradowy.

(nadesłał I. I.)

ZAGADKA ZGŁOSKOWA.

Ze zgłosek: ad, am, bal, bi, bu. ce, cy, dan, dę, eg, es, ga, ha, ja, ja, jor, ku, ki, la, lons, na, obs, por, pe, rant, ronto, rent, ro, rol, tac, ur, rac, ral, ryg, należy utworzyć wyrazy o następujących znaczeniach: 1) stronnik, 2) poemat, fantastyczny, (4 przyp.) 3) człowiek racofauy, 4) nimfa, 5) miasto biblijne, 6) Rzeka w Palestynie, 7) sławny Rzymianin, 8) boginie losów ludzkich, (wspak) 9) język, 10) poeta hebrajski, 11 szpital polowy, 12) linja łamana, 13) zapał, uniesienie (6 przyp.). Litery początkowe i końcowe czytane z góry ku dołowi dadzą apel do czytelników.

Trzy wizytówki (N. Ochs.)

TEODOR HERZL - BAKÓW

JO. JOSEF TRUMPELDOR - SAN - REMO

JECHIEL CZLENOW - ISTOINICA

Czem są i gdzie mieszkają ci panowie?

Za rozwiązanie powyższego działu przeznacza redakcja 3 nagrody:

1) Pamiętnik wartości 15 zł.

2) 3 bilety wolnego wstępu na balkon do kina „Paiace“

3) 50 wizytowek.

Rozwiązania poprzedniego działu nadesłało 63 uczestników. Losowanie nagród odbyło się w redakcji Gazety Tarnopolskiej.

1 nagrodę wygrał IGREK Trembowla, 2 nagrodę wygrał KENNER Tarnopol, która jest do odebrania w redakcji.

O czem wiedzieć się winno.

Obciążenie podatkowe wynosi w Palestynie na głowę jednego mieszkańca 3 funty ang. rocznie (około 130 zł.). Zaś w pobliskiej Transjordanji (kraj na wschód od Jordanu — biblijny Gilead), gdzie niema nawet 300.000 mieszk., przypada na głowę poniżej funta. (A Anglja przed Ligą Narodów skarży się, że nie tylko niema dochodów, ale dokłada do budżetu palestyńskiego. Obłuda to niebywała! Wyciągane z ceł i podatków przez rząd ang., w Palestynie, w sumie półtora milj. funtów, dochody idą w części na utrzymanie adminisrtacji w Transjordanji, która jest osobnem królewstwem arabskim. A więc nie jest tak źle z byznesem (interesem)!

W jakiej dziedzinie niema u nas numerus clausus (ograniczonej liczby) ? Odpowiemy: w grze szachowej. (Delegacja polska na onegdajszy turniej szachowy w Hamburgu, która zajęła pierwsze miejsce, składała się bowiem w przeważającej większości z Żydów. Widzimy, że jakoś nie jest tak źle w Polsce)!

Wpisy do Freblówki dla dzieci przy Tow. „Tarbut“. Tow. „Tarbut“ zawiadamia, że wpisy do freblówki dla dzieci przedłużono jeszcze do 25 b. m. Przy tej sposobności chcemy P. T. nieco zaznajomić z działalnością tej szkółki dla dzieci. Ktokolwiek zaglądnie do tej radosnej szkółki wnet się przekona o pożytecznej działalności tej instytucji, która nie bacząc na to, że szkółka przynosi deficyt, jednak w imię szerzenia słowa hebrajskiego wśród naszych milusińkich. wszelkiemi siłami stara się o jej byt.

Zaangażowano nową kwalifikowaną siłę pedagogiczną, odnowiono sale Tarbutu, zniżono prawie do minimum opłatę za naukę, która odgrywa tak wybitną rolę w wychowaniu naszej młodzieży, dla której słowo hebrajskie ma być językiem ojczystym. Wchodzącemu podczas nauki przedstawia się widok niecodziennej radości naszej latorośli, która siedząc wokoło swej „ganenet“ na specjalnych wygodnych krzesełkach, śpiewa cienkim głosikiem przepiękne piosenki i melodyjki specjalnie dla nich przerobione w języku hebrajskim. A jeśli chcecie się upewnić czy te „bobasy“ chętnie przebywają w szkółce, to zobaczcie z jaką niechęcią wracają do domów z jakim żalem żegnają się i z śpiewką hebrajską na ustach i słowem „szalom“ odchodzą do swych mateczek by im przez resztę dnia opowiadać i śpiewać to, co z niemi przerobiono. Jednem słowem freblówka hebrajska dorosła w zupełności do swego zadania i zasługuje na zaufanie i poparcie jaknajszerszych kół społeczeństwa żydowskiego.

Co to jest małżeństwo ?

Ze stanowiska prawnego:

Małżeństwo jest nigdy nieskończonym procesem kryminalnym. Mąż jest zawsze oskarzonym, a żona stroną skarzącą, świadkiem sędzią i konstablem.

*

Ze stanowiska geometrycznago:

Mąż i żona są to takie dwa trójkąty, które w żaden sposów nie przystają do siebie.

*

ze stanowiska muzycznego:

Małżeństwo jest kompozycją, w której żona jest śpiewem, mąż akompanjamentem, ale o harmonję bardzo trudno, czasem powstaje przy tem orkiestra, złożona z samych bębnów.

*

Ze stanowiska astronomicznego:

Małżeństwo to system planetarny. Słońcem około którego wszystko się obraca jest żona, mąż jest ziemią. Rolę zaś księżyca i przelotnych komet spełniają przyjaciele domu.

*

Ze stanowiska chemicznego:

Małżeństwo jest objawem powinowactwa chemicznego. Według teorji dualistycznej mąż jest kwasem, żona zassdą, a dzieci solami.

Drobne ogłoszenia.

Młocarnia kieratowa kierat; Sieczkarnia kieratowa Młynek do czyszczenia zboża okazyjnie do sprzedania. Bliższa wiadomość: Tarnopol, ul. Tarnowskiego 15.

Z okazji zaślubin p. **Simy Goldsteinówny** z p. **Bernardem Weitzmanem** zasyłają tą drogą serdeczne życzenia

Salomon Rosenfeld z Narzeczoną.

Do ślubu p. **Simy Goldsteinówny** z p. **Bernardem Weitzmanem** życzy dużo szczęścia tą drogą

F. Meinstrich.

Dużo szczęścia i pomyślności na nowej drodze życia p. **S. Goldsteinówny** z p. **B. Wetzmanem** zasyła

Moritz Rosenstrauch.

לרגלי נשיעת חברי גלדשטין-ווצמן הנני מברך בברכת מזל־טוב ויזכו לבנות את ביתם על הררי ציון וירושלים

יצחק רשבם.

Pierwsza wiedeńska pracownia kapeluszy damskich, męskich i dziecinnych

S. Sternberg, Tarnopol

pl. Kaźmierzowski 27

odnawia, przerabia i farbuje po cenach przystępnych.

PRACOWNIA SZCZOTKARSKA

IZYDOR PLAGER, Tarnopol, Ruska 13 (dom p. Ratzensteina)

wykonuje wszelkie roboty w zakres szczotkarstwa wchodzące. **SPECJALNOŚĆ: Szczwtki maszynowe. — Ceny umiarkowane.**

MARKUS APTOWITZER, Tarnopol, Ruska 26

poleca

na sezon **watę, watoliny i kołdry po cenach fabrycznych.** Bogaty wybór **galanterji i zabawek dziecinnych.**

Fabryka czernidła i wazeliny do obuwia

P. H. Katz, Tarnopol, Pola 6

Poleca P. T. swe **doskonałe wyroby po cenach konkurencyjnych.** Zarazem zawiadamia się, że fabryka **została** pod względem technicznym **znacznie udoskonalona.**

WARSZTAT MECHANICZNY

ISAK DEUTSCH, TARNOPOL

pl. Kaźmierzowski

przyjmuje do naprawy wszelkie maszyny do szycia, rowery, gramofony, wózki dziecinne, seperatory i t. p.

Ceny bardzo przystępne.

PRACOWNIA KUŚNIERSKA

Salomon Rager, Tarnopol

ul. Ruska 24.

wykonuje wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące — solidnie i tanio.

MOZES KUŚNIR, TARNOPOL

Wałowa 2

Pracownia sukien damskich, płaszczy i kostjumów. Przyjmuje wszelkie roboty w zakres wchodzące podług najnowszych modeli po cenach przystępnych.

Pracownia kuśnierska

Starosoler i Haliczer

Tarnopol, Rynek 32

wykonuje wszelkie prace w zakres kuśnierstwa wchodzące podług najnowszych modeli.

טליתים Księgarnia hebrajska ספרים

zawiadamia P. T. Klijentów iż z dniem 25. VII. b. r. księgarnia została przeniesiona z pl. Kaźmierzowskiego na ul. Ruską 24. Posiadam na składzie wielki wybór książek naukowych i do czytania hebrajskich i żydowskich, modlitewników z tłum. polskiem i niemieckiem, jakoteż machzorim. Wielki wybór talesów i aturot.

Postaram się nadal zadowolić pod każdym względem P. T. Klientów.

Z poważaniem

Ozjasz Neugeboren, księgarnia hebrajska

Tarnopol, ul. Ruska 24.

Pracownia okryć damskich

Oskar Morks, Tarnopol

pl. Sobieskiego 21

przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące podług najnowszych modeli.

Pracownia i skład czapek

Mozes Blümer

Tarnopol, Rynek 29 (obok apteki)

poleca P. T. swój bogaty wybór czapek.

SPECJALNOŚĆ: Rogatywki szkolne dla młodzieży po 2 Zł. 50 gr.

„SALON MÓD“

Dora Horowitz, Tarnopol, ul. Lelewela 2

poleca na sezon bieżący KAPELUSZE DAMSKIE. Przyjmuje kapelusze do przerabiania i farbowania. Ceny przystępne.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH

„ORBIS“

TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L, 9.

Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych. - - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -

Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

Higjeniczny Zakład fryzjerski

Henryka Goldberga

Tarnopol, 29 Listopada 6 (obok wojew.)

wykonuje wszelkie roboty w zakres fryzjerstwa wchodzące po cenach przystępnych.

Pierwszorzędne siły fachowe.

Dla P. P. studentów (tek) 50% taniej.

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.
904
STAROSTWO TARNOPOL
Egzemplarz obowiązkowy
Nakład 1400
dnia 13/9 1930
Ж 6001

DROGERJA EDWARDA SAPHIERA
Tarnopol, ul. 3-go Maja 1
ma zaszczyt zawiadomić P. T. Klientów, że od 15-go do 22-go września b. r. urządza
Tani tydzień mydeł toaletowych.

KSIĄŻKI SZKOLNE NOWE LUB UŻYWANE
kupisz sprzedasz zamienisz najkorzystniej w „Księgarni Powszechnej"
w Tarnopolu, ul. Micklewicza l. 16 (obok Starostwa).

Bogactwo i dobrobyt!
może każdy osiągnąć kto zakupi los do 5-tej klasy Państwowej loterji klasowej w największej i najszczęśliwszej Kolekturze **„NADZIEJA"**
Tarnopol, Mickiewicza 27.
Ciągnienie rozpoczyna się już **9 września** i trwać będzie do **14 października.**
Cena losów 1/4 50 zł., 1/2 100 zł., 1/1 200 zł.

Istniejąca od roku 1898 fabryka wyrobów cukierniczych i piernikarskich
BRACIA KÜNSTLER
przedtem **JAKÓB KÜNSTLER**
TARNOPOL, RYNEK 10
poleca na zbliżający się sezon: marmoladę jabłkową, powidła i wafle własnego wyrobu w najlepszych gatunkach i po cenach konkurencyjnych.

SPÓŁDZIELCZY BANK KUPIECKO-RZEMIEŚLNICZY
TARNOPOL, ULICA KONARSKIEGO 1
OTWORZYŁ DZIAŁ WKŁADEK PREMJOWYCH.
Kto złoży 1 zł. 60 gr. tygodniowo, otrzyma po 10-ciu latach 1000 zł.
Co 6 miesięcy przypada na każde 100 książeczek premja 500 zł.
WALUTA UBEZPIECZONA. -- Można na 3 miesięcy wypowiedzieć wkład.

JÓZEF TORTEN
Szlifiernia szkła i fabryka luster Tarnopol, ul. Sokoła 12
wyrabia lustra, szyby szlifowane, we wszelkich gatunkach i formach. Nowoczesne urządzenia sklepowe ze szkła: okien wystawowych, portali, bufetów, gaalotek i t. p. Oszklenia samochodowe stare i splamione odnawia, jakoteż lusterka do torebek damskich.

Zegarki najlepszych fabryk szwajcarskich
poleca najtaniej
S. Teichman, Tarnopol
Mickiewicza 18.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE
Gustawa Akselrada
w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30
uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

CENY OGŁOSZEŃ:
Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.
Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. Z drukarni M. Kahanego w Tarnopolu. Wydawcy: J. Hefter i S. Einieger.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Rok 1. Tarnopol, 24 września 1930. Nr. 9.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

PRZYSZŁOŚĆ

Redaktor naczelny Dr. Herman Parnass.

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

Zastępców na Tarnopol
i okolicę przyjmie poważna zagraniczna instytucja ubezpieczeniowa pracująca we wszystkich działach. Oferty pisemnie do administracji pod „Asekuracja".

Dr. med. ABRAHAM MENKES
chirurg-operator i akuszer-ginekolog
ordynuje obecnie w Tarnopolu
ul. Piłsudskiego 11a (obok dworca kolejowego).

Dokąd idziemy?

W polityce nie ma dogmatów. Polityka musi być „życiową", musi się dostosować do warunków życia, a życie nie jest prostolinijne, jest raczej podobne do wzburzonej powierzchni morza. Raz znajdujemy się na wierzchołku fali powodzenia, aby innym razem zniknąć w głębinach niepowodzenia. W każdej sytuacji musi polityka odpowiednią zastosować taktykę.

Niema kwestji, że dzisiaj nie znajdujemy się w czasie dobrej konjunktury politycznej. Wielki optymizm z roku 1922 ustąpił miejsca raczej pewnej depresji i rozczarowaniu. Przez cały czały czas byliśmy politycznie w defenzywie a nasze oblicze narodowe wzbogacone zostało nowymi bliznami, które zostawiły zadane nam nowe rany.

Możemy powołać się na pewne sukcesy. Ostaliśmy się w tej walce. Byłoby nam o wiele gorzej gdybyśmy się byli zupełnie biernie zachowali. Ale tymi sukcesami trudno paradować, trudno je wyborcom zademonstrować. W tej sytuacji trafić możemy do wyborcy żydowskiego tylko apelem do jego godności narodowej, do jego idealizmu. A trafimy gdy w głosie naszym nie będzie tonów fałszywych, tonu targów o mandaty, o stany posiadania. Wyborca żydowski jest krytycznie nastrojony, umie zaglądać poza kulisy frazesów i machinacji wyborczych.

ZNANY MAGAZYN MÓD „LUNA"
Tarnopol, ul. Sokoła 22 - tel. Nr. 203
poleca na każdy **sezon** swój **bogaty wybór kapeluszy damskich, dziecinnych i beretów,** wedle najnowszych **kreacji mody po cenach nader umiarkowanych.**

A wyborca żydowski już się zdecydował, już ma swoją linję polityczną a tą jest ogólny blok żydowski. W mentalności bowiem przeciętnego wyborcy nie mogą się pomieścić wszelkie argumenty o wielkich różnicach programowych w polityce krajowej. Wyborca wie, że w pierwszym rzędzie cierpi, bo jest Żydem i dlatego pojmuje, że wpierw zwalczyć musimy zasadniczo wrogie wobec nas ustosunkowanie się naszych sąsiadów nim będziemy w stanie myśleć o innych dolegliwościach. I dlatego instynktownie idzie przeciętny wyborca najchętniej za hasłem solidarności narodowej. Czy będziemy w stanie dać wyborcy to upragnione hasło? Trudno to dziś ocenić.

W licznych konferencjach i radach partyjnych ważą się dziś losy solidarnej linji narodowej. Dziś prowodyrzy wszystkich ugrupowań zdają egzamin ze swego poczucia odpowiedzialności i swego idealizmu. Jedno jest pewnem: dużo mandatów nie będzie dla nas **trzeba więc umieć rezygnować osobiście, aby zyskać narodowo.** Naszym sukcesem będzie postawa wyborców przy wyborach. W sejmie i tak rzadko mo-

żemy zaważyć na szali wypadków, gdyż rzadko są sytuacje, - zresztą dość ciężkie - gdy jesteśmy języczkiem uwagi. Ale głos nasz jest mimoto ważki, gdy jest głosem całego narodu - a to od mandatów nie zależy.

Każdy przywódca i każda grupa muszą sobie dziś powiedzieć, że trudno im będzie ostać się wobec opinji żydowskiej jeżeli na nich ciążyć będzie zarzut pogrzebania jednolitego frontu żydowskiego. Ta świadomość jest dziś sojusznikiem wyborcy żydowskiego.

Ale obok tej linji ogólnej koniecznem też jest wyjaśnienie w sprawie metody nawiązania kontaktu między wyborcą a organizacją, względnie jej reprezentantem - kandydatem.

Obecna ordynacja wyborcza, która może zaspokoić nawet najwybredniejszych demokratów ma jednak dużo wad.

Można być różnego zdania w sprawie roli partji politycznych w naszem życiu publicznem. - Dziś są silne indywidualności i ruchy, które negują dodatnie znaczenie partji. Ale nawet ci, którzy przypisują systemowi partyjnemu ważne znaczenie w organizowaniu naszego życia publicznego muszą dojść do przekonanja, że obecnie obowiązujący system niewzruszalnych list wyborczych jest zaprzeczeniem wolności wyborczej. Sympatje wyborcy z pewnymi programami i hasłami nie są równoznaczne z sympatją dla wszystkich kandydatów tej listy.

A na dobór kandydatów niema obecnie wyborca żadnego wpływu. Bo kandydatów ustanawia aparat partyjny - a ten aparat nie zawsze się znajduje w najlepszych, najidealniejszych rękach, Wyborca staje często przed przed konfliktem wewnętrznym, gdyż niejednokrotnie widziałby jako realizatorów programu swej partji innych kandydatów niż ich aparat partyjny zaprezentował. Nic dziwnego, że dziś mówi się w Niemczech i Austrji, w których istnieją również systemy nieruchomych list o wprowadzeniu list ruchomych, by między wyborcą a wybranym stworzyć ścisły kontakt, by mu dać możność wyboru nie tylko programu ale też realizatora tego programu.

Może i u nas dojdzie do tej zmiauy ordynacji wyborczej - wszak pod hasłem zmiany Konstytucji i ordynacji wyborczej idą obecne wybory.

Ale już dziś powinne stronnictwa, które chcą zasługiwać na miano demokratycznych umożliwić wyborcom dobór kandydata, a stać to się może, gdy kandydata zamianują lokalni zastępcy wyborców, a nie jednostronnie aparat partyjny. Pominięcie tego ostrzeżenia może się srogo zemścić. Obecna ordynacja wyborcza z jej systemem D. Honta faworyzuje wielkie bloki na niekorzyść małych grup. Małe grupy muszą stosunkowo większą ilość wyborców zgrupować dookoła swej listy, jeśli chcą zdobyć mandat, niż wielkie

Warunkiem więc naszego sukcesu musi być popularny kandydat i uczucie wolnego wyboru u wyborcy. Jeśli wyborca będzie czuł, że stronnictwo zignorowało jego życzenia, że narzuciło mu, ulegając terrorowi i ambicji niektórych jednostek i ich trabantów

Szanownym P. T. Współpracownikom, Abonentom, Czytelnikom i Sympatykom „Gazety Tarnopolskiej zasyła Serdeczne Życzenia Noworoczne

Redakcja.

niemiłych kandydatów wówczas zniechęcony zostanie w dniu wyborów w domu.

Uważamy te uwagi jako będące na czasie, gdyż doświadczenie miniowych wyborów nas nauczyło, że pod tym względem zrobiono błędy.

I dlatego czujemy się wyrazem opinji wyborców jeżeli dziś rzucamy inicjatywę zwołania zjazdów mężów zaufania pojedynczych okręgów wyborczych, by umozliwić kierownikom akcji wyborczej, wybór takich kandydatów, którzy znajdą poparcie wyborców.

Raz już byliśmy świadkami wielkiej dyscypliny wyborców, którzy szli do wyborów mimo, że mieli inne życzenia. Zdołano im wytłumaczyć, że solidarność. uarodowa wymaga od nich dowodu tej ofiarności. Drugi raz ten eksperyment powtórzyć jest równoznaczne z uniemożliwieniem manifestacji woli narodowej. Będziemy stać na straży, by temu zapobiec.

Dr. Herman Parnass.

Krótki przegląd gospodarczy.

Banki prywatne, należące do związku banków, **zniżyły stopę procentową od wkładów**, wynosi ona zależnie od terminu wypowiedzenia dla wkładów złotowych od 5-8% a dolarowych on 3-6¾%.

W miesiącu sierpniu poprawił się **interes dyskontowy w Banku polskim.** Procent **protestowanych** weksli zmalał 29% w lipcu przy sumie wekslowej 11 miljonów na 4·11% przy 8·9 miljonów w sierpniu.

W kampanji zbożowej 1929/30 osiągnął **wywóz w czterech głównych gatunkach zbożowych** 706.000 ton - prawie ta sama ilość zboża jak w roku rekordowego żniwa 1925/26, pod względem wartości wynosi wywożone zboże i produkta zbożowe (mąka otręby) **216 miljonów zł.** podczas gdy **przywóz** tych artykułów (pszenica kukurudza, **37·5 miljon. zł.**

Między Polską a Jugosławią podpisany został dnia 31 sierpnia protokół dodatkowy do umowy handlowej, przyznający Polsce **50% ulgę cłową na parafinę** i stabilizację cel na węgiel w zamian przyznała Polska Jugosławie ulgi celne za suszone śliwki i kilka innych artykułów.

Wedle statystyki oficjalnej **zarejestrowano** w Polsce **44901 wozów z popędem motorowym** w tem 19,283 prywatnych wozów, 7282 taksa metrów, 6888 wozów ciężarowych, 4144 autobusów etc. **Na 680 mieszkańców przypada 1 motor.**

W Warszawie zawiązała się **„Polska spółka dla handlu i eksportu koni“** Zadaniem spółki jest **rozbudowa handlu z zagranicą.** W zarządzie reprezentowane jest minist. roln. i państw. ins. eksport.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА АН УРСР № 600/ III

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Rozporządzenie P. Prezydenta Rzeczypospolitej o karach dla obrony czystości wyborów.

Prezydent Rzeczypospolitej wydał na wniosek rady ministrów na podstawie 44 art. ust. 5 konstytucji rozporządzenie o karach dla ochrony czystości i swobody wyborów. —

Rozporządzenie posiada 11 art. a przestąpienia jednego z nich ulega karze więzienia do pięciu lat lub 5000 zł. grzywny.

Nekrologja.

Śp. Dr. med. W. Wytoszyński, zmarł we Wiedniu po ciężkiej operacji raka. — B. poseł na sejm Krajowy adw. **Józef Rajmund Schmidt** zgasł).

Smutnem echem odbiła się wieść o uszy opinji naszego miasta. W b. tygodniu nielitościwa kosa śmierci porwała z grona obywateli tarnopolskich dwie zacne jednostki. Ogólnie szanowany długoletni lekarz miejski dr. Witoszyński uległ we Wiedniu ciężkiej chorobie. Niebawem rozeszła się druga wiadomość. Oto, złożony niemocą wyzionął ducha b. poseł na sejm galicyjski, długoletni radca miasta, em. prokurator i znany obrońca w sprawach karnych Józef Rajmund Schmidt.

Wrażenia ze sali sądowej.

Na sali rozpraw grobowa cisza. Publiczność siedzi w wielkiem naprężeniu i z zapartym oddechem śledzi bieg rozprawy. Oczy wszystkich skierowane są na Wysoki Trybunał, który ma rozstrzygnąć los człowieka - zbrodniarza. Na ławie oskarżonych młody, wiejski parobek. O co się go oskarża?

Czy i do tego prostego, wolnego od wszelkiej obłudy i fałszu ludu wieśniaczego, dotarła zgnilizna i demoralizacja? Czy i w zaciszu wiejskiem, zdala od gwaru i zepsucia wielkomiejspiego, rozgrywają się ponure tragedje? Zbrodnia ten moloch krwiożerczy wszędzie dociera. nie szczędzi ona nawet dalekiej od cywilizacji wsi i szerzy zniszczenie wśród prostodusznej młodzieży wiejskiej. Akt oskarżenia przejmuje nas dreszczem zgrozy!

Młody parobek oskarżony o ohydne zamordowanie swojej chlebodawczyni. Wydaje się jakoby po sali krążył duch zabitej i wołał o pomstę i sprawiedliwość. Zabójca błędnym wzrokiem rozgląda się dookoła, a w oczach jego ponurych tli błagalna prośba o ułaskawienie. Ślepa Temida wyciąga swój karzący miecz. Sprawiedliwości stało się zadość! Orzeczenie Trybunału napawa lękiem i zgrozą.... Przed młodym, przyzwyczajonym do złotej wolności chłopcem - okropne, ciemne więzienie.

Mimo dokonanego czynu robi się żal biednego, żywcem zagrzebanego chłopca. Ale prawo nie zna litości. Dura lex sed lex!

R. Igerówna.

Piłka nożna w Tarnopolu.

Drużyna Ukraińców bije reprezentację Jehuda Kresy 3 : 2.

Rzadko byliśmy świadkami tak żywej i z tempem prowadzonej gry, jak ub. niedzieli na zawodach Podile - Team Jehuda-Kresy. O meczu tym słusznie można powiedzieć, że zadecydowały o wyniku ambicja i duch bojowy Ukrainców. Reprezentacja nie była fortunnie zestawioną; szczególnie szwankowała rezerwa, podobnie nie dopisała lewa strona ataku. W ogólności więcej z gry miało Podile, które ostatnio zreorganizowane, a w przeważnej części z elementu uczniowskiego składające się, zadziwiło, prawie 1000 osób liczącą, publiczność swoim niewyczerpaniem i dobrym startem do piłki. Bramki padły dla reprezentacji ze strzałów K a t z a i na drugiej połowie K a h a n e g o (z karnego). Ukraińcy zyskują pierwszego goala ładnym i bliskim volecyem, następną bramkę i dalszą bramkę zawiniła obrona teamu a szczególnie niezdecydowany bramkarz S a p h i e r. Sędziował dobrze, jak zwykle p. Stan. B i g d a.

O c e n a g r a c z y : Jak już wyżej zaznaczyliśmy, skład teamu nie był odpowiednio zestawiony. Saphier (bramkarz) wciąż jest niepewnym i nierutynowanym w chwytach, jak i też w ustawianiu się. Z pary obrońców W a s s e r m a n - S o s i n s k i 1-szy bez startu i wykopu psuł tylko, dobrze grającemu, drugiemu beckowi. Z pomocy najsłabszy był Kahane (J), jedynie jaśniejszym punktem był S o s i ń s k i II (br) Trójka ataku: D e n k e r, K a t z, I w a n i c k i (Kr.) rozegrała się dopiero na 2-giej połowie. Niedyspowanym był Iwanicki. Ze skrzydeł najbardziej niebezpiecznem było prawe (Domaradzki (Kr.), lewe zaprzepaszczało wciąż wszystkie dogodne pozycje i było najbardziej rażącem punktem pod wzgl. nieudolności gry. Podile, to materjał pierwszorzędny na piłkarzy i gra ostro, może nawet zbyt ostro, choć chwalebną jest jego ambicja. Jaka całość grają Ukr. systemem dość prymitywnym. Z ich zespołu wybiła się lewa strona napadu, bramkarz oraz obrońca O n u f e r k o silnym wykopem, startem i dobrem ustawianiem się. Naogół na zwycięstwo zasłużyło Podile, które tym sukcesem słusznie może się szczycić.

INNE WYNIKI: **Legjon - 12 P. A. P. 3 : 1**
Jehuda II - Kresy II 2 : 0.

Z meczów zamiejscowych. Krakowska „Makkabi“ ostatecznie pogrzebała nadzieje do wstąpienia w szranki walk międzyokręgowych, przegrawszy z Wawelem 2 : 1.

Koncesjonowany elektrotechnik
poszukuje wspólnika z niewielkim kapitałem celem założenia przedsiębiorstwa elektrotechnicznego z y s k zapewniony. Łaskawe zgłoszenia do redakcji pod „Elektryczność“.

Znana z solidności Firma ARON KENNER, Tarnopol, pl. Sobieskiego 15
poleca na sezon bieżący swój bogato zaopatrzony skład towarów bławatnych sukiennych i jedwabnych.
Specjalność: wyprawy ślubne.
Ceny niskie. **Dogodne warunki spłaty.**

Co tydzień niesie ?

Apteki:

Służbę nocną pełni: Dziś w sobotę: apteka p. Bilińskiego ul. Mickiewicza, od niedzieli 21 września apteka p. J. Schapua ul. 3-go Maja.

Bibljoteki:

Bibljoteka dla członków Tow. „Gideon“ otwarta codziennie od 6-8.

Bibljoteka dla członków Tow. „Makabea“ niedziela od 11-1, wtorek 4·30-6, czwartek 4·30-6, piątek 2·30-3·30

Bibljoteka dla członków Tow. „Achwa“ otwarta codziennie od 7-9 prócz piątku.

Do redakcji pisywać należy czytelnie atramentem po jednej stronie manuskryptu. Listy i notatki przesłane w innej formie nie będą uwzględnione.

Targnięcie się na życie. W sobotę ubiegłego tygodnia targnął się na życie inż. Marurycy Póllak urzędnik województwa. Denat strzelił do siebie z rewolweru w biurze wojewsdzkim przy ulicy Mickiewicza. Ciężko rannego przewiozła karetka pogotowia do szpitala powszechnego. Powody zamiaru samobójczego nieznane.

Włamanie. W nocy z 16 na 17 b. m. włamano się do kiosku p. Cebrowera przy ul. Mickiewicza (naprzeciw Sądu) skąd wykradziono około 300 zł. bilonu drobnego patent i książeczki dłużników. Policja jest już na tropie złodzieji, ponieważ znaleziono już szufladkę i 7 zł. pochodzących z kradzieży.

Znalezione pieniądze. Panna Weintraubówna ucz. III kursu handlowego znalazła na ul. Mickiewicza 50 zł. które zdeponowała na policji. Poszkodowany raczy się zgłosić.

Magistrat m. Tarnopola zawiadamia, że **jarmark** środowy dnia 24 b. m. zostaje z powodu żydowskich świąt **przesunięty** na czwartek 25 b. m.

Wiązanka humorystycznych listów wyborczych.

List „sanacji“ do Wiślickiego i Kirschbauma.

Szanowni Przyjaciele !

Niestety bardzośmy się na was rozczarowali. Podczas poprzednich wyborów przyrzekliście nam złote góry, że na naszą stronę przeciągniecie wszystkie głosy żydowskie i za to przyjęliśmy was i jeszcze jednego Żydka do naszego rządowego bloku. Posadziliśmy was obok samych hrabiów i szlachciców, obok Lubomirskiego figurowaliście. Sądziliśmy, iż po udzieleniu wam podobnych zaszczytów zaprzestaną Żydkowie krzyku, żądań, upominań i pretensyj do rządu, co do podatków, spoczynku niedzielnego, ograniczeń, szkół i tym podobnych zawracań głowy. Atoli wasi Żydkowie niewdzięczny to naród... I skoro tak się ma sprawa, gra nie warta świeczki. Jak się nazywa wasze przysłowie: „ojb gegesen chazer, soł szojn rynnen fyn moul“. Poco mamy się kompromitować i przyjąć tego lub owego Żydka do naszej listy razem z hrabiami i szlachcicami, aby świat z nas drwił.....

Bardzo ubolewamy, ale odtąd nie możemy was przyjąć do naszej listy. Po wyborach, jeśli nam będziecie potrzebni zawołamy was.

P. S.

Dając wyraz naszej wspaniałomyślności i szlachetności pozwalamy wam dalej kręcić się po korytarzach naszych ministrów.

„Sanacja“

P. P. S. do Bundu.

Kochana, Serdeczna Towarzyszko !

Nie znoszę scen zazdrości. Czemu wspominasz o stosusunku miłosnym czy przysiędze wierności ? To wszystko dziecinniada. Jak mówią - życie to nie romans. Nie jesteśmy odpowiednią parą wyborczą Odwołujesz się towarzyszko do proletarjackiej równości, wypominasz nam twe uczynki, które nam kiedyś wyświadczyłaś.... Przypominasz nam o twojem poparciu, podczas głosowania przy podwyżce pensyj naszych urzędników w magistracie.... nie lubię tego rodzaju rzeczy... Miłość piękna naprawdę rzecz, ale trzeźwo należy patrzeć na życie. Jakkolwiek posiadam obecnie ładne partje wyborcze z Chadecją, Piastem itd. musimy zerwać i narazie aż do ukończenia wyborów nie zobaczymy się. Nie chciałabym, aby o naszych stosunkach ktośkolwiek wiedział, bo przy partjach przysporzyć może to szkody, Spodziewam się, że zostajemy nadal dobrymi przyjaciółmi, po wyborach, gdy spokojnie siedzieć będę w Sejmie. Skoro będę musiała się oglądać za „kawałkiem“ usługi, nie zapomnisz o naszym stosunku przyjacielskim i o dawnej miłości.

Z centrolewowem pozdrowieniem

P. P. S.

Abonujcie „Gazetę Tarnopolską“ !

Przejechany motocyklem. Salomon Blumenfeld z Tarnopola jadąc motocyklem ulicą Ostrogskiego z powodu nieostrożności najechał na 5-letniego Juljana Olejnika, syna nauczyciela szkoły powszechnej zamieszkałego w Tarnopolu ul. Szpialna 22. Juljan Olejnik doznał ciężkich obrażeń cielesnych i odwieziono go do szpitala powszechnego. Dochodzenia w toku.

Aresztowanie kieszonkowca. Onegdaj przytrzymano na stacji kolejowej w Tarnopolu znanego złodzieja kieszonkowego Izraela Safiersteina f. Selingera lat 23, który przyjechał pociągiem z Chodorowa. W czasie rewizji osobistej znaleziono u wymienionego portfel pochodzący z kradzieży i 150 dolarów. Safiersteina przytrzymano w tutejszych aresztach policyjnych.

Kradzież listów pieniężnych. Wskutek reklamacji z Londynu Ludwika Kandla, którego list wysłany do Marji Bachowej znikł, aresztowano Mieczysława Działobija lat 21, gońca pocztowego w Kamionce Strum. Dochodzenie ustalił, że M. Działobij zatrudniony od 1. VII. b. r. do 5 września b. r. skradł zawartość kilku listów zagranicznych a między innymi i list z Londynu. Recepisy sam podpisywał i zwracał urzędowi pocztowemu jako dowód doręczenia. Działobija aresztowano i przekaano Sądowi w Kamionce Strum.

Fałszywe banknoty 100 złotowe. W powiecie brodzkim przytrzymano Benia Alzufroma lat 34 handlarza koni za puszczanie w bieg fałszywego banknotu 100 zł. Ustalono, że w lipcu b. r. B. Alzufrom zmienił u Ł. Batiuka banknot 100 zł. Ggy ten stwierdził, że banknot jest fałszywy odniósł się do Alzufroma by mu zwrócił prawdziwe pieniądze, gdyż w przeciwnym razie zamelduje o tem policji. Alzufrom przyrzekł Baturkowi takowe zwrócić. Banknot jednak w między czasie zakwestjonowano i przedłożona Sądowi powiatowemu w Brodach. Banknot jest oznaczony numerem S. B. 1526737 z daty Warszawa dnia 28 lutego 1919 i jest odmienny od oryginalnego banknotu zewnętrznym wyglądem tak, że można stanowczo stwierdzić, że banknot jest fałszywy

Samobójstwo pod kołami pociągu. Na torze kolejowym na moście rzeki Gołogórki (p. Złoczów) znaleziono zwłoki I. Petryszyna lat 56, przejechane przez pociąg. Petryszyn popełnił samobójstwo kładąc się na szynach pod przejeżdżający pociąg. Koła odcięły denatowi głowę oraz lewe ramię.

Zatrucie grzybami. J. Maksycki z żoną wraz córką zatruli się grzybami wskutek czego J. Maksycki zmarł, zaś żona i córka walczą ze śmiercią.

Tyfus brzuszny w Borszczowie. Lekarz powiatowy Dr. Kitner w Borszczowie stwierdził w domu fornala W. Mykietczuka, że troje jego dzieci zachorowało na tyfus brzuszny.

Kino „Palace“

„BAŚŃ MIŁOŚCI“

dramat w 10 aktach

w gł. rolach: **Rod la Rosque i Marcelina Day.**

Dział rozrywkowy.

Logogryf (nadesłał I. Isserles)

Z liter: 24 a, 3 b, 3 c, 3 d, 7 e, 1 ę, 2 f, 4 g. 2 h, 8 i, 2 j, 10 k, 2 l, 2 ł, 2 m, 5 n, 3 o, 1 p, 13 r, 6 s, 5 t, 1 w, 1 x, 1 y, 5 z, 1 ż, należy utworzyć słowa o następujących znaczeniach: 1) Choroba, 2) Propaganda, 3) Duchowny, 4) Odłam, 5) Miasto w Anglji, 6) Lokal zabawowy, 7) Wymuszenie, 8) Manifest, komunikat, 9) Kamień, 10) Posłaniec, 11) Zarobnik dzienny, 12) Szczyt w Tatrach, 13) Jednostka ciepła, 14) Część fortepianu, 15) Zacofany, 16) Rodzaj materji, 17) Odwar, wyciąg roślinny, 18) Środek lokomocji w Rosji. Litery środkowe czytane z góry na dół dadzą imię i nazwisko pisarza i nowolisty polskiego.

Szarada (nadesłał I. Kahane Podwołoczyska)

W miejscowości czwarte - drugie trzecie, u brata swego trzecie - czwarte - pierwsze, mieszkał szóste - trzecie wiarus cały, pamiętał on dobrze nie jedno - drugie - trzecie walki pierwsze - drugie - trzecie - czwarte-pierwsze.

Migawki (nadesłał H. Kenner Tarnopol)

1) Przyimek grecki + rodzajnik niemiecki + zaimek = zarza.

2) Imię męskie + pisarz żydowski + przyrząd gimnastyczny (-r) = tkanina.

3) Pan dworu (-c) + przyimek = zakres.

Rozwiązanie powyższych zagadek wraz kuponem Nr. 9 nadesłać należy do redakcji do dnia 1. X. b. r. włącznie, z dopiskiem na kopercie „Dział szaradowy“

Rozwiązanie z numeru 8-go wraz z kuponem tegoż numeru i nadesłać należy do 24. IX. br. włącznie.

Kupon szaradowy

„GAZETY TARNOPOLSKIEJ“

Nr. 8 i 9.

Za rozwiązanie powyższych zagadek przeznaczyła redakcja następujące nagrody:

1) 5 zł. w gotówce.

2) 30 wizytówek.

Rozwiązanie z numeru 6-go.

Szarada: Paneuropa.

Kryptogram: Pies gdy się wysila więcej zdziała niż lew gdy śpi.

3 wizytówki: Introligator, Drzeworytnik, Dyrygient.

Kino „Podole“

„ŻĄDZA“ dramat w 12 aktach

w głównych rolach: **Alfred Abel i Gusta Fröhlich.**

Z salonu malarzy.

WYSTAWA KTÓRĄ WARTA ZOBACZYĆ!

Oglądać ją można tylko do 26 b. m.

Od kilku dni wystawia **Salon Sztuki ze Lwowa** w sali wykładowej T. S. L. obrazy wybitnych polskich malarzy. Z plejady wyłożonych prac wybija się kwantytatywnie znakomity Kossak. Artysta to, co nieposkromiony pociąg czuje ku postaciom wojaków i scenom batalistycznym. Charakteryzuje Kossaka jego ponętność i świeżość barw, któremi obficie dysponuje, a ulubionym tematem jego twórczości są sylwetki ułanów podczas zwiadów, potyczek, uprowadzenie do niewoli i t. d. Wiarusy Kossaka biją życiem, tak jak pod ich mundurem bije nieustraszone, dziarskie żołnierskie serce. Inną, różniącą się krańcowo od wspomnianego mistrza pędzla, jest Rychter - Janowska, zakochana w frontach dworków szlacheckich i ich wnętrzach. Batowski, to mistrzowski odtwórca koni. Fabijanski, niepośledni malarz krakowski częstuje nas prześlicznemi widokami ze starego Krakowa (Brama florjańska w zimie, dziedziniec Król. na Wawelu). O ile idzie o widoki zimowe celuje w nich, obdarzony talentem, Setkowicz, którego sielankowe pejżaże, tchnące spokojem głębokiej zimy, przepysznie i niezrównanie oddają tło obfitych opadów śnieżnych. Uderza wreszcie znawców naturalny koloryt i subtelne poczucie perspektywy u Rozwadowskiego (ułan z r. 1831), rozporządzającego miarą prawdziwego artyzmu i silną ekspresją (przeprawa przez rzeczułkę). Z pośród wielu innych wymienimy Górskiego (ucznia Axentowicza) z Filipkiewicza.

Zwiedzać wystawę można codziennie od 10 do 1 i od 2 do 5 popoł.

Widz.

Człowiek w walce z ogniem.

Najstarszym i dziś jeszcze przeważnie używanym środkiem do gaszenia pożarów jest woda. Działanie wody polega na jej zdolności pochłaniania ciepła. Kosztem tego ciepła woda się ogrzewa i zamienia w parę. Strumień zimnej wody wprowadzony do ogniska pożaru obniża gwałtownie ciepłotę i powoduje gaśnięcie ognia. Prócz tego tworząca się w wielkich ilościach para wodna otacza palące się przedmioty i utrudnia dostęp powietrza potrzebnego do podtrzymowania ognia. Zasadniczym jednak warunkiem jest woda ze wszystkich środków używanych w pożarnictwie jest najtańszą i przeważnie łatwo osiągalną. To też nic dziwnego, że do dnia dzisiejszego pozostała najważniejszą bronią ludzką przeciw klęsce pożarów. Nie zawsze jednak woda jest tak doskonałym środkiem w walce z ogniem. Przy pewnych pożarach woda wogóle nie gasi np. przy paleniu się olejów mineralnych jak nafta, benzyna i t. d. Przy pewnych pożarach może szkodę jeszcze zwiększyć np. przy pożarze karbidu, lub w zakładach elektrycznych, gdyż w pierwszym przypadku powstaje gaz łatwopalny tj. acetylen, w drugim zaś wypadku może być przyczyną krótkiego spięcia. Z resztą, jeżeli ciepłota ogniska jest bardzo wysoka, gaszenie wodą jest bezcelowe, bo woda się wtedy rozkłada na swoje elementy tj. wodór i tlen, która to mieszanina gazów ma nawet własności wybuchowe. Z wymienionych powodów musiano w pożarnictwie sięgnąć do innych sposobów. Najważniejszym jest gaszenie zapomocą kwasu węglowego. Jest to gaz niepalny i palenia nie podrzymujący, cięższy znacznie od powietrza, pada więc na przedmioty płonące i zamyka im dostęp powietrza. Używany jest szczególnie przy pożarach w zamkniętej przestrzeni n. p. na okrętach, gdyż na wolnym powietrzu panuje podczas pożaru wokół ogniska tak żywa cyrkulacja gazów, że większy ciężar właściwy kwasu węglowego małe ma znaczenie. O wiele ważniejszym jest zastosowanie jego w formie stałej, podobnej do śniegu. Śnieg ten jest bardzo zimny (—79 stopni Cels.) łatwo i szybko żar gasi. Może być zużyty tak przy pożarze dejów mineralnych, spirytusu jak i karbitu Niema również obawy wywołania krótkiego spięcia. Sam akt gaszenia nie powoduje żadnej szkody, gdyż nie pozostawia po sobie żadnych śladów. Jest to bardzo ważna różnica od gaszenia wodą, gdyż przy wodzie nieraz przedmioty wyratowane od ognia cierpią bardzo znacznie od zalania wodą. Z dalszych środków do gaszenia należy wymienić ciała stałe w postaci sproszkowanej, drobnej. Należą tun. p. piasek używany do gaszenia w kopalniach nafty lub płonących filmów. W tym wypadku jest to właściwie środek najtańszy i najlepszy. W ostatnich czasach słychać coraz częściej o gaszeniu pożarów nowym ciekawym sposobem a mianowicie pianą. Piana taka szczególnie dobrze gasi pożary cieczy łatwopalnych, gdyż trzyma się na powierzchni i zamyka dostęp powietrza. We wszystkich wymienionych wypadkach najważniejszą jest rzeczą, aby materjał gaszący jak najprędzej i z wielkim impetem dostał się do ogniska pożaru. Używa się więc różnych aparatów od sikawek do coraz bardziej popularnych gaśnic, t. z. minimaxów, ale pomimo postępu pyrotechniki dużo czasu upłynie nim człowiek doszczętnie pokona swego wroga.

J. C

Humor.

Kiedy wolno zdradzać ?

Pewien kupiec złapał żonę in plaganti, a fakt zdrady udekuwentował przy pomocy notarjusza, jego oficjalnego pisma i pieczątki. Sprawa rozwodowa odbyła się przed sądem cyw. w Pocheford we Francji.

Adwokat oskarzonej zdołał jednak unieważnić ten dokument zdrady a to na podstawie tego, że urzędowe czynności notarjusza mogą być spełniane tylko w dzień. Tymczasem dokument ten wystawiał notarjusz w nocy o godzinie 4-ej. Naprożno więc udowadniał oskarzyciel, że ten sposób uprawnia się tezę, że wolno popełniać zdradę małżeńską w nocy. Sąd jednak stanął po stronie oskarzonej. Kiedy więc nie wolno zdradzać? Prosimy się na tem zastanowić,

Drobne ogłoszenia.

Uczeń wyższej klasy gimnazjalnej przyjmie lekcje od **1-szej powszechnej do 4-ej gimnazjalnej** za przystępnem wynagrodzeniem. — Łaskawe zgłoszenia do redakcji pod **„Nauka“.**

Panna pisząca biegle na maszynie językiem polskim i niemieckim z kilkoletnią praktyką, poszukuje posady. — Zgłoszenia do Admin. pod **„pracowita“.**

לבואכם בברית הנשואין החברת סימה גולדשטין
וחבר דב ויצמן אני מבחל לכם עתיד מזהיר וקשר של קימה
זאב פרנקל.

Najlepsze Mydła

FIBERA BIELSKO

do nabycia w pierwszorzędnych sklepach korzennych.

ZESPÓŁ REDUTY

Rok 1930. - Wyprawa jesienna.

Dnia 22. b. m. o godzinie 20·30 (8·30) w sali Sokoła

Świerszcz za kominem

4 akty — według opowieści K. Dickensa w opracowaniu

Juljusza Osterwy.

Osoby: Ten który opowiada, Jan, Kaleb, Teketon, Nieznajomy, Służący, Marja, Berta, Mama, Maja, Kasia.

Przedsprzedaż biletów (o 50 gr. taniej) w cukierni W. P. Adamowskiego.

Zawiadomienie.

Niniejszem zawiadamiam P. T., że otworzyłem własny **zakład fryzjerski** pod nazwą **„MAX“ w Tarnopolu przy ul. Wałowej 5.** — Jako długoletni współpracownik zakładu fryzjerskiego p. Jednakowskiego upraszam o łaskawe odwiedziny

Z poważaniem
MAX WINKLER.

Uwaga Tarnopol i prowincja!

Znana z solidności firma

ABRAHAM PARNASS

TARNOPOL, PL. KAŹMIERZOWSKI 22

poleca na święta:

Wina węgierskie, włoskie i **„Karmel warszawski“ z marką ochronną oraz różne gatunki miodu.**

Wszystko po cenach konkurencyjnych.

Zakład tapicerski

WOLF WERBER

Tarnopol, ul. Mickiewicza 27 (stacja autobusowa)

wykonuje wszelkie roboty w zakres tapicerstwa wchodzące.

Dogodne warunki spłaty.

MOZES KUŚNIR, TARNOPOL

Wałowa 9

Pracownia sukien damskich, płaszczy i kostjumów. Przyjmuje wszelkie roboty w zakres wchodzące podług najnowszych modeli po cenach przystępnych.

Pracownia kuśnierska

Starosoler i Haliczer

Tarnopol, Rynek 32

wykonuje wszelkie prace w zakres kuśnierstwa wchodzące podług najnowszych modeli.

Księgarnia hebrajska ספרים טליתים

zawiadamia P. T. Klijentów iż z dniem 25. VII. b. r. księgarnia została przeniesiona z pl. Kaźmierzowskiego na ul. Ruską 24. Posiadam na składzie wielki wybór książek naukowych i do czytania hebrajskich i żydowskich, modlitewników z tłum. polskiem i niemieckiem, jakoteż machzorim. Wielki wybór talesów i aturot.

Postaram się nadal zadowolić pod każdym względem P. T. Klientów.

Z poważaniem

Ozjasz Neugeboren, księgarnia hebrajska

Tarnopol, ul. Ruska 24.

Pracownia okryć damskich

Oskar Morks, Tarnopol

pl. Sobieskiego 21

przyjmuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące podług najnowszych modeli.

MARKUS APTOWITZER, Tarnopol, Ruska 26

poleca

na sezon **watę, watoliny i kołdry po cenach fabrycznych.**

Bogaty wybór **galanterji i zabawek dziecinnych.**

PRACOWNIA SZCZOTKARSKA

IZYDOR PLAGER, Tarnopol, Ruska 13 (dom p. Ratzensteina)

wykonuje

wszelkie roboty w zakres szczotkarstwa wchodzące.

SPECJALNOŚĆ: Szczotki maszynowe. — Ceny umiarkowane.

Wilhelm Schenkelbach

Tarnopol, 3-go Maja — Telefon Nr. 146

poleca swój **bogato zaopatrzony skład towarów jubilerskich i zegarków** oraz **wzorową pracownię zegarmistrzowską i złotniczą.**

Nowo otworzony

Salon Mód „RÓŻA“

Tarnopol, Wałowa 16

poleca kapelusze damskie, dziecinne, berety szkolne i t. p. Przyjmuje wszelkie kepelusze do przerabiania i farbowania **po cenach konkurencyjnych.**

APTEKA OBWODOWA

Mr. BERNARD OCHS

Tarnopol, ul. Peria — Telefon Nr. 65

wydaje stale leki i wszelkie środki lecznicze, wody mineralne i t. p. na rachunek:

funkcjonarjuszy państw. oraz Kasy Chorych Powiatowych i Kolejowej.

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.

STAROSTWO TARNOPOL
Egzemplarz obowiązkowy

Ж 6001

Życzenia Noworoczne składa swoim Klientom
DROGERJA EDWARDA SAPHIERA
Tarnopol, ul. 3-go Maja 1

KEKSY **WAFLE** BISZKOPTY
Marki „TIP-TOP“
PIERNICZKI **Bracia Schramek, Cieszyn** HERBATNIKI

„SALON MÓD“
Dora Horowitz, Tarnopol, ul. Lelewela 2
poleca na sezon bieżący KAPELUSZE DAMSKIE. Przyjmuje kapelusze do przerabiania i farbowania. Ceny przystępne.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH
„ORBIS“
TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L, 9.
Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych. - - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -
Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

P. T.

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić P. T. odbiorców, że począwszy od dnia 1-go października do końca listopada b. r., sprzedajemy **węgiel** w sortymentach: **kostka i orzech I-a** z kopalń **koncernów Górnośląskich w naszym składzie w Tarnopolu** na dworcu kolejowym w każdej ilości po cenie **55 zł. (pięćdziesiąt pięć złotych)** za 1 tonę (1000 kg.) płatne, **gotówką** przy odbiorze towaru, lub **wekslem** z terminem płatności do **dwóch** miesięcy z **dostawą loko dom.**

Równocześnie pozwalamy sobie zwrócić łaskawą uwagę P. T. odbiorców, że nasi **konkurenci** sprzedają **ten sam** węgiel w Tarnopolu po **72 zł. za tonę,** wobec czego upraszamy nie pozwolić się wprowadzić w błąd przez nich.

Uwaga: Zamówienia oraz wpłaty przyjmuje nasze biuro w Tarnopolu. Zamówienia telefoniczne wykonujemy odwotnie.

Z poważaniem
„SILEMIN“ Biuro węglowe w Tarnopolu
ul. Mickiewicza 16, I. p. — Telefon Nr. 152.

Podarki zaręczynowe i ślubne
ze złota, srebra i platyny poleca najtaniej firma
S. Teichman, Tarnopol
Mickiewicza 18.

Istniejąca od roku 1898 fabryka wyrobów cukierniczych i piernikarskich
BRACIA KÜNSTLER
przedtem **JAKÓB KÜNSTLER**
TARNOPOL, RYNEK 10
poleca na zbliżający się sezon: marmoladę jabłkową, powidła i wafle własnego wyrobu w najlepszych gatunkach i po cenach konkurencyjnych.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE
Gustawa Akselrada
w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30
uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

ELEKTRYCZNY ZAKŁAD RYTOWNICZY

Z. Goldman, Tarnopol, ul. Wałowa 7
wykonuje wszelkie **pieczęcie** kauczukowe i **metalowe** do farby i do lakierowania, **monogramy** w złocie i srebrze, **odlewarnia** tablic. — Wszelkie zamówienia z prowincji wykonuję bezzwłocznie **po cenach najtańszych.**

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
O. Schiffman Tarnopol, Piłsudskiego 11
wykonuje wszelkie zdjęcia fotograficzne po cenach przystępnych.
Specjalność: **fotografje legitymacyjne** po 25 gr. sztuka.

CENY OGŁOSZEŃ:
Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.
Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. Z drukarni M. Kahanego w Tarnopolu. Wydawcy: J. Hefter i S. Einieger.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Rok 1. Tarnopol, 1 października 1930. Nr. 10.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 15 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRZYSZŁOŚĆ

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

Redaktor naczelny Dr. Herman Parnass.

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

Zastępców na Tarnopol
i okolicę przyjmie poważna zagraniczna instytucja ubezpieczeniowa pracująca we wszystkich działach.
Oferty pisemne do administracji pod „Asekuracja".

Dr. med. ABRAHAM MENKES
chirurg-operator i akuszer-ginekolog
ordynuje obecnie w Tarnopolu
ul. Piłsudskiego 11a (obok dworca kolejowego).

W cieniu wyborów do parlamentu rzeszy niemieckiej.

Wybory do parlamentu niemieckiego odbiły się żywem echem w całej opinji świata. Grupy zachowawcze w Niemczech nazwały niedzielę z dnia 14-go września „czarną niedzielą". W Genewie, gdzie właśnie obradowała Liga Narodów wiadomość o wyniku wyborów pękła na sali z hukiem rzuconej bomby. Miał Dr. Curtius, minister spraw zagranicznych rzeszy ciężką robotę, by uspokoić areopag świata. Ale nerwowość mimo wszystko nie ustała nawet gdy Briand po dwugodzinnej konferencji z Curtiusem okazał żurnalistom rozpromienione oblicze. Najwydatniej to się okazało na giełdzie: pożyczka Younga spadła na $78^1/_2$ a w Berlinie wypowiedziano dużo krótko terminowych pożyczek. Podczas gdy w całym świecie panuje wielka płynność gotówkowa w Berlinie nagle zrobiło się ciasno.

Nic dziwnego. Wszak w Niemczech odniosły walne zwycięstwo dwa radykalne skrzydła: komuniści i socjaliści narodowi, oba głoszące programy wywrotowe nietylko w Niemczech ale także dla spokoju Europy. Obie grupy żądają usunięcia planu Younga i zarzucenie traktatu wersalskiego, chociaż każda z innego punktu widzenia wychodząc i do innego celu zdążając. Ostały się, w tej walce tylko republikańskie centrnm katolickie i socjalna demokracja. Ostały się, bo miały jasną linję i jasny program, zmiażdżone natomiast zostały wszystkie grupy środka, lawirujące między prawicą a lewicą.

Niema kwestji, że i dla Polski obecna sytuacja polityczna jest godną wielkiej rozwagi. Socjaliści narodowi, którzy liczyć mogą na poparcie grup Huggenberga, Schielego Trewiranusa propagują nowe przegrupowanie w Europie a to blok: Włochy, Austrja, Węgry, Niemcy, Bułgarja, Turcja, niektóre kraje mahometańskie i Rosja przeciw dawnej entencie. O duszę Niemiec walczą dziś Francja i Włochy, rywale na morzu śródziemnem. Mussolini zwraca się przeciwko pokojowi wersalskiemu, grozi więc Alzacją. Ale w Niemczech jakoś cicho odnośnie do granicy zachodniej, ale zato bardzo głośno co do granic wschodnich - a głosy protestu ze strony francuskiej coraz cichsze.

Trudno przewidzieć, kto w tem wygrywaniu jednych przeciw drugim będzie szczęśliwszym - jedno jest pewne — ta gra zagraża pokojowi Europy i Polski.

A w tej sytuacji nabierają wybory do Sejmu szczególne znaczenie. Czyżby wybory u nas miały być echem dla wyborów niemieckich?

Nie brak znaków ostrzegawczych. Komuniści rozwijają żywą propagandę. Sprzyja im obecny kryzys

ZNANY MAGAZYN MÓD „LUNA"
Tarnopol, ul. Sokoła 22 - tel. Nr. 203
poleca na każdy **sezon** swój **bogaty wybór kapeluszy damskich, dziecinnych i beretów,** wedle najnowszych **kreacji mody po cenach nader umiarkowanych.**

gospodarczy i polityczny. Wszędzie maczają swe palce, niema demonstracji (ktokolwiek ją urządza) do którejby się nie mieszali, by ją pokierować w stronę przez siebie upragnioną.

Z drugiej strony może się endecja wyżyć w radykalnych hasłach narodowych.

Wybory w Niemczech są wodą na młyn endecki. Dla powiększenia swoich mandatów, dla zawojowania duszy młodzieży posługują się już dziś nazwiskami Hittlera, Huggenberga i Treviranusa.

Czyż spostrzeże się opinja polska, że zwycięstwo radykatów z prawa i z lewa jest równoznacznem z pogorszeniem niepewności politycznej w Europie i sytuacji politycznej dla Polski?

Polska, skonsolidowana i pokojowa może się wiele przyczynić do utrzymania pokoju w Europie.

Za to wdzieczną będzie Polsce cała Europa a także przyszłe generacje u nas. **W długim pokoju utrwalą się podstawy pokoju wersalskiego i Polski.**

A gdyby dziś wygrali nasi radykali z lewa i prawa będzie to gaudium tak dla Hölzla jak i dla Hittlera, wzmocni to pozycję szowinistów niemieckich i radykałów a osłabi to zachowawcze elementy niemieckie, które mają ciężkie stanowisko wobec popularnych haseł społecznych i politycznych.

Prasa francuska, nawet nacjonalistyczna jest umiarkowaną w ocenie sytuacji w Niemczech, jest nadal locarneńską, by nie wzmocnić szowinistow niemieckich, idąc za wskazówką Brianda. Od niego możemy się dużo uczyć.

A w tej sytuacji czyż nie byłby czas na stępienie ostrza walk wewnętrznych, podsycających jeno szowinizm i radykalizm?

A wskazówki dla nas Żydów?

My staniemy po stronie tych, którzy zapewnią pokój i porządek.

Dr. Herman Parnass.

Na Walnem Zgromadzeniu Samopomocy Żyd. Młodzieży Akademickiej w Tarnopolu, które się odbyło dnia bm. obrano nowe władze w następującym składzie:

Przewodniczący: prof. Leon Neuman, zast. przew.: Ludwik Exelbirt, sekretarz: Rudolf Elster, skarbnik: Józef Stöckel.

Członkowie Wydziału:

Jetka Schönhaut, Bolesław Segall, Jakòb Segall, Gustaw Tennenbaum, Leon Farb.

Wilhelm Schenkelbach

Tarnopol, 3-go Maja — Telefon Nr. 146

poleca swój **bogato zaopatrzony skład towarów jubilerskich i zegarków** oraz **wzorową pracownię zegarmistrzowską i złotniczą.**

Do młodzieży sjońskiej!

Zdawało się, że wypadki sierpniowe sprowadzą pracę palestyńską w golusie na inne tory. Myśleliśmy że rozpolitykowana młodzież zrozumie skąd nam niebezpieczeństwo zagraża. Ponieważ cała ludzkość na błędach się uczy, mieliśmy tą pewność, że i w naszych, stosunkach nastąpi poprawa. Tymczasem okazuje się, że nasza młodzież z gruntu źle przygotowana do tego świętego dzieła nie pojmuje nagłości koniecznej poprawy.

Idea sjońska wśród **młodzieży zorganizowanej** szminkowana tak, że prawie w każdej organizacji okazuje się brak czystego ideału. Jest to skutkiem, nienależytego przygotowania ze strony organizacji jakoteż braku własnego przekonania. Być albo niebyć zorganizowanym sjonistą, co jest równoznaczne z aktywnym sjonistą, jest jak wypalić papierosa.

Najlepszym dowodem tego jest ustosunkowanie się młodzieży do pracy palestyńskiej. Jakkolwiek Keren Kajemet cieszy się większym cokolwiek mirem, to przecież musi się przyznać, że jest to zasługą kilku jednostek ze specjalnym sentymentem dla tej instytucji, a którzy nie należą do zorganizowanej młodzieży, dyrygowanej przez władze organiz. Nasuwa się pytanie: czy naprawdę ta jedna instytucja, nawet ze swoją tradycją absorbuje całą młodzież, że nie zostaje nawet tyle czasu aby można było o innej **myśleć?** Czy ta sama młodzież, która przyjmuje obowiązki wobec „Kapaj“ inna wobec „Tel-Chaj“ uczyniła już wszystko dla „Ezry“? dla tej instytucji, do której cała młodzież rości sobie pretensje — i żądza zwrotu wyłożonej pracy — jeszcze tu w golusie. Abstrahując już od jej ważności dla całego ruchu i dla podwalin naszej polityki w Palestynie, żądacie przecież od niej już tu — wdzięczności dla Waszej pracy.

Uznając ważność „Tel-Chaj“ i „Kapaj“ rozumię że organizacje popierające te funduszy powinne starać się o ich rozpowszechnienie, nie rozumię natomiast stosunku tych organizacji do „Ezry“, do tej instytucji, która jest ważną dla każdego obozu organizacji sjońskiej. Gdziekolwiek i kiedykolwiek w organizacjach chodzi o „Ezrę“ usuwa się obowiązek wobec niej, na plan ostatni.

Młodzieży sjońska! tak dalej być nie może konieczną jest reorganizacja „Ezry“. W tym celu Komitet lokalny Ezry postanowił zwołać **Chol-hamoed Sukot** zgromadzenie młodzieży, na którem powinien zostać wybrany nowy Wydział, dający pełną rękojmię dla przyszłej pracy Komitetu. (Bliższe szczegóła zgromadzenia poda się).

Dr. Filip Künstler.

Z powodów od nas niezależnych jesteśmy zmuszeni podwyższyć cenę pojedynczego egzemplarza o 5 groszy.

Ceny w abonamencie są niezmienione.

REDAKCJA.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 6001 ІП

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Tragedja w domu Herzla.

Z końcem czerwca zachorowała w Bordeaux córka Herzla Paulina Hift-Herzl. Zajął się nią tamtejszy konsul austrjacki a po stwierdzeniu oznak choroby umysłowej spowodował oddanie chorej do zakładu chorób umysłowych. Zawiadomiony o tem Hans Herzl przyjechał do Bordeaux w połowie sierpnia i zabawił tam kilka dni.

8-go września, umarła nagle Paulina, przewiezienie zwłok do Wiednia miało nastąpić 10. września. Tymczasem powiadomiony o śmierci siostry przyjechał z Londynu Hans Herzl.

Już od pierwszej chwili przyjazdu okazywał oznaki rozstroju umysłowego, żądał otwarcia zamkniętej już trumny cynowej zapewniając, że przy pomocy medajlonu powoła siostrę znowu do życia. Znajomi oraz policja odmówili temu dziwnemu żądaniu. Herzl przebywał jeszcze kilka dni w pokoju hotelowym w Bordeaux, gdzie intenzywnie pracował. W nocy z poniedziałka na wtorek strzelił sobie w skroń. W liście zostawionym i adresowanym do szefa biura emigracyjnego p. Stolpnera, przyjaciela rodziny Herzla, Hans Herzl siebie oskarża o śmierć siostry i wyraża życzenie, by razem z nią został pochowany.

Hans Herzl został pochowany na cmentarzu żydowskim stosownie do swego życzenia bez asystencji duchowieństwa. Śmierć Hansa Herzla przywodzi na pamięć wielkie poruszenie opinji publicznej wywołane przez chrzest syna Teodora Herzla.

Hans Herzl był mistykiem i naturą głęboko religijną.

Zdaje się, że pod wpływem ogłoszonej wówczas licznej literatury bibljokrytycznej a zwłaszcza tej, która się intenzywnie zajmowała postacią Jezusa w kołach filozofów żyd. (Dr. Klausner, Rabin Stefan Wise i inni) Hans Herzl skłaniał się do nauki Jezusa.

To go skłoniło do chrztu. W krótkim jednak czasie porzucił chrześcijaństwo, gdyż dogmaty kościoła nie dawały mu zadowolenia i kolidowały z pojęciem Jezusa-Mesjasza, które sobie Hans Herzl stworzył. Z tych samych jednak powodów nie powrócił do nauki Mojżesza. Przyznawał się żydostwa jako narodowości a nie wyznania.

Wielkość Ojca i spadku ideowego ciążyły nad synem, człowiekiem wielkiej erudycji ale małego charakteru. Załamał się pod ciężarem odpowiedzialności. Tragedja synów wielkich ojców nie ominęła i Hansa.

Koncesjonowany elektrotechnik
poszukuje spólnika z niewielkim **kapitałem** celem założenia **przedsiębiorstwa elektrotechnicznego.**
— — — ZYSK ZAPEWNIONY. — — —
Łaskawe zgłoszenia do redakcji pod „Elektryczność“.

Kim jest zaciekły antysemita niemiecki Adolf Hittler?

(Farbiarz i pisarczyk. — Ucieczka z wojska austrjackiego. — W wojsku niemieckiem. — Partja nar.-socjalistyczna. — Zwycięstwo wyborcze. — Co się stanie z „Niemcami wyznania mojżeszowego“ ? —)

Czytelnicy dzienników, już zapewne wiedzą o gwałtownej fali antysemickiej, która uderzyła o republikańskie Niemcy, w związku z wielkiem zwycięstwem wyborczem Hittlera, którego grupa zdobyła niespodzianie aż 107 mandatów do parlamentu. Żydzi niemieccy czują się zaniepokojeni i zagrożeni.

Przedstawimy naszym czytelnikom życiorys twórcy kierunku nar.-socjalistycz.-antysemickiego, Hittlera.

Urodzony w górnej Austrji (r. 1889) z matki Czeszki i ojca urzędnika celnego w 16. roku życia ucieka z domu i udaje się do Wiednia. — Znalazłszy posadę u tamtejszego farbiarza rychło ją porzuca, by objąć stanowisko pisarczyka w przedsiębiorstwie budowlanem. Wcielony od wojska austr. dezerteruje, zmykając do Bawarji. Wojna światowa. W wojsku niemieckim wcale się nie odznaczył. Z wybuchem rewolucji w Bawarji staje na czele rozruchów i grozi marszem na Berlin. Rząd jednak zlikwidował ruchawki rew. i uczestników. Hittler, skazany na 5 lat więzienia zostaje atoli amnestjonowawanym. Jego partja narodowo-socjalistyczna, którą w przededniu bawarskiej rewolucji założył, zyskała obecnie niebywałą siłę w całych Niemczech i gotuje się do objęcia czarnosecinnych rządów przez zamach stanu. Co zrobią „Niemcy wyznania mojż.“? Nie miejmy obawy wezmą do rąk z półek bibljotek, książkę p. t. „Judenstaat“ i nietylko ją po kilkakroć przeczytają, ale i ją wreszcie odczują, jako wskaźnik innego, nowego życia.

„Palace“ wyświetla aż do odwołania film pikantnych przygód małżeńskich p. t.
Zabawa w miłość
W rolach głównych: Lonis Lerch i Margit Maustard

Wkrótce! Najpotężniejsze arcydzieło świata p, t.:
OSTATNIA KOMPANJA
w roli głównyj KONRAD VEIDT

Co tydzień niesie ?

Apteki:

Służbę nocną pełni: Dziś w sobotę: apteka p. J. Schapua ul. 3-go Maja, od niedzieli 28 września apteka p. Dra J. Franzosa ul. Ruska 4.

Bibljoteki:

Bibljoteka dla członków Tow. „Gideon“ otwarta codziennie od 6-8.

Bibljoteka dla członków Tow. „Makabea“ niedziela od 11-1, wtorek 4·30-6, czwartek 4·30-6, piątek 2·30-3·30

Bibljoteka dla członków Tow. „Achwa“ otwarta codziennie od 7-9 prócz piątku.

Do redakcji pisywać należy czytelnie atramentem po jednej stronie manuskryptu. Listy i notatki przesłane w innej formie nie będą uwzględnione.

„Reduta“ w Tarnopolu. Dnia 22 b. m. gościła w Tarnopolu „Reduta“ grając w sali Sokoła opowieść Karola Dickensa **„Świerszcz za kominem“** w opracowaniu J. Osterwy. — Gra artystów, wywarła bardzo bardzo silne wrażenia, wśród licznie zgromadzonej publicznoćci. Udramatyzowaną opowieść Dickensa wysłuchuje się z naprężeniem. Wspaniale odegrali swe role Kaleb stary i jego niewidoma córka. Wyróżniali się również artyści grający fabrykanta łekltona, woźnicy Jana oraz artystka grająca Bertę. Jednym słowem „Reduta“ uraczyła publiczność tarnopolską prawdziwą biesiadą artystystzczną.

Potłukł się w czasie służby. Pocztowiec Marjan Pachulski zamieszkały w Zagrobeli, sortował listy w wagonie pocztowym podczas przetaczania wagonów. Nagle upadł na podłogę i potłukł się tak dotkliwie, że stracił przytomność. Na miejsce wypadku przybył natychmiast lekarz kolejowy Dr. Parille, który stwierdził ogólne potłuczenie i polecił odstawić Pachulskiego opiece rodzinnej.

Jeszcze o usiłowanem samobójstwie. Ubiegłego tygodnia poinformowaliśmy Sz. Czytelników krótko o usiłowanym samobójstwie urzędnika P. Z. U. W. Jana Pollaka zamieszkałego w Tarnopolu przy ul. Mickiewicza l. 26. P. Pollak strzelił do siebie z rewolweru kalibru 6. 35. w klatkę piersiową powyżej serca. Po przewiezieniu go do szpitala powszechnego, stwierdzono że stan zdrowia tegoż tegoż nie jest groźny. Znaleziono przy nim 4 listy adresowane do osób prywatnych, które oddano jego krewnemu Dyrektorowi Burgielskiemu. Wedle uzyskanych informacji, powodem usiłowanego samobjstwa miały być kłopoty finansowe i niesmaki rodzinne. —

Znalezione zwłoki noworodka. W Tarnopolu przy ul. Lenartowicza znaleziono zwłoki noworodka płci męskiej, owinięte w białe płótno w ogrodzie E. Borkiewicza. Zwłoki znalazła p. Julja Nowosad, zamieszkała przy tej samej ulicy. Zwłoki odwieziono do kostnicy a o fakcie powiadomiono Prokuratora S. O. w Tarnopolu. Dochodzenia w toku.

Usiłowane ojcobójstwo. Paweł Skorupski lat 24 pokłóciwszy się z ojcem Janem lat 60 z Mizulina pow. Złoczów, usiłował go zamordować, ponieważ ten nie chciał zapisać mu całego majątku. Dnia 2 b. m. strzelił do ojca z karabinu raniąc go ciężko w lewą nogę powyżej kolana. Ciężko rannego ojca odwieziono do szpiala powszechnego w Złoczowie. — Sprawę morderstwa P. Skorupskiego przytrzymano i przekazano Sądowi.

Ofiara wozu kolejowego. Na stacji kolejowej w Brzeżanach w czasie postoju pociągu osobowego, paiacz kolejowy Józef Nowakowski lat 58, zamieszkały w Brzeżanach przy przyczepianiu wagonów, dostał się przez nieostrożność między zderzaki wozów. Nowakowski doznał pęknięcia trzech żeber i klatki piersiowej. Pierwszej pomocy udzielił mu Dr. M. Falk, który odstawił go bezzwłocznie do szpitala powszechnego w Brzeżanach. Stan jego zdrowia jest beznadziejny. —

Rubryka sportowa.

CZY TAK BYĆ POWINNO ?

(Na marginesie ostatniego meczu JEHUDA-PODILE 0:0)
Pod adresem władz Jehudy. — „Polowanie“ na kości przeciwnika — Skandaliczne zejście z boiska. —

O przebiegu zawodów, szumnie przez inicjatorów, nazwanych „o mistrzowstwo Tarnopola“, pomiędzy naszą starą znajomą, klubem „Jehuda“ a ruskiem „Podilem“ — napiszemy w dość szczupłych rozmiarach. Czynimy to ze względów ważnych ba, decydujących dla wszelakiego rodzaju imprez. Wydawać się może, iż słowa „dobra organizacja“ obce są kierownictwu tut. żyd. placówki sportowej. Bo czyż nazwać można możliwą organizacją ustawicznie powtarzające się fakta, że publiczność tzw. płacąca ma niemal co krok, stąpać po łajnach krowich, wydłużać szyje przed barjerą, na skutek zwyczajowo przyjętej już zuchwałości i arogancji niektórych wyrostków klubowych, zajmujących swe stanowiska za barjerą (przywilej!), w wyniku tego nieporządku, bieganie wokół boiska nad zdobyciem całkowitego widoku pola gry, czy też być świadkiem trzasków, wyłamywanego przez „grandę“ parkanu albo, co zakrawa na najwyższe niedbalstwo i lekceważenie publiezności, że świetny wydział, mimo „mistrzowskiego“ meczu, nie pomyślał nad oznaczeniem linij autowych! Piętnujemy tego rodzaju „kwiatki“ w imieniu szerokich warstw publiczności, jakoteż Jehudy. Spodziewamy się, że wspomniane niedomagania już na najbliższym meczu zostaną usunięte. —

Mecz sam obfitował w gorszące momenty „polowania“ na kości przeciwnika, czemu zawinił sędzia, wogóle nie nadający się do wypełniania powierzonej funkcji. Następny sędzia p. Spies okazał się o niebo lepszym od poprzednika, który po pauzie zrezygnował. Na kilka minut przed końcem sławetny mecz „o mistrzowsto“ został, wskutek bójki 2 graczy, przerwany. Ładny mecz — nie ma co mówić!!

Za przezywanie syna, zamordował przezywacza. Wójt ze Słowentyna pow. Podhajce, doniósł poster. P. P., że Antoni Zabojal lat 11 zmarł wśród podejrzanych okoliczności. Okazało się, że gdy A. Zabojak mył sobie nogi w potoku obok mostu przystąpił do niego Jakób Skotnik lat 44, chwycił go za kołnierz i rzucił nim o most, następnie kopnął go w krzyże. Przeprowadzono oględziny zwłok zmarłego i stwierdzono, że ciało było pokryte plamami jasno sinemi, zaś brzuch cały posiadał jedną plamę ciemno siną wpadającą w kolor czarny. Zwłoki zmarłego zostały prowizorowicznie pochowane aż do przybycia komisji sądowo lekarskiej. Jak stwierdzono Skotnik dopuścił się powyższego czynu z zemsty, ponieważ Zabojak przezywał jego syna Kilarego „Johan“.

Z zemsty rzucił granat ręczny, który zranił ciężko kilkunastu ludzi. Jan Tarnowicz lat 24 z pow. Trembowelskiego mając osobiste porachunki z Oleksą Krawczykiem rzucił do niego granat ręczny, podczas gdy ten stał na drodze obok kościoła w Warachowie pow. Trembowla w otoczeniu innych towarzyszy. Granat eksplodował raniąc ciężko kilkunastu ludzi obojga płci. Sprawcę przytrzymano. Granat został zagubiony przez żołnierzy, którzy w nocy z 10 na 11 XI b. r. kwaterowali w Darachowie. — Dalsze dochodzenia w toku.

Główna ulica w Tarnopolu powoli wyleczyła się z ran, zadanych jej przez przeróżne inwazje wojenne i powraca do przedwojennego, może nawet świetniejszego wyglądu. Naprzeciw kościoła imponują architekturą i wymiarami 2 trzy-piętrowe domy; między starostwem a gmachem p. Jarymowicza, na miejscu ongiś pustem wyskoczył wąski ale stylowy 4-piętrowy budynek. Kamienica wreszcie p. Schwarzwalda wpada w oczy przechodnim od strony dworca imponujucym wyglądem. Tylko nad jednym placem, przez wojnę zbiedzonym nie zlitowała się jeszcze ręka i „kieszeń“ ludzka; mianowicie, gdzie obecnie funguje stacja autobusowa. Ale sądzimy, że i nań przyjdzie jeszcze czas. Nie martwcie się...

Otwarcie bursy rzemieślniczej.

Nowa placówka żyd. pracy społecznej.

W niedzielę dnia 21. września odbyła się uroczystość otwarcia bursy rzemieślniczej przy ulicy Karpińskiego l. 1.

Na uroczystość, która miała charakter familijny dla rodziny społeczników, przybyło kilkadziesiąt osób. Ze Lwowa przybył z ramienia Centralnego Komitetu Opieki nad Sierotami P. Dr. Kohn. Uroczystość zaszczycił swoją obecnością p. inż. Lipa, dyrektor państwowej szkoły ślusarstwa maszynowego, w której kształcą się część pupilków bursy. Pozatem brały udział szerokie koła rzemieślnicze, zorganizowane w patronacie z jego prezesem inż. Schächterem na czele, członkowie żyd. wojewódzkiej rady sierocej, członkowie Wydziału Tow. Opieki nad Sierotami w Tarnopolu oraz opiekunowie społeczni i członkowie Kuratorjum bursy.

Uroczystość otworzył prezes Kuratorjum Dr. Parnass. Uroczystości nadał charakter familijny, gdyż uważa bursę za dzieło skromne w porównaniu do wielkiego programu, który sobie zakreślił. Nie mamy jeszcze czem paradować wobec szerokich kół publiczności. Zwołał współpracowników, by na nich przelać część odpowiedzialności. Program zakreślony przekracza środki i siłę jednostek i dlatego powinni wszyscy stanąć do współpracy. Instytucja musi mieć charakter społeczny, by społeczeństwo miało kontrolę nad sposobem prowadzenia, nad celami instytucji a wtenczas będzie tą instytucję uważało za swoją i ją poprze.

W dzisiejszym okresie walk społecznych praca społecena jest bardzo ważną, winna łagodzić różnice społeczne, wyrywać młodzież ze szpon tanich i radykalnych haseł i wychować ich w duchu ewolucji naszego ustroju społecznego a odwrócić od rewolucji.

Musimy rzemiosło podnieść na wyżynę techniczną, by rzemieślnik nasz mógł stanąć do zawodu i technicznie wysoko wyszkolonym rzemieślnikiem zachodu. Inaczej jako państwo nie ostaniemy się w współzawodnictwie gospodarczem. W końcu mamy spełnić ważne zadania przewarstwowienia społecznego Żydów, by ich anormalny ustrój społeczny uzdrowić. W tej pracy nie jesteśmy odosobnieni. Jesteśmy ogniwem we wielkim łańcuchu organizacji opieki nad dzieckiem, który opasał całą Polskę. Obce nam są zaściankowie nastawienia, obcy lokalny patrjotyzm. W naszej instytucji mieszczą się dzieci z całego województwa.

Wierzę w dobrą wolę współpracowników i społeczeństwa i dlatago ze spokojem oddaję tą instytucję dla użytku społecznego.

Z koleji zabrał głos p. Dr. Kohn. Nie widzi powodu dla przesaduej skromności D-ra Parnassa. I to co już stworzono jest poważną instytucją. We wielkim froncie zmagania się o wychowanie przyszłych pokoleń przybył nowy, bardzo ważny szaniec. Nasze instytucje są ważnemi ośrodkami kulturalnymi i kuźnią nowych myśli. Ich działalność jest więcej kwalitatywną niż ilościową. Dziękuję wszystkim za dotychczasowe wysiłki i zapewnia, że Centrala ze swej stronę w miarę możności będzie instytytucję wspierała.

Dr. Parnass odczytuje telegraficzne życzenia i pozdrowienia centrali warszawskiej, p. Dr. Klaftenowej i kilku szerocinców naszego województwa, poczem zaproszono obecnych na skromny podwieczorek. W bardzo miłej atmosferze spędzono kilka godzin.

Fotograficzne zdjęcie uwieczniło tą uroczystość poczem rozeszli się obecni unosząc ze sobę wspomnienia miłych i podniosłych chwil.

„Podole“

KREW NA MORZU

W rolach głównych:
Lihan Hail Davis i Suzy Vernon

Epidemja samobójstw - wina społeczeństwa.

Jedno z praw indywidualnych jednostki „prawo nietykalności osobistej“ głosi: każdy ma prawo do życia, a tem samem i obowiązek zachowania życia. Człowiek jako członek społeczeństwa i współwytwórca idei społecznych, ma wobec niego pewne obowiązki i jest jego dłużnikiem. Życie więc nie należy całkowicie do jednostki, jest po części też własnością społeczeństwa, a jednostka pozbawiając się życia, wyrządza wielką krzywdę nietylko najbliższym ale całej ludzkości.

Najmarniejsza bowiem we własnem pojęciu jednostka, może się społeczeństwu przysłużyć, może mu przynieść korzyść w jakiejkolwiekbądź dziedzinie. Samobójstwo jest więc chorobą w łonie społeczeństwa, a to choroba ciężka, która się coraz więcej daje we znaki.

W dawniejszych już czasach, związek społeczny uważa samobójstwo za czyn przeciwny prawu i ustanawia sankcję karną pierwotnie dla samobójcy, później dla tych co z nim współdziałali. Samobójców karzą już prawa dzikich plemion Afryki, a Platon polecał w państwie doskonałem chować samobójców oddzielnie, w oddali od ogólnych cmentarzysk, w miejscach bezimiennych miały się znajdować ich niesławne, zapomniane groby.

To wszystko wskazuje, że samobójstwo zawsze było uważane za czyn karygodny. W czasach powojennych, gdy ludzkość znużona i złamana psychicznie uległa ogólnej depresji moralnej, epidemja samobójstw coraz się powiększa. Szerzy się ona zwłaszcza wśród młodego pokolenia, które utraciwszy wszelką podporę moralną. złamane na duchu, popada w bezdenną rozpacz i jedyne wyjście z tego labiryntu cierpień widzi w samobójstwie. Manja samobójstw jest więc produktem zgnilizny powojennej. Usunięcie plagi samobójstw jest zadaniem społeczeństwa. Jest to zadanie skomplikowane i wymagające wiele starań. Chcąc wyplenić wśród młodzieży myśli samobójcze, należy nowe pokolenie wychować w duchu optymistycznym, wychować ludzi zdrowych fizycznie i moralnie. Należy od najwcześniejszej młodości wszczepić młodzieży miłość ku życiu i chęć do pracy dla dobra ogółu. Następną powinnością społeczeństwa jest w miarę możności usunąć nędzę i cierpienie jego członków.

Powinny powstać instytucje, swego rodzaju zakłady, kierowane przez fachowe siły, z których ludzie zniechęceni do życia, znaleźliby ukojenie i spokój duszy. Każdy noszący się z zamiarem samobójczym człowiek, udaje się do lekarza takiego zakładu, przedstawia mu swoje cierpienia duchowe a lekarz stawiając djagnozę udziela porady. Stara się skierować myśli pacjenta ku innemu celowi, wskazuje mu zbawienną drogą i tem zachęca go do dalszego życia. Zakłady te, przyniosłyby ogromną korzyść społeczeństwu.

Społeczesstwo winno się chwycić zaradczego środka, aby ochronić od zguby całe rzesze młodzieży, która ma być jego przyszła awangarda. **R. Igerówna.**

Krótki przegląd gospodarczy.

Traktaty handlowe. Z dniem 10. września br. weszły w życie umowa handlowa **z Chinami** oraz protokół dodatkowy do umowy handlowej **z Węgrami.** Polska przyznała w ostatniej umowie ulgi celne dla papryki, salami, żywych ryb, motorów do aut i osi do wozów, natomiast uzyskała ulgi celne dla drzewa tartego, nasienia dla buraków cukrowych, parafiny, materjałów wełnianych i nici bawełnianych, trykotaży, stali na narzędzia. beczek blaszanych i t. d.

Otręby pszenne. Zapowiedziano przedłużenie rozporządzenia zwalniającego wywóz otrębów pszennych od ceł **do dnia 31 czerwca 1931.**

Kredyty dla rolnictwa. Celem zapobieżenia zbyt wielkiej podaży zboża a tem samem wielkiej zniżce cen za produkty rolne wyasygnował rząd 100 miljonów złotych, zabezpieczonych zastawem rejestrowym. Z tej sumy wypłacił Bank polski blizko dwie trzecie umożliwiając sferom rolniczym normalną podaż zboża. Bez tej pomocy kredytowej stan gospodarstwa rolnego byłby już katastrofalny.

Humorystyczne obrazki na tle naszej jesieni.

Gdy serca płoną...

W ogrodzie miejskim siedziała zakochana parka i snuła sielankę...

Miłośnie patrzała mu w oczy i odczuwała najmniejsze dotknięcie jego ręki. Była tego świadomą, iż nierzadko odbywa się burza w jego piersi, przepełnionej ku niej miłością.

Przysunęła się doń bliżej i, wpatrywując się głęboko w jego oczy, zapytała szeptliwie:

— Co jest z tobą, Hermanie ?

On obu rękoma dotknął się serca i głęboko westchnął.

Przerażona nalegała:

— Powiedź, kochanie, co jest z tobą ?

— Serce — odparł z zawstydzoną miną.

Zarumieniły się jej policzki. Powiodła palcami po jego gęstej czuprynie i znowu zagadnęła:

— Co serce ? Co ? Mów!

— Ogień goreje w mem sercu, ogień — wybełkotał, nie opuszczając lewej ręki z swej piersi.

Zamigotały jej oczy — przycisnęła do swego bijącego serduszka, że jej gorący oddech omal nie przewyższył jego żaru.

— Ogień ? Z czego ? Powiedź. Z miłości ? Tak ?

— Nie, broń Boże, spożyłem dziś postnego śledzia, czuję przeto jakby ogień w pobliżu serca...

Napisał: NACHUM BERGMAN.

500 ZŁ. NAGRODY A MIANOWICIE: 100 ZŁ., 50 ZŁ. i 14 NAGRÓD PO 25 ZŁ.

drogą losowania będzie rozdzielone między tych, nadsyłających kupony, których odpowiedzi padną na hasło, otrzymujące największą liczbę głosów. Należy z pomiędzy niżej przedłożonych haseł:

Nr. 1 CUKIER — to zdrowie
Nr. 2 CUKIER — żywi
Nr. 3 CUKIER — krzepi
Nr. 4 CUKIER — daje siłę

wybrać dla propagandy takie, które będzie najmocniej wyrabiać w szerokich masach świadomość, że

cukier to nie przyprawa dla smaku, a pokarm o wielkiej wartości odżywczej.

Do Biura Prop. Kons. Cukru
Warszawa, Krak. Przedm. 55

Głosuję za Nr.....

Adres:

G. T. P.

Nakleić znaczek 5 gr. i wysłać w otwartej kopercie z napisem „druk“.

Każdemu nadsyłającemu kupon, prześlemy gratis albumik z fotografjami dwunastu asów polskiego sportu, wykonany techniką wklęsłodrukową oraz nazwiska i adresy osób, które otrzymają nagrody.

SPÓŁDZIELCZY BANK KUPIECKO-RZEMIEŚLNICZY
TARNOPOL, ULICA KONARSKIEGO 1
OTWORZYŁ DZIAŁ WKŁADEK PREMJOWYCH.
Kto złoży 1 zł. 60 gr. tygodniowo, otrzyma po 10-ciu latach 1000 zł,
Co 6 miesięcy przypada na każde 100 książeczek premja 500 zł.
WALUTA UBEZPIECZONA. - - Można na 3 miesięcy wypowiedzieć wkład.

Znana z solidności Firma ARON KENNER, Tarnopol, pl. Sobieskiego 15
poleca na sezon bieżący swój bogato zaopatrzony skład towarów bławatnych sukiennych i jedwabnych.
Specjalność: wyprawy ślubne.
Ceny niskie. **Dogodne warunki spłaty.**

SALON FRYZJERSKI
Henryka Goldberga
w Tarnopolu, ul. 29-go Listopada (obok województwa)
Pierwszorzędne siły fachowe.
MASAŻE ELEKTRYCZNE. — Ceny przystępne.
Dla P. P. studentów (tek) 50% taniej.

APTEKA OBWODOWA
Mr. BERNARD OCHS
Tarnopol, ul. Perla — Telefon Nr. 65
wydaje stale leki i wszelkie środki lecznicze, wody mineralne i t. p.
na rachunek:
funkcjonarjuszy państw. oraz Kasy Chorych Powiatowych i Kolejowej.

PRACOWNIA SZCZOTKARSKA
IZYDOR PLAGER, Tarnopol
ul. Ruska 13 (dom p. Ratzensteina)
wykonuje
wszelkie roboty w zakres szczotkarstwa wchodzące.
SPECJALNOŚĆ: Szczotki maszynowe. — Ceny umiarkowane.

Pracownia kuśnierska
Starosoler i Haliczer
Tarnopol, Rynek 32
wykonuje wszelkie prace w zakres kuśnierstwa wchodzące podług najnowszych modeli.

PRACOWNIA WYROBÓW SREBRNYCH I METALOWYCH
PAWŁA POLOWEGO
W TARNOPOLU, ULICA WAGILEWICZA L. 4.
przyjmuje
wszelkie reperacje ze srebra i bronzu.

Renoma Czekolada deserowa — Czekolada wyborowa
A. Piasecki Sp. Akc. **- Kraków.**

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.
904

STAROSTWO TARNOPOL
Egzemplarz obowiązkowy
Nakład 1000 egz.
dnia 27/9 1930

Ж 6001

Cenniki działu fotograficznego bezpłatnie otrzymać można
w DROGERJI EDWARDA SAPHIERA
Tarnopol, ul. 3-go Maja 1

KEKSY PIERNICZKI
WAFLE
Marki „TIP-TOP"
BISZKOPTY HERBATNIKI
Bracia Schramek, Cieszyn

Podarki zaręczynowe i ślubne
ze złota, srebra i platyny poleca najtaniej firma
S. Teichman, Tarnopol
Mickiewicza 18.

Istniejąca od roku 1898 fabryka wyrobów cukierniczych i piernikarskich
BRACIA KÜNSTLER
przedtem **JAKÓB KÜNSTLER**
TARNOPOL, RYNEK 10
poleca na zbliżający się sezon: marmoladę jabłkową, powidła i wafle własnego wyrobu w najlepszych gatunkach i po cenach konkurencyjnych.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE
Gustawa Akselrada
w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30
uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

ELEKTRYCZNY ZAKŁAD RYTOWNICZY

Z. Goldman, Tarnopol, ul. Wałowa 7
wykonuje wszelkie **pieczęcie** kauczukowe i **metalowe** do farby i do lakierowania, **monogramy** w złocie i srebrze, **odlewarnia** tablic. — Wszelkie zamówienia z prowincji wykonuję bezzwłocznie **po cenach najtańszych.**

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
O. Schiffman Tarnopol, Piłsudskiego 11
wykonuje wszelkie zdjęcia fotograficzne po cenach przystępnych.
Specjalność: **fotografje legitymacyjne** po 25 gr. sztuka.

Lingerie „Elegante"
pierwszorzędny zakład dla szycia i haftowania bielizny damskiej, firanek, kapy na łóżka oraz wszelkie dekoracje salonowe. — **Odbijanie wzorów.**
Ceny nader przystępne.
Tarnopol, Piłsudskiego 17, I. p.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH
„ORBIS"
TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L, 9.
Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.
- - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -
Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines".

Z dniem 1-szego października 1930 r. zostanie otwarty
JEDYNY FACHOWY ZAKŁAD KOSMETYCZNY
„KOSMEO"
w Tarnopolu, ul. Piłsudskiego l. 17.

Kazimierz-Kahl-Fieles
koncesjon. naucz. tańców, członek Z. Z. A. B. i N. T. Rzecz Polsk. w Warszawie
rozpocznie z dniem 1/X 1930 r. w sali „Sokoła"
KURS TAŃCÓW
salonowych, narobowych i najmodniejszych.
W dwóch oddziałach: I. dla młodzieży szkolnej, II. dla osób prywatnych, każdy w osobnych godzinach.
Zgłoszenia przyjmuje z grzeczności WP. P. Thinelowa

MARKUS APTOWITZER, Tarnopol, Ruska 26
poleca
na sezon **watę, watoliny i kołdry po cenach fabrycznych.**
Bogaty wybór **galanterji i zabawek dziecinnych.**

CENY OGŁOSZEŃ:
Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.
Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. Z drukarni M. Kahanego w Tarnopolu. Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Rok 1. Tarnopol, 15 października 1930. Nr. 11.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

PRZYSZŁOŚĆ

Redaktor naczelny Dr. Herman Parnass.

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

Rozgrywka czy konsolidacja?

W chwili, gdy trzeci Sejm został rozwiązany i rozpisano nowe wybory do Sejmu i Senatu była sytuacja dla wszystkich partji i ugrupowań politycznych polskich zupełnie jasną i niedwuznaczną.

Zdawano sobie powszechnie sprawę, że następuje ostatni akt tego dramatu politycznego, który rozpoczął się w maju 1926 roku i który w interesie ładu i porządku publicznego, w interesie znaczenia i potęgi Polski dobiedz musi wreszcie końca.

Stało się jasnem, że dnia 16 listopada nastąpi decydująca rozgrywka między obozem dotychczas rządzącym i wszystkimi innymi, którzy tego obozu, jego ideologji, sposobów rządzenia i metod działania uznać nie chcą, czy nie mogą.

Odpowiednio do tego nastąpiła dość szybko konsolidacja walczących stron i już od pierwszej prawie chwili kampanji wyborczej było jasnem, kto, przeciw komu staje do walki, do walki zaciętej i bezwzględnej.

Ta atmosfera walki działa jednak zarażliwie i oto widzimy że i na ulicy żydowskiej zjawia się chęć walki wszystkich przeciw wszystkim, dążenie do ostatniego rozrachunku partyjnego, do rozgrywki.

Każda z niezliczonej ilości partji i partyjek żydowskich chce pokazać swą siłę i znaczenie, chce z okazji akcji wyborczej zawładnąć duszą żydowską, chce głównie zagarnąć dla siebie mandaty żydowskie.

Zapominają nasi partyjnicy że, co wolno społeczeństwu polskiemu, któremu żadne niebezpieczeństwo narodowe czy gospodarcze w tej chwili nie grozi, tego w żaden sposób nie wolno czynić nam Żydom.

Bo gdy wszystkie walczące obozy polskie łączy jednak jedna wielka siła, jaką jest własna państwowość, my Żydzi tej spójni nie posiadamy, nas Żydów nie broni własna państwowość przed wynarodowieniem, przed pauperyzacją, przed upadkiem ekonomicznym i ubóstwem.

Nowootworzony
Sklep tytoniowy
przy kantorze sprzedaży losów Loterji Państwowej **„Nadzieja“** Oddział w Tarnopolu ul. Mickiewicza 27
poleca:
tytonie, papierosy, cygara, tutki i bibułki najprzedniejszych jakości, stemple, weksle, znaczki pocztowe, przybory do palenia i pisania, jakoteż dzienniki i czasopisma krajowe i zagraniczne.
Prosząc o łask. częste odwiedziny kreślę się
z szacunkiem
Leon Kornblüth.

Wszystkich czytelników Gazety Tarnopolskiej powiadamiamy, że po długich staraniach pozyskaliśmy dla Tarnopola całą moc szlagierów filmowych i obrazy te wyświetlamy codziennie w odnowionem pod każdym względem kinie **„GWIAZDA“** w Tarnopolu. Artystyczna i rozrywkowa wartość filmów naszych, oraz urządzenie sali, wreszcie doskonała orkiestra, daje w zupełności gwarancję, że **najprzyjemniej, najpożyteczniej, najweselej** spędzić można tylko w kinie **„GWIAZDA“** w Tarnopolu.
Nowy Zarząd Kina „GWIAZDA“.

MLEKO odżywcza czekolada
A. Piasecki Sp. Akc. - **Kraków.**

Ze wszystkich stron biją o nas fale nienawiści rasowej i religijnej; gospodarcze zniszczenie stało się wspólnem hasłem antysemitów wszystkich odcieni.

Wysiłki skierowane ku podkopywaniu naszego bytu narodowego i gospodarczego dotyczą wszystkich bez wyjątku Żydów i dlatego jest stanowisko nasze w obecnej kampanji wyborczej zupełnie jasne.

Nie czas obecnie na rozgrywki partyjne, gdy łączy nas wspólna niedola.

Musimy się złączyć do walki obronnej przeciw wspólnym wrogom i niszczycielom Żydostwa, musimy skonsolidować wszystkie pozytywne czynniki działające w społeczeństwie żydowskiem.

Wszyscy Żydzi dobrej woli powinni podać sobie ręce, by wspólnemi siłami utrzymać się przy życiu.

M. Eisenberg.

Ważne dla szynkarzy!

Zamierzone zniesienie zakazu sprzedaży trunków alkoholicznych w niedziele i święta (?!)

Jak informują ze strony organizacyj gospodarczych, projekt noweli ustawy przeciwalkoholowej, która przyczyni się do powiększenia liczby placówek sprzedaży artykułów monopolowych a w ten sposób umożliwi zmianę postępowania wobec osób, których koncesje mają być odebrane dopiero do przyszłych izb ustawodawczych, będzie wniesiony.

Wszelki liberalny kierunek, jaki niewątpliwie przejawia się obecnie w sferach miarodajnych wobec kategoryj dotychczasowych koncesjonarjuszów, nie dotyczy tych wypadków, kiedy koncesje są odbierane z powodu wykroczeń natury karnej. Takie wypadki nie będą uwzględnione w żaden sposób i walka z opilstwem pójdzie również i po drodze represyjnych kar wobec tych sprzedawców alkoholu, którzy przekraczają przepisy ustawowe.

Jak się dowiadujemy nowelizacja ustawy przeciwalkoholowej ma pójść **ewentualnie w kierunku likwidacji zakazu sprzedaży alkoholu w dnie świąteczne i niedziele,** przepisu, który jest właściwie tylko teoretycznym i którego przekroczenia są na porządku dziennym.

Do chwili znowelizowania ustawy **w dalszym ciągu zamierzają prolongować okres likwidacyjny dla tych przedsiębiorstw, które należą do osób kategorji nieprzewilejowanych i którym swego czasu koncesje zostały odebrane.** Dalsza prolongata zależna będzie od opinji władzy administracji ogólnej. Obecny termin likwidacyjny mija z dniem **31 grudnia br.**

Drukarnia M. Kahanego, Tarnopol, Mickiewicza 43
poszukuje
motor 2 lub 3 konny.

Kryzys gospodarczy.

Jego źródło — rozwój i możliwość likwidacji

W powolnem tempie zaczyna się u nas zakorzeniać przekonanie, że jednym z najważniejszych problemów obecnej doby jest problem rozwoju gospodarczego. Zdawało nam się w minionych dziesiątkach lat, że punkt ciężkości naszych bolączek leży na terenie politycznym, bo nie mamy dobrych warunków rozwoju skrępowani przez zaborcę lub inne narody, mające większą wolność poetyczną a więc większą możliwość ułożenia sobie warunków bytu. Ta preponderancja czynnika politycznego była zrozumiałą w okresie ogólnie dobrej konjuktury gospodarczej na całym świecie w dobie przedwojennej a zwłaszcza w naszej połaci kraju, mającej charakter wybitnie ograny a której ludność w przeważnej części na roli mieszkająca żyła w wielkim stopniu w stanie autarkji gospodarczej. Świadomość wielkiej zawisłości wzajemnej różnych warstw społecznych i gospodarczych była nam obcą, gdyż żyliśmy w stosunkowo prymitywnych warunkach produkcyjnych daleko od żywego tętna krajów wybitnie kapitalistycznych.

Po wojnie zmieniło się to gruntownie. W pierwszym rzędzie musieliśmy się przekonać, że nasz byt jest ściśle związany ze stałością pieniądza, którym się posługujemy. Ludzie, którym zupełnie obcem było pojęcie kursu waluty i ważność pieniądza jako czynnika gospodarczego zaczęli się interesować wysokością kursu dolara i dolary chować.

Już dziś nawet mniej biegłemu w prawach ekonomji społecznej i politycznej zaczyna świtać, że formy produkcyjne w Ameryce i Rosji, że urodzaje w tych krajach mają bardzo poważny wpływ na ułożeine się stosunków gospodarczych i u nas. Błyskawiczny rozwój środków komunikacyjnych zbliżył kraje i narody do siebie, niema ważnego zdarzenia na świecie politycznego czy też gospodarczego, któreby sie nie odbiło echem w całym świecie cywilizowanym.

A ta świadomość wzajemnej zawisłości gospodarczej została nam szczególnie drastycznie zademonstrowaną w długo trwającym już okresie obecnego kryzysu gospodarczego, który przeżywamy. I dlatego uważamy jako konieczne omówienie wszystkich objawów tego kryzysu i przeprowadzić analizę jego źródeł i prognozę dalszego rozwoju.

I.

Ogólno światowe i krajowe źródło naszego kryzysu.

W kryzysie gospodarczym, który obecnie w Polsce przeżywamy musimy rozróżnić czynniki ogólno światowe i czynniki krajowe. Chcemy w pierwszym rzędzie poświęcić naszą uwagę czynnikom ogólno światowym, by uzyskać podstawę dla oceny ich ważności w stosunku do czynników lokalnych.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 660/ ІП

KINO „PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

KINO GWIAZDA
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

Kryzysy gospodarcze nie są nowością okresu powojennego. Od czasu postępu techniki i mechanizacji naszej produkcji kryzysy należały do stałych objawów naszego życia gospodarczego. Przemysł produkował zawsze „na zapas“. Po wyprodukowaniu swoich produktów szukał dopiero odbiorców -- a niejednokrotnie musiał ich stwarzać, wychować drogą reklamy.

Dążeniem przemysłu jest zawsze powiększenie konsumcji i pomnożenie konsumentów. Popyt i podaż były regulatorem w tym procesie produkcji i konsumcji. Jest jasnem, że ten regulator nie funkcjonował precyzyjnie; — przemysł zwykle optymistyczny w ocenie rynku produkował często więcej niż konsumenci mogli kupić. Wynikiem tej nadprodukcji była zmożona podaż z towarzyszącą jej nieodstępnie wzmożoną konkurencją — a więc spadek cen i nierentowność produkcji, chwilowe zastanowienie ruchu w fabrykach, zwolnienie robotników i t. d. jednem słowem kryzys. Z czasem towary się wyczerpały, popyt wzrastał a tem samem i rentowność produkcji co skłaniało przemysł do nowego podjęcia produkcji, angażowania robotników — słowem nowa konjunktura gospodarcza. Ten ruch wahadłowy (-tu trochę sematycznie przedstawiony-) między konjunkturą a krzyzysem powtarzał się co kilka lat i nikogo nie straszył.

I obecnie myślano powszechnie, że obecny kryzys jest normalnem zjawiskiem, niejako dopełnieniem minionej konjuktury. Dopiero ostrość kryzysu i jego przewlekłość zmuszała do głębszego zastanowienia się i szukania za wytłumaczeniem.

I oto po głębszej analizie stosunków dojść musimy do przekonania, że obecny kryzys nosi na sobie cechy anormalności i silnego zaburzenia naszego ustroju gospodarczego i społecznego.

Od pewnego czasu przyzwyczailiśmy się wszystko kłaść na karb wojny światowej nic dziwnego, że za obecny kryzys czyni się wojnę światową i jej skutki odpowiedzialną.

Przytoczone argumenty jak zniszczenie wielu dóbr, których nie można prędko przywrócić, ogólne zubożenie ludności i podkopanie jej zdolności konsumcyjnej, strata kilkunastu miljonów młodych ludzi a więc najbardziej potrzebnych dla wytwórczości, rozbicie starych organizmów gospodarczych i stworzenie nowych z licznemi barjerami celnemi — są zapewne słuszne ale nie wystarczające dla wytłumaczenia tego kryzysu.

Mieliśmy już bowiem po wojnie dość długi okres konjunktury a więc mimo wspomnianych już skutków wojny! Przyczyna jest głębsza — **obok kataklizmu wojny mieliśmy nie mniej głęboko wrzynającą się w nasz ustrój przemianę w technice produkcyjnej i zmianę w wartościowaniu pojedynczych czynników w procesie produkcyjnym.**

Sprawa ta wymaga bliższego określenia i dlatego się przy niej trochę zatrzymamy. W procesie produkcji obok innych — główną rolę odgrywały trzy czynniki: kapitał, środki produkcyjne i praca ludzka. W różnych okresach historji rozmaicie oceniano wartość tych czynników. Najgorzej traktowano pracę ludzką i jest bezprzeczną zasługą ery liberalnej i jej częściowego spadkobiercy, socjalizmu, że praca ludzka rosła w ocenie i cenie. I dlatego starała się technika wynaleźć i udoskonalić maszyny, któreby pracę ludzką czyniły o ile możności zbędną.

Zaincjował to genjalny Taylor, który rozłożył każdą czynność ludzką na pojedyncze składniki i ruchy i jedną funkcję rozdzielił na kilkudziesięciu ludzi. Zyskał przez to przedewszystkiem na udostępnieniu pracy dla szerokich warstw z wyeliminowaniem fachowców i na podniesieniu intenzywności pracy. Taylor jest właściwym wynalazcą pracy „na ruchomej taśmie“.

To co dziś racjonalizacją nazywamy nie jest objawem ani wynalazkiem powojennym. Drogę tą wskazał już 10 lat przed wojną Taylor a przemysł amerykański najbardziej rzutki i elastyczny pierwszy zaczął tą metodę stosować.

Wojna ten proces przyspieszyła — bo podniosła wartość pracy ludzkiej. Z jednej strony podaż rąk ludzkich zmalała, kilkanaście miljonów najruchliwszych zabrakło a z drugiej strony odezwało się wzmożone samopoczucie klas robotniczych; nowe warstwy ludności doszły do władzy i zapewniły sobie inny udział w podziale wpływów w naszej budowie społecznej.

Wilhelm Schenkelbach
Tarnopol, 3-go Maja — Telefon Nr. 146
poleca swój **bogato zaopatrzony skład towarów jubilerskich i zegarków** oraz **wzorową pracownię zegarmistrzowską i złotniczą.**

ZNANY MAGAZYN MÓD „LUNA“
Tarnopol, ul. Sokoła 22 - tel. Nr. 203
poleca na każdy **sezon** swój **bogaty wybór kapeluszy damskich, dziecinnych i beretów,** wedle najnowszych **kreacji mody po cenach nader umiarkowanych.**

ELEGANCKI ŚWIAT ubiera się jedynie w pierwszorzędnym magazynie dla Pań i Panów

BRACI HELLER, TARNOPOL, ul. 3-go Maja 6

Telefon Nr. 163.

I znowu była Ameryka tą, która wyciągnęła pierwsza i najkonsenkwentniej naukę ze stworzonej nowej sytuacji. A tą naukę znamy pod popularnem mianem fordyzmu. **Ford jasno ocenił, że praca ludzka jest nietylko najdroższym czynnikiem w procesie produkcyjnym, ale ocenił, że ten system jest najzdrowszy, bo wysoko ceniona praca ludzka stwarza dobrego konsumenta.** Przez racjonalizację doszedł do znacznego potanienia kosztów produkcji i kolosalnego wzmożenia zdolności produkcyjnej. Płacąc robotnikowi dziennie 6-8 dolarów, podnosił ich dobrobyt, robił ich odbiorcami swoich aut, im więcej odbiorców było tem taniej produkował, tem przystępniejszem stało się auto dla szerokich mas, tem więcej mógł produkować tem więcej ludzi zaangażować i t. d. w szczęśliwym splocie wymienionych faz i czynników. Bez racjonalizacji ten rozwój byłby niemożliwy. **Ale racjonalizacja działa jak rewolucja zmienia systemy, niszczy nim buduje.** Racjonalizacja zastępuje pracę ludzką przez maszynę, wypiera chwilowo człowieka z warstatu pracy, powoduje bezrobocie.

Taką rewolucję przeżyliśmy już raz, gdy po wynalezieniu maszyny parowej zmechanizowano warstaty pracy. Ileż to miljonów rzemieślników i majstrów musiało zamknąć swoje warstaty pracy, bo nie mogli wytrzymać konkurencji zmechanizowanych warstatów fabryk.

Zapewne w ciągu kilkunastu lat wchłonęły ich te same fabryki jako kierowników i robotników, gdy te fabryki zaczęły prosperować dzięki taniemu systemowi pracy. Po szalonym kryzysie lat 30 i 40 uprzedniego stulecia przyszedł okres niebywałego rozwoju i dobrobytu. I oto obecnie — mutatis mutandis — powtarza się znowu historja. **Obecny kryzys jest objawem i zapowiedzią wielkiego przeobrażenia się w naszym procesie produkcyjnym i w naszej budowie społecznej** nie jest więc objawem normalnym i zapowiedzią normalnej konjuktury. **By się ostać w okresie tego nowego kataklizmu inne są potrzebne leki niż je zapisuje normalna receptura.** Oto co chcieliśmy stwierdzić, zostawiając sobie analizę tych objawów dla późniejszych artykułów.

Dr. Herman Parnass.

Nadesłane.

LAURA WEISSBROD ISAK MEISELES

zaręczeni

Tarnopol, w październiku 1930 roku.

Z okazji zaręczyn **p. Laury Weissbrod z p. Isakiem Meiselesem** zasyłają serdeczne gratulacje

Tuchfeld i Rauch.

Rudolf Schildtkraut.

Wspomnienie o niedawno zmarłym artyście żydowskim.

Zmarły niedawno w Hollwoyd gigant sceny Rudolf Schildtkraut posiadał prócz niezwykłych walorów i wybitnego talentu, także nadzwyczajny zmysł artystyczny i poczucie piękna. Jego dom prywatny w New-Jorku wyglądał jak muzeum. Można tam było znaleźć, stare wazy, puhary, rabinów a także stare zżółkłe pergaminowe karty z biblji Guttenberga. W sypialni wisiały obrazy z Jego wszystkich ról, oraz krzyczące afisze oprawione w ramy.

Przedziwną miłością, darzył syna swego Józefa, jedynaka obecnie wybitnego artysty. Przez całe swoje życie służył tu wiernie sztuce, nie jedną scenę powołał do życia. Można go było spotkać czasem, w podmiejskich teatrach newjorskich, jak pokrzepiał, dawał wskazówki i pomagał artystom żydowskim.

Jestem bardzo chory, rzekł ostatnio do Leona Szlancka znanego żydowskiego artysty w Ameryce - „Chciałbym jednak zagrać jeszcze w Los Angelos“ „Boga zemsty“ (Got fun Nekume). Chciał jeszcze zabłysnąć na scenie żydowskiej, jednak nie danem mu było. Rudolf Schildtkraut zmarł, a żydowski świat artystyczny stracił jednego ze swych czołowych przedstawicieli.

Ze sportu.

JEHUDA I. — PODILLA I. 4:0.

Spotkanie wicemistrza kl. „B“ z mistrzem kl. „C“ przyniosło wysokocyfrowe zwycięstwo Jehudzie. Spotkaniem tem, zakończono turniej o mistrz. Tarnopola urządzony staraniem Jehudy, Kresów, Podilla i 54 p. p. Do finału zakwalifikowała się Jehuda zwycięstwem nad Kresami 3:0 oraz Podilla nad 54 p. p. 7:1. Dotychczasowe rozgrywki skończyły się remisowo trzykrotnie 1:1, 1:1 i 0:0. Dopiero ostatnia decydująca rozgrywka przyniosła zasłużone zwycięstwo Jehudzie. Drużyna ta przewyższała przeciwnika o całą klasę. Do przerwy gra z wielką przewagą Jehudy, która w krótkich odstępach uzyskuje 4 bramki. Po przerwie gra równorzędna. Podilla nie wykorzystuje karnego. Sędziował ku zadowoleniu obu stron p. Rosenstock, w miejsce sędziego związkowego, który mimo wyznaczenia nie stawił się.

Rutra.

Jakób Rauer, Tarnopol

ul. 3-go Maja 4

poleca swój bogato zaopatrzony magazyn sukna, jedwabiu, towarów bławatnych i kilimów gliniańskich.

ZNAKOMITE PIWA JASNE i CIEMNE
HABERBUSCHA
Zastępcy: M. Milgrom i J. Willner, Tarnopol, ul. Kilińskiego 2 (Hotel Puntscherta).

Mimochodem.

O prasie hebrajskiej w Palestynie słów kilka

W Jiszubie palestyńskim, liczącym zaledwie 170 tysięcy dusz żydowskich, odłożywszy starców, dzieci i młodzieńców, nie czytających gazet, pozostaje 30-40 tysięcy czytelników, którzy utrzymują 30 gazet i czasopism hebrajskich. Trzy miljonowa ludność żydowska w Polsce nie może utrzymywać ani jednego dziennika hebrajskiego, (chociaż czytelnicy znaleźliby się) młody Jiszub utrzymuje ich aż trzy: „Haarec“ (redaktor Dr. M. Glücksohn) „Doar Hajom“ (przedtem redagował Hemar ben Awiw obecnie W. Żabotyński) i „Dawar“ (red. B. Kazenelsohn). „Dawor“ wydaje co sobotę dodatek literacki „Musaf“. Następnie wychodzi w Palestynie 6 tygodników, partyjnych i literackich. Najstarszym tygodnikiem jest „Hapoejl Hacair“ (istnieje już 23 lat) następnie tygodnik mizrachistyczny „Hator“ gazeta gospodarcza „Bostonai“, „Kol Israel“ (organ Agudy) dwa tygodniki literackie „Ktuwim“ (red. A. Steinman i A. Schlanski) i „Moznaim“ (red. Reb. Binjamin). Wychodzą też dwa dwutygodniki „Mischor Watasijah“ i „Hejd Hachinuch“. Miesięczników mamy w Palestynie 9: „Hasadeh“, „Mizrach Umoraw“, „Achduth Haawodah“, „Hamiszpath“, „Hahejd“, „Hamakabi“, „Kornejnu“, „Hador“ ostatnio ukazał się też muzyczny dwutygodnik „Halejl“. Następnie wychodzi także kilka dwumiesięczników i kwartalników.

Niechaj ta krótka statystyka będzie dla nas nauką i niechaj odżyje dawno zapomniany golusowy dziennik hebrajski „Hacfirah“. Uczmy się od naszych braci palestyńskich!

Komitet Lokalny „Ezra“ w Tarnopolu zawiadamia, że dnia 11-go b. m. o godzinie 6-ej wieczorem odbędzie się w lokalu „Tarbut“ zebranie młodzieży celem omówienia sytuacji panującej w tejże instytucji i wyborze nowych władz. W tym celu zaprasza się wszystkie Organizacje Sjonskie jakoteż Towarzyszy niezorganizowanych. — JAWCIE SIĘ LICZNIE.

S. S. A. A. „Makabea“ w Tarnopolu komunikuje: na Walnem Zgromadzeniu odbytem dnia 4/X 1930 r. wybrano Seniorat na semestr X w następującym składzie: Königsberg Michał abs. fil. - senior, Mehler Jakób stud. fil. - cosenior, Friedman Józef stud. praw - sekr., Gelles Karol stud. praw - skarbnik.

Tarnopol, w październiku 1930 r.

Wydział żyd. Stow. „Achwa“ w Tarnopolu zawiadamia, że **Dr. Filip Künstler** został mianowany honorowym prezesem tegoż stowarzyszenia.

Krótki przegląd gospodarczy.

Bydgoszcz-Gdynia. Z dniem 15 września b. r. otwarto odcinek kolejowy Herby-Zduńska Wola dla transportów kolejowych. Po ukończeniu odcinków Maksymiljanowo-Bąk i Kościerzyna. Gdynia będziemy z początkiem r. 1931 mieli **bezpośrednią komunikację między Górnym Śląskiem a Gdynią.**

Targi chmielne w Lublinie. Od 25 do 30 września odbywają się w Lublinie targi chmielu polskiego. Chmiel polski w ostatnich latach znacznie uszlachetniony cieszy się już dobrą sławą w Niemczech i Czechosłowacji konkurując z najlepszymi gatunkami zateckimi i bawarskimi. Browary polskie mają dobrą sposobność do nawiązania bezpośredniego kontaktu z producentami.

Zapasy zboża na świecie a zapotrzebowanie. Usposobienie na światowych rynkach zbożowych jest na ogół mało optymistyczne. Zapasy zboża na ogół znacznie przewyższają zapotrzebowanie. W ostatnich czasach zjawił się na rynku światowym bezwzględny konkurent: Rosja, podcinająca wszelką racjonalną kalkulację cen. W Ameryce używa się dziś w wysokim stopniu pszenicy dla hodowli bydła, gdyż dziś cena jej jest niższa niż kukurudzy. Nawet złe wiadomości o zbiorach w Anglji, Francji i Włoszech nie wzmocniły tendencji, gdyż przeciwstawia im się dobre wieści z Argentyny i Australji. Konsumcja wobec tego trzyma się nadal w rezerwie, powodując dalszą zniżkę cen za zboże.

Kredyty zagraniczne. Jugosławia, Bułgarja, Węgry i Grecja zwróciły się do Banku międzynarodowych wypłat o sfinansowanie tegorocznych zbiorów Ze względu na to, że statut Banku umożliwia ten rodzaj kredytów spodziewają się wspomniane państwa, że starania ich będą skuteczne.

I nam by takie kredyty wyszły na zdrowie.

Kino Palace
Wyświetla aż do odwołania! Potężny dramat rosyjski p. t.
Dama w szkarłacie
w rolach głównych:
Lya de Putti i Don Alvarado.

Kino Gwiazda
Dziś dramatyczna historja miłosna rotmistrza **wojsk carskich,** którego krwawy terror zmusił do ucieczki **z bolszewickiej Rosji**
„ORKAN“
(DUSZE W ROZTERCE).

Znana z solidności Firma ARON KENNER, Tarnopol, pl. Sobieskiego 15
poleca na sezon bieżący swój bogato zaopatrzony skład towarów bławatnych sukiennych i jedwabnych.
Specjalność: wyprawy ślubne.
Ceny niskie. **Dogodne warunki spłaty.**

Co tydzień niesie ?

Apteki:

Służbę nocną pełni: Dziś w sobotę: apteka p. B. Ochsa ul. Perla, od niedzieli 12 października apteka p. F. Freudenthala Rynek.

Bibljoteki:

Bibljoteka dla członków Tow. „Gideon“ otwarta codziennie od 6-8.

Bibljoteka dla członków Tow. „Makabea“ niedziela od 11-1, wtorek 4·30-6, czwartek 4·30-6, piątek 2·30-3·30

Bibljoteka dla członków Tow. „Achwa“ otwarta codziennie od 7-9 prócz piątku.

Do redakcji pisywać należy czytelnie atramentem po jednej stronie manuskryptu. Listy i notatki przesłane w innej formie nie będą uwzględnione.

Oościnny występ „Teatru Rewjowego“ oraz „Teatru Krakowskiego“ dla młodzieży w Tarnopolu. W niedzielę 12 b. m. wystąpi gościnnie teatr rewjowy „Wesoły Wieczór“ w „Sokole“. Nadzwyczaj obfity program, znany znakomity piosenkarz i humorysta Stanisław Gołębiowski, daje rękojmię dla Tarnopolskiej publiczności, że tym razem zawitał do nas prawdziwy 100% teatr rewjowy a nie marna namiastka tegoż. (Przyp. rewja 16 sierpnia) Publiczność tarnopolska wie komu ma zaufać a zaufania godnym jest z pewnością p. Stanisław Gołębiowski, który ma już wśród tarnopolan swoją wyrobioną markę.

Dlatego też „pal licho“ rewję z 16 sierpnia b. r. i spieszmy na gościnny występ prawdziwej rewji warszawskiej jaką dawno oczekujemy a która nas z pewnością nie zawiedzie i zapewni „Wesoły wieczór“.

Równocześnie dla naszych milusińskich wystąpi Teatr Krakowski dla młodzieży z porankiem przepięknej baśni fantastycznej Or-Ota p. t. „Jaś i Małgosia“.

Agent bankowy nożowcem. Dnia 21. IX. br. o godz. 8·30 w czasie sprzeczki między Kaczanem Rudolfem a Głowiakiem Michałem w Złoczowie na ulicy Ormiańskiej, ten ostatni uderzył Kaczana kilkakrotnie laską po głowie i rękach. Wówczas Kaczan z scyzorykiem ugodził Głowiaka Michała w lewą pierś. Po zadanym ciosie Głowiak odbiegł jeszcze kilka kroków poczem padł na ziemię. Rannego Głowiaka odwieziono do szpitala pow. w Złoczowie który w drodze zmarł. Sprawcę zabójstwa aresztowano i wraz z doniesieniem odstawiono go do dyspozycji Sędziego śledczego przy miejscowym Sądzie Okręgowym. Rudolf Kaczan jest Polakiem i był kilkakrotnie karany za drobne przekroczenia kryminalne a ostatnio był agentem Banku Spółdzielczego we Lwowie.

Za namową kochanka zamordowała męża. Dnia 22. IX br. w porze popołudniowej Eugenja Semenowicz, lat 31, zamieszkała w przysiółku Helenka ad Koniuchy pow. Brzeżany, zamordowała swego męża lat 28 w ten sposób, że zadała mu trzy uderzenia w głowę tępem narzędziem wskutek czego czaszka została załamana w dwòch miejscach z przodu oraz w jednym miejscu z tyłu głowy. Zbrodni tej wymieniona dokonała w stodole, do którei denat wszedł ze zaświeconą latarnią stajenną. Celem zatarcia śladów zbrodni - Semenowiczowa następnie podpaliła swoją stodołę która spłonęła doszczętnie wraz ze zbiorami a prócz tego spalił się w pobliżu stojący jej dom mieszkalny wraz z narzędziami gospodarczemi wartości 3.500 zł. Zwłoki denata zostały zabezpieczone przez organa PP. aż do czasu przybycia komisji sądowo-lekarskiej. Przeprowadzona sekcja zwłok wykazała, że denat został zamordowany przez trzykrotne uderzenie obuchem siekiery w głowę, które to znaki zgadzają się z obuchem znazionej na podwórzu siekiery. — Semenowiczowa przyznała się do popełnienie tej zbrodni i zapodała, że do tego czynu miał ją namówić kochanek Grontowski Jan, lat 29, zamieszkały na przysiółku Helenka. — Sprawców morderstwa aresztowano i wraz z doniesieniem przekazano ich Prokuraturze Okręgowej w Brzeżanach.

Uczeń tut. Szkoły przemysłowej popełnił samobójstwo. Dnia 6. X. br. o godzinie 10-tej Jarosław Szwec, lat 17 uczeń 4 kl. szkoły przemysłowej w Tarnopolu, powiesił się na strychu w budynku szkolnym w Danyłowcach pow. Zborów, gdzie ojciec jego Ignacy mieszka i jest kierownikiem szkoły. — Powodem samobójstwa była zła nota, którą otrzymał w szkole przemysłowej i obecnie przygotowywał się do zdania egzaminu do seminarjum nauczycielskiego. — Zwłoki denata pozostawiono na miejscu aż do dalszego zarządzenia władz sądowych.

Zastępców na Tarnopol
i okolicę przyjmie poważna zagraniczna instytucja ubezpieczeniowa pracująca we wszystkich działach. Oferty pisemne do administracji pod „Asekuracja“.

Pamiętajcie !
18 października

18 października
„Keren Kajemeth“

Ceratę i linoleum poleca po cenach fabrycznych
MAGAZYN GALANTERJI
MAURYCY BERNSOHN, Tarnopol Rynek l. 1.

DROGERJA Mrów farm. BRACI KOFFLER w Tarnopolu Rynek l. 12
sprzedaje od dnia 10-go października do 10-go listopada 1930 r.
za 3 złote:

1) 1 Krem Benignina
2) 1 Mydło Benignina
3) 1 Szampon do włosów Elida
4) 1 Fl. wody kolońskiej
5) i 1 Proszek do zębów.

albo

1) 1 Krem czeremchowy
2) 1 Mydło czeremchowe
3) 1 Mydło do golenia
4) 1 Fl. perfumy
5) i 1 Proszek do zębów.

APTEKA OBWODOWA
Mr. BERNARD OCHS
Tarnopol, ul. Perla — Telefon Nr. 65
wydaje stale leki i wszelkie środki lecznicze, wody mineralne i t. p.
na rachunek:
funkcjonarjuszy państw. oraz Kasy Chorych Powiatowych i Kolejowej.

Podarki zaręczynowe i ślubne
ze złota, srebra i platery poleca najtaniej firma
S. Teichman, Tarnopol
Mickiewicza 18.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH
„ORBIS“
TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L, 9.
Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.
- - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -
Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
O. Schiffman Tarnopol, Piłsudskiego 11
wykonuje wszelkie zdjęcia fotograficzne po cenach przystępnych.
Specjalność: **fotografje legitymacyjne** po 25 gr. sztuka.

Zakład tapicerski
WOLF WERBER
Tarnopol, ul. Mickiewicza 27 (stacja autobusowa)
wykonuje wszelkie roboty w zakres tapicerstwa wchodzące.
Dogodne warunki spłaty.

Kazimierz Kahl-Fieles
koncesjon. naucz. tańców, członek Z. Z. A. B. i N. T. Rzecz Polsk. w Warszawie
rozpocznie z dniem 1/X 1930 r. w sali „Sokoła“
KURS TAŃCÓW
salonowych, narodowych i najmodniejszych
w dwóch oddziałach: I. dla młodzieży szkolnej, II. dla osób prywatnych, każdy w osobnych godzinach.
Zgłoszenia przyjmuje z grzeczności WP. J. Thienelowa

MARKUS APTOWITZER, Tarnopol, Ruska 26
poleca
na sezon **watę, watoliny i kołdry po cenach fabrycznych.**
Bogaty wybór **galanterji i zabawek dziecinnych.**

Z dniem 1-szego października 1930 r. zostanie otwarty
JEDYNY FACHOWY ZAKŁAD KOSMETYCZNY
„KOSMEO“
w Tarnopolu, ul. Piłsudskiego l. 17.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE
Gustawa Akselrada
w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30
uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

PRACOWNIA SZCZOTKARSKA
IZYDOR PLAGER, Tarnopol
ul. Ruska 13 (dom p. Ratzensteina)
wykonuje
wszelkie roboty w zakres szczotkarstwa wchodzące.
SPECJALNOŚĆ: Szczotki maszynowe. — Ceny umiarkowane.

KANTOR WYMIANY
D. Gellman, Tarnopol
ul. 3-go Maja 9.
Obligacje pożyczki budowlanej są już do nabycia.
Rocznie 4 ciągnienia.
Najbliższe ciągnienie odbędzie się 1-go listopada b. r.
Główna wygrana 250.000 zł. 50.000 zł. 10 wygranych po 10.000 zł. i 100 wygranych po 1.000 zł.
Losy do I Klasy 22 Loterji Klasowej są już do nabycia po 10 zł. za ćwiartówkę.

„Krakowski teatr dla dzieci i młodzieży“.
Tylko jeden gościnny występ!
W niedzielę dnia 12 października b. r. w sali Sokoła o godzinie 11·45
Poranek przepięknej baśni fantastycznej Or-Ota ze śpiewami i tańcami w 5-ciu obrazach, w opracowaniu scenicznem B. Orskiego p. t.
Jaś i Małgosia
Wspaniała wystawa. Efekty świetlne. Nowe dekoracje.
UWAGA MILUSIŃSCY
— **KONKURS DEKLAMACJI 3 śliczne nagrody za wypowiedziany wierszyk.** —

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.

Ж 6001

HALLO! **HALLO!**

Płyty — gramofony — w wielkim wyborze poleca

DROGERJA EDWARDA SAPHIERA

Tarnopol, ul. 3-go Maja 1

WAFLE

KEKSY PIERNICZKI

Marki „TIP-TOP"

BISZKOPTY HERBATNIKI

Bracia Schramek, Cieszyn

Tylko 1 z rep. | **Gościnny Występ Teatru Rewjowego WESOŁY WIECZÓR** | **Tylko 1 z rep.**

W niedzielę, dnia 12-go października 1930 r. w sali „SOKOŁA" o godzinie 8·30 wieczorem

Ostatnia nowość! **DLACZEGO WAS ZDRADZAMY** **Ostatnia nowość!**

(Dorosłym wstęp wzbroniony). **(Dorosłym wstęp wzbroniony).**

Przebojowa Rewja w 2-ch wielkich częściach, 14 obrazów pióra znakomitych autorów i kompozytorów lekkiej muzyki: Hemara, Tuwima, Starskiego, Golga, Kotaszka, Kagana, Karasińskiego i innych

na czele zespołu **na czele zespołu**

STANISŁAW GOŁĘBIOWSKI

znakomity piosenkarz, humorysta teatrów rewjowych, ulubieniec Publiczności, znany z ostatnich występów „Warszawskiej Szopki Politycznej"

Maryla Szewczyńska, H. Zgierska, H. Selima, Bolesław Orski, Marysia Borowska, Fr. Frankowski i H. Laufer

W programie najnowsze szlagiery teatrów Warszawskich „Qui pro quo", „Morskie Oko" i „Wesoły Wieczór".

Między innymi

Dlaczego Was zdradzamy — Poplątana sytuacja — Cacker — Maszyna Zimt i Leiser — Księżyc nad Tahitą — Cenzura skreśliła — Rozmowa - Obrona przed sądem Józefa Wpychały - Koralowe usta, Pierwsza miłość - Smoncesjada i wiele innych.

EWOLUCJE **BALET** **FINAŁY**

Confer.: M. Szewczyńska. **Kierownik muzyczny: H. Laufer.** **Sekretarz: Emil Schnefs.** **Kierownik art.: St. Gołębiowski**

Bilety wcześniej do nabycia u W. P. Adamowskiego, a w dzień przedstawienia od godziny 7-mej przy kasie teatru.

U w a g a: Bilety zakupione w przedsprzedaży o 50 gr. taniej.

Lingerie „Elegante"

pierwszorzędny zakład dla szycia i haftowania bielizny damskiej, firanek, kapy na łóżka oraz wszelkie dekoracje salonowe. — **Odbijanie wzorów.**

Ceny nader przystępne.

Tarnopol, Piłsudskiego 17, I. p.

ELEKTRYCZNY ZAKŁAD RYTOWNICZY

Z. Goldman, Tarnopol, ul. Wałowa 7

wykonuje wszelkie **pieczęcie** kauczukowe i **metalowe** do farby i do lakierowania, **monogramy** w złocie i srebrze, **odlewarnia** tablic. — Wszelkie zamówienia z prowincji wykonuję bezzwłocznie **po cenach najtańszych.**

CENY OGŁOSZEŃ:

Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.

Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. **Manuskryptów redakcja nie zwraca.**

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. **Z drukarni M. Kahanego w Tarnopolu.** **Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger.**

STAROSTWO TARNOPOL
Egzemplarz obowiązkowy
Nakład 1000 egz.
dnia 11/X. 1930

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Rok 1. Tarnopol, 21 października 1930. Nr. 12.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

PRZYSZŁOŚĆ

Redaktor naczelny Dr. Herman Parnass.

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

Dziś w kinie „Podole“ film dźwiękowy!!!

14 ADWOKAT Dr. IURIS et Dr. PHILOSOPHIAE NUTA BRÜSTIGER 14

CZOŁOWYM KANDYDATEM LISTY Nr. 14 W TARNOPOLU.

Po dłuższych pertraktacjach utworzony został nareszcie na terytorjum całej Małopolski jednolity blok obejmujący wszystkie ugrupowania sjonistyczne i organizacje gospodarcze. Czołowym kandydatem listy Nr. 14 jest Dr. Nuta Brüstiger. Poniżej podajemy jego życiorys.

Dr. Brüstiger urodził się w Żurawnie w r. 1890, jako syn znanej rodziny żydowskiej. Już za młodu jako student należy do różnych stowarzyszeń sjonistycznych i na każdem polu naszej pracy zajmuje wybitne stanowisko. Gimnazjum ukończył w Stryju, a następnie studjuje we Wiedniu i Lipsku prawo i filozofję. — W czasie studjów jest kilkakrotnie przewodniczącym Zw. Akad. Kadima we Wiedniu, znanego z tego, że związek ten był pierwszą placówką, która popierała poczynienia Dra Herzla. —

Uzyskawszy tytuł Dra praw i filozofji, wraca Dr. Brüstiger do Polski, zakłada komitet ratunkowy we Lwowie i bierze wybitny udział w ruchu kooperatyw w Polsce. — Od roku 1921 jest członkiem sjonistycznej partji pracy Hitachdut, gdzie przez cały czas zajmuje przodujące stanowisko.

Obecnie jest przewodniczącym Centralnej Kasy „Gmilas Chesed“ we Lwowie i członkiem dyrekcji Banku dla Kooperatyw w Galicji. —

Publicystycznie zajmuje się filozofją i ekonomją społeczną w języku polskim i niemieckim.

Od szeregu lat jest członkiem wydziału Izby Adwokatów we Lwowie i członkiem Wielkiego Komitetu Wykonawczego światowej organizacji sjonistycznej.

W najbliższych dniach przyjedzie do Tarnopola celem wygłoszenia swej mowy kandydackiej. —

Egzotyczna czekolada „P l u t o s“ najlepsza.

RENOMA czekolada deserowa i wyborowa
A. Piasecki Sp. Akc. Kraków.

Na froncie wyborczym.

Sytuacja wyborcza zaczyna się wyjaśniać i na odcinku żydowskim. Jedno zdaje się już dziś być pewnem: **w naszej połaci kraju mieć będziemy jedną jeno listę narodową.**

Jakto, czy groziło nam rozbicie? zapyta się niejeden niewtajemniczony w robotę zakulisową. Dziś po ominięciu tej ewentualności możemy o niej pisać. Ciężką stała się nasza wewnętrzna sytuacja polityczna wobec rozbicia partyjnego i frakcyjnego i potrzeba obecnie silnej i wytrawnej ręki, by w tych warunkach uzyskać godną postawę polityczną. Dziś mimowoli wracamy pamięcią do okresu wyborczego w r. 1928. Wprawdzie i wówczas nie można było doprowadzić do jednej wspólnej linji Żydów Małopolski i Żydów Kongresówki i Kresów ale u nas nie było niepewności. Dookoła osoby Dra Reicha wykrystalizowała się szybko zdecydowana postawa Żydów Małopolski, Mimo autonomji organizacyjnej poddały się suggestywnemu wpływowi tego wybitnego taktyka także frakcje Hitachduth i Mizrachi z jednej strony, a ugrupowania gospodarcze z drugiej strony. Aguda zapłaciła za swój opór zupełnem zniknięciem z widowni politycznej podczas akcji wyborczej.

Obecnie odczuliśmy brak Dra Reicha.

Były chwile, gdyśmy już wątpili w możliwość jednolitego frontu sjońskiego. Na łamach prasy zaczęła się już wymiana strzałów między bratniemi grupami sjońskiemi pojedynkiem prasowym między Thonem a Grünbaumem; lada chwila a bylibyśmy świadkami bratobójczej walki między 14 a 17.

Zwyciężyła rozwaga i przywiązanie do naszej tradycji politycznej; wspólna idea i cel okazały się silniejsze niż egoizm frakcyjny i dzielnicowy.

W tej sytuacji nie jest na czasie bawić się w szczegółową analizę minionych wypadków i dni niepewności. Po akcji wyborczej do nich jeszcze wrócimy, by z nich wyciągnąć samo przez się narzucające się konsekwencje.

Może to, co się udało osięgnąć nie będzie dla wszystkich ideałem, zapewne — przeżywaliśmy już lepsze czasy. Ale gdy się rozglądniemy, co się dzieje obok nas, gdy sobie uprzytomnimy głębokie rozdarcie w łonie społeczeństwa polskiego musimy sobie jednak powiedzieć: nie jest u nas jak najgorzej. Społeczeństwo żydowskie ustosunkuje się do listy Nr. 14 jako do listy idei. Grup i ugrupowań w Żydostwie polskiem mamy dużo, więcej niż je różnice społeczne i kulturalne uzasadniają. Ale jasnego programu, a co więcej zdecydowanych bojowników o te programy poza organizację sjońską niestety żadne inne ugrupowanie nie posiada.

I to jest tajemnicą naszych dotychczasowych sukcesów bez względu na to kto jest chwilowym heroldem we walce wyborczej. Każdego z nich legitymuje praca dla ludu i praca dla przyszłych pokoleń. Ta droga jest ciernista; nie uzyskiwaliśmy ani majątków ani orderów — tylko jedno: świadomość spełnionego obowiązku.

I w imię tej świadomości staną nasi kandydaci przed wyborcami, by ich poprowadzić do urny wyborczej. Poprowadzą ich w imię naszej wiary w naszą przyszłość.

Dzień wyboru jest dla nas czemś więcej jak wyznaczeniem reprezentanta do sejmu; w tym dniu dokumentujemy wobec świata naszą niezłomną wolę do życia godnego jako naród i jako obywateli tego kraju.

A gdy się do objawienia tej woli przygotowujemy nie bez satysfakcji możemy już dziś podkreślić fakt, że znowu pójdziemy ulicą żydowską z radosną wieścią: walczyć będziemy zjednoczeni pod jednym sztandarem.

Dr. Herman Parnass.

Komunikat
Żydowskiej Wojew. Rady Sierocej w Tarnopolu.

Dzięki upr. poparciu Władz odbędzie się w województwie tarnopolskiem **od 19 do 26 października 1930 roku.** Tydzień Bursy Rzemieślniczej. Na program składają się zbiórki domowe i uliczne, nedarim i t d. Sekretarjat rozesłał materjał propagandystyczny do poszczególnych miejscowości. W sprawie lokalnej zbiórki odbyło się posiedzenie pań i panów, na którem uchwalono przydzielić pracę ulicami poszczególnym parom.

Specjalny Komitet przedstawicieli Jad-Charuzim ma się zająć zbiórką wśród rzemieślników. Legitymacje dla zbierających par będą doręczone w sobotę. Zebrane pieniądze należy składać na rach. Bursy w Spółdzielczym Banku Kupiecko-Rzemieślniczym, Konarskiego 1. Po ukończeniu Tygodnia umieścimy dokładne wykazy w „Przyszłości“ (Tarnopol), „Przeglądzie Społecznym“ (Lwów), i w „Unser Kind“ (Warszawa).

Wilhelm Schenkelbach
Tarnopol, 3-go Maja — Telefon Nr. 146
poleca swój **bogato zaopatrzony skład towarów jubilerskich i zegarków** oraz **wzorową pracownię zegarmistrzowską i złotniczą.**

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 600/ III

KINO „MARS“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

KINO GWIAZDA
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

Szymon Dubnow.

(siedmdziesięciolecie historyka żydowskiego).

Niedawno obchodzono 70-te urodziny historyka żydowskiego Szymona Dubnowa. Gazety żydowskie całego świata pisały o nim i życzyły mu. Niektórzy historycy przed nim pisali „Historje Hebrejczyków“. Jest tam mowa o jakimś narodzie mieszkającym w Palestynie mającym wolne państwo kapłanów, królów i świątynię.

Bogactwo i dobrobyt
może każdy osiągnąć kto zakupi los I kl. 22-ej Loterji Państwowej w największej najszczęśliwszej Kolekturze **„NADZIEJA“**
Oddział w Tarnopolu, ul. Mickiewicza l. 27.
Główna wygrana (miljon) 1.000.000 złotych.
CO DRUGI LOS WYGRYWA!
Cena losów 1/4 10 zł., 1/2 20 zł., 1/1 40 zł.

Jak dalecy są od nas. Jak obcy są nam.

Żyli niegdyś rzeczywiście Hebrejczycy, ale od chwili gdy na miejscu ich świątyni stanęła świątynia Jowisza przestali być Hebrejczykami a stali się Żydami narodem cierpiącym, pogardzonem, sponiewieranym, nie mającym dachu nad głową.

O tym narodzie pisze Dubnow w swoim dziele „Historja narodu żydowskiego“.

Dubnow pisze historję narodu, który przed 2000 lat jest igraszką losu. Dubnow osobiście przeżywa tragedję tego narodu. Jest z Żydami razem w Hiszpanji, w miastach niemieckich z nimi razem ucieka przed Piotrem z Amies (Krzyżowcami) jest z nimi na Ukrainie, wszędzie gdziekolwiek polała się krew żydostwa. Razem z nimi widział bestjalski tłum fanatyków, chcących ich „nawrócić“ Dubnow pisał historję tych, którzy cierpieli, dla tych którzy cierpią. Naród żydowski przeżył te prześladowania, doczekał się chwili radości i szczęścia a z nimi ten wielki piewca ich niedoli Szymon Dubnow.

Życzymy mu Ad multos annos.

Is.

Zastępców na Tarnopol
i okolicę przyjmie poważna zagraniczna instytucja ubezpieczeniowa pracująca we wszystkich działach. Oferty pisemne do administracji pod „Asekuracja“.

Drukarnia M. Kahanego, Tarnopol, Mickiewicza 43
poszukuje
motor 2 lub 3 konny.

W godzinie walki.

Żydowski ruch odrodzeniowy jest od samego początku walkę o swą narodową egzystencję. Renesans żydowski oznacza walkę przeciw ospałości i nidyferentyzmości żydowskiej ulicy, walkę o samodzielną, honorową politykę narodową, walkę o prawo i możność decydowania o swoim losie w kraju, którego są obywatelami. Żydowski ruch renesansowy ma za zadanie każdą jednostkę w narodzie uświadomić o jej własnej wartości i godności osobistej.

Dlatego jest obojętność do spraw tyczących polityki żydowskiej dziełem antinarodowem. Żadnemu Żydowi w chwili walki nie wolno się usunąć od spełnienia swego obowiązku, jasnego wyrażenia swoich żądań do państwa, którego on, jako obywatel jest cząstką. Walkę tę realizuje się przez wybieranie, które jest obowiązkiem każdego obywatela.

Obecna walka wyborcza do ciał ustawodawczych jest ogniwem w łańcuchu żydowskiego ruchu odrodzeniowego. Społeczeństwo żydowskie, jako integralna część obywatelstwa polskiego ma w tej walce dać jasną odpowiedź jak ono sobie przedstawia w przyszłości swój współudział w zarządzie państwem.

To nie jest wyłącznie kwestją uzyskania mandatu, choć i to jest ważne, lecz w obecnej walce chodzi głównie o wzmocnienie woli narodu żydowskiego, które ma być w tej walce jasno i dobitnie wyrażona.

Właśnie w chwili, kiedy na ulicy żydowskiej panuje depresja ekonomiczna, zmuszająca każdego Żyda do ciężkiej walki o swój byt, musi społeczeństwo żydowskie udowodnić swoje zainteresowanie dla spraw narodowych i że poważnie zastanawia się nad swoją przyszłością.

Walka wyborcza nie jest łatwa. Pietrzą się trudności z wewnątrz i zewnątrz lecz front narodowo-żydowski jest skonsolidowany i przeto silny.

Zdecydowani do walki wyborczej podejmujemy ją w przekonaniu, że doprowadzimy ją do zupełnego zwycięstwa.

Nik nie usunie się z szeregów walczących o swe słuszne prawa, a nikt nie sprzeniewierzy się tej świętej sprawie.

Ramię przy ramieniu staną wszyscy w zwartym szeregu i każdy spełni swój obowiązek narodowy i ludzki.

F. W

Abonujcie „Gazetę Tarnopolską“

Kryzys gospodarczy

II.

Niskie ceny surowców.

O obecnym kryzysie gospodarczym istnieje już cała literatura. Jest charakterystycznem, że po dziś dzień nie uzgodnili jeszcze między sobą fachowcy, praktycy i uczeni, które objawy są przyczyną a które skutkiem w tym procesie gospodarczym. Nie jest też obecnie naszem zdaniem zająć się tą polemiką ani kruszyć kopji na którąkolwiekbądź tezą — ograniczymy się do zszeregowania objawów tego kryzysu w świetle faktów. **A tu w pierwszym rzędzie uderza fakt potanienia surowców.** Zajmiemy się najpierw surowcem, który nas jako kraj agrarny najwięcej interesuje t. j. zbożem. Od dwóch lat mamy niesłychaną derutę na rynku zbożowym, mamy ceny, które w całym szeregu krajów nie kryją już kosztów produkcji. Co spowodowało takie niskie ceny? Bezsprzecznie w pierwszym rzędzie dobre żniwa dzięki sprzyjającym warunkom atmosferycznym kilku lat ostatnich. Z piórem w ręku można łatwo wyliczyć, że zapas zboża starczy na 18 do 20 miesięcy czyli, że nawet katastrofalne żniwa nie wyprowadziłyby nas z obecnej równowagi między zapotrzebowaniem a podażą na niekorzyść pierwszego. Dla ilustracji kilka dat. Z końcem sierpnia 1929 cena pszenicy na rynku amerykańskim wynosiła 1 dol. 44·5 cent. za jeden bushel obecnie 81 cent. Rynek europejski musi w roku bieżącym importować około 76 miljonów kwart. pszenicy. Na to ofiarują państwa Ameryki Północnej 71 miljonów, Argentynja i Australja 30, 18 i t. d. jednem słowem podaż znacznie przekracza zapotrzebowanie. Pierwsza myśl, którą podjęły państwa zainteresowane i potężne organizacji rolnicze była: ograniczenie podaży i ograniczenie produkcji. Okazało się, że sprawa jest trudniejszą niż przypuszczano. Ilość producentów czyli rolników jest tak olbrzymia i tak różnorodna, że trudno pomyśleć o doprowadzeniu wszystkich a przynajmniej decydującej ilości do jakiegoś wspólnego planu gospodarczego. Po drugie istnieje jeden ważny faktor, który w tym procesie produkcji ma decydujące znaczenie, a na który absolutnie dziś (a zdaje się że nigdy) wpływu mieć nie możemy t. j. pogoda. Trudno przewidzieć czy mimo ograniczenia arealu zasiewów zbiór mimoto nie będzie za wielki, a w razie niepogody czy wystarczy na pokrycie całego zapotrzebowania.

Przytem nikt nie chce zrobić pierwszego kroku w kierunku ograniczenia zostawiając pierwszeństwo sąsiadowi.

Próbowano więc innej drogi t. j. interwencji pośredniej albo bezpośredniej. Jedni dawali eksporterom premje wywozowe, inni tworzyli rezerwy zbożowe, by przez stworzenie chwilowego silnego popytu podnieść cenę zboża, inni znowu moblizowali wielkie kredyty dla rolnictwa, by je uchronić przed koniecznością wielkiego zaofiarowania swoich produktów i t. d.

Jedno jest pewnem — wszystkie próby zawiodły; zawiodły nawet w bogatej Ameryce, która na interwencję wyrzuciła przezto 50 milj. dolarów.

Czyż to jest tak dziwnem? Postęp techniki i natem polu sprowadza wielkie zmiany. Dziś maszyny rolnicze i tani prąd elektryczny wypierają zewsząd pracę ludzką, udoskonalają ją, powiększają wydajność ziemi i ziarna. Dziś farmer amerykański ze swoją rodziną potrafi obrobić i wyzyskać obszar 200 hektarów ziemi, o ile posługuje się najnowszymi maszynami i metodami pracy. Dziś kultywuje się specjalnie odporne i szybko dorzejwające gatunki zboża a promienie ultrafioletowe działają na tem polu cuda.

Nie daleko nam do stanu, że i niższe ceny zboża będą rentowne, bo technika i nauka znacznie obniżą koszta i warunki produkcji. **Chleb będzie tani.** W tym kierunku idzie rozwój i wstrzymać go nie możemy i nie powinniśmy, bo tani chleb oznacza możność łatwego zaspokojenia najważniejszych potrzeb życiowych i możność podwyzszenia standartu życiowego najszerszych warstw ludzkości. **Nie bez ofiar w czasie przejściowym**; postęp rzadko bez ofiar przychodzi. **Stoimy przed faktem wyludnienia wsi, oderwania wielkich mas ludzkości od roli, bo maszyna i postęp nauki uczynią ich pracę zbyteczną i za drogą dla produkcji rolnej.**

d. c. n.

„PODOLE“ **Dziś**
otwarcie Kina dzwiękowego.
Wielka premjera 100 % filmu dźwiękowego p. t.
„Trubadurzy — New-Yorku“.
najpotężniejsze arcydzieło dźwiękowe główn. role.
A. Prage — Charies King ponadto słynne piosenki jak
Sonny Boy.

CYRK ROZKWASA
W TARNOPOLU.

W sobotę dnia 18-go października b. r. otworzy swe gościnne podwoje dla P. T. Publiczności cyrk z nadzwyczaj obfitym programem i światowej sławy akrobatów, artystów i siłaczy. — Światowej sławy znany fenomenalny siłacz

JOHN ROZKWAS

oraz doborowy zespół cyrku zapewnia P. T. Publ. tarnopolskiej widowisko pierwszorzędnej wartości artystycznej. — Cyrk gra bez względu na pogodę, a w niedziele i święta **będą 2 przedstawienia.**
Początek punktualnie o godzinie 8·15 wieczór.

Kino „GWIAZDA“
SZACHOWNICA SERC
(Kobieta na krzyżu)
przepotężny dramat erotyczny w 10 aktach
gł. role **H. A. Schlettow.**

ZNAKOMITE PIWO JASNE i CIEMNE
HABERBUSCHA
Zastępcy: M. Milgrom i J. Willner, Tarnopol, ul. Kilińskiego 2 (Hotel Puntscherta)

Co tydzień niesie ?

Apteki:

Służbę nocną pełni: Dziś w sobotę: apteka p. F. Freudenthala Rynek, od niedzieli 19 października apteka p. Bilińskiego Mickiewicza.

Bibljoteki:

Bibljoteka dla członków Tow. „Gideon“ otwarta codziennie od 6-8.

Bibljoteka dla członków Tow. „Makabea“ niedziela od 11-1, wtorek 4·30-6, czwartek 4·30-6, piątek 2·30-3·30

Bibljoteka dla członków Tow. „Achwa“ otwarta codziennie od 7-9 prócz piątku.

Do redakcji pisywać należy czytelnie atramentem po jednej stronie manuskryptu. Listy i notatki przesłane w innej formie nie będą uwzględnione.

Nareszcie pierwszy stały dźwiękowiec w Tarnopolu. Dyrekcja Kina „Podole“ w Tarnopolu nie bacząc na znaczne koszta, zainstalowała stały aparat dźwiękowy, by zadowolić Publiczność Tarnopolską domagającą się już od dłuższego czasu „mówiącego kina“.

Będziemy mogli zadowolić także i ucho, głosami gwiazd i gwiazdorów sławnych artystów świata, nie uciekając się do napisów przerywających akcję gry, które obecnie rażą widza filmu niemego, znającego film dźwiękowy.

Starania dyrekcji kina „Podole“ zostaną z pewnością uwieńczone pomyślnością, a stała frekwencja Publiczności umożliwi jej sprowadzać najnowsze filmy które obecnie po największej części „Kręci się jako dźwiękowe“.

Całus djabła

dramat w 4 aktach Metterlinga

Kółko dramatyczne przy Ż. R. K. S. w Tarnopolu odegrało w sobotę 12. b. m. wspaniały dramat Metterlinga „Całus djabła“ zespół składał się z pp. Friedmanówny, Bernsteinówny, Weinsafta, Aptowitzera, Wassera, i Fuchsa. Reżyserował p. Passamanik, który potrafił wlać duszę w każdą osobę dramatu. „Kółko“ ma w przygotowaniu liczne dramaty które w krótkim czasie się ukażą na scenie.

„Wesoły wieczór“

W niedzielę dnia 13. b. m. rewja warszawska z p. Stasiem Gołębiowskim na czele. Rewja odegrała swój nader obfity program przy nabitej publicznością sali która aplauzowała artystów zasłużonemi oklaskami. Stanisław Gołębiowski był tym samym jakim go Tarnopol zna pełen humoru i satyry publicznej. — Jesteśmy pewni że „Wesoły wieczór“ jeszcze w tym sezonie zawita do nas niejednokrotnie.

Herbatka połączona z uroczystością pięciolecia organizacji „Achwa“ w Tarnopolu.

We środę dnia 15 b. m. odbyła się w lokalu stow. „Achwy“ herbatka połączona z uroczystością pięciolecia tejże organizacji oraz wręczeniem dyplomu honorowego prezesa, p. Drowi Filipowi Künstlerowi w dowód uznania jego pracy dla dobra tegoż stowarzyszenia. Obecny przew. Ch. Parnass w swem przemówieniu skierowanem do jubilanta, podziękował mu w imieniu organizacji za jego pilną pracę, przedstawiwszy w krótkich zarysach dążenie organ. „Achwy“ mającą wychowywać młodzież ludową w duchu narodowo żydowskim, oraz „Achwy „Ceira“, która ma wyszkolić przyszłych chaluców ogólnych bez żadnego odcienia frakcyjnego. Następnie w podniosłym nastroju odśpiewano „Techzaknę“. Jubilant p. Dr. Künstler w ciepłych słowach pełnych oddania i wdzięczności dziękuje za uznanie jego pracy, twierdząc, że poraz drugi w życiu zostaje odznaczony dowodem pracy na niwie społecznej mn. poraz pierwszy gdy otrzymał dyplom uniwersytetu w dowód pracy nad sobą, obecnie za pracę dla ogółu. Twierdzi że „Achwa“ ma przed sobą podwójne zadanie mn. pierwsze wychowywać młodzież na obywateli Żydów w Golusie, drugie wychowywać młodzież mogącą wyjechać do „Erec“ na produktywnych chaluców pracujących na naszej ojczystej ziemi dla dobra narodu.

Zastrzelił narzeczoną i sam odebrał sobie życie. W Rohatynie pow. Brody zastrzelił swą narzeczonę Piotr Klimczuk, lat 22, wystrzałem karabinu. Następnie tym samym karabinem pozbawił się życia. Powodem morderstwa i samobójstwa była nieszczęśliwa miłość.

Powiesił się z nędzy. Ilko Szewczuk, lat 63, żonaty zamieszkały w Milnie pow. Zborów powiesił się z powodu nędzy, na drzewie w swym ogrodzie. Dalszą przyczyną samobójstwa była nieuleczalna choroba raka na którą cierpiał od półtora roku.

Samobójstwo nauczycielki. Zenolja Zaleska nauczycielka szkoły powszechnej w Germanówce pow. Borszczów, lat 19, rzuciła się pod pociąg, zdążający z Germanówki do Iwania Pustego. Koła pociągu, odcięły denatce głowę od tułowia. Zaleska pozostawiła list w którym podaje, że odbiera sobie życie, ponieważ nie ma zdolności do zawodu nauczycielskiego.

Zderzenia kolejowe. Dnia 2. X. br. o godz. 14·25 na stojący pociąg osobowy na stacji w Zaleszczykach, który odchodzi o godzinie 15-tej przez Rumunję do Kołomyji od tyłu w czasie przestarczania najechało 4 wagony z szutrem. Wskutek zderzenia tylny wagon pociągu osobowego został ciężciowo uszkodzony

Istnieje tylko jedna
„ASPIRYNA“
Każde opakowanie i każda tabletka oryginalnej „Aspiryny“ zaopatrzone są znakiem
„Bayer“

a 7 osób zostało lekko ranne. — Dochodzenia w toku.

Podpalił i popełnił samobòjstwo. Dnia 29 XI br. o godzinie 10·30 wybuchł pożar u Pawła Bobryka w Budzanowie pow. Trembowla, wskutek czego spalił się dach słomiany na domie. Pożar został w przeciągu 1 godziny ugaszony przy pomocy sąsiadów i miejscowej straży pożarnej. W czasie pożaru nikt z ludzi ani zwierząt nie doznał żadnego uszkodzenia. Dom był ubezpieczony w P. Z. U. W. w Tarnopolu na 840 zł. Szkoda wyrządzona przez pożar wynosi 500 zł. — Jak wykazały dochodzenia, pożar powstał wskutek podpalenia przez syna poszkodowanego Andrucha, lat 23, z zemsty osobistej. Po dokonaniu tego czynu sprawca zastrzelił się z uciętego karabinu austrjackiego.

Złośliwe zwierzę. Buhaj półtoraroczny, własność dzierżawcy folwarku Alfreda Skowrońskiego z Monastyrka pobódł na pastwisku fornala J. Humeniuka lat 28 któremu złamał 8 żeber. Humeniuk został odwieziony do szpitala powszechnego w Zaleszczykach. Skowrońskiego doniesiono do Sądu za niestrzeżenie złościwych zwierząt domowych.

Targnął się na posterunkowego. Posterunkowy Jan Kłusek z poster. P. P. w powiecie Kamionki Strumiłowej, asystował przy zajmowaniu rzeczy na polecenie Starostwa u M. Gryniucha. Gdy wójt zabrał zakwestjonowane rzeczy, Gryniuch wyrwał je mu z rąk i zbiegł z niemi do stodoły. W stodole Gryniuch uzbroił się w kosę i na wezwanie posterunkowego zamierzał się ugodzić nią poster. Kłuska. Post. Kłuska oddał strzał z karabinu służbowego, raniąc go w ramię oraz prawy bok okolicy piersi.

Nożowcy. W czasie bójki w Huciszku został przebity nożem w okolicę nerek Bójko Łukasz. Bójka powstała na tle osobistych porachunków. Sprawcę samobójstwa Teodora Sawułę aresztowano i przekazano Sądowi.

Z sali sądowej.

Nasz kolega redakcyjny donosi nam o przebiegu rozprawy która odbyła się dnia 17-go b. m. w Sądzie Okręgowym. P. Ch. Parnass wniósł skargę na p. Ch. Migdena mgr. praw w Tarnopolu o obrazę honoru i dodatku żydowskiego do gazety tarnopolskiej redagowaną przez niego. P. Migden został skazany na 1 dzień aresztu z zamianą na grzywnę 10 zł. i koszta.

Jakób Rauer, Tarnopol
ul. 3-go Maja 4
poleca swój bogato zaopatrzony magazyn sukna jedwabiu, towarów bławatnych i kilimów gliniańskich.

Dla dzieci i dorosłych
KREM NIVEA
wszędzie do nabycia

ZE SPORTU.

Jehuda I. — Kresy I. 1 : 0 (1 : 0)

Oczekiwane z wielką niecierpliwością spotkanie starych rywali lokalnych zakończyło się zwycięstwem Jehudy. Drużyna Kresów grała tym razem słabiej, niż zwykle, a jedynie w pierwszych fazach rozwinęła niezłą grę. Jehuda mimo zwycięstwa, zadowolić nie mogła. Linja pomocy, aczkolwiek zadanie swoje spełniła, daleką była od formy oglądanej u niej na wiosnę. Z ataku dobrze grali obaj skrzydłowi, przyczem prawy stwarzał niebezpieczne sytuacje swemi centrami, podczas gdy lewy niepotrzebnie tracił czas na zabawy z przeciwnikami. Podobnie sprawa miała się z środkowym napastnikiem, który nie uznaje widocznie gry kombinacyjnej.

Początkowo mecz stoi pod znakiem przewagi Kresów i dopiero po 15 minutach gospodarze oswajają się z terenem i opanowują pierwsze zdenerwowanie. W 23 minucie uzyskuje prawy łącznik pierwszą i ostatnią bramkę. Po przerwie aż do 30 minuty przewaga Jehudy, której napad bawi się w nieproduktywną hypeskombinację na polu karnem przeciwnika. W ostatnich minutach meczu następują znowu częstsze ataki Kresów, które obrona Jehudy z łatwością likwiduje. Drużyna Kresów grała jak zaznaczyliśmy wyjątkowo słabo, wybijał się jedynie por. Stolarz. Sędzia p. Bigda, jak zwykle dobry.

Jehuda II. — Ż. R. K. S. I. 1 : 1 (1 : 1)

RUTRA

Kino „PALACE“
Rekordowy program! Rekordowy program!
„Podwójne życie“
dramat w 10 aktach
oraz **Córka Pułku** komedja w 10 aktach
ponadto wielka rewja humoru i satyry **M. Żórańskiego**
„Mignon“ z Warszawy.

Staraniem Stow. „Gideon“ w Tarnopolu referuje w niedzielę dnia 19 października br. w sali Zamku znany poeta żydowski z Warszawy
Joel Mastbaum
współpracownik różnych gazet i czasopism w kraju i zagranicy, autor wielu dzieł poczytnych jak: „Szczęście Marity“, Salamandra, Chaluzim, Wędrówki i t. d.
na temat
KOBIETA i MĘŻCZYZNA
po czyjej stronie prawda.

Ceratę i linoleum poleca po cenach fabrycznych
MAGAZYN GALANTERJI
MAURYCY BERNSOHN, Tarnopol Rynek l. 1.

DROGERJA Mrów farm. BRACI KOFFLER w Tarnopolu Rynek l. 12
sprzedaje od dnia 10-go października do 10-go listopada 1930 r.
za 3 złote:

1) 1 Krem Benignina
2) 1 Mydło Benignina
3) 1 Szampon do włosów Elida
4) 1 Fl. wody kolońskiej
5) i 1 Proszek do zębów.

albo

1) 1 Krem czeremchowy
2) 1 Mydło czeremchowe
3) 1 Mydło do golenia
4) 1 Fl. perfumy
5) i 1 Proszek do zębów.

APTEKA OBWODOWA
Mr. BERNARD OCHS
Tarnopol, ul. Perla — Telefon Nr. 65
wydaje stale leki i wszelkie środki lecznicze, wody mineralne i t. p.
na rachunek:
funkcjonarjuszy państw. oraz Kasy Chorych Powiatowych i Kolejowych.

Podarki zaręczynowe i ślubne
ze złota, srebra i platery poleca najtaniej firma
S. Teichman, Tarnopol
Mickiewicza 18.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH
„ORBIS“
TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L. 9.
Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.
- - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -
Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
O. Schiffman Tarnopol, Piłsudskiego 11
wykonuje wszelkie zdjęcia fotograficzne po cenach przystępnych.
Specjalność: fotografje legitymacyjne po 25 gr. sztuka.

„TETRA“
opaski i bielizna hygjeniczna dla Pań
„ERKA“
wyłączna sprzedaż w firmie
Ch. Thaler, Tarnopol
pl. Sobieskiego.

„Inserujcie w Gazecie Tarnopolskiej“

Przedstawicielstwo w Tarnopolu

J. SCHMID-ROOST S. A.
OERLIKON-ZURYCH
ŁOŻYSKA KULKOWE I ROLKOWE

MARKUS APTOWITZER, Tarnopol, Ruska 26
poleca
na sezon watę, watoliny i kołdry po cenach fabrycznych.
Bogaty wybór galanterji i zabawek dziecinnych.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE
Gustawa Akselrada
w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30
uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

PRACOWNIA SZCZOTKARSKA
IZYDOR PLAGER, Tarnopol
ul. Ruska 13 (dom p. Ratzensteina)
wykonuje
wszelkie roboty w zakres szczotkarstwa wchodzące.
SPECJALNOŚĆ: Szczotki maszynowe. — Ceny umiarkowane.

KANTOR WYMIANY
D. Gellman, Tarnopol
ul. 3-go Maja 9.
Obligacje pożyczki budowlanej są już do nabycia.
Rocznie 4 ciągnienia.
Losy do I Klasy 22 Loterji Klasowej są już do nabycia po 10 zł. za ćwiartówkę.

Kino „Mars“
rozpoczyna z dniem dzisiejszym wyświetlanie filmów pod kierownictwem i bezpośrednim zarządem 54. p. p.
Dziś premiera!
Wachlarz Lady Windermery
przepiękny dramat salonowy podług słynnej sztuki
Oskara Wilde'a głośnego Lubicza.
Orkiestra 54. p. p.

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.
Ж 6001

HALLO! **HALLO!**

Płyty - gramofony - radja - części składowe - w wielkim wyborze poleca

DROGERJA EDWARDA SAPHIERA

Tarnopol, ul. 3-go Maja 1

KEKSY PIERNICZKI

WAFLE

Marki „TIP-TOP"

BISZKOPTY HERBATNIKI

Bracia Schramek, Cieszyn

HALLO **GONG** **HALLO**

PRZYJEŻDŻA

We wtorek dnia 22-go października b. r. w sali „SOKOŁA" ze znakomitą rewją w 2-ch częściach 16 obrazach p. t.

JESIENNA PARADA

Teksty: p. p. Tuwima, Starskiego, Sygetyńskiego, Jastrzębca, Nella, Muzyka p. p. Sygietyńskiego, Katschera, Karasińskiego Kataszka, Lenczowskiego.

Osoby: Marja Grabowska, Aniela Nelińska, Damita Heleńska, Wł. Pietrzyński, Józef Kinelski, Adam Pająk - Lenczowski.

Dyr. TADEUSZ PILARSKI senjor

TADEUSZ PILARSKI junior.

Kapelmistrz: dyr. orkiestry jazzbandowej teatru Gong — Adam Pająk-Lenczowski.

W programie: najnowsze przeboje warszawskie, satyry polityczne. — Własne kotary na całą scenę. — Kostjumy, rekwizyty.

Reżyser: Tadeusz Pilarski senjor. POCZĄTEK O GODZINIE 8·15 WIECZOREM. Administr.: Miecz. Szymyślak.

Bilety wcześniej do nabycia u W. P. Adamowskiego, a w dzień przedstawienia od godziny 7-mej przy kasie teatru.

ZIOŁA LECZNICZE

według przepisów sławnych lekarzy, przeciw chorobom żołądka, kiszek, płuc, nerwów, wątroby, nerek, pęcherza, hemoroidom, upławom, obstrukcji, kamieniom żółciowym, kaszlowi, astmie, blednicy, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi etc. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej!

ADRES: — LISZKI, — APTEKA.

Lingerie „Elegante"

pierwszorzędny zakład dla szycia i haftowania bielizny damskiej, firanek, kapy na łóżka oraz wszelkie dekoracje salonowe. — **Odbijanie wzorów.**

Ceny nader przystępne.

Tarnopol, Piłsudskiego 17, I. p.

CHCESZ OTRZYMAĆ POSADĘ?

Musisz ukończyć kursy fachowe Korespondencyjne im. prof. Sekułowicza, Warszawa Żurawia 42. Kursy wyuczają listownie buchhalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisanie na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni, gramatyki polskiej, oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów.

Znana fryzjerka damska Klara Fuchsowa

Tarnopol, pl. Kaźmierzowski 3

odwiedza klientelę, ondoluje i czesze najmodniejsze fryzury. Wyrabia z włosów warkocze i loki po cenach najtańszych.

CENY OGŁOSZEŃ:

Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.

Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. Z drukarni M. Kahanego w Tarnopolu. Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger.

STAROSTWO TARNOPOL
Egzemplarz obowiązkowy
Nakład 1000 egz.
dnia 20/X 1930

Rok 1. Tarnopol, 28 października 1930. Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Nr. 13.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

PRZYSZŁOŚĆ

Redaktor naczelny Dr. Herman Parnass.

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

ŻYDZI MAŁOPOLSCY GŁOSUJĄ NA LISTĘ Nr. 14.

Z czem idziemy do Sejmu?

Walczyć o obywatelskie i narodowe prawa Żydów. Idziemy przekonywać naród polski, że nie można trzech miljonów Żydów pozbawiać elementalnych praw obywatelskich, praw do życia i do pracy, że nie można trzech miljonowemu narodowi odmawiać możliwości narodowego wyżycia się. W pierwszych latach istnienia państwa polskiego kwestjonowano naszą lojalność państwową, oczerniano nas jako anonimowe mocarstwo, traktowano jako wrogów.

Konsekwentna polityka narodowo - żydowska zdołała przełamać tę psychozę narodu polskiego, zdołała przekować naród polski i czynniki państwowe, że spojeni od wieków z narodem polskim, gotowi jesteśmy do największych ofiar dla dobra państwa, że jesteśmy elementem państwowo-twórczym.

Ale konsekwentna polityka narodowo - żydowska musi żądać dla Żydów praw nam należnych.

Przesilenie ekonomiczne ogarnęło świat cały, sparaliżowało życie gospodarcze w Polsce. Przesilenie to wstrząsnęło zasadami bytu setek tysięcy rodzin żydowskich w Polsce. Widmo nędzy zajrzało im w oczy. Znikąd ratunku, pomocy. Czy państwo pozwoli nam utonąć w morzu nędzy i rozpaczy? Państwo, które żąda od nas w potrzebie ofiary życia i mienia i któremu nigdy tej ofiary nie odmawiamy.

Musimy żądać tej pomocy od państwa. Z podatków nałożonych na handel i rękodzieło zgromadziło państwo olbrzymie rezerwy pieniężne. Z rezerw tych udziela się pomocy kredytowej rolnictwu i kooperacji polskiej, z rezerw tych wydziela się kredyty parcelacyjne dla osadników — a tylko kupiec żydowski i rękodzielnik żydowski pozbawiony jest pomocy, zdany na pastwę losu. Będziemy żądać równych praw dla kupca żydowskiego i rękodzielnika żydowskiego.

Będziemy walczyć przeciw niesprawiedliwości przerzucającej największe ciężary podatkowe na najsłabsze barki handlu żydowskiego.

Obowiązkiem państwa w okresie przesilenia jest organizowanie pracy dla bezrobotnych, podtrzymywanie pracy w warsztatach istniejących.

Będziemy żądali dopuszczenia Żydów do tej pracy, pomocy dla istniejących żydowskich warsztatów pracy

A wszak znaną jest inteligencja

MLEKO odżywcza czekolada
A. Piasecki Sp. Akc. - **Kraków.**

sumienność urzędnika żydowskiego. Pomało znikają starzy urzędnicy żydowscy z czasów austrjackich. Urzędy są już prawie wolne od Żydów.

Musimy walczyć o prawo dopuszczenia nas do rzędów, bo jeśli tego nie zrobimy sami przyznamy, że jesteśmy obywatelami drugiej kategorji.

I nie wolno nam milczkiem przyjmować tej hańby kultury, którym jest numerus clausus w szkolictwie. Odcina się nas od źródeł wiedzy, uniemożliwia się nam wychowywanie dzieci, przygotowywanie ich do walki o byt.

W imieniu człowieczeństwa, w imieniu naszych praw konstytucyjnych będziemy walczyli o wolny dostęp do szkół i uniwersytetów.

Ale po za tą walką o nasze prawa obywatelskie walczyć będziemy o nasze prawa narodowe.

Bogactwo i dobrobyt
może każdy osiągnąć kto zakupi los I kl. 22-ej Loterji Państwowej w największej najszczęśliwszej Kolekturze **„NADZIEJA“**
Oddział w Tarnopolu, ul. Mickiewicza l. 27.
Główna wygrana (miljon) 1.000.000 złotych.
CO DRUGI LOS WYGRYWA!
Cena losów 1/4 10 zł., 1/2 20 zł., 1/1 40 zł.

Naród żydowski, który tyle wartości duchowych dał światu, nie może być pozbawionym prawa wyżycia się w swej sferze narodowej, prawa kontynuowania swej kultury, uzdrowienia swego organizmu społecznego.

Żądać będziemy od państwa tej pomocy, której udziela kulturalnym i społecznym organizacjom polskim i nie damy się uspokoić ochłapem rzuconym ut aliquid fecisse videatur.

Idziemy do walki wyborczej z odkrytą przyłbicą ufni w nasze dobre prawa.

Zwyciężymy — gdy za nami stanie naród żydowski. Od lat kilkudziesięciu organizujemy wolę narodu W służbie narodowej uzyskaliśmy legitymację do reprezentowania tej woli. Naród żydowski odróżni nas od tych, którzy dla swej prywaty gotowi są go sprzedać temu lub innemu obozowi zależnie od konjunktury. I w dniu wyborów da sprzedawczykom należną odpowiedź!

Dr. N. Brüstiger.

Za 1 zł. (jeden złoty) miesięcznie
możesz otrzymać każdą żądaną książkę na własność. Ceny katalogowe. Na żądanie wysyłam katalogi bezpłatnie.
„RENAISSANCE“
zastępca: **Joachim Hefter, Tarnopol, pl. Sobieskiego l. 9.**

Dwie konferencje.

Każda Konferencja lub Kongres pozostawia za sobą jakieś wrażenie, jak np. ostatnie posiedzenie A. C. i „Ugandyzm“ Weitzmana, pozostawił apatję i przygnębienie u mas sjońskich. Natomiast dwie ostatnie konferencje odbyte w Berlinie: dla „Pracującej Palestyny“ i „Hechalucu“, dodały masom sjońskim bodźca do dalszej pracy. Kongres dla „Pracującej Palestyny„ miał wykazać siły robotniczej Palestyny, robotnikom obcych państw (szczególnie Ameryka) aby pozyskać pomocy tychże do odbudowy Erec. Omawiano tutaj wiele aktualnych problemów robotniczej Palestyny. Nie brak jednak i tutaj było „frazeologji“, głównie lewicowy „Poalej Syon“ odkrył przyłbicę i ukazał swoje „czerwone“ oblicze. Już na początku domagali się aby przemówienia odbywały się w języku żydowskim następnie, ażeby robotników arabskich przyjęto do „Histadrut Haowdim“, złożyli w imieniu tychże deklarację. „Hitachdut Haowdim“ natomiast jakkolwiek jest wyrazem robotniczej Palestyny odmówił ich żądaniom, mówiąc, że „Histadruth Haowdim“ musi zostać instytucją czysto żydowską. Widzimy więc, że **polityka stworzenia socjalistycznej siedziby zbankrutowała** i że robotnicy palestyńscy chcą także stworzyć **siedzibę dla całego narodu żydowskiego.**

Następnie odbyła się też w Berlinie wszechświatowa konferenja „Hechalucu“. Było tutaj reprezentowanych 26 tysięcy chaluców wszystkich frakcji lewicowych. Z organizacji ogólno-sjonistycznych był tylko reprezentowany „Hanoar Haiwri“ (Hercliji i Kongresówki) i dwie organizacje chalucowe z Rumunji. „Poalej Syjon“ lewicowy wystąpił radykalnie przeciw organizacji sjońskiej, stawiając swoje partyjne interesy nad interes narodowy. Odbyła się tutaj też „walka“ o hegemonję między „Szomrem“ a „Poalej Sjonem“ (prawicowym). Aktualną też była sprawa autonomji ruchów młodzieży (Szomer Gordonja). Kiedy przyjęto rezolucję, że wychowanie w „Hechalucu“ ma być socjalistyczne i że wszyscy członkowie muszą płacić na „Kapaj“ delegat „Hanoaru“ złożył protest i na jego też wniosek zmieniono słowo „socjalistyczne“ na „socjalne“ i zwolniono chalucow „Hanoaru“ od obowiązku płacenia „Kapaj“.

Podkreślam ten moment, gdyż to ma być odpowiedzią dla tych, którzy twierdzą, że „Hanoar“ się w „Hechalucu“ zasymiluje.

Konferencja „Pracującej Palestyny“ jakoteż „Hechalucu są wyrazem nieustającej pracy sjonistycznej.

Niechaj też Anglja pamięta, że tysięczne falangi młodzieży żydowskiej, które zerwały wszelkie stosunki z diasporą stoją u wrót Palestyny, **że ich żadne deklaracje nie odstraszą.**

Is.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 6601

KINO „MARS“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

KINO GWIAZDA
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

„KINO PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

Kryzys gospodarczy.

(Ciąg dalszy)

Dawniej mechanizacja produkcji odrywała ludzi od gleby. W Anglji przeszło 80% ludności pracuje w przemyśle i handlu i pokrewnych zawodach; olbrzymie połacie kraju leżą odłogiem względnie zamienione są na łąki, na tą najbardziej ekstenzywną formę wyzyskania ziemi bez pomocy rąk ludzkich. Ale zato Anglja może przy pomocy swoich produktów rolnych żyć tylko 6 tygodni. Wygodniej i taniej jej sprowadzać chleb z innych krajów; w przemyśle i handlu Anglik więcej zarabia i ma wyższe niveau życiowe niż rolnik Europy wschodniej i środkowej. **Obecnie proces ten będzie ogólny, bo obecnie mechanizacja produkcji rolnej zacznie rolników wypędzać z warstatu gospodarki rolnej.** Produkcja rolnicza musi obecnie przechodzić długi i ciężki kryzys, bo najpóźniej się zaczęła modernizować, najpóźniej się zaczęła mechanizować. **A ten proces sprowadzi wielkie przewarstwowienie w budowie społecznej na całym świecie, a najsilniej z natury rzeczy odczują to kraje agrarne.** Jednem słowem: żyjemy w okresie wielkich przesunięć i radykalnej przebudowy w naszym ustroju społecznym i gospodarczym. Polityczne ruchy z celem przebudowy ustroju społecznego są jeno jedną z form a to nawet nie najdosadniejszą tego procesu, którego obecnie jesteśmy świadkami.

Ten proces musimy mieć przed oczyma, by módz ocenić dzisiejsze wysiłki państw agrarnych celem ulżenia kryzysu rolnego. Musimy sobie jasno powiedzieć, że wszelkie te wysiłki są paljatywami i że zmiana nastąpi dopiero po osiągnięciu nowego stanu równowagi w procesie przewarstwowienia. A do tych spraw zresztą powrócimy, gdy będziemy omawiali szczegółowo stosunki panujące w Polsce.

Ten obecny kryzys w rolnictwie, ta wielka deruta cen i niezdolność do opanowania produkcji nie zdziwi nas, gdy przytoczymy analogiczne przykłady potanienia innych surowców mimo, że ich uzyskiwanie jest dobrze organizowane i z natury rzeczy bardziej podatne dla organizacji. Wydobywanie węgla, rudy żelaznej, cyny, cynku, srebra i t. d., odbywa się już przy pomocy wielkiego kapitału, stosunkowo drobnej ilości przedsiębiorców, naukowo i gospodarczo dobrze wyszkolonych, znających znaczenie organizacji a mimoto i oni nie zdołali powstrzymać procesu kruszenia się cen. Kilka przykładów dla ilustracji.

Zdawało się, że silny rozwój automobilizacji doprowadzi do bardzo wysokich cen gumy. I był też złoty okres dla plantatorów gumy, chronionych usilnie przez Anglję, która kontrolowała 3/4 produkcji światowej. Ameryka chciała ten monopol złamać, w laboratorjach pracowano usilnie, by wynaleźć inny środek albo gumę syntetyczną. A tymczasem po krótkim czasie kolosalne załamanie się z 50 pensów na 12 z końcem minionego roku, 7 z początkiem tego roku i na prawie 3 obecnie. Przed dwoma laty wynosił zapas gumy 200 tysięcy ton obecnie wynosi on dwa razy tyle a więc 60% całego zapotrzebowania rocznego bez dalszej produkcji. Inny przykład: bawełna. Przed rokiem cena w New-Jorku wynosiła 19·55 cent. obecnie poniżej 11. A przytem były zbiory tegoroczne mniejsze niż przed rokiem. Podobny obraz w produkcji olejów ziemnych. Ceny spadają mimo wielkiej restrykcji w produkcji. Przed rokiem produkowały Stany Zjednoczone prawie 3 miljony beczek dziennie obecnie mniej niż dwa i pół miljona. Prawdopodobne, że bez tego ograniczenia ceny byłyby obecnie o wiele gorsze.

Podobny los spotkał i inne surowce. Miedź spadła z 18 na 10½ cent., cyna z 39·75 na 30, ołów z 6·25 na 5·50 już w tym roku. Nie świetny los jest też innych surowców, jak cukru, kawy, wełny, sztucznego jedwabiu etc.

Wszędzie prawie ten sam obraz: załamanie się cen surowca.

Niema kwestji; zmniejszona konsumcja bardzo wiele się przyczyniła do spadku cen. Ale to nie jest jedyną przyczyną. Nawet tam gdzie zmniejszono produkcję, dostosowano podaż do popytu nie można było cen utrzymać. O wysokości cen rozstrzyga nie tylko efektywna i do dyspozycji stojąca ilość towarów i surowców ale i potencjonalna, wyrażona zdolnością produkcyjną. Tylko wartość diamentów zdołano utrzymać przez restrykcję na pewnej wysokości, ale tylko dlatego, bo nie są przedmiotem ogólnego użytku i spożycia.

Niema bowiem dziedziny, którejby nauka i technika nie opanowały i którejby nie zakreśliły najracjonalniejszej formy produkcji. Umysł ludzki z natężeniem pracuje i wynajduje nowe metody i warunki pracy a te w sumie czynią dobra doczesne najszerszym warstwom przystępne. Każdy dzień tworzy nowe wartości i deprecjonuje stare. I dlatego jesteśmy świadkami wielkiej chwiejności cen surowców i to tem bardziej im mniej w nich tkwi pracy ludzkiej. Ocena i cena pracy ludzkiej idą w górę — mimo chwilowego albo nawet kilkuletniego bezrobocia. Nawet po zwiększeniu konsumcji ceny surowców nie pójdą w górę, bo większa konsumcja usunie tylko istniejące ogra-

niczenia produkcji, uczyni ją z powodu wielkiego obrotu i wyższej racjonalizacji tańszą — a w efekcie należy oczekiwać dalszą zniżkę cen.

Z tej drogi niema nawrotu bez rewolucji i katastrofy. Im prędzej się do tego zastosujemy tem prędzej dojdziemy do upragnionej równowagi. Nie powinien nas z tej drogi zmylić fakt, że tu ówdzie dzięki sztucznie stworzonym warunkom udaje się ceny śrubować w górę; w krótkim czasie następuje tem gwałtowniejszy powrót do starego rytmu.

Obecnemu bowiem rytmowi czasu odpowiadają niskie ceny surowców i środków produkcyj.

Dr. Herman Parnass.

Słynny historyk żydowski

Dr. M. N. GELBER w Tarnopolu.

Dowiadujemy się, że dnia 2 listopada b. r. przybywa do naszego miasta wybitny historyk żydowski Dr. M. N. GELBER z Wiednia, który wygłosi referat na temat:

„Wybory do ciał ustawodawczych w świetle historji żydowskiej“

Moje odwiedziny w „Domu Starców”.

Odwiedziłam tę dobroczynną instytucję, aby przyjrzeć się jej mieszkańcom i przekonać się, czy te schorzałe u schyłku życia stojące istoty, znalazły tam przytułek i prawdziwą ostoję. Wrażenie jakie odniosłam na widok tych zgarbionych, zdzieciniałych wprost starców, tak głęboko się wryło w moją duszę, że długo z niego otrząsnąć się nie byłam zdolna! I zaraz na wstępie zauważyłam, że biedne te i opuszczone istoty nie doznają prawdziwej opieki i że brak wszelkiej ciepłoty i serdeczności w obchodzeniu się z niemi...

Siwiuteńka, pod ciężarem wieku pochyła staruszka, opowiada mnie, jak smutno i beznadziejnie płynie życie jej w tym zakładzie, gdzie spodziewała się znaleźć wygodę i spokój. Łzy gorzkie płyną po pooranej bruzdami cierpień twarzy! Nieszczęśliwa staruszka, łamie rozpaczliwie drżące od starości ręce i prosi o rychłą śmierć, gdyż życie takie gorszem jest dla niej od śmierci. Bolesna skarga zbiedzonej staruszki wzruszyła mnie do głębi! Z jej opowiadania mogłam sobie wytworzyć obraz dostateczny o życiu tej staruszki i jej towarzyszek niedoli. Na prośbę starowiny weszłam do pokoju w którym spędza ona noc i większą część dnia.

LUSTERKO.

Miss Ethel Whitespeaker zeszła w pewnym porcie Czerwonego Morza na dwie godziny na ląd z jednej strony, bo chciała przestudjować Afrykę, z drugiej zaś strony, ponieważ przyjemnie było przerwać choć trochę długą podróż do Azji wschodniej. Było gorąco. Afryka cieszyła się zarówno z upału, jak i z miss Ethel Whitespeaker.

Pod murem siedział Arab: Jussuf ben Ibrahim ibn Jussuf ben Omar. Siedział ze względów zawodowych: jako żebrak. Jussuf syn Ibrahima i swych błogosławionych przodków, był brzydki, jak koszmar, zawszony i zadumany. Brzydota zupełnie mu nie przeszkadzała, bowiem nie miał europejsko-amerykańskich ambicji konkurencyjnych. — Wszy traktował empirycznie obu dłońmi i to rozkosznie. Do zadumy wziął sobie wyznaczoną przez klimat porę dnia.

Miss Ethel zatrzymała się 5 kroków przed nim otworzyła torebkę i zaczęła się pudrować. Ostatecznie Afryka może również wymagać nienagannego wyglądu.

Jussuf przestał się drapać i przyglądał się z wielkim zainteresowaniem. — Wszy ożywiły się.

Miss Ethel zakończyła swą ceremonję kosmetyczną. Przy zamykaniu torebki lusterko wyślizgnęło się na piasek. — Nie zauważyła tego.

Jussuf, zamyślony, zawszony i brzydki syn wielu przodków, spostrzegł to doskonale. — Ale milczał.

Miss Ethel ruszyła świeżo upudbrowana na Afrykę.

Jussuf, żebrak, spoglądał za nią, drapiąc się przytem w zadumie.

Lusterko leżało na piasku i błyszczało.

Jussuf podniósł się powoli, podszedł do błyszczącego przedmiotu, podniósł go, schował pod burnus i udał się w kierunku portu.

Słońce śmiało się.

Jussuf zatrzymał się w porcie. Niedaleko stał na kotwicy okręt, jadący do Azji wschodniej.

Jussuf powoli sięgnął po swój skarb. — Gdy go wydobył, zapachniało na chwilę paczulą. Jussuf pociągnął nosem i pomyślał: hurysy będą lepiej pachniały: wielbłądami, pieczoną baraniną i namiotem w pustyni.

Odwrotna strona zwierciadła pokryta była niebieską morą. —

Jussuf odwrócił lusterko powoli. Nie zobaczył nic przyjemnego O nie, nie był to przyjemny widok.

To też medytował: nie odrzuconoby tego, gdyby było czemś dobrem.

Następnie ujął lusterko płasko w dwa palce i cisnął je w morze. Woda lekko trysnęła. Lusterko spadło powoli na dno pomiędzy pustą puszkę od konserw i starą szczotkę do zębów.

Jussuf podrapał się energicznie, odwrócił się i zestawił w myśli stratę materjalną, jaką podniósł w pogoni za chimerą.

Miss Ethel Whitespeaker poznała Afrykę, wróciła na okręt, zauważyła brak lusterka i podczas gdy okręt ruszył w dalszą drogę, kupiła u stewarda nowe lusterko. Przepłaciła przytem o trzy szylingi.

W oddali ryczały wielbłądy.

ZNAKOMITE PIWO JASNE i CIEMNE
HABERBUSCHA
Zastępcy: M. Milgrom i J. Willner, Tarnopol, ul. Kilińskiego 2 (Hotel Puntscherta)

To co się przedstawiło moim oczom, przejmujące na mnie zrobiło wrażenie! W pokoiku ciasnym, gdzie zaledwie dwa łóżka mogłyby się pomieścić, stoi pięć łóżek, jedno obok drugiego. Przestrzeń między łóżkami jest tak małą, że przejście jest wprost utrudnione. Niemiły odór i brak powietrza dają się odrazu odczuwać. Całe urządzenie sprzeciwia się najkonieczniejszym przepisom higjeny. W tej ciasnocie i w tym zaduchu mieszka pięć chorych wynędzniałych staruszek, dla których życie staje się kaźnią! Z powodu braku wszelkiej opieki wkrada się między niemi niezgoda, często powtarzają się swary i kłótnie. Na dodatek umieszczono w tej ciasnej izdebce umysłowo chorą kobietę, która swymi wybrykami zatruwa życie biednym starowinom. I to ma być przytułek dla biednych i osamotnionych istot! Wszędzie uwidacznia się brak opiekuńczej ręki! Istoty te skazane są na zupełne osamotnienie. Nikt się niemi bliżej nie zajmuje, nikt nie stara się ich zrozumieć! W razie choroby jednej z nich, nie przysyłają lekarza, niech sobie dogorywa i tak już za długo miejsce zajmuje...

Niesłusznem jest ze strony ludzi, stojących na czele takich dobroczynnych zakładów, że nie starają się zrozumieć istotnych potrzeb poleconych ich opiece starców i nie spełniają należycie wobec nich swoich obowiązków. Bo i ci starcy osamotnieni, na naporów tępi i nieczuli na wszelkie zewnętrzne wpływy też mają duszę, a zostawić ich bez opieki jest nieetycznem i nielicującym z poczuciem obowiązku społecznego. Kierownicy zakładu winni dokładnie się zapoznać z urządzeniem podobnych instytucji w innych miastach zapoznać się ich warunkami zdrowotnymi, a może wówczas zdołają zrozumieć, że i starcy potrzebują lepszych warunków i więcej serdeczności w obchodzeniu się z nimi.

Mieszkańcy miasta nie powinni po macoszemu traktować podobnych instytucji, lecz czasem zaglądać do nich, bo to jest ich moralnym obowiązkiem.

R. I.

KINOTEATRY.

PALACE „Siódme przykazanie“ w głównej roli: Janet Goynar i Charles Farrel.

PODOLE wielki przebój dźwiękowy „Statek komedjantów“ (Schow Boat) w głównej roli Laura la Platte i Józef Schildkraut. Od dziś ceny normalne.

GWIAZDA „Skandal w Genewie“ wielki film salonowo-senzacyjny w 10 aktach w głównej roli A. Abel i L. Serventi.

MARS pierwszy oryginalny film hinduski p. t.: „Grobowiec wielkiej miłości“.

Zgromadzenia wyborcze listy Nr. 14
w okręgu wyborczym Tarnopol.

25/10	Borszczów Jezierzany	Waldmann Schwarz
„	Trembowla	prof. Mehler
26/10	Tarnopol	Dr. Leser
„	Trembowla	Dr. Brüstiger
„	Zbaraż	Dr. K. Schwarz
„	Monasterzyska-Buczacz	Waldmann - Schwarz
„	Potok Złoty-Czortków	S. Z. Weis
„	Suchostaw	Mr. Nirnberg
„	Skała	F. Werber
„	Probużna	Markus Eisenberg
„	Podhajce	Dr. Ohrenstein
„	Kozłów	Dr. Zellermajer
27/10	Borszczów	Dr. Brüstiger
„	Tłuste	S. Z. Weiss
„	Kopyczyńce	Waldmann - Schwarz
„	Korolówka	F. Werber
„	Skałat	Dr. K. Schwarz
28/10	Skała	Dr. N. Brüstiger
„	Zaleszczyki	S. Z. Weiss
„	Chorostków	Waldmann - Schwarz
„	Krzywcze	F. Werber
„	Mielnica	Dr. Schwarz
29/10	Jezierzany	Dr. N. Brüstiger
„	Mikulince	S. Z. Weiss
„	Trembowla	Waldmann - Schwarz
„	Jagielnica	F. Werber
„	Monasterzyska	D. M. Schwarz
30/10	Kopyczyńce	Dr. N. Brüstiger
„	Podhajce	S. Z. Weiss
„	Podwołoczyska	Waldmann - Schwarz
1/11	Tarnopol	Dr. N. Brüstiger
„	Zbaraż	Dr. Rottenstreich
„	Skałat	prof. Mehler
„	Zaleszczyki	prof. Weisinger
„	Husiatyn	L. Winter
„	Grzymałów	Dr. N. Schwarz
2/11	Skałat	Dr. N. Brüstiger
„	Chorostków	Dr. M. Schwarz
„	Strusów	Dr. L. Rottenstreich
„	Tłuste	prof. Weisinger
„	Potok Złoty-Jazłowiec	F. Werber
„	Janów-Budzanów	Dr. Ohrenstein
„	Mielnica	Mr. D. Nirnberg
„	Grzymałów	Dr. J. Zellermajer

Niniejszem unieważniamy **zgubiony weksel na 900 złotych** podpisany **Brojak Władysław, Brojak Józefa i Brojak Marja.**

Co tydzień niesie ?

ZE SPORTU.

JEHUDA I. — 54 P. P. I. 2:0 (0:0)

Gra b. ciekawa prowadzona z przewagą Jehudy Wojskowi grają ostro. W 15 minucie wyklucza sędzia po jednym graczu z każdej drużyny z powodu bójki (!) wszczętej przez środkowego pomocnika wojskowych. Od tej chwili grają obie drużyny w dziesiątkę. W pierwszej połowie nie wykorzystują gospodarze karnego. Po przerwie gra Jehuda ze słońcem i silnie atakuje. Pierwszą bramkę uzyskuje Jehuda przez prawo — skrzydłowego z winy bramkarza wojskowych, drugą z karnego. Sędziował p. por. Gill dobrze, ale mało energicznie dopuszczając do gry ostrej i niebezpiecznej.

KRESY I. — PODILLA I. 3:1

Ż. R. K. S. II. — JEHUDA III. 1:0

Rutra

Najwspanialszy film wyświetla dziś „PODOLE“

Spieszcie zobaczyć 100% film dźwiękowy w którym kreuje główną rolę syn głośnego artysty żydowskiego RUDOLFA, JÓZEF SCHILDKRAUT. Doborowa muzyka, wspaniała wystawa teatru, podróżującego na własnym okręcie, życie zakulisowe, przepiękne sceny oraz wspaniała gra artystów. Oto kilka słów szczerej prawdy o fimie dźwiękowym w „Podolu“ p. t. **„Statek Komedjantów“**

Kto go oglądnie ten nie pożałuje ! ! !

Zabawa taneczna na dochòd K. K. L. w Tarnopolu.

W sobotę 18. b. m. odbyła się w salach Zamku zabawa taneczna staraniem wszystkich organizacyj sjońskich w Tarnopolu, na dochód Żyd. Funduszu Narodowego.

Dzięki sprężystej organizacji p. Weinsteina (Makabea) oraz członków Komitetu p. Aszkenazego (Achwa), Marguliesa (Bar Kochba) wypadła zabawa bardzo imponująco, zaś uczestnicy wynieśli pełne zadowolenie z zabawy, która rok rocznie cieszy się już swoją dobrą opinją. Zostały wybrane trzy królowe zabawy oraz 1 miss Tarnopol:

panna Erbsenówna (Kadimah) miss Tarnopol
„ Katzówna (Achwah) królowa balu
„ Bienówna królowa piękności
„ Stadlerówna (Bar Kochba) królowa tańcu.

Muzyka pod batutą p. Zehnguta wywiązała się bardzo dobrze ze swego zadania.

Czysty dochód z zabawy wynosi 400 zł.

Czytajcie i abonujcie Gazetę Tarnopolską!

Utruła się kwasem octowym. Lea Katz z Monasterzysk utruła się na śmierć wypijając większą ilość kwasu octowego. — Denatka nie pozostawiła użadnego iistu z wyjaśnieniami. Opinja publiczna twierdzi, że Katzowa popełniła samobójstwo na tle trójkąta małżeńskiego. — Pochowano ją na cmentarzu żydowskim w Monasterzyskach.

Śmierć asystenta kolejowego wskutek nieostrożności. Na stacji w Grzymałowie dostał się między zderzaki dwóch wagonów Piotr Rogowski lat 28, asystent kolejowy. Piotrowski pomagał konduktorowi K. Berezowskiemu przy łączeniu świniarki z wozami osobowemi i potknąwszy się dostał się między zderzaki, które zgniotły mu klatkę piersiową i złamały 3 żebra Złamane żebra przeszyły lewe płuco, rozdarły arterje krwionośne i przedsionki sercowe wskutek czego śmierć nastąpiła natychmiast. Samobójstwo w tym wypadku jest wykluczone. Na wskutek zezwolenia Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu zwłoki Rogowskiego zostały przewiezione pociągiem wieczornym do Złoczowa.

Na weselu zabił nożem. W Jakóbowcach na weselu T. Nagudy przebił nożem K. Persak na tle osobistych porachunków A. Ezramusa, któremu po ciosie wnętrzności wyszły na wierzch. Pierwszej pomocy udzielił Ezramusowi Dr. Szumel z Kozowej, poczem odwieziono go w stanie beznadziejnym do szpitala powszechnego w Brzeżanach,

Chciał się zabić z zawiedzionej miłości. Józef Prebendowski lat 25 czeladnik krawiecki zamieszkały w Złoczowie przy ulicy Nestora 5, usiłował popełnić samobójstwo wystrzałem z rewolweru bębenkowego w ogrodzie przed swoim domem. Na odgłos wystrzału zbiegli się przechodnie, zaś przywołany natychmiast lekarz Dr. Gelber ze Złoczowa stwierdził, że rana nie jest niebezpieczną. Kula rewolwerowa utkwiła z prawej strony czaszki. Rannego odwieziono do miejscowego szpitala powszechnego. Prependowski jak podaje chciał się zastrzelić z powodu zawiedzionej miłości.

Chciał zamordować i obrabować posłańca pocztowego. Stróż „Sokoła“ w Jagielnicy Ludwik Wasilkowski zwabił postępem do sali Sokoła posłańca pocztowego z Ułaszkowiec Włodzimierza Sierczyńskiego lat 22, który odebrał pocztę z Jagielnicy do Ułaszkowiec. Zamknąwszy drzwi, uderzył z niecnacka Serczyńskiego 2 klg. ciężarem w głowę, lecz ten zdołał mimo tego wyrwać się z rąk stróża i zbiec. Sierczyński nie posiadał żadnych pieniędzy. Wasiłkowskiego aresztowano i oskarżono o usiłowane morderstwo rabunkowe.

Pomysłowy woźnica dostał się do aresztu. Woźnica Hetmańczuk wożąc mąkę Dawida Rozenzweiga uderzył ze złościwości jadącego z nim Rozenzweiga biczyskiem w głowę tak, że ten padł na drogę między Nowosiołkami nieprzytomny. Pomysłowy woźnica pojechał dalej do Gołogór a tam opowiedział M. Lifschützowi, że napadło go kilku bandytów w drodze. Gdy Rozenzweig przyszedł do przytomności, opowiedział dopiero całą historję wskutek czego Hetmańczuka aresztowano i przekazano do dyspozycji sędziego śledczego w Złoczowie.

DROGERJA Mrów farm. BRACI KOFFLER w Tarnopolu Rynek l. 12

sprzedaje od dnia 10-go października do 10-go listopada 1930 r.

za 3 złote:

1) 1 Krem Benignina
2) 1 Mydło Benignina
3) 1 Szampon do włosów Elida
4) 1 Fl. wody kolońskiej
5) i 1 Proszek do zębów.

albo

1) 1 Krem czeremchowy
2) 1 Mydło czeremchowe
3) 1 Mydło do golenia
4) 1 Fl. perfumy
5) i 1 Proszek do zębów.

„TETRA“

opaski hygjeniczne dla Pań „ERKA”

oraz

wyprawki dla niemowląt marki „TETRA”

do nabycia w firmie

Ch. Thaler, Tarnopol

pl. Sobieskiego.

Podarki zaręczynowe i ślubne

ze złota, srebra i platery poleca najtaniej firma

S. Teichman, Tarnopol

Mickiewicza 18.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH

„ORBIS”

TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L. 9.

Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.

- - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -

Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE

Gustawa Akselrada

w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30

uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

APTEKA OBWODOWA

Mr. BERNARD OCHS

Tarnopol, ul. Perla — Telefon Nr. 65

wydaje stale leki i wszelkie środki lecznicze, wody mineralne i t. p.

na rachunek:

funkcjonarjuszy państw. oraz Kasy Chorych Powiatowych i Kolejowych.

Lingerie „Elegante“

pierwszorzędny zakład dla szycia i haftowania bielizny damskiej, firanek, kapy na łóżka oraz wszelkie dekoracje salonowe. — **Odbijanie wzorów.**

Ceny nader przystępne.

Tarnopol, Piłsudskiego 17, I. p.

Znana fryzjerka damska Klara Fuchsowa

Tarnopol, pl. Kaźmierzowski 3

odwiedza klientelę, ondoluje i czesze, najmodniejsze fryzury. Wyrabia z włosów warkocze i loki po cenach najtańszych.

Patentowane

Świece nagrobkowe „POLO”

z knotem metalowo-bawełnianym

prawnie zastrzeżonym.

100% przewyższają jakością wszystkie dotychczasowe

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE.

Fabryka świec „POLO“

Warszawa.

Zawiadomienie.

Zawiadamiam uprzejmie, że w krótkim czasie przybędę do Tarnopola na kilka dni pobytu dla przyjęcia zleceń

z poważaniem

Bandażysta M. L. Polaczek

w Samborze Nr. 108 - tel. Nr. 1.

Specjalność: Bandaże znakomicie zaopatrujące i usuwające największe i zastarzałe przepukliny, czyli ruptury pępka, brzucha, uda, pachwiny a także opadłe w dół dla mężczyzn, kobiet i dzieci.

Poważna wytwórnia artykułów hygjenicznych, poszukuje w każdej miejscowości województwa tarnopolskiego i stanisławowskiego **zdolnych akwizytorek za prowizją ewentualnie stałą płacą.**

Dochód minimalny 500 zł.

Zgłoszenia wraz 3-ma fotografjami (format legit.) prosimy kierować do naszego kierownika p. K. Zaworskiego Trembowla (Podzamcze).

M. Wilczkowa

artykuły hygjeniczne.

Wilhelm Schenkelbach

Tarnopol, 3-go Maja — Telefon Nr. 146

poleca swój **bogato zaopatrzony skład towarów jubilerskich i zegarków** oraz **wzorową pracownię zegarmistrzowską i złotniczą.**

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.
ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.
Ж 6001

HALLO! Na bardzo dogodnych warunkach spłaty **HALLO!**

Płyty - gramofony - radja - części składowe - w wielkim wyborze poleca

DROGERJA EDWARDA SAPHIERA

Tarnopol, ul. 3-go Maja 1

WAFLE

KEKSY PIERNICZKI

Marki „TIP-TOP"

BISZKOPTY HERBATNIKI

Bracia Schramek, Cieszyn

Ceratę i linoleum poleca po cenach fabrycznych MAGAZYN GALANTERJI

MAURYCY BERNSOHN, Tarnopol Rynek l. 1.

Marmolady, soki, konserwy jarzynowe i owocowe

Zygmunta Ruckera Sp. Akc. Lwów.

ZIOŁA LECZNICZE

według przepisów sławnych lekarzy, przeciw chorobom żołądka, kiszek, płuc, nerwów, wątroby, nerek, pęcherza, hemoroidom, upławom, obstrukcji, kamieniom żółciowym, kaszlowi, astmie, blednicy, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi etc. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej !

ADRES : — LISZKI, — APTEKA.

CHCESZ OTRZYMAĆ POSADĘ ?

Musisz ukończyć kursy fachowe Korespondencyjne im. prof. Sekułowicza, Warszawa Żurawia 42. Kursy wyuczają listownie buchhalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisanie na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni, gramatyki polskiej, oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów.

Powołując się na zawiadomienie „Renaissance" upraszam o łask. zlecenia P.T. Klienteli i postaram się pod każdym względem Ją zadowolić, rychłą dostawą, oryginalnym rabatem, dogodnemi warunkami spłaty oraz dokładnemi informacjami dotyczące zakupu książek.

Dziękując za dotychczasowe względy pozostaję

z wysokiem poważaniem

Joachim Hefter

Tarnopol, pl. Sobieskiego l. 9.

Instytut Wydawniczy „RENAISSANCE"

zamiadamia P. T. Klientelę, czytelnie, bibljoteki, państwowe, samorządowe i prywatne, towarzystwa kulturalno-oświatowe oraz osoby prywatne posiadające własne księgozbiory, że z dniem 1. XI. b. r. oddaliśmy **wyłączne zastępstwo** sprzedaży naszych wydawnictw

na województwo tarnopolskie

p. Joachimowi Hefterowi, Tarnopol, Sobieskiego 9.

CENY OGŁOSZEŃ:

Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.

Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. **Z drukarni M. Kahanego w Tarnopolu.** **Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger.**

STAROSTWO TARNOPOL
Egzemplarz obowiązkowy
Nakład 1111 egz.
dnia 27/X 1930

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Rok 1. Tarnopol, 3 listopada 1930. Nr. 14.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARN OPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

PRZYSZŁOŚĆ

Redaktor naczelny Dr. Herman Parnass.

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

ŻYDZI MAŁOPOLSCY GŁOSUJĄ NA LISTĘ Nr. 14.

Front narodowy czy gospodarczy ?

Powyższe pytanie absorbuje dziś umysły ludności w Polsce a szczególnie ludności żydowskiej od dłuższego czasu. W obecnej chwili pytanie to stało się szczególnie aktualne, bo za kilka tygodni będzie ludność zmuszoną dać odpowiedź, którą linję ma poprzeć. A wyborca nie będzie tym razem w łatwem położeniu. Nie trudno mu się zorjentować, że te ugrupowania, które pomalowały swój szyld reklamą czysto gospodarczą, robią politykę ogólną nietylko gospodarczą, bo wybitnie „gospodarczą" a natomiast t. z. politycznie ugrupowania wypełniają swój program różnemi hasłami natury gospodarczej.

I dojdzie wkrótce wyborca do przekonania, że szyld nie stanowi o wszystkiem — bo szyld to taktyka. Niema wątpliwości: obie grupy są polityczne, u obu przeważa polityka

W centrum walki stoi ustrój państwa, walka o wpływy i o władzę, która się kryje po za tą formułą walki o konstytucję.

Dopiero po zwycięstwie będzie strona decydująca musiała się zająć sprawami gospodarczemi, bo życie ją do tego zmusi, bo kryzys gospodarczy wybija się na pierwszy plan, bo wołanie o chleb powszedni przygłuszy wszelkie inne troski i idee. Chodzi tylko o to, kto jest zdolniejszy do rozwiązania tego problemu chleba powszedniego, komu można zaufać. A nato nie ma ludność jednolitej odpowiedzi, bo ta ludność nie jest nasyconą, że istnieje dla niej wspólny interes. Owszem uczono robotnika, że stoi na przeciwnym biegunie w stosunku do przedsiębiorcy i kapitalisty, uczono rolnika, że musi przeciwstawić się mieszczaninowi i t. d.

Bo ugrupowania zawodowe i grupy gospodarcze są z natury rzeczy egoistyczne i pozbawione szerszego widnokręgu. Każde walczy o lepsze miejsce przy żłóbku gospodarki narodowej. **Ale to co może być dobre dla społeczeństwa politycznie suwerennego nie jest dobre dla społeczeństwa walczącego o swe prawo do wyżycia się.**

ZNANY MAGAZYN MÓD „LUNA"
Tarnopol, ul. Sokoła 22 - tel. Nr. 203
poleca na każdy **sezon** swój **bogaty wybór kapeluszy damskich, dziecinnych i beretów,** wedle najnowszych **kreacji mody po cenach nader umiarkowanych.**

A w tej sytuacji znajduje się społeczeństwo żydowskie — mimo faktu, że 90% naszych postulatów leży na płaszczyźnie gospodarczej.

Front narodowy to nie jest dla nas dogmat, tylko nakaz chwili. Byłoby o wiele lepiej gdybyśmy mogli prowadzić politykę podobną do polityki Żydów amerykańskich, angielskich, albo francuskich. W Ameryce Żydzi walczą albo jako demokraci, albo jako republikanie, w Anglji znaj-

W sobotę dnia 1-go listopada b. r. odbędzie się **w Starej Synagodze**

Wiec protestacyjny

przeciw ogłoszonej przez rząd Mac Donalda **„Białej Księdze"** która chce narzucić Żydostwu **Galut w Palestynie"**.

Żydostwo całego świata już dało wyraz oburzenia przeciw perfidji zawartej w nowej enuncjacji rządu brytyjskiego.

I my musimy **zaprotestować** przeciw nowym ograniczeniom polityki opurtunistycznej obecnego rządu robotniczego **Anglji.**

Żydzi jawcie się licznie !

dujemy Żydów wśród konserwatystów liberałów i labourzystów, we Francji zasilają wszystkie stronnictwa od skrajnej prawicy aż po skrajną lewicę. Tam Żydzi i sjoniści nie odczuwają potrzeby walki pod sztandarem narodowym, bo nie cierpią jako Żydzi, bo dla nich otwarta droga do wszystkich stanowisk, bo tam są faktycznie równouprawnieni. Tu i ówdzie zdarzają się wybryki antysemickie, ale są to sporadyczne, szybko przemijające zjawiska.

Czyż możemy dziś twierdzić, że Żydzi w Polsce dopięli już stanowisko Żydów amerykańskich lub angielskich ?

Przeciwko temu mówią donośnym głosem fakta : uniwersytety zamknięte przez numerus clausus, olbrzymia trudność uzyskania posady w administracji państwowej i przedsiębiorstwach państwowych i komunalnych, nie liczenie się z naszym bytem ekonomicznem, a w rezultacie wielka pauperyzacja mas, zupełny brak zrozumienia dla naszych wysiłków kulturalnych i religijnych. Pocóż ten smutny obraz jeszcze więcej wycieniować — jest nam wszystkim znany, nikt go nie próbował zaprzeczyć, nawet jeśli go rozmaicie tłumaczymy.

Czy mogli w tym kierunku przynieść zmianę lub nawet ulgę Liebermanowie i Diamandowie albo Löwenherzowie, Kirschbaumowie i Wiśliccy ?

Czy otworzyli nam bramy uniwersytetu, czy zmnlejszyli etatyzm, czy wstrzymali robotników od akcji bojkotowej zwróconej przeciwku robotnikowi żydowskiemu, albo czy nawet potrafili swoich towarzyszy klubowych powstrzymać od przemówień żydożerczych ?

Nie mówimy już o tem, że poza tymi postulatami o charakterze obrony przed uciskiem albo odmową nam równo uprawnienia faktycznego istnieją dla nas sprawy kulturalne i ideowe, których nie chcemy i nie możemy negować. Nie tylko chleb powszedni jest potrzebny nam ale i kultura i etyka człowieka i Żyda, bo bez nich stajemy się masą bezwartościową i pasywną. A tego nam nie dadzą ani Diamandowie ani Löwenherzowie. A to nie jest obojętnem nie tylko dla Żydów. Jest w interesie Polski i wszystk.ch obywateli by 3 miljony Żydów można zaliczyć do grup etycznie i kulturalnie wysoko stojących, by byli chlubą tego kraju i nie ciężarem w postaci spauperyzowanych i zdemoralizowanych mas.

A tego formułą czysto gospodarczych haseł uzyskać nie można. Zapewne i walką we froncie narodowym nie łatwo to osiągnąć. Musimy zmienić nastroje wśród innych narodów w stosunku do nas, musimy zyskać na szacunku i ocenie. Ale szacunku nie uzyskuje się z wykrzywioną i zgarbioną od płaszczenia się postawą ani przez rezygnację. Trzy miljony, to bardzo poważny faktor polityczny, ale gdy jako taki występuje gdy coś znaczy, gdy ma wolność manewrowania.

Rozproszkowani tracimy na sile i znaczeniu i nie stworzymy przesłanek dla normalnego bytowania.

Zawcześnie nam dziś na rozwiązanie frontu narodowego. Najpierw musimy dojść do równouprawnienia faktycznego, najpierw musimy sobie zabezpieczyć przynajmniej minimum swobody dla wyżycia się obywatelskiego i narodowego, a dopiero później będziemy mogli myśleć o potrzebach grupowych, o wywalczeniu sobie specjalnych i specyficznych uprawnień.

Bogactwo i dobrobyt
może każdy osiągnąć kto zakupi los I kl. 22-ej Loterji Państwowej w największej najszczęśliwszej Kolekturze **„NADZIEJA"**
Oddział w Tarnopolu, ul. Mickiewicza l. 27.
Główna wygrana (miljon) 1.000.000 złotych.
CO DRUGI LOS WYGRYWA!
Cena losów 4/4 10 zł., 1/2 20 zł., 1/1 40 zł.

I u nas różnice w zapatrywaniu jaki ma być ustrój państwa i ustrój społeczny. U nas walczą ze sobą różne światopoglądy; i u nas są często sprzeczne interesa. Niejeden z nas chętnieby stanął w jednym szeregu z demokratą lub konserwatystą polskim zależnie od swego światopoglądu, gdyby go nie zmuszono najpierw myśleć o tem, że cierpi, bo jest Żydem.

Jest to może paradoksalne: propagujemy front narodowy, by mòdz w przyszłości walczyć w innych frontach, a zwłaszcza gospodarczych i społecznych.

Ale do tego paradoksu zmusza nas nasze paradoksalne położenie, nasze paradoksalne życie.

Dziś innego wyboru, innej drogi nie mamy. Każda inna droga prowadzi na manowce.

Dr. Herman Parnass.

Za 1 zł. (jeden złoty) miesięcznie
możesz otrzymać każdą żądaną książkę na własność. Ceny katalogowe. Na żądanie wysyłam katalogi bezpłatnie.
„RENAISSANCE"
zastępca: **Joachim Hefter, Tarnopol, pl. Sobieskiego l. 9.**

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА АН УРСР № 6067 ІП

KINO „MARS“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

KINO GWIAZDA
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

„KINO PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

Ręce precz !

W czasie najmniej odpowiednim, w okresie najwyższego napięcia kryzysu gospodarczego, który całą swą siłą nas Żydów w pierwszym rzędzie przytłacza i zmusza do nieustannej walki o byt, o pracę, o chleb codzienny; w chwili, gdy hiobowe wieści z Palestyny i z Londynu nadchodzące zmuszają nas do wielkiej czujności, albowiem byt i przyszłość Narodu są w wielkim niebezpieczeństwie — wciągnięci zostaliśmy w wir walki wyborczej.

Początkowo mieliśmy uzasadnioną podstawę do przypuszczenia, że na ulicy żydowskiej odbędą się wybory jak zwykle bez zgrzytów i walk, że spełniając obowiązek obywatelski i głosując jak zawsze za jedyną listą żydowską, uda nam się pominąć w tych ciężkich czasach walki namiętnej i tarć niepotrzebnych.

Lecz o to znalazł się ktoś, który postanowił w tym właśnie czasie dla zaspokojenia swej chorobliwej ambicji rzucić zarzewie walki w ulicę żydowską.

Wielki przemysłowiec a mały człowiek dorobkiewicz i nienasycony karjerowicz, postanowił uszczęśliwić nas swą wątpliwej wartości osóbką. Mało mu wszystkich zaszczytów, które zdołał sobie kupić gdzieindziej — ludność żydowska ma go obdarzyć najwyższem zaufaniem, największym zaszczytem jakim wogóle rozporządza: mandatem żydowskim do sejmu

Mniejsza o to, czy się jest wszechstronnie wykształconym człowiekiem czy też pół analfabetą, czy się ma naprawdę jakieś nadzwyczajne zasługi wobec żydowstwa, czy też wszystko co się o sobie twierdzi jest fantazją i przypadkiem lub wręcz fałszem i obłudą.

Główna rzecz, że mu wojna macochą nie była, że posiada własne „einen blauen Auto“, że się jest właścicielem kilku kamienic, a że się nie zna nawet języka żydowskiego, że się po polsku prawie nie rozumi, że pióro w ręku jest cięższe od młota, to wszystkie te braki i ułomności duchowe i intelektualne ma zastąpić kiesa napełniona no i tupet i bezczelność, arogancja i zarozumiałość — charakterystyczne cechy i zalety wszystkich dorobkiewiczów wojennych.

Mamy więc walkę na ulicy żydowskiej, a rzucone wyzwanie naszemu ludowi, my Sjoniści jako jego jedyni i wyłączni od lat 30 obrońcy, podejmujemy.

Stoczymy bój już nie o mandat poselski jedynie, lecz o cześć i honor naszego Narodu bo nie o to chodzi tylko o co w tej akcji wyborczej walczymy, czego dla ludu naszego żądamy, lecz także, a w danych warunkach w pierwszym rzędzie i o to, **kto ma być w przyszłości reprezentantem „Narodu Biblji“ „Narodu Ksiąg“**

Czy ma nim być taki olbrzym duchowy, wielki myśliciel i filozof jak rabin Dr. Thon, czy taki jak łza czysty, kryształowego charakteru polityk (mimo niektórych błędów taktycznych) Grünbaum czy stary, w bojach o dobro ludu osiwiały, przez swoich i obcych, przyjaciół i przeciwników szanowany i ceniony Dr. Schreiber, czy wielki prawnik Somerstein, czy rzadki znawca życia gospodarczego, wielki na tem polu i przez wszystkich uznany teoretyk Rottenstreich, czy wreszcie człowiek wysokiej inteligencji, cichy i skromny nie szukający rozgłosu lecz niemniej stary (mimo młodego wieku) i ceniony działacz na wszystkich polach pracy społecznej i narodowej Dr. Brüstiger, czy też może jakiś tam dorobkiewicz wojenny, którego całą treścią duchową jest niezrównana „chucpa“ a jedyną kwalifikacją: nieuctwo i ignorancja?

Nie ! nie wyobrażamy sobie, by mogło dojść do tej hańby; nie wierzymy nawet na chwilkę by znalazł się Żyd któryby nie zdawał sobie sprawy o co idzie gra, że to o honor i cześć jego i jego Narodu toczy się walka.

Wierzymy niezłomnie, że lud żydowski, który już tyle razy dał dowody swej dojrzałości politycznej, który tyle już razy stanął mężnie i odważnie w obronie swych dóbr narodowych, czci i honoru wiecznego Narodu, który potrafił stawiać czoło satrapom i bagnetom austrjackim, że wyborcy Standa i Zippera i tym razem w dniach 16 i 28 listopada dadzą geszefciarzom jedyną odpowiedź na jaką zasługują: Ręce precz!

M. Eisenberg.

UWAGA!!!

Celem gruntownego czyszczenia całego uzębienia, a więc i tylnych zębów, polecamy nasze odpowiednio skonstruowane szczoteczki do zębów

CHLORODONT.

Każda szczoteczka
CHLORODONT
w hygjenicznym pudełku kosztuje Zł. 2.20 i jest wszędzie do nabycia.

„PHILIPS“

Żarówki Duo-oszczędnościowe nadają się zarówno do prądu stałego jak i zmiennego

Do nabycia w firmie Bracia Kahane, Tarnopol, plac Sobieskiego l. 21.

Obecna sytuacja w sjoniźmie.

Polityczne przesłanki deklaracji Balfoura.

II.

Z wybuchem wojny światowej problem palestyński stał się dojrzałym do rozwiązania. Było jasnem, że polityczne wpływy różnych mocarstw w Palestynie zaktualizują się i będą parły do rozwiązania. Dookoła Palestyny i w pobliżu Palestyny zogniskowały się też najważniejsze tereny wojenne.

Rosja próbowała drogą na Kaukaz dostać się na wybrzeże morza Śródziemnego. Anglja i Francja operowały z jednej strony na Galipoli a z drugiej strony z Egiptu i Arabji. W sukkurs Turcji poszły Niemcy, nietylko by sojusznika obronić, ale w pierwszym rzędzie, by dla siebie zdobyć decydujący wpływ na linję Konstantynopol - Bagdad, dla której Palestyna była strategicznem oparciem. Korpusy niemieckie obozujące w Palestynie były wyrazem tych jasno wytkniętych aspiracji Niemiec.

Każda ze stron walczących szukała sojuszników — a tymi, o ile chodziło o Palestynę i kraje sąsiednie byli dwaj: Arabowie i Żydzi.

Stanowisko Arabów było politycznie jasne. Oni tylko po upadku Turcji mogli myśleć o uzyskaniu politycznej wolności i o zwolnieniu się od preponderancji religijnej Kalifatu złączonego z osobą sułtana. Miały też Anglja i Francja taką robotę, by zyskać sympatje szczepów arabskich.

Inne nieco było stanowisko Żydów i organizacji sjońskiej. Sjoniści mogli uzyskać wpływy w Palestynie przy pomocy Turcji albo ententy. Znane są przecież zabiegi Herzla około uzyskania charteru od sułtana. Plany te okazały się nierealne. Z jednej strony odnosił się sułtan do tych planów z wielką nieufnością. — Z drugiej strony musiał się Herzl przekonać, że nie potrafi wykonać swoich zobowiązań w kierunku zapewnienia Turcji wielkiej pożyczki. Zwycięstwo młodoturków i wzmożenie nacjonalizmu tureckiego uniemożliwiły wszelkie kombinacje polityczne z Turcją. I dlatego już przed wojną zaczęła górować orjentacja międzynarodowa a w szczególności proangielska.

Podczas wojny stało się stanowisko sjonistów, mieszkających w państwach centralnych nadzwyczaj trudne. Trudno im było iść przeciw Turcji jako sojuszniczce Austrji i Niemcy i dlatego musieli wydać z rąk kierownictwo organizacji, które dostało się w ręce Weizmana.

Były wprawdzie próby nakłonienia Turcji do odpowiedniej palestynofilskiej deklaracji, ale odpowiedzią było zniszczenie jiszuwu. Inaczej postąpiła ententa, która umiała ocenić znaczenie ruchu sjońskiego w dobie wojennej i znaczenie wpływów żydowskich na świecie. Boć najsilniejszą bronią podczas wojny była propaganda. Lord Northeliff, szef propagandy, wiedział, że zwycięstwo zależy nie tyle od ilości żołnierza i amunicji ile od nastrojów wśród społeczeństwa i armji. Anglja szukała pozatem pomocy wśród narodów neutralnych, pomocy finansowej i moralnej — a w pierwszym rzędzie w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Ta pomoc zależna była od stanowiska i sympatji opinji publicznej z jednej strony i finanserji z drugiej strony. A Lord Northcliff wiedział, że dominujące stanowisko Żydów w żurnalistyce i literaturze a także w świecie finansowym czyni z nich bardzo wartościowego sojusznika.

By zdobyć sympatje Żydów, propaganda angielska rzucała hasło dwóch wybitnych celów wojennych: polepszenie bytu politycznego Żydów w krajach środkowej i wschodniej Europy i zdobycie Palestyny dla Żydów. Na te hasła odpowiedziały żywem echem kongres żydowsko-amerykański, emigracja Żydów rosyjskich z Żabotyńskim na czele i sjoniści krajów ententy. To są właściwe podstawy deklaracji Balfoura. Za pomoc udzieloną przez Żydów Anglji, podczas wojny zobowiązała się Anglja i sojusznicy ułożyć takie stosunki w Palestynie, by mogła tam powstać żydowska siedziba narodowa.

Ale nie dajmy się łudzić: **polityka, która doprowadziła deklaracji Balfoura dała nietylko Żydom ale też Anglji Palestynę.** Z początku miała być Palestyna podzieloną między Anglją a Turcją. Część południowa i wybrzeża morskie aż do Haify miały być oddane pod wpływy angielskie, a część północna pod wpływy francuskie. Dopiero polityka sjońska uniemożliwiła rozdarcia Palestyny, stworzyło z niej całość państwową i polityczną — a to w pierszym rzędzie wyszło na korzyść Anglji i jej stanowiska strategicznego nad Suczem. Deklaracja Balfoura jest nie tylko dla Żydów ale i dla Anglji korzystniejszą niż umowa Mac-Mahona i umowy między sojusznicze.

Ale poza pomocą faktyczną, udzieloną Anglji przez politykę organizacji sjońskiej poszły inne bardzo cenne świadczenia. Nie mało przyczynili się Żydzi do przychylenia opinji publicznej na korzyść Anglji, nie mało zdziałali, by dla Anglji usposobić korzystanie świat finanserji a w końcu posłali swe legjony na Galipoli i do Palestyny, by ją zdobyć. Nie jest tajemnicą, że zdobycie Palestyny dokonanem zostało wbrew oporowi wybitnych generałów armji angielskiej.

Jeśli więc zanalizujemy warunki historyczne cel i znaczenie deklaracji Balfoura, dojdziemy do przekonania, że jest ona umową zawartą między organizacją sjońską a Anglją, mocą

ZNAKOMITE PIWO JASNE I CIEMNE
HABERBUSCHA
Zastępcy: M. Milgrom i J. Willner, Tarnopol, ul. Kilińskiego 2 (Hotel Puntscherta).

której ta ostatnia zobowiązała się w zamian za pomoc udzieloną przez Żydów podczas wojny umożliwić powołanie siedziby narodowej w Palestynie. Myśmy nasze zobowiązania spełnili całkowicie obecnie czas na Anglję.

Jest historycznie fałszywe uważać deklarację Balfoura za akt łaski. Stanowisko Anglji w Palestynie jest nierozłącznie złączone z wykonaniem tej deklaracji.

Tak to pojął świat — odzwierciadla się w opinji Komisji mandatowej.

Nie wolno nam naruszyć charakteru umowy tej deklaracji — jeśli nie chcemy sami tej deklaracji zburzyć. O tem nie zawsze pamiętaliśmy.

14 Zgromadzenia przedwyborcze bloku narodowo-żyd. w Małopolsce 14
Okręg Tarnopol.
WSZYSCY ZA LISTĄ Nr. 14.

W Tarnopolu odbyło się w niedzielę dnia 26 bm. zgromadzenie przedwyborcze w sali przy placu Sobieskiego l. 5. Przemawiał b. poseł Dr. Leser ze Lwowa. Mowa Dra Lesera była witana przez zapełnioną po brzegi salę wyborcami licznemi owacjami. Wyborcy żydowscy m. Tarnopola oświadczyli się jednogłośnie za listę Nr. 14 z naczelnym kandydatem Dr. Brüstigerem.

W Zbarażu odbyło się w niedzielę 26-go b. m. zgromadzenie przedwyborcze w miejscowej synagodze. Przemawiał b. poseł Dr. Kopel Schwarz. Licznie zgromadzeni wyborcy żydowscy owacyjnie przyjęli przeszło półtora godzinną mowę Dra Schwarza, oświadczając się jednogłośnie za listę Nr. 14. Tegoż samego dnia odbyło się posiedzenie komitetu obywatelskiego na którym wybrano komitet wyborczy, który natychmiast przedsięwziął plan pracy wyborczej dla listy Nr. 14 z naczelnym kandydatem Dr. Brüstigerem.

W Podhajcach odbyło się w niedzielę 26 b. m. zgromadzenie przedwyborcze w miejscowej synagodze. Przemawiał Dr. Saul Ohrenstein z Tarnopola. Mowa Dr. Ohrensteina została entuzjastycznie przyjęta przez zebranych przeszło 1000 wyborców. Wszyscy jednocześnie oświadczyli się za listą narodowo-żydowską Nr. 14. Tegoż samego dnia odbyło się tamże zebranie młodzieży, na którem również referował Dr. Ohrenstein. Zebrana młodzież pod wrażeniem gorącej przemowy Dra Ohrensteina przyrzekła solennie wziąść czynny udział w pracy przedwyborczej dla listy narodowo-żydowskiej Nr. 14 z Drem Brüstigerem na czele.

W Mielnicy odbyło się zgromadzenie przedwyborcze w sobotę i w niedzielę, na którem przemawiał p. Ch. Waldman-Schwarz. Licznie zgromadzeni wyborcy żydowscy zgłosili swą współpracę oraz oświadczyli się jednogłośnie za listę narodowo-żydowską Nr. 14.

W Trembowli odbyły się dwa zgromadzenia przedwyborcze w sobotę i w niedzielę. Przy przepełnionej wyborcami miejscowej synagogi wygłosił mowę w sobotę prof. Mehler, zaś w niedzielę czołowy kandydat listy Nr. 14 Dr. N. Brüstiger. Przeszło dwugodzinną mowę kandydata przyjęto falą oklasków w znak zadowolenia, wyrażając nastrój nader przychylny, dla kandydata oraz dla listy narodowo-żydowskiej Nr. 14

W Skałacie odbyło się w poniedziałek 27 b. m zgromadzenie przedwyborcze w miejscowej synagodze wypełnionej po brzegi wyborcami żydowskimi Przemawiał b. poseł Dr. Kopel Schwarz. Mowcę obdarzono licznemi oklaskami i wszyscy zgromadzeni oświadczyli się za listę Nr. 14 z kandydatem czołowym Dr. Brüstigerem. Tegoż samego dnia zebrał się komitet obywatelski, na którym wybrano komisję wyborczą Nastrój w mieście nader pomyślny dla listy Nr. 14.

W Probużnie odbyło się w niedzielę 26. b. m. zgromadzenie przedwyborcze w miejscowej synagodze, na którem przemówił red. Markus Eisenberg z Tarnopola. Licznie zgromadzeni wyborcy żydowscy oplauzowali rzeczowe wywody mówcy i oświadczyli się za listę narodowo-żydowską Nr. 14. Tegoż samego dnia odbyło się posiedzenie komitetu obywatelskiego z którego wyłonił się komitet wyborczy.

W Kopyczyńcach odbyło się 27 b. m. zgromadzenie przedwyborcze w wielkiej bożnicy, na którem przemawiał p. Waldman-Schwarz. Przepełniona bożnica wyborcami owacyjnie przyjęła rzeczową przemowę mowcy i jednogłośnie wszyscy oświadczyli się za listą narodowo żydowską z czołowym kandydatem D-rem Brüstigerem. Zarazem odbyło się zgromadzenie sfer gospodarczych ugrupowań społecznych i kulturalnych z pośród których wyłonił się komitet wyborczy.

W Chorostkowie odbyło się dnia 28 b. m. zgromadzenie przedwyborcze przy przepełnionej publicznością wielkiej bożnicy, na którem przemawiał p. Waldman-Schwarz. Wszyscy zgromadzeni oświadczyli się za listą Nr. 14 aplauzując mowcę licznemi oklaskami. Tegoż samego dnia odbyło się zgromadzenie obywatelskie w sali Bet Am, na którem odczytano rezolucję komitetu wyborczego, którą przyjęto jednogłośnie.

W Monasterzyskach odbyło się 26 b. m. zgromadzenie przedwyborcze, na którem przemawiał Dr. Józef Bier prezes Kahału oraz delegat ze Lwowa Waldman-Schwarz. Przepełniona bożnica wyborcami jednogłośnie przyjęła rezolucję za poparciem listy narodowo żydowską Nr. 14. Udział wzięli w zgromadzeniu

także rabin miejscowy Meisels oraz lekarz Dr. Bandler. W podniosłym nastroju odśpiewano Hatikwę, oświadczając się jednomyślnie za czołowym kandydatem

W Jezierzanach odbyło się dnia 25 b. m. zgromadzenie przedwyborcze w bożnicy lokalnej. Przemawiał delegat ze Lwowa Waldman - Schwarz. Zgromadzeni wysłuchali rzeczowe przemówienie delegata i przyjęli jednogłośnie rezolucję, głosować tylko za listę narodowo żydowską z czołowym kandydatem Dr. Brüstigerem. Założony komitet wyborczy składający się z poważnych obywateli rozpoczął już ofiarną pracę przedwyborczą.

Co tydzień niesie ?

ZE SPORTU.

54. P. P. — JEHUDA I. 5:1 (4:1).

Za ostatnio poniesioną porażkę zrewanżowali się wojskowi wysoko. O grze normalej mowa być nie mogła, gdyż boisko było błotniste. Pierwszą bramkę uzyskują wojskowi ze spalonej pozycji. Dalsze trzy goale strzelone ze znacznej odległości a możliwe, a nawet ładne do obrony zawinił bramkarz Jehudy, który miał wybitnie słaby dzień. Ostatnia bramka dla wojskowych pada z jedenastki. Również Jehuda uzyskuje honorowego goala z karnego. Sędziował p. Domaradzki Zbigniew.

KRESY I. — P. W. i W. F. (Trembowla) 2:1.

Bardzo zaszczytny wynik dla drużyny trembowelskiej, ktòra ponosi na obecnem boisku honorową klęskę. Drużyna Kresów grała słabo.

PODILLA I. — Ż. R. K. S. I. 6:1.

Zawody te wykazały, że Ż. R. K. S. jest nadal najsłabszą drużyną Tarnopola nie mającej żadnych szans w kl. „C“. Drużyna ta żadnych postępów w tym roku nie zrobiła. **Rutra.**

KINOTEATRY

PALACE Najpotężniejszy dramat współczesny p. t.: „Niebezpieczeństwo przyszłości“ (Trujący gaz) w głównej roli Alf Abel Hans Stüwe i Fritz Kortner.

PODOLE Najpotężniejszy film niemej produkcji naprężający dramat p. t.: „Białe róże“ w głównej roli Diana Karenne i Jack Trevor.

GWIAZDA Wstrząsający dramat życiowo - erotyczny, ofiary własnej lekkomyślności p. t. „Ciernie miłości“ (ze wspomnień zakonnicy) w głównej roli słynna Imogena Robertsohn oraz Werner Pitschau.

Wkrótce „Bicz Boży“ z Lon Chaneyem. Wkrótce

MARS Film w 10-ciu aktach p. t. „Hrabia Cagliostro“ historja najniebezpiecznego bandyty XVIII wieku. Ceny zniżone.

Przejechana przez auto. Dnia 27. X. br. została przejechana przez auto wł. Dr. Świstuna na ul. Ruskiej N. Schwarzowa, która doznała ciężkich obrażeń. W niebezpiecznym stanie odwieziono ją do szpitala powszechnego. Przeciwko szoferowi wniesiono doniesienie karne. Następnego dnia denatka zmarła.

Zabity przez granat. Dnia 22. X. br. o g. 10 Hrynyszyn Anatazy, lat 22, z Rybnik pow. Brzeżany rozbierając granat armatni pozostały z czasów wojny został zabity przez eksplodujący granat na miejscu, Denat trudnił się od wiosny jak zeznali świadkowie rozbieraniem granatów, które następnie sprzedawał. handlarzom żelaza.

Wykolejenie pociągu towarowego. Dnia 16/X br. o godz. 1.30 w nocy na przystanku kolejowym w Komorówce pow. Buczacz, wyskoczyły z szyn dwa wozy pociągu towarowego kursującego na linji Stanisławów - Czortków. Ruch osobowy w pociągach rannych odbył się z przesiadaniem. Wypadków w ludziach nie było. Jak wykazały dochodzenia, przyczyną wypadku była szybka jazda na skręcie toru.

Przewiezienie zwłok. Dnia 21. X. br. o g. 16 zostały przewiezione prochy b. oficera armji Austr. - Węgiers. narodowości węgierskiej, śp. podpor. Lantzenbochrera Oktawy z cmentarza tarnopolskiego na dworzec kolejowy, a które następnie zostają przewiezione na Węgry. Udział w obrzędzie tym wzięła Kompanja honorowa 54 p. p. z oficerami i orkiestrą oraz przedstawiciel armji węgierskiej.

Zamordowany z nieznanych powodów. Jan Polak lat 43 z Białej pow. Kamionka Strumiłowa został zamordowany przez zadanie mu 3-ch pchnięć nożem w brzuch, 2 pchnięcia w prawą i lewą pierś i 1-dno pchnięcie w głowę nad prawem okiem. O dokonanie tego morderstwa jest podejrzana żona zamordowanego Stefanja i Kuśniak Stefan lat 30, kawaler zamieszkały tamże. — Dochodzenie w toku.

Członkowie „Agudy“ tarnopolskiej wyłamują drzwi i wynoszą sprzęty. W sobotę dnia 25 b. m. odbyło się zgromadzenie młodzieży sjońskiej w lokalu pobankowym pl. Sobieskiego 5. Członkowie „Agudy“ chcąc przeszkodzić zgromadzeniu wyłamali drzwi lokalu pobankowego i wynieśli stoły i krzesła znajdujące się tamże. Dopiero interwencja Policji zmusiła ich do zwrotu sprzętów, zarazem spisano protokół z bogobojnymi członkami „Agudy“ za wyłamanie drzwi cudzego lokalu. (Jak nam podają w dzień sobotni).

Losy do I Klasy Loterji Państwowej
sprzedaje
KANTOR WYMIANY
D. Gellman, Tarnopol
ulica 3-go Maja L. 9.

Czytajcie i abonujcie Gazetę Tarnopolską!

Aparaty
i płyty gramofonowe
światowej sławy
„ODEON”
do nabycia w firmie
BRACIA KAHANE
TARNOPOL
plac Sobieskiego 21.

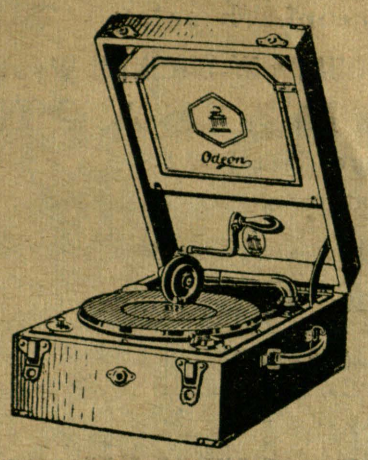

APTEKA OBWODOWA
Mr. BERNARD OCHS
Tarnopol, ul. Perla — Telefon Nr. 65
wydaje stale leki i wszelkie środki lecznicze, wody mineralne i t. p.
na rachunek:
funkcjonarjuszy państw. oraz Kasy Chorych Powiatowych i Kolejowych.

Znana fryzjerka damska Klara Fuchsowa
Tarnopol, pl. Kaźmierzowski 3
odwiedza klientelę, ondoluje i czesze, najmodniejsze fryzury. Wyrabia z włosów warkocze i loki po cenach najtańszych.

Patentowane
Świece nagrobkowe „POLO”
z knotem metalowo-bawełnianym
prawnie zastrzeżonym.
100% przewyższają jakością wszystkie dotychczasowe.
ŻĄDAĆ WSZĘDZIE.
Fabryka świec „POLO“
Warszawa.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH
„ORBIS”
TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L. 9.
Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.
- - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -
Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE
Gustawa Akselrada
w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30
uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

Podarki zaręczynowe i ślubne
ze złota, srebra i platery poleca najtaniej firma
S. Teichman, Tarnopol
Mickiewicza 18.

„TETRA“
opaski hygjeniczne dla Pań „ERKA”
oraz
wyprawki dla niemowląt marki „TETRA”
do nabycia w firmie
Ch. Thaler, Tarnopol
pl. Sobieskiego,

ELEKTRYCZNA PRALNIA WIEDEŃSKA
BŁYSK-LUSTRA
Ch. Reitzenbeina w Zbarażu
Biuro przyjęć: Tarnopol, Rynek 12.
--- Jedyny w Polsce brylantowy wysoki połysk. ---

ZAKŁAD TAPICERSKI
SALOMON FUCHS
Tarnopol, pl. Kaźmierzowski 3
wykonuje wszelkie roboty w zakres tapicerstwa wchodzący po cenach najtańszych oraz na dogodne warunki spłaty.

Bandażysta i ortopedysta
M. L. Pollaczek ze Sambora
przyjmuje i wykonuje zamówienia:
w Tarnopolu (Hotel Podolski)
ul. Mickiewicza — Telefon Nr. 170
codziennie, od 10 do 15 listopada b. r. w godzinach od 9-ej do 12-ej i od 4-ej do 6-ej.

Ettingera „RHINOSAN“
(M. S. W. Nr. rej. 924)
(dopuszczalne w ordynacji Kasy Chorych)
usuwa pewnie i szybko katar nosa
oraz nadmierną wydzielinę śluzu,
sprawiając ulgę w oddechaniu.
Wytwórnia: Apteka Mr. M.ETTINGERA we Lwowie
Do nabycia we wszystkich aptekach.

HEMOROIDY GINĄ !!!
w 5 6 dniach bez lekarstwa i operacji. 55-letnie doświadczenie. Mam 104 podziękowań. Wysyłam przepis pobranie 6 złotych i porto zł. 1·25.
I. WIERZBOWSKI, felczer szpitalny
Nowe-Pomorze.

Drukarnia M. Kahanego, Tarnopol, Mickiewicza 43
poszukuje
motor 2 lub 3 konny.

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.

9,04

Ж 6001

HALLO! Na bardzo dogodnych warunkach spłaty **HALLO!**

Płyty - gramofony - radja - części składowe - w wielkim wyborze poleca

DROGERJA EDWARDA SAPHIERA

Tarnopol, ul. 3-go Maja 1

KEKSY PIERNICZKI

WAFLE

Marki „TIP-TOP“

BISZKOPTY HERBATNIKI

Bracia Schramek, Cieszyn

Ceratę i linoleum poleca po cenach fabrycznych MAGAZYN GALANTERJI

MAURYCY BERNSOHN, Tarnopol Rynek l. 1.

Marmolady, soki, konserwy jarzynowe i owocowe

Zygmunta Ruckera Sp. Akc. Lwów.

Polecany przez powagi lekarskie

Sulfocol, Laokoon'

wypróbowany i niezawodny środek w chorobach dróg oddechowych (kaszel chrypka i t. d.)

Do nabycia w aptekach.

Cena flaszki syropu Zł. 2.80.

CHCESZ OTRZYMAĆ POSADĘ ?

Musisz ukończyć kursy fachowe Korespondencyjne im. prof. Sekułowicza, Warszawa Żurawia 42. Kursy wyuczają listownie buchhalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisanie na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni, gramatyki polskiej, oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów.

Najlepsze mydło do prania

mydło cesarskie

Lifschütza w Rzeszowie

oraz mydła toaletowe

„ACHAEL“

są najekonomiczniejsze.

LUKSOL

najlepsza pasta do obuwia.

LUKSOLIN

najlepsza zaprawa do podłóg.

Wszędzie do nabycia.

CENY OGŁOSZEŃ:

Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.

Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. Z drukarni M. Kahanego w Tarnopolu. Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger.

STAROSTWO TARNOPOL
Egzemplarz obowiązkowy
Nakład ... egz.
dnia 31/I 19...

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Rok 1. Tarnopol, 10 listopada 1930. Nr. 15.

Redakcja i Admin.
TARNOPOL
Sobieskiego 9.
Cena 10 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

PRENUMERATA
Kwart. . . 1·20
Z dostawą . 1·40
Zagranicą . 1·80

PRZYSZŁOŚĆ

Redaktor naczelny Dr. Herman Parnass.

Tygodnik dla spraw społecznych i kulturalnych.

Okocimskie Piwo
najlepsze - najzdrowsze - najsmaczniejsze.

ŻYDZI MAŁOPOLSCY GŁOSUJĄ NA LISTĘ Nr. 14.

O wasze i nasze prawa.

Przez wieki żyło żydowstwo rozprószone, zatomizowane od swego kraju, języka, pozbawione wszelkiej myśli politycznej, wtłoczone w obce organizmy i zdane zupełnie na łaskę i niełaskę otoczenia. Ruch narodowy zorganizował wolę narodu z podwójnym celem odbudowy własnego kraju i zrealizowania praw historycznych, tudzież utrzymania narodu w golusie i obrony Jego praw żywotnych. W ten sposób prowadził ruch narodowy walkę na dwóch odcinkach: ofenzywną na froncie palestyńskim, a defenzywną na froncie golusowym.

Walka o prawo historyczne i odbudowę własnego kraju wynikała ze świadomości niemożliwości, niegodności naszego położenia z świadomości niebezpieczeństwa śmierci narodowej nam grożącej i z woli uratowania naszej istoty narodowej wyzwolenia narodu.

Walka o nasze prawa w golusie wynikała z świadomości, że nie możemy się ograniczyć do odbudowy własnego kraju, że warunkiem tejże odbudowy jest podtrzymanie egzystencji żydowstwa w krajach w którem zamieszkuje, wzmocnienie naszego organizmu narodowego, gdyż tylko silny organizm narodowy może dokonać dzieła odbudowy.

Z dumą spoglądać możemy na wyniki naszej kilkudziesięcioletnej walki na obu odcinkach. Na odcinku palestyńskim wywalczyliśmy uznanie naszych praw historycznych przez trybunał narodów, tudzież zagwarantowanie tychże praw w deklaracji Balfoura i mandacie, przestaliśmy być narodem bezdomnym, cieniem błąkającym się wśród innych narodów. Myśl palestyńska której szermierzem była organizacja sjońska stała się duchową własnością całego narodu, co znalazło swój wyraz w Agencji Żydowskiej będącej symbolem jedności narodu.

W praktycznej pracy odbudowy, dokonaliśmy cudów wywołujących podziw wszystkich społeczeństw nieżydowskich.

Nieuzbrojeni w żadne doświadczenie kolonizacyjne ani środki państwowe, stworzyliśmy szereg osiedli, będących przykładem nowych form współżycia, zakorzeniliśmy dziesiątki tysięcy ludzi w ziemi i produktywnej pracy, wybudowaliśmy bagna, stworzyliśmy sieć szkolnictwa narodowego, ulepszyliśmy warunki zdrowotne w kraju i w ten sposób stworzyliśmy podstawy do dalszej budowy.

Chwilowe niepowodzenia na tym froncie, próba władzy mandatowej, osłabienia swych przyrzeczeń, ukrócenie naszych praw, nie osłabi naszej woli kontynuowania dzieła odbudowy. Zmienne są losy rządów, nawet i angielskich, zmienne nastroje społeczeństwa angielskiego, niezmienną i niezłomną jest nasza wola obrony naszych praw historycznych w przymierzu z Anglją, lub przeciw Anglji.

W obecnej ciężkiej sytuacji spogląda jiszuw pale-

styński z niepokojem na swych braci w golusie, wiedząc że tylko silne i owiane duchem narodowym żydowstwo golusowe potrafi udaremnić próby zniweczenia naszych praw historycznych.

W żydowstwie europejskim zajmuje dominujące stanowisko Żydowstwo polskie. Dlatego też zwrócona jest uwaga naszych braci w Palestynie na nas w Polsce, bacznie śledzą przebieg obecnej akcji wyborczej w Polsce, której wynik będzie dla nich odpowiedzią na pytanie, czy Żydowstwo w Polsce jest silne i owiane duchem narodowym, czy jest w naszym obozie, czy też w obozie tych, którzy ich chcą sprowadzić na manowce.

Na odcinku krajowym walczymy od roku 1907 o nasze prawa obywatelskie i narodowe. W ciężkich warunkach podjęliśmy tą walkę, na ulicy żydowskiej panowała asymilacja, demoralizująca społeczeństwo i rozsadzająca je.

Dwa razy w roku 1907 i 1911 próbowaliśmy szturmem wziąć twierdzy asymilacji, rozgorzała namiętna walka o rządy dusz w ulicy żydowskiej, padliśmy, ale siła asymilacji była podważoną, chyliła się ku upadkowi.

Bursy wojenne i spotęgowanie myśli narodowej w czasie wojny i po jej ukończeniu zmiotły asymilację z powierzchni życia politycznego i bezsporny rząd dusz na ulicy żydowskiej objął ruch narodowy wzmocniony nadzwyczajnemi sukcesami na terenie naszej walki o prawa historyczne narodu.

Dwa razy, w roku i 1922 i 1928 szło żydowstwo polskie pod sztandarem narodowo-żydowskim do wyborów, dwa razy wykazaliśmy urbi et orbi, że żydowstwo polskie jest w naszym obozie, a fakty te skłoniły społeczeństwo polskie, do uznania nas, jako jedyną siłę polityczną w narodzie żydowskim, to pertraktowanie z nami jako jedynymi rzecznikami interesów żydowstwa polskiego. W obecnej chwili odwołujemy się poraz trzeci do mas żydowskich i żądamy od nich legitymacji do zastępowania interesów żydowskich w Sejmie.

Walka o nasze prawa nie jest ukończona. Należy ją kontynuować aż do zupełnego wywalczenia naszych postulatów. Tylko świadomość że nam wierzą i ufają masy żydowskie może nas uzbroić w siłę potrzebną do tej walki. Od rewolucji francuskiej począwszy walczymy o prawa obywatelskie Żydów, o równouprawnienie. Każda konstytucja daje nam napozór prawo obywatelskie, ale zawsze zostajemy obywatelami drugiej klasy.

I polska konstytucja dała nam rownouprawnienie. Nie można było złamać zasad demokracji i pokazać światu, że dzieli się obywateli na takich, którym przysługują wszystkie prawa i na takich, którzy pozbawieni są całego szeregu praw.

Ale poza pisaną konstytucją istnieje niepisana będąca wspólną wiarą, całego społeczeństwa polskiego, że jesteśmy tylko tolerowani w państwie, że mamy główne obowiązki, że nie można nas dopuścić do współdecydowania o losach państwa o naszym własnym losie.

Pisana konstytucja daje nam równe prawa i obowiązki. Ale niepisana przerzuca na nas główny ciężar podatkowy, druzgodzący ekonomiczne podstawy bytu kupca i rzemieślnika żydowskiego.

Czyż oznacza równość wobec prawa, gdy 70% ludności, chłopstwo w państwie jest prawie wolne od podatków, podczas gdy cały prawie kapitał obrotowy żydowskiego kupca i rzemieślnika idzie na świadczenia podatkowe.

Czyż oznacza równość wobec prawa, gdy z wielkich rezerw pieniężnych państwa udziela się kredytów rolniczych wielkiej własności i kredytów parcelacyjnych osadnikom, podczas gdy kupiectwo żydowskie i rękodzieło żydowskie pozbawione są wszelkiej państwowej pomocy kredytowej?

Imieniem kupiectwa i rękodzielnika żydowskiego żądać musimy rzeczywistego równouprawnienia w dziedzinie podatków i państwowej pomocy kredytowej!

Pisana konstytucja daje nam równe prawo do pracy. Niepisana zamyka nam i naszym dzieciom dostęp do urzędów. Z publicznych funduszów, do których i my się przyczyniamy, utrzymuje państwo setki tysięcy urzędników. Mimo wielkiego zapotrzebowania nie przyjmuje się nas ani do sądownictwa, ani do administracji. Poszczególne wypadki nie zmieniają stanu rzeczy. Czy jesteśmy mniej zdolni, mniej godni zaufania?

Z państwowych funduszów utrzymuje się szereg przedsiębiorstw i zakładów, w których robotnik żydowski nie znajduje pracy. Etatystyczna polityka prowadzi do wyrugowania żydowskich robotników z warsztatów pracy.

Imieniem spauperyzowanych mas żydowskich, imieniem bezrobotnych robotników żydowskich, żądamy i równych praw do pracy!

Pisana konstytucja daje nam równe prawo do wiedzy, wyszkolenia, niepisana zamyka naszym dzieciom wrota szkół i uniwersytetów.

Dzieci nasze wyszkolone, zaopatrzone w wiedzę zawodową dałyby sobie radę w ciężkiej walce życiowej — więc nie przyjmuje się ich „z powodu braku miejsc" — niech wegetują w ciasnocie życia małomiejskiego, łatwiej będzie je zgnieść albo zmusić do emigracji. Imieniem ojców i matek obciążonych troską o wychowanie dzieci, imieniem tych dzieci przyżywających tragedję bezsilnego kołatania o wrota, szkół i uniwersytetów żądamy: otwórzcie te wrota usunąć tę hańbę kultury.

Mówiłem dotychczas o smutnej doli jednostki żydowskiej, kupca, rzemieślnika, robotnika, dziecka żydowskiego, o walce, o ich rzeczywiste równouprawnienie.

Poza tą walką o prawa obywatelskie walczyć będziemy o nasze prawa narodowe.

Walkę o równouprawnienie jednostki prowadzi się od rewolucji francuskiej, walkę o prawa narodu od ostatnich lat dziesiątek. Nasza walka o prawa narodowe nie narusza w niczem zasad państwa, w którem żyjemy. Od wieków spojeni jesteśmy z narodem

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 6061 ІП

KINO „MARS“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

KINO GWIAZDA
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

KINO „PALACE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

„KINO PODOLE“
Kupon zniżkowy
na wszystkie miejsca

Kupony uprawniają do uzyskania jednorazowej zniżki przy kasie kinoteatrów.

polskim, z jego kulturą, tęsknotą za wolnością. Nie mamy żadnych terytorjalnych aspiracji w obrębie państwa polskiego. **Ale chcemy być wolnym narodem w wolnem państwie.** Nie jesteśmy lokatorami za wypowiedzeniem.

W powstaniach, legjonach i wojnie z bolszewikami, strumieniami płynęła z krwią polską krew żydowska w obronie wspólnej wolności. I niejednokrotnie popłynie krew żydowska razem z krwią polską w obronie wspólnej ojczyzny. Wieki współżycia złączyły nas na śmierć i życie. **Ale chcemy żyć z wolnym narodem polskim jako wolny naród żydowski.**

Niech wie naród polski, że w walce o jego wolność i potęgę państwa staniemy zawsze u jego boku.

Naród żydowski cierpiał i walczył razem z narodem polskim przeciw niewoli narodu, naród żydowski poprze naród polski w jego walce przeciw każdemu wrogowi zagrażającemu jego wolności.

Ale musimy żądać od narodu polskiego uznania naszych praw narodowych, praw wolnego narodu.

O jakie tu idzie prawa ?

O prawo somodzielnego zawiadywania swemi sprawami społecznemi i kulturalnemi, prawo pielęgnowania swego języka i swej kultury. Od wieków choruje nasz organizm narodowy, burza wojenna i lata powojenne spotęgowały tę chorobę. Potrzebną jest pomoc społeczna, wychowanie do pracy produktywnej. Potrzebne są zakłady sierót i szkoły wykształcenia zawodowego, w których wychowanoby młode pokolenie do zdrowego i produktywnego życia. Nie stać nam na utrzymywanie i rozbudowywanie tych zakładów. Musimy żądać od państwa, by nam z naszych świadczeń podatkowych dało odpowiednie środki.

I chcemy pielęgnować nasz język i naszą kulturę. Potrzebujemy szkół narodowych, wychowujących młode pokolenie w miłości do własnego języka i własnej kultury. Nie stać na utrzymanie tych szkół. Musimy żądać od państwa, by nam z naszych świadczeń podatkowych dało odpowiednie środki. I musimy żądać dla tych szkół równych praw, praw publiczności. Wkońcu musimy żądać, by nasze gminy wyznaniowe przemienione zostały w gminy narodowe, odpowiedzialne za nasze wszystkie zakłady społeczne i kulturalne i by te gminy uznawane były jako reprezentacje całego narodu.

Nasze żądania są skończone. Naród polski może je spełnić bez ujmy dla siebie. Nie zaniechamy walki aż do ich spełnienia.

Naszem hasłem jest: zadowolony naród żydowski w silnem państwie polskiem.

Będziemy walczyli środkami moralnemi, będziemy przekonywali, że leży w interesie państwa polskiego, byśmy byli zdrowym i zadowolonym narodem i spodziewamy się, że prędzej lub później przekonamy naród polski.

Żydzi! Bracia!

Żądamy od was odpowiedzi: czy ufacie nam, którzy od dzieciństwa walczą o wasze i nasze prawa, czy też tym, którzy są dziś w tym a jutro w innym obozie, zawsze gotowi zdradzić dla swej prywaty interesy narodu. Przychodzimy do was z waszą ideą narodową. Czyste są nasze ręce i czyste są nasze zamiary. Oni przychodzą do was z pieniądzmi lub obietnicami pieniędzy, oni was chcą sprzedać temu, który jest od nas silniejszy, oni myślą, że dusza żydowska to towar, którym można kupczyć.

W dniu wyborów dajcie im waszą odpowiedź i naród żydowski nie da się sprzedać, chce być wolnym narodem między wolnymi narodami, wierzy, że tylko jego narodowi orędowicy wywalczą mu lepsze i późniejsze jutro.

Dr. N. Brüstiger.

Bogactwo i dobrobyt
może każdy osiągnąć kto zakupi los I kl. 22-ej Loterji Państwowej w największej najszczęśliwszej Kolekturze **„NADZIEJA“**
Oddział w Tarnopolu, ul. Mickiewicza l. 27.
Główna wygrana (miljon) 1.000.000 złotych.
CO DRUGI LOS WYGRYWA!
Cena losów 1/4 10 zł., 1/2 20 zł., 1/1 40 zł.

Z okazji zaręczyn p. PEPI FREUNDÓWNY z p. WOLFEM KAHANEM życzy dużo szczęścia i pomyślności

Chaim Parnass.

KINOTEATRY.

PALACE najwspanialsze arcydzieło tego sezonu p. t.: „Marsz weselny“ w roli głównej Erich von Stroheim i Fay Wray.

PODOLE „Pod pręgierzem hańby“ film z grupy „Szczęśliwa dwunastka“ w roli głównej Vilma Banky, Louis Wolheim i Walter Byron.

GWIAZDA „Bicz Boży“ z mistrzem maski Lon Chaney'em. Rewelacyjny film przebojowy.

„PHILIPS“

Żarówki Duo-oszczędnościowe nadają się zarówno do prądu stałego jak i zmiennego

Do nabycia w firmie Bracia Kahane, Tarnopol, plac Sobieskiego l. 21.

Obecna sytuacja w Sjoniźmie.

III.

Nasi przeciwnicy — i wrogowie.

Podczas wojny przystąpiły i inne państwa do deklaracji Balfoura. Zgłosiły do niej akces dzięki staraniom organizacji sjońskiej: Francja, Włochy i Stany Zjednoczone. Uczyniły to Francja i Włochy, z tem reservatio mentalis, że przyrzeczenia danego podczas wojny nie należy brać na wagę złota. To też po wojnie one w pierwszym rzędzie robiły trudności w kierunku nadania deklaracji Balfoura sankcji międzynarodowej t. j. zatwierdzenia i nadania mandatu Anglji przez Ligę Narodów. Francja i Włochy nie chciały dopomóc w konsolidowaniu się Anglji w Palestynie i Mezopotanji jak długo nie były same zaturowane. Po miodowych miesiącach wersalskich zaczęły się odnawiać dawne rywalizacje. Robiono nam trudności, by trafić Anglję, kokietowano z Arabami z tych samych pobudek. Ale poza tą „przyjacielską“ opieką wystąpili na arenę mniej lub więcej otwarcie działający przeciwnicy, których dawniej polityka sjońska prawie wcale w rachubę nie brała: Watykan, Arabowie i Sowiety. Jak dziwnem toby się wydawać mogło, jak sprzeczne dzielą ich światopoglądy i interesy w stosunku do żydowskiej i suwerennej Palestyny stworzyli wspólny wrogi front. A każdy z tych partnerów dorzucił swoją część, by nam utrudnić robotę, by nas doprowadzić do obecnej sytuacji.

Musimy się zatrzymać nad tą sprawą, by ją bliżej określić, bo tak mało się u nas o tem mówiło i pisało. Mimo kilku wodnistych deklaracji sympatji, które Watykan złożył w sprawie sjońskiej, stanowisko jego było wobec naszych dążeń konsekwentnie negatywne. Nie uwidoczniło się to stanowisko w pierwszym okresie sjońskiego ruchu, bo go Watykan nie brał na serjo, nie widziano tego podczas wojny i po deklaracji Balfoura, bo nie wierzył Watykan w szczerość tej deklaracji a co najważniejsze: **Anglja i aljanci i wobec Watykanu zaciągnęli zobowiązania, które zdaje się Watykan uspokoiły.** Dopiero gdy miano deklarację przeistoczyć we formy publiczno prawne o charakterze międzynarodowym zaczął Watykan głośno protestować.

Odbudowa żydowskiej siedziby narodowej stoi w sprzeczności z dogmatem kościoła o wiecznym galucie Izraela jako karę za czyn na Golgocie. Względy więc ideologiczne kościoła utrudniały pozytywne stanowisko wobec deklaracji Balfoura. Ale poza tymi względami ideologicznymi były jeszcze bardzo realne interesy kościoła - a to jest wpływ na miejsca święte. **Dla stanowiska kościoła ma wpływ na miejsca święte pierwszorzędne, prawie decydujące znaczenie.** A to stanowisko jest dziś silnie zagrożone nie przez Żydów bezpośrednio ileże przez Anglików, jako protestantów. Boć nasze stanowisko w sprawach miejsc świętych innych wyznań jest jasne: t. j. desinteresement. **Przyjmiemy każdą formułę zabezpieczającą zupełną swobodę i autonomję dla tych miejsc.** Inaczej kościół anglikański sprawę traktuje — a Watykan nas zwalcza nietylko z powodów ideologicznych ale głównie, bo się boi, że Żydzi jako sojusznicy Anglji poprą interesy kościoła anglikańskiego przeciw Watykanowi. **Watykanowi wogóle nie jest na rękę, że państwo protestanckie a nie katolickie sprawuje mandat nad Palestyną i dlatego występował i występuje z projektem umiędzynarodowienia Palestyny.** I znowu bije się w nas, by trafić Anglję. Robi się nam trudności, by poderwać zasady mandatu a tem samem podstawy, na której opiera się stanowisko Anglji w Palestynie.

Komisja dla miejsc świętych Watykanu nie zadowoliła.

I dlatego mobilizuje przeciw nam Watykan wszystkie swoje siły. Trudności, które nam obecnie robi rząd włoski, pogodzony z Watykanem, rola P. Teodolliego w Komisji mandatowej i działalność Monsigniore Barlassiny, oto konsekwentny łańcuch faktów, które nam są widoczne. A ileż pociągnięć bardzo zręcznej dyplomacji watykańskiej uszło naszej uwagi?

A Watykan też zdziałał, że katoliccy Arabowie dziś najkonsekwentniej i najostrzej dmią w róg nacjonalizmu arabskiego, mimo że jako mniejszość religijna winna sie obawiać preponderancji nietoleranckiego muzułmanina — Araba.

Dziś Mgr. Barlassina kupuje ziemię w Palestynie bez protestu Arabów.

A cała kwestja arabska należała u nas do tych spraw, którym my najmniej uwagi poświęcali, krórąśmy najmniej znali. Przed wojną niema w naszej literaturze prawie wzmianki o kwestji arabskiej. Tylko robotnik żydowski skarżył się, że go Arab jako tańszy wypiera z kolonji żydowskich. Z innej strony tej sprawy nie tykano. Ignorowaliśmy umowę Sykes-Picsta, w której alianci dali Arabom mgliste wprawdzie ale tem optimistyczniej przez Arabów interpretowane nadzieje na wielkie państwo arabskie. Nie uczyniliśmy prawie nic, by dla siebie zyskać opinję publiczną narodu arabskiego, redukując cały problem arabski do antagonizmu między effendim a fellachem. A co najważniejsze: daliśmy się wmanewrować w sprawę ściany płaczu, która rodzinie Husseinich dała potężną odskocznię religijną przeciw nam i hasło nie tylko panarabskie ale i panmuzułmańskie.

Nie chcemy dziś dokładniej analizy przeprowadzić,

ZNAKOMITE PIWO JASNE i CIEMNE
HABERBUSCHA
Zastępcy: M. Milgrom i J. Willner, Tarnopol, ul. Kilińskiego 2 (Hotel Puntscherta).

kto w szczególności zawinił, bo nie czas na odbywanie sądów. Ale cóż dziwnego, - tak mało zajmowaliśmy się tymi problemami, że robiliśmy błędy bezwiednie, że musieliśmy robić błędy — błędy dyletantów. Błędem jest myśleć, że wystarczy podnieść nivau życiowe fellacha by go poróżnić z effendim, a tem samem złamać front arabski, błędem jest mniemać, że front arabski został przeciw nam zmontowany tylko przez administrację palestyńską. Sprawa arabska jest ciężkim i ważkim problemem, którego nie można rozwiązać powierzchowną formułką. A w końcu warta zająć się ostatnim z rzędu wyliczonych przeciwników t. j. sowietami.

Politycznie zwalczają sowiety ruch sjoński jako sojusznika Anglji. Sfery tarć między Anglją a sowietami są bardzo wielkie; w Anglji widzą sowiety swego największego przeciwnika politycznego i ideologicznego.

Sowiety chcą Anglję wyprzeć z Azji, by tam zatknąć sztandar rewolucji socjalnej, by przy pomocy olbrzymich mas Azji zwalczyć kapitalistyczny ustrój Europy i Ameryki. Gdziekolwiek więc mogą mobilizują sowiety niezadowolonych przeciwko Anglji. Nic dziwnego, że sowiety popierają Arabów i zwalczają organizację sjońską.

Ale poza tą sferą polityczną istnieje jeszcze sfera ideologiczna w ruchu sjońskim, sowietom również groźna.

Sjoński ruch robotniczy chce zbudować siedzibę narodową na zasadzie sprawiedliwości społecznej. Ruch ten nie napotyka na wielkie trudności ze strony kapitalistów-sjonistów, gdyż w Palestynie niema żydowskiego kapitalizmu, niema więc potrzeby walczyć z nim albo go burzyć, a to co się od posad buduje można dostosować do ideałów sprawiedliwości społecznej, której heroldami byli nasi prorocy i które tkwią w naszem starem ustawodawstwie biblijnem.

Fundusz narodowy, Daganja, kwucy i t. d. są wyrazem tych ideałów. Ale do tego dąży się nie po trupach i po zgliszczach, nie przez dyktaturę i niewolę, ale przez wychowanie i ewolucję. **A jeśli po tej drodze dojść można do sprawiedliwości społecznej — w tym wypadku błędną jest droga bolszewji, bezsensowe jej wysiłki i system.**

To też starają się sowiety zniszczyć to dzieło, kłaść mu kłody pod nogi, by ono przeciwko nim nie świadczyło. I stąd ta zaciekłość w zwalczaniu ruchu sjońskiego nietylko jako sojusznika Anglji, ale jako twórcę nowych form życia społecznego.

Sowiety chciałyby zawładnąć duszą narodu żydowskiego, tego tysiącletniego pariasa, by z niego wydobyć talenty, fantazję i mózgi dla rewolucji światowej. Sjonizm temu stoi na przeszkodzie nietylko swym programem narodowym, ale też społecznym, lecz realizowanym w duchu kultury anie barbarzyństwa.

I dlatego muszą jęczyć sjoniści i chalucowie — ci jeszcze bardziej niż były kapitalista — w katorgach, dlatego wysyła się emisarjuszów do Palestyny, dlatego popiera się mord i pożogę arabską, dlatego proklamuje 3 międzynarodówka na całym świecie, że wielkim jej wrogiem jest sjonizm.

I oto w jednym szeregu przeciwko nam maszerują i działają faszyzm i bolszewizm, Watykan i Arabowie

Wszyscy oni współdziałali, by stworzyć warunki dla białej księgi Passfielda. Gdy my dziś omawiając naszą sytuację zajęliśmy się nieco szczegółowo tymi. wszystkimi objawami uczyniliśmy to, by wyciągnąć z nich konsekwencję, co należy w obecnej sytuacji uczynić. W naszych przesłankach politycznych opierać się będziemy na powyższych stwierdzeniach. Na tem tle zrozumiemy lepiej działalność i rolę Anglji i jej posunięcia. Ale temi sprawami zajmiemy w dalszych artykułach.

Dr. Herman Parnass.

14 Zgromadzenia przedwyborcze bloku narodowo-żyd. w Małopolsce 14
Okręg Tarnopol.

WSZYSCY ZA LISTĄ NR. 14.

W Czortkowie odbyło się dnia 30. X. b. r., przed poł. zgromadzenie przedwyborcze w miejscowej synagodze. Zgromadzenie zagaił Dr. Szumer oddając głos kandydatowi listy narodowo żydowskiej D-rowi Brüstigerowi. Licznie zgromadzeni wyborcy żydowscy wysłuchali z entuzjazmem przeszło 2 godzinną mowę kandydata, nagradzając go licznemi oklaskami. Zgromadzeni przyjęli jednogłośnie rezolucję, głosować tylko za listą narodowo żydowską Nr. 14.

W Buczaczu odbyło się 30. X. b. r. po południu zgromadzenie przedwyborcze w wielkiej synagodze, na którem przemawiał kandydat czołowy listy Nr. 14 Dr. N. Brüstiger. Przepełniona synagoga wyborcami przyjęła jednogłośnie rezolucję, wyrażając uznanie złotoustemu mowcy za jego rzeczowe przemówienie, które zapewniło wyborców, że głosy swe oddadzą na człowieka o niestrudzonej woli i obowiązku strzeżenia praw żydowstwa naszego okręgu.

W Monasterzyskach odbyło się 30. X. b. r. zgromadzenie wyborcze w miejscowej synagodze Licznie zgromadzonym wyborcom przedstawił prezes Kahału Dr. Bier dążenie listy narodowo żydowskiej oraz jej czołowego kandydata Dr. Brüstigera. Wreszcie oddaje głos kandydatowi, który w swem rzeczowem przemówieniu przedstawił obecne położenie żydowstwa w Polsce, dążenie Żydów do własnej reprezentacji

któraby mogła na forum nowego sejmu dolę Żydowstwa zamieszkałego w Polsce poprawić. Zgromadzeni przyjęli z entuzjazmem mowę kandydata, oświadczając się jednogłośnie za listą z czołowym kandydatem D-rem Brüstigerem. Po odśpiewaniu Hatikwy, przyjęto rezolucję głosować tylko za listą Nr. 14.

W Borszczowie odbyło się 28. X. b. r. zgromadzenie przedwyborcze z udziałem czołowego kandydata D-ra Brüstigera. Przepełniona synagoga wyborcami wysłuchała przeszło 2 godzinną mowę kandydata, wyrażając swe zadowolenie licznemi oklaskami. Dr. Brüstiger w swem przemówieniu zapewnił wyborców o swym zupełnym oddaniu się dla narodu żydowskiego oraz przedstawił plan możliwej poprawy losu Żydowstwa w Polsce, przy pomocy narodowej reprezentacji w sejmie. Licznie zgromadzeni wyborcy przyjęli jednogłośnie rezolucję głosować tylko za listą narodowo żydowską Nr. 14.

W Korolówce odbyło się zgromadzenie przedwyborcze dnia 28 b. r. w miejscowej synagodze licznie zapełnioną wyborcami żydowskimi. Zgromadzenie zagaił p. Józef Stempel krótką przedmową, poczem oddaje głos kandydatowi D-rowi Brüstigerowi. Mowę kandydata przyjęto z wielkim entuzjazmem, zapewniając swą sympatję dla mowcy, zarazem przyjmując rezolucję głosować za listą narodowo żydowską Nr. 14.

W Jezierzanach odbyło się dnia 29. X. b. r. zgromadzenie przedwyborcze w miejscowej synagodze, na którem przemawiał kandydat listy narodowo żydowskiej Dr. Brüstiger. Entuzjastycznie przyjęto mowę czołowego kandydata zapewniając swą gotowość głosować tylko za listą narodowo żydowską, która zapewni Żydom w Polsce poprawę bytu i wyżycia narodowego.

W Podhajcach odbyło się 2. XI. zgromadzenie przedwyborcze, którem zagaił Dr. Rottenberg poczem oddaje głos kandydatowi listy Nr. 14 D-rowi Brüstigerowi. Przepełniona synagoga wyborcami żydowskiemi entuzjastycznie przyjęła rzeczowe przemówienie kandydata, zarazem przyjęto jednogłośnie rezolucję głosować za listą Nr. 14 z czołowym kandydatem D-rem Brüstigerem. Następnie odśpiewano Hatikwę poczem wszyscy zebrani rozeszli się w spokoju.

W Korolówkach odbyło się zgromadzenie przedwyborcze 27. X. b. r. Przemawiał p. Wachstein oraz tow. Fischel Werber. Tegoż samego dnia odbyło się zgromadzenie młodzieży, na którem przemawiał F. Werber. Młodzież solennie przyrzekła swoją współpracę.

W Krzywcach odbyło się zgromadzenie przedwyborcze 28. X. w domu ludowym (Bet Amie). Przemawiali prezes kahału p. Günsberg oraz p. F. Werber. Licznie zgromadzeni wyborcy oplauzowali mowców i jednogłośnie przyjęli rezolucję głosować tylko na listę narodowo żydowską Nr. 14.

W Trembowli odbyło się zgromadzenie przedwyborcze chociaż nieprzygotowane oraz pomimo przeszkód niektórych jednostek nieodpowiedzialnych, którzy chcieli zgromadzenie rozwiązać. — Licznie zgromadzeni wyborcy aplauzowali mowę D-ra Landaua oraz Fiszla Werbera i jednogłośnie przyjęto rezolucję głosować tylko na listę narodowo żydowską Nr. 14 z naczelnym kandydatem D-rem Brüstigerem.

Co tydzień niesie ?

Sala Jad-Charuzim gościła w sobotę delegata lwowskiego p. Lernera. Komitet jednogłośnie (jednym głosem) wybrał przewodniczącego, który oddaje głos p. Lernerowi. Na sali ruch. Zebrani załatwiają swe pilne interesa rozmawiając i dusząc się dymem fajek i papierosów, przykaszlując w takt monotonji słów mówiącego, kręcąc się wokoło sali. Wreszcie się na chwilę ucisza, p Lerner wziął wysokie „C“ domaga się spokoju, ponieważ jest członkiem Jad Charuzim. Zebrani nie kwestjonują członkowstwa delegata, lecz domagają się rzeczowych słów. Oświadcza to w imieniu zgromadzonych wyborca, człowiek poważny. Jedno panisko wysokie w okularach, ala Harry Lloyd, pod opiekuńczemi skrzydłami przedstawicieli bezpieczeństwa, przybiega do interpelanta i niezbyt delikatnie wyprowadza go z sali. — Harmider trwa kwadrans. Odzywają się głosy protestu, młodzież narodowa śpiewa Hatikwę wreszcie znowu się na chwilę ucisza. P. Lerner przytacza frazesy wyczytane lub słyszane przy niejednym kieliszku „mocnej z kropelkami“ bez skutku. Zebrani nie mogą się uciszyć. Być może, że słuchaliby, lecz też przy stoliku z mocną i przekąską, ale tak na sucho delektować się przemówieniem tak niestrawnem ani się im śni. — Przewodniczący zabiera głos Prawnik, ma za sobą rutynę długoletnią, umie przemawiać przekonywująco do sędziów przysięgłych, wyolbrzymić „pro“ zataić „contra“ bez względu na przesądzony wynik rozprawy i decyzję przysięgłych. Wszak znany jest frazes palestry „myśmy wygrali, pan przegrał“. Sala wysłuchuje przemowę poważnego prawnika, niema nic przeciwko temu, wszak znajduje się na zgromadzeniu „jedynki“, słyszy słowa czysto polskie, które przemawiają za swoją listą. Jedynie słowa żydowskie użyte w tym celu, rażą zebranych.

Sala Tyferes Hadas gościła w niedzielę referenta władającego językiem żydowskim, zgromadzeni wyrażają swe niezadowolenia nieprzerywanemi oklaskami wołając dość! Debituje nauczyciel gimnazjalny, jak długo przemawia w języku żydowskim. Zgromadzeni przerywają okrzykami, głośnego niezadowolenia. Wreszcie profesor zrozumiał. Zaczął mówić po polsku. Na sali cisza, wysłuchują słowa gorące patrjotyczne; wie że koledzy są innego zdania, patrjotyzm a kandydat żydowski to dwie osobne tezy. Jednak prosi by mu pozwolono swe poglądy wypowiedzieć. — Szkoda, że pan profesor nie zaznajomił się z programem narodowo-żydowskiej listy. Dowiedziałby się, że lista narodowo-żydowska jest 100 procentowo patrjotyczna, lecz nie lizuńska, a pan profesor będąc prawdziwym strzelcem natychmiast zrozumie, że lizuństwo z patrjotyzmem nie idą w parze. Zgromadzenie zamyka przewodniczący.

CZYTAJCIE „GAZETĘ TARNOPOLSKĄ“!

Aparaty
płyty gramofonowe
światowej sławy
„ODEON”
do nabycia w firmie
BRACIA KAHANE
TARNOPOL
plac Sobieskiego 21.

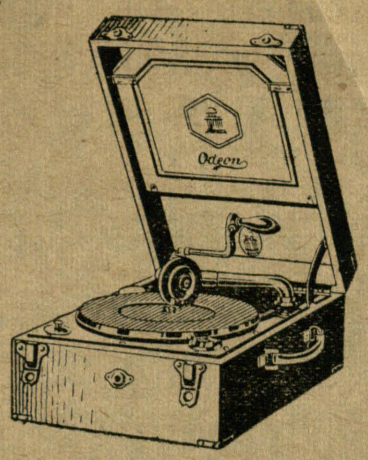

APTEKA OBWODOWA
Mr. BERNARD OCHS
Tarnopol, ul. Perla — Telefon Nr. 65
wydaje stale leki i wszelkie środki lecznicze, wody mineralne i t. p.
na rachunek:
funkcjonarjuszy państw. oraz Kasy Chorych Powiatowych i Kolejowych.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH
„ORBIS”
TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L. 9.
Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.
- - - Bilety wydaje się na każdą żądaną datę. - - -
Sprzedaż kart okrętowych „United States Lines“.

BIURO SPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE
Gustawa Akselrada
w Tarnopolu, Piłsudskiego 15. — Telefon Nr. 30
uskutecznia przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe, fachowo, skrupulatnie i najtaniej.

Podarki zaręczynowe i ślubne
ze złota, srebra i platery poleca najtaniej firma
S. Teichman, Tarnopol
Mickiewicza 18.

Ettingera „RHINOSAN“
(M. S. W. Nr. rej. 924)
(dopuszczalne w ordynacji Kasy Chorych)
usuwa pewnie i szybko **katar nosa**
oraz nadmierną wydzielinę śluzu,
sprawiając ulgę w oddechaniu.
Wytwórnia: Apteka Mr. M. ETTINGERA we Lwowie
Do nabycia we wszystkich aptekach.

ELEKTRYCZNA PRALNIA WIEDEŃSKA
BŁYSK-LUSTRA
Ch. Reitzenbeina w Zbarażu
Biuro przyjęć: Tarnopol, Rynek 12.
--- Jedyny w Polsce brylantowy wysoki połysk. ---

„TETRA“
opaski hygjeniczne dla Pań „ERKA”
oraz
wyprawki dla niemowląt marki „TETRA”
do nabycia w firmie
Ch. Thaler, Tarnopol
pl. Sobieskiego.

Zawiadomienie.

Zawiadamiam uprzejmie, że od dnia 10 do 15 listopada 1930 r. zamieszkam **w Tarnopolu w Hotelu Podolskim ul. Mickiewicza — Tel. 179** i tutaj przyjmować i wykonywać będę zlecenia w godzinach od 9 do 12 przed poł. i od 4 do 6 po poł.

Bandażysta i ortopedysta
M. L. Polaczek ze Sambora.

Protezy - sztuczne nogi i ręce dla amputowanych. Aparaty potrzymujące i koregujące. Gorsety ortopedyczne syst. Hessinga, Prostotrzymacze i korektory plec. Bandaże przepuklinowe dla zaopatrzenia najzastarzalszych i największych przepuklin u mężczyzn, kobiet i dzieci. Opaski brzuszne dla poprawienia figury, przeciw obwisłości, na czas ciąży, popołogowe, pooperasyjne, przeciw obniżenia wnętrzności i żołądka Bandaże syst. Dra Lawedana przeciw wypadaniu macicy. Bandaże przeciw obniżeniu żołądka syst. Dra St. Polaczka. Dla osłabionych na pęcherz mężczyzn, kobiet i dzieci specjalne gumowe moczniki do użytku na dzień i w nocy. Pończochy gumowe przeciw żylakom i przeciw puchnięciu nóg. Bandaże przeciw latającej nerce oraz bandaże wszelkiego rodzaju wykonuje ściśle według przepisów WP. Lekarzy.

Zakład tapicerski
WOLF WERBER
Tarnopol, ul. Mickiewicza 27 (stacja autobusowa)
wykonuje wszelkie roboty w zakres tapicerstwa wchodzące.
Dogodne warunki spłaty.

Losy do I Klasy Loterji Państwowej
sprzedaje
KANTOR WYMIANY
D. Gellman, Tarnopol
ulica 3-go Maja L. 9.

W sobotę dnia 8-go listopada b. r. w sali Zamkowej
Raut Taneczny Z. Z. P. H.

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.
924
Ж 6001

HALLO! Na bardzo dogodnych warunkach spłaty **HALLO!**
Płyty - gramofony - radja - części składowe - w wielkim wyborze poleca
DROGERJA EDWARDA SAPHIERA
Tarnopol, ul. 3-go Maja 1

KEKSY PIERNICZKI
WAFLE
Marki „TIP-TOP“
BISZKOPTY HERBATNIKI
Bracia Schramek, Cieszyn

Marmolady, soki, konserwy jarzynowe i owocowe
Zygmunta Ruckera Sp. Akc. Lwów.

Biuro spedycyjno transportowe
GUSTAW AKSELRAD
TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L. 15
Telefon Nr. 30
zawiadamia P. T., że na mocy Polsko-Amerykańskiej bezpośredniej komunikacji towarowej z dnia 15 sierpnia 1930 r. przyjmuje wszelkie posyłki wprost do Ameryki.

GORSETY MODNE
oraz lecznicze pasy pooperacyjne
dla pań, panów i dzieci.
Wyłącznie indywidualnie na miarę poleca
Drogerja Józefa Fuchsa
Tarnopol, Mickiewicza 33.

W Tarnopolu gości znany cudotwórca i telepata **rabin Rozenblum**. Od tygodnia bawi w Tarnopolu sławny psycholog i grapelog rabin Rozenblum który swemi trafnemi i zbawiennemi radami już niejednemu pomógł w nieszczęściu lub niepowodzeniu. — Radzimy odwiedzić p. rabina Rozenbluma, a przekonacie się o skuteczności rad zbawiennych w wszelkiej dziedzinie losów życia. P. Rabin Rozentblum przyjmuje codziennie od godz. 9-tej rano w Hotelu Podolskim, Mickiewicza 27 — pokój Nr. 37.

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół“ w Tarnopolu
urządza w sobotę dnia 8-go listopada b. r.
Uroczysty Wieczór Kościuszkowski
z nadzwyczaj bogatym programem z łask. współudziałem artysty skrzypka
prof. JÓZEFA CETTNERA
oraz W. P. prof. **Czechowiczówny.**
— — — Bliższe szczegóły w afiszach. — — —

Sala Sokoła w Tarnopolu.
W niedzielę dnia 9-go listopada b. r.
KONCERT prof. JÓZEFA CETTNERA
z udziałem pianistki
prof. STANISŁAWY CZECHOWICZÓWNY.
Szczegóły w afiszach. Szczegóły w afiszach.

Od dziś w kinie „GWIAZDA“
Superszlagier z „mistrzem maski“ zmarłym niedawno
Lon Chaney'em
pod tytułem
Bicz Boży
Rewelacyjna i trzymająca w napięciu widza treść! Historja miłości, rozgrywająca się na tle halin bandyckich N. Yorku. — **Ceny normalne.**

CENY OGŁOSZEŃ:
Inseraty: cała strona 80 zł., pół strony 45 zł., ćwierć strony 25 zł. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy ogłoszenie zwykłe za tekstem 7 gr. za słowo. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm. w tekście), kronika, repertuar 25 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy w artyk. 50 gr. Za wiersz 1 szpaltowy milimetrowy (szer. 90 mm.) na pierwszej stronie 35 gr. Drobne ogłoszenie słowo 10 gr. Dla poszukujących posad 5 gr. za słowo.
Odpowiedzialności za terminowy druk nie przyjmujemy. Manuskryptów redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny: Joachim Hefter. **Z drukarni M. Kahanego w Tarnopolu.** **Wydawcy: J. Hefter i S. Einleger.**

STARODRUK TARNOPOL
Egzemplarz obowiązkowy
Nakład 1000 egz.
dnia 8.XI.1930 1930

Rok I. № 16. Tarnopol, 11 grudnia 1930 r. Cena 5 gr.

GAZETA TARNOPOLSKA

„PRZYSZŁOŚĆ"

Dziennik dla spraw społeczn. i kultur. wojew. tarnopolskiego.

Red. i Admin. TARNOPOL, pl. Sobieskiego 9.

BURZLIWE ZAJŚCIE podczas otwarcia Sejmu.

P. Premjer Sławek odczytuje orędzie p. Prezydenta Rzpltej.

Ślubowanie posłów. — Były premjer Świtalski obrany Marszałkiem Sejmu

Posłowie komuniści wyniesieni z salí sejmowej.

WARSZAWA 9. 12. (Tel.). Od godziny 8-mej rano zebrały się w nowych lokalach klubowych wszystkie stronnictwa wybierając władze klubowe.

B. premjerowi Świtalskiemu zgotowało stronnictwo B. B. W. R. ogromne owacje.

B. premjer w swem przemówieniu zaznacza, że obejmie stanowisko Marszałka nowego Sejmu i postara się przyspieszyć sprawę zmiany regulaminu sejmowego

O godż. 12. zjawia się rząd z premjerem Sławkiem na czele, owacjowany przez B. B. W. R.

Marszałek Piłsudski nie przybył na inaguracyjne posiedzenie Sejmu.

P. Premjer Sławek odczytuje orędzie P. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Podczas odczytywania orędzia zjawiają się dopiero byli więźniowie posł. Barlicki i Liberman.

Ogólną ciszę wnet przerywają okrzyki z ław komunistycznych.

Premjer daje znak min. Składkowskiemu. Straż marszałkowska wkracza na salę i wyprowadza awanturujących się posłów. Jeden z posłów komunist. zostaje przez członka B. B. spoliczkowany.

Na wezwanie do ślubowania przybywają dopiero Ukraińcy w komplecie.

Następnie przystąpiono do wyboru Marszałka. — Poseł Daszyński zaniemógł nagle i musiano go wyprowadzić z sali.

Oddano 407 głosów z czego 300 było ważnych. Niektóre kartki miały napisy „Brześć". Były premjer Świtalski otrzymał 238 głosów. P. Świtalski przyjął godność Marszałka.

Po półgodzinnej przerwie Marszałek Świtalski udał się na Zamek do p. Prezydenta. Po powrocie Marszałek Świtalski wygłosił przemówienie do Izby.

Otwarcie Senatu nastąpiło o godż. 4 p. p.

Wybuch materjału wybuchowego.

Pochodzenie materjału wybuch. narazie niestwierdzone. 1 osoba ciężko ranna.

W niedzielę o godz. 7·30 rano mieszkańcy przy ul. Matejki zostali zaalarmowani nagłym wybuchem materjału wybuchowego. Wszystkie szyby w promieniu 200 metrów od miejsca wypadku zostały wybite. Kamienie o wadze 1 kg. siłą wybuchu podskoczyły w górę. Wnet okazało się że miejscem wypadku była parcela budowlana wł. Abrahama Marguliesa i Teodora Omecińskiego przy ul. Matejki l. 8. Wybuch spowodował furman właścicieli przedś. Michał Jacków, którego materjał wybuchowy rzucił o mur, rozrywając na nim odzież uszkadzając mu oko i przednią część ciała. Wskutek poparzenia i wstrząsu nerwowego nie zdołano przesłuchać sprawcę. którego karetka pogotowia natychmiast zawiozła do szpitala powszechnego. Na miejsce wypadku przybyła natychmiast Komisja z p. Prokuratorem Muzyką, radcą Jannellim i Komisarzem wydz. śledczego.

Czynna zniewaga.

Onegdaj znieważył czynnie Rudnera Adolfa Władysław Juszkiewicz, za co wniesiono przeciwko niemu doniesienie karne.

Z kraju i świata.

Uwaga kupcy i przemysłowcy!

Podania o ulgowe patenty należy wnieść do 15 grudnia b. r. Wszelkie podania po upływie powyższego terminu będą bowiem nieuwzględnione.

Ile kosztowały wybory?

Według obliczeń, obecne wybory kosztowały 2 i pół miljony zł. Są to wydatki państwowe na urzędowy aparat wyborczy. A ile kosztowały wydatki partyj.?

Ofiary zatrutej mgły w Belgji.

W Leodjum zmarło 63 osób wskutek zatrutej mgły.

Jak utrzymują czynniki badawcze, śmierć owych osób spowodowała silna mgła która zepchnęła gazy pobliskich hut cynkowych uchodzących dotychczas w górę. — Władze licząc się z tem wysłały w okolice Leodjum 20000 masek gazowych i rozdzieliły je między ludność. Charakterystycznem jest że zmarli liczyli ponad 60 lat. — Celem ustalenia bezsprzecznej przyczyny śmierci zmarłych zarządzono sekcję ich zwłok.

Najpłodniejszym z wszystkich literatów świata był hiszpański autor dramatyczny, Lopez de Vega. Liczbę jego dramatów obliczają na 2000. Z tych wiele zaginęło, ale do dziś dzień utrzymało się 1500 sztuk jego. Prócz tego pisał dzieła filozoficzne i pozostawił 20 tomów różnych opowiadań z dziedziny etyki i filozofji.

Wieści prowincjonalne.

Niejaki pan Jan Dala lat 33 będąc w wesołym humorze uzbroił się w laskę i począł przechadzać się po Radziechowie celem „zarobku". Źle to sobie widział posterunkowy P. P. Poniatowski bo schwycił go na gorącym uczynku i na miejscu zaaresztował. W czasie odprowadzenia na Komisarjat p. Dala począł manewrować laską do Posterunkowego. Siedzi więc biedaka za gwałt publiczny.

Włamania się do urzędu pocztowego.

Z Borysza donoszą o włamaniu połączonego z kradzieżą w urzędzie pocztowym bliższe szczegóły w nast. numerze

Samobójstwo

W Buczaczu popełniła samobójstwo rzucając się do studni Justyna Małańczuk licząca lat 63.

W Brodach dokonali włamania do sklepu Szmerla Chartowa dwaj osobnicy Jan Lubny lat 22 i Michał Olszański lat 22.

Następnego dnia aresztowano sprawców i przekazano sędowi w Brodach.

Kradzieże i włamania.

W nocy z soboty na niedzielę 6-7 b. m. włamał się nieznani dotychczas złoczyńcy do sklepu kolonjalnego Cźjasza Bicka przy pl. Kaźmierzowskim. Złodzieje wykradli około 50 kg. mydła i około 30 kg. towarów mieszanych przeznaczone do wysyłki.

W nocy z 8 na 9 grudnia wykradli nieznani sprawcy z restauracji Tennenbuma - Kanera przy ul. Mickiewicza płaszcze stanowiące własność służby, sprawcy dotychczas nieznani.

W czasie obławy policyjnej przyaresztowano kilka osób w tem i jedną kobietę lekkich obycz.

BIURO SPRZEDAŻY BILETÓW KOLEJOWYCH
„ORBIS"
TARNOPOL, UL. PIŁSUDSKIEGO L. 9.
Ceny biletów te same co przy kasach kolejowych.
Bilety wydaje się na każdą żądaną datę.
SPRZEDAŻ KART OKRĘTOWYCH
„UNITED STATES LINES".

ZNANY MAGAZYN MÓD „LUNA"
TARNOPOL, ul. Sokoła 22
tel. Nr. 203
poleca na każdy SEZON swój BOGATY WYBÓR KAPELUSZY DAMSKICH, DZIECINNYCH I BERETÓW wedle najnowszych KREACJI MODY PO CENACH NADER UMIARKOWANYCH.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 6001 III

Kupony zniżkowe na wszystkie miejsca.

KINO PALACE | KINO PODOLE | KINO GWIAZDA

Kupując Gazetę Tarnopolską zaoszczędzasz 50 gr. przy zakupnie biletu do wszystkich kin.

W sobotę 8 grudnia urządził Kom. zabawowy Zw. żyd. prac. umysł. w Tarnopolu. Bal Reprezentacyjny. Wyborowa śmietanka publiczności tarnopolskiej reprezentowała godnie sztandar pracowników umysłowych pod znakiem choreografji. Publiczność bawiła się doskonale. Jedynie płeć piękna pietruszkowała niedługo bo tylko 8 do 10 godzin. Członkowie Komitetu zabawowego spełniali z ofiarnością swe obowiązki gospodarzy, grając bez przerwy w karty przy dźwiękach 2 orkiestr. Bufet nie drogi bo tylko o 80 % droższy od cen stałych święcił doskonale noc ogólnego postu. Jednem słowem bal reprezentacyjny udał się doskonale i jesteśmy pewni że niedługo należy czekać, do następnego występu tak doskonałego Komitetu zabawowego, jakim się okazał Komitet zabawowy Zw. Zaw. Żyd. Prac. Umysł w Tarnopolu.

HEMOROIDY GINĄ !!
w 5 6 dniach bez lekarstwa i operacji.
55-letnie doświadczenie. Mam 104 podziękowań. Wysyłam przepis pobranie 6 zł. i porto zł. 1·25.
I. Wierzbowski
felczer szpitalny
Nowe - Pomorze.

APTEKA OBWODOWA
Mr. BERNARD OCHS
Tarnopol, ul. Perla – Telefon Nr. 65.
wydaje stale leki i wszelkie środki lecznicze, wody mineralne i t. p.
na rachunek:
funkcjonarjuszy państw. oraz
Kasy Chorych Powiatowych i Kolejow.

Inserat w Gazecie Tarnopolskiej
dociera wszędzie.!!

Co dzień niesie ?

Środa 10 grudnia, Brygidy
Żyd. 20 Kislew 5691.

Biblioteki:

Tow Szk. Lud. codziennie od 10-12 i 3-5tej
Tow. „Gideon" „ „ 6-8mej
Tow. „Achwa" „ „ 7-9tej
Tow. „Makabea" „ „ 4·30-6tej
Zw. Zaw Prac. Handl „ „ 7-9tej.

KINO „PALACE"
Wielki podwójny program
SYGNAŁ WŚRÓD BURZY
przepiękny dramat w 10-ciu aktach
w rolach głównych: Liljan Rich i John Stuart
Ponadto arcywesoła komedja w 10 akt
p. t.:
KOCHANKA GWARDZISTY

KINO „PODOLE"
Wielki dramat p. t.
WIERA MIRCEWA
według powieści Urwancewa
w gł. rolach: Marja Jacobini i Jan Angelo
Ponadto komedja w 2 akt.

P. T. Przyjezdnym do wiadomości!
Z dniem 30/XI b. r. został otwarty nowowybudowany
„Hotel Polonja"
przy ul. MICKIEWICZA 8
(naprzeciw Poczty i pomnika Mickiewicza)
w Tarnopolu
(właściciel Henryk Schwarzwald)
Hotel zaopatrzony w urządzenia wedle nowoczesnych wymogów komfortu.
Centralne ogrzewanie.
Zimna i ciepła woda w wszystkich pokojach, łazienki - telefon, obok hotelu stacja benzynowa.
CENY PRZYSTĘPNE.
Z dniem 30 grudnia zostaje otwarta w hotelu własna z komfortem urządzona RESTAURACJA.